

Fylkesmannen i Nordland

Moloveien 10

8002 Bodø

Telefon: 75531500

Telefaks: 75520977

E-post: fmnpost@fylkesmannen.noHjemmeside: <http://www.fylkesmannen.no/nordland>**Nytt eDocument**

Prosessforløp		
Kommune	E-postadresse	
Bodø kommune	postmottak@bodo.kommune.no	
Dato for:		
Oppstartsvedtak		
30.10.2014		
Felles utredning		
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
16.09.2015	16.09.2015	BDO-rapport Salten Regionråd
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
25.03.2015	02.05.2016	Røstmodellen Bodø - Røst
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
01.12.2015	01.02.2016	Intensjonsgrunnlag Ytre Salten - Bodø, Steigen, Røst, Gildeskål, Rødøy, Saltdal (Værøy etterhvert)
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start 0-alternativet		
03.03.2016		
Ferdigstillelse av 0-alternativet		
03.03.2016		
Nabopratt		
Start	Slutt	
26.02.2015	27.05.2015	
Intensjonsavtaler		
Dato	Avtaleparter	
10.05.2016	Steigen, Værøy, Røst, Bodø, Gildeskål, Saltdal, Rødøy	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Retningsvalg		
11.02.2016		
Innbyggerinvolvering		
Start	Slutt	
01.05.2016	16.05.2016	
Endelig vedtak		
16.06.2016		

Beskrivelse

Resultat endelig vedtak	Bodø kommune er positiv til å slå seg sammen med en eller flere nabokommuner
Kort beskrivelse av nabopratt	positiv - en til en samtaler med 12 kommuner. Saltenkommunene + Tysfjord, Hamarøy Værøy og Røst
Retningsvalg	Bodø kommune har forhandlet med de kommunene som har ønsket å snakke med oss. Alle har blitt tilbudt å delta i forhandlingene
Kort beskrivelse av innbyggerinvolvering	Opinionsundersøkelse 1000 respondenter. Relativt positiv respons til sammenslåing. Ekstremt dårlig oppmøte på folkemøter i Bodø kommune. Det ble avholdt fire folkemøter i mai, juni 2016. Vi deltok i tillegg på folkemøter i Steigen, og på Værøy og Røst.
Kommuner en ønsker å slå seg sammen med	Alle nabokommuner som ønsker dette. Og hvor en sammenslåing er i samsvar med formålet med reformen.
Prossesser det jobbes videre med	Ingen

Vedlegg

Vedleggslisten skal bestå av følgende:

- Endelig vedtak med saksutredning
- Felles utredninger
- Utredning av 0 – alternativet der alenegang er valgt
- Alle politiske vedtak som omhandler kommunereformen som er gjort i reformperioden
- Eventuelle grensejusteringssaker eller andre spesielle saker/forhold
- Innbyggerinvolvering – hvordan er det gjennomført, når er det gjennomført, og hva er resultatet?
- Eventuelle intensjonsavtaler
- Andre dokumenter kommunen vurderer som relevant for vedtaket.

Hvis flere elementene i vedleggslisten fremkommer i samme dokument, må det tydeliggjøres i oversendelsen hvor man finner dem.

Eventuelle kommentarer til vedleggsliste

Som det fremgår av listen under har det blitt lagt relativt omfattende ressurser i arbeidet med kommunereform fra Bodø kommune sin side. I tillegg kommer ressursbruk og kostnader knyttet til møte- og reisevirksomhet og å ivareta en sekretariatsfunksjon for kommunene under samtaler og forhandlingene.

Beskrivelse	Vedlegg
Imbyggerundersøkelse	20160515_Bodø_innbyggerundersøkelse_rapport.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
BDO sluttrapport	BDO sluttrapport 16.09.2015.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Endelig vedtak Bystyret	endelig vedtak Bystyret 16.06.2016.DOCX
Beskrivelse	Vedlegg
Endelig vedtak saksfremlegg	endelig vedtak saksfremlegg.DOCX
Beskrivelse	Vedlegg
Intensjonsgrunnlag	Intensjonsgrunnlag Bodø, Steigen, Røst, Gildeskål, Saltdal, Rødøy (Værøy sluttet seg til senere).pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Politisk plattform	plattform Ytre salten LQ(1).pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Intensjonsavtale	Intensjonsavtale av 10. mai 2016.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
NIVI-rapport Røstmodellen	NIVI Rapport 2016_1 Geir Vinsand 25 april 2016.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Nullalternativ - Bodø	null-alternativ saksfremlegg.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Oppstartsvedtak kommunereform	oppstart bystyrets vedtak 30.10.2014.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Oppstart saksfremlegg	oppstart Bodø kommune saksfremlegg.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Retningsvalg Bodø	Retningsvalg Bystyret 11.02.2016.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Retningsvalg saksfremlegg	Retningsvalg saksfremlegg.pdf

Beskrivelse Mandat forhandlingsutvalg	Vedlegg mandat forhandlingsutvalg desember 2014.pdf
Beskrivelse Tilskudd folkehøring saksfremlegg	Vedlegg Tilskudd folkehøring.pdf
Beskrivelse Tilskudd folkehøring vedtak	Vedlegg Vedtak tilskudd folkehøring.pdf
Beskrivelse Oppsummering nabopratt saksfremlegg	Vedlegg Oppsummering nabopratten - formannskapet saksfremlegg.pdf
Beskrivelse Oppsummering nabopratt vedtak	Vedlegg oppsummering nabopratt vedtak.pdf
Beskrivelse Status og veien videre saksfremlegg okt. 2015	Vedlegg Status og veien videre oktober 2015 - saksfremlegg.pdf
Beskrivelse Status og veien videre vedtak okt. 2015	Vedlegg Status og veien videre oktober 2015 - vedtak bystyret 29.10.2016.pdf
Beskrivelse Røstmodell saksfremlegg des. 2015	Vedlegg Røstmodellen saksfremlegg des. 2015.pdf
Beskrivelse Røstmodellen vedtak 19. des. 2015	Vedlegg Røstmodellen saksfremlegg des. 2015_2.pdf

Innbyggerundersøkelse kommunereform Bodø kommune 2016

Gjennomført for Bodø kommune

15. mai. 2016

Nora Clausen

Om undersøkelsen

Prosjektinformasjon	
Bakgrunn og mål	Kartlegge holdninger og synspunkt knyttet til eventuell kommunesammenslåing blant innbyggerne i Bodø kommune
Oppdragsgiver	Bodø kommune
Målgruppe	Innbyggerne i Bodø kommune, fra 15 år
Antall respondenter (n=):	1000
Metode	Telefonundersøkelse (CATI)
Vekting	Resultatene er vektet på kjønn og alder
Tidspunkt for datainnsamling	2. – 9. mai 2016
Feilmargin	± 1,4 og ± 3,1 prosentpoeng på hovedfrekvensnivå. Feilmarginene er større på undergrupper.
Tematikk	Spørsmålene i undersøkelsen omhandler holdninger til eventuell sammenslåing mellom Bodø og seks nabokommuner, herunder syn på konsekvenser for tjenestene og lokaldemokratiet.
Ansvarlig konsulent i Opinion AS	Nora Clausen, seniorrådgiver Opinion AS nora@opinion.no 984 03 047

Om undersøkelsen: Utvalg

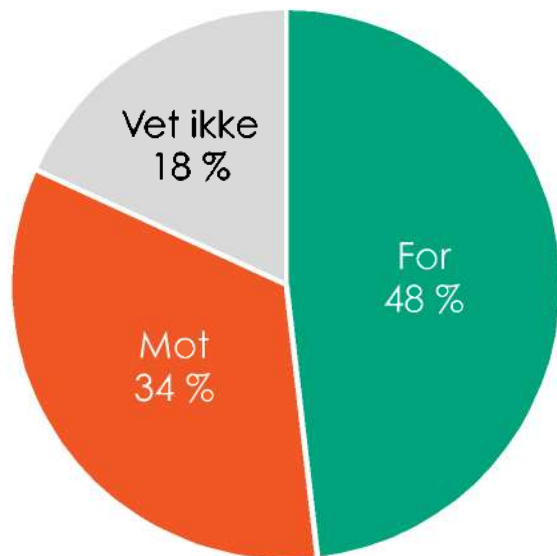
Alder	Antall (n)	Andel
15-29 år	197	19,7 %
30-39 år	181	18,1 %
40-49 år	195	19,5 %
50-59 år	133	13,3 %
60 år+	294	29,4 %
Totalt	1000	100,0 %

Kjønn	Antall (n)	Andel
Mann	587	58,7 %
Kvinne	413	41,3 %
Totalt	1000	100,0 %

Resultater

syn på eventuell sammenslåing

48 % av innbyggerne i Bodø er for sammenslåing med Steigen, Værøy, Røst, Gildeskål, Saltdal og Rødøy

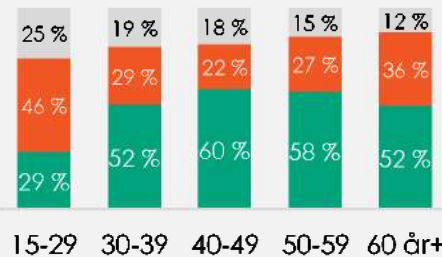
?

Bodø kommune vurderer å slå seg sammen med følgende seks andre kommuner: Steigen, Værøy, Røst, Gildeskål, Saltdal og Rødøy. Er du for eller mot at Bodø eventuelt slår seg sammen med disse kommunene?

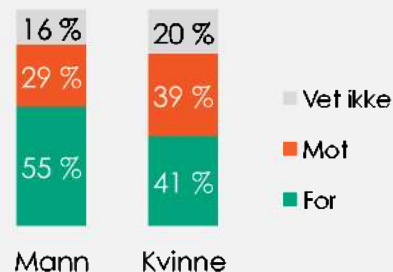
n=

1000

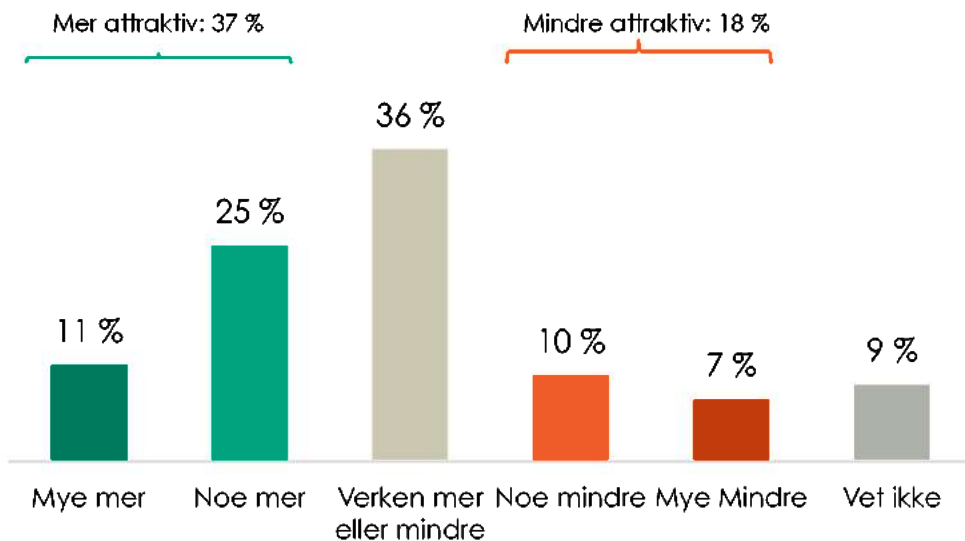
I alle aldersgrupper over 30 år er det flertall for sammenslåingen

Overvekt av både kvinner og menn er for sammenslåingen.

37 % mener sammenslåing vil gjøre regionen mer attraktiv, omtrent like mange sier verken eller, mens 18 % sier mindre attraktiv

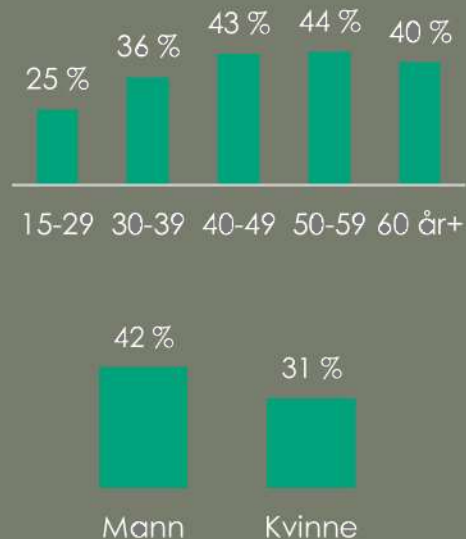

? Vil det å slå sammen disse kommunene gjøre regionen mer eller mindre attraktiv å bo i?

n=

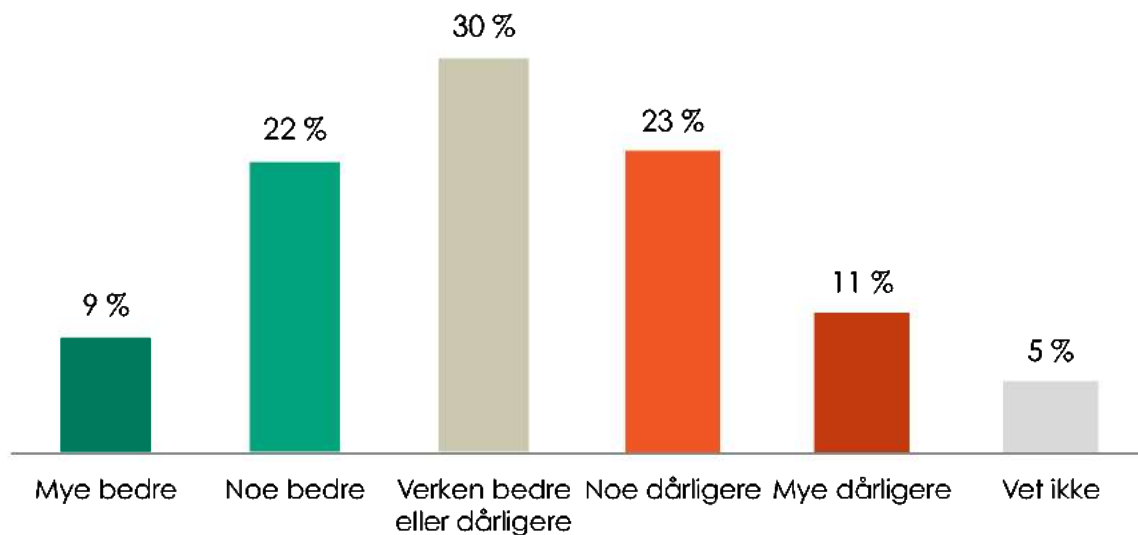
1000

Andel som sier "mer attraktiv"
- fordelt på alder og kjønn

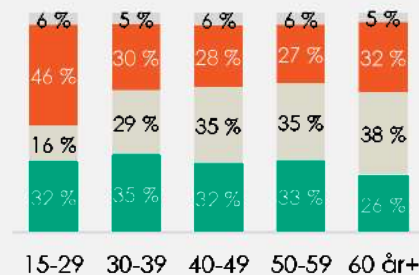
Konsekvenser for kommunale tjenester og lokaldemokrati

1/3 tror tjenestene blir bedre, 1/3 tror de blir dårligere og 1/3 som i dag

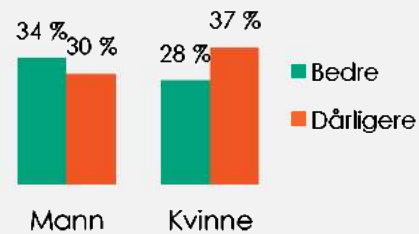

⚙ Dersom Bodø slår seg sammen med disse kommunene: Tror du at de kommunale tjenestene vil bli bedre eller dårligere enn i dag? n= 1000

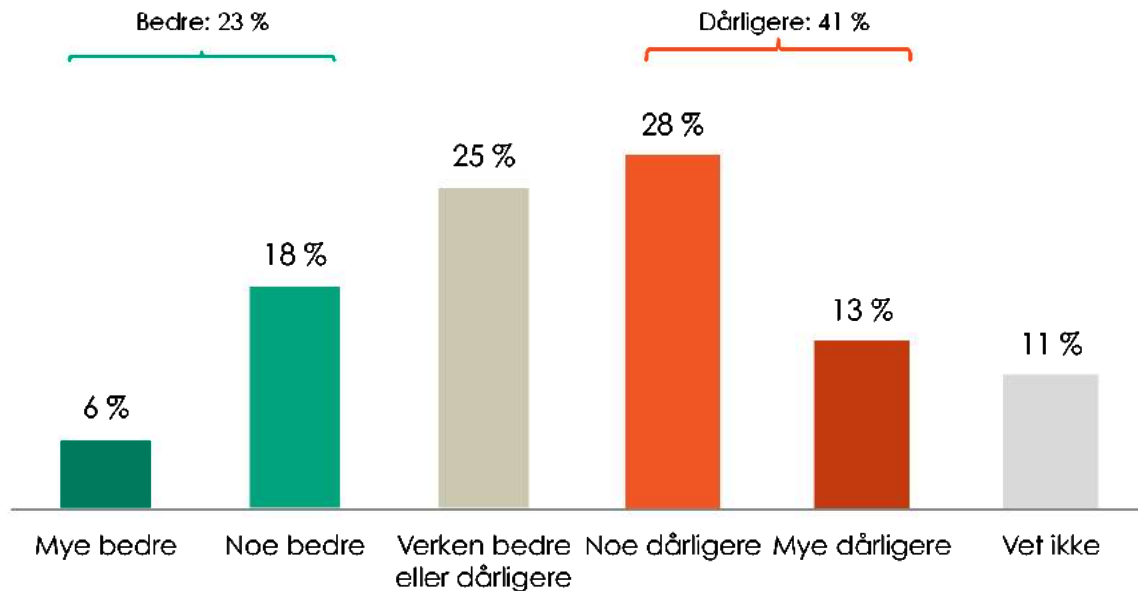
Fordelt på alder

Andel som sier bedre og dårligere, blant kvinner og menn

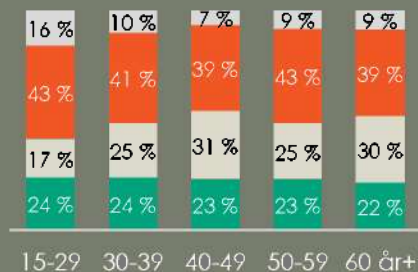

41 % tror lokaldemokratiet blir dårligere. 23 % tror det blir bedre. 25 % tror det blir som i dag.

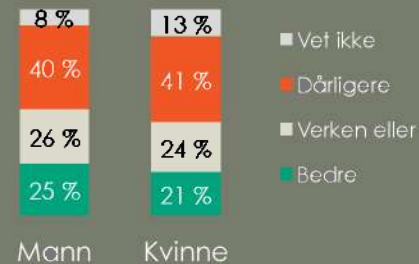

⚙ Dersom Bodø slår seg sammen med disse kommunene: Tror du at lokaldemokratiet vil bli bedre eller dårligere enn i dag? n= 1000

I alle aldersgrupper er det flere som sier at lokaldemokratiet blir dårligere fremfor bedre.

Ganske likt syn blant kvinner og menn

INNSIKT SOM BRINGER DEG VIDERE

Opinion AS
Vulkan 16
0178 OSLO
T: 21 300 400
E: post@opinion.no
www.opinion.no

**Vedlegg:
Kryss- og frekvenstabeller**

Kryss- og frekvenstabeller

Vil det å slå sammen disse kommunene gjøre regionen mer eller mindre attraktiv å bo i?											
		Kjønn		Alder					For/mot		
	TOTAL	Mann	Kvinne	15-29 år	30 til 39 år	40 til 49 år	50-59 år	60 år+	For	Mot	Vet ikke
BASE	1000	501	499	257	160	176	158	250	482	337	182
Mye mer	11 %	15 %	8 %	5 %	9 %	17 %	18 %	11 %	23 %	1 %	0 %
Noe mer	25 %	27 %	24 %	20 %	26 %	26 %	25 %	29 %	38 %	8 %	23 %
Verken mer eller mindre	36 %	35 %	38 %	37 %	38 %	39 %	38 %	32 %	32 %	37 %	48 %
Noe mindre	10 %	9 %	12 %	12 %	11 %	8 %	7 %	11 %	2 %	25 %	5 %
Mye Mindre	7 %	7 %	8 %	13 %	3 %	5 %	4 %	8 %	1 %	19 %	3 %
Vet ikke/ikke aktuelt	9 %	7 %	11 %	13 %	12 %	5 %	7 %	8 %	4 %	10 %	21 %
TOTAL	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

INNSIKT SOM BRINGER DEG VIDERE

Opinion AS
Vulkan 16
0178 OSLO
T: 21 300 400
E: post@opinion.no
www.opinion.no

Utredning av kommunestruktur Salten regionråd

Oslo, 16. september 2015

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1.	INNLEDNING	3
2.	SAMMENDRAG	4
3.	MANDAT, AVGRENSNING OG METODE	6
4.	KORT BESKRIVELSE AV KRITERIER KNYTTET TIL VURDERING AV ALTERNATIVER	7
4.1.	TJENESTEUTØVELSE OG MYNDIGHETSUTØVELSE	8
4.2.	SAMFUNNS- OG NÆRINGSUTVIKLING	8
4.3.	LOKALDEMOKRATI	8
4.4.	ØKONOMI	9
5.	NULL-ALTERNATIVET	10
5.1.	TJENESTEYTER	10
5.2.	SAMFUNNS- OG NÆRINGSUTVIKLING	12
5.3.	LOKALDEMOKRATI	13
5.4.	ØKONOMI	13
6.	SALTENSAMLET	14
6.1.	OVERORDNET BESKRIVELSE AV ALTERNATIVET	14
6.2.	TJENESTEYTER	14
6.3.	SAMFUNNSUTVIKLING	17
6.4.	LOKALDEMOKRATI	19
6.5.	ØKONOMI	22
7.	NORDRE, INDRE OG YTRE SALTEN	31
7.1.	OVERORDNET BESKRIVELSE AV ALTERNATIVET	31
7.2.	TJENESTEYTER	31
7.3.	SAMFUNNSUTVIKLING	34
7.4.	LOKALDEMOKRATI	37
7.5.	ØKONOMI	38
8.	«SALTENFJORDALTERNATIVET»	43
8.1.	OVERORDNET BESKRIVELSE AV ALTERNATIVET	43
8.2.	TJENESTEYTER	43
8.3.	SAMFUNNSUTVIKLING	46
8.4.	LOKALDEMOKRATI	48
8.5.	ØKONOMI	49
9.	OPPSUMMERING	54
9.1.	VURDERING AV ALTERNATIVENE I LYS AV REFORMEN	54
9.2.	BDOs ANBEFALING AV FREMTIDIG KOMMUNESTRUKTUR	57
9.3.	AVSLUTTENDE KOMMENTARER	58
10.	LITTERATURLISTE	59
	OFFENTLIG TILGJENGELIGE ARTIKLER OG RAPPORTER:	59

1. Innledning

Stortinget ga i forbindelse med behandlingen av kommuneøkonomiproposisjonen for 2015 sin tilslutning til at det gjennomføres en kommunereform. Reformen har til målsetting å styrke lokaldemokratiet, og sette kommunene i bedre stand til å møte dagens og fremtidens velferdsoppgaver. Dette skal blant annet skje gjennom å etablere en ny kommunestruktur med færre og mer robuste kommuner.

Prosjektet har som formål å utarbeide et godt grunnlag for kommunene, som er eiere av Salten regionråd til å gjennomføre lokale

prosesser i forbindelse med kommune-reformen.

Oppdraget er utført av BDOs rådgivingsavdeling, og innebærer en utredning av et faktabasert grunnlag, som vil være utgangspunktet for videre analyser. Vårt arbeid er således å anse som et rådgivningsoppdrag der vi, basert på det arbeidet som er gjort, oppsummerer, utdyper og begrunner våre analyser og konklusjoner til oppdragsgiver som er Salten regionråd.

Oslo, 16. september 2015 BDO AS

Morten Thuve

Partner

Sven Erik Antonsen

Prosjektleder

Øistein Harsem

Utreder

2. Sammendrag

I 2014 initierte Regjeringen en kommune-reform med mål om å skape mer robuste kommuner som ivaretar rollene som tjenesteyter, samfunnsutvikler, myndighetsutøver og demokratisk arena på en best mulig måte for sine innbyggere. I forlengelsen av Regjeringens stortingsmelding ble alle kommunene pålagt å utrede mulige kommunesammenslåinger. Salten regionråd, på vegne av regionens kommuner, bestilte således en utredning av kommunestrukturen i Salten-regionen.

Flere av Saltenkommunene har mange store utfordringer. Herunder kan vi nevne fraflytting, svak kommunaløkonomisk soliditet og mangel på en felles samfunns- og næringsstrategi i regionen. Med henblikk på kjente og mindre kjente utfordringer i regionen søkte denne utredningen å svare på følgende spørsmål: Er dagens kommunestruktur hensiktsmessig for å ivareta kommunenes lovpålagte oppgaver og gi innbyggerne et best mulig tjenestetilbud?

På bakgrunn av omfattende analyser av kommunenes rolle som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og lokaldemokratisk arena finner vi at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig sett opp mot formålene med reformen og de utfordringene som region har og vil stå foran i fremtiden. Det er i all hovedsak tre forhold som gjør at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig. For det første har flere kommuner i regionen store utfordringer knyttet til små fagmiljøer og lav kapasitet internt i egen organisasjon. Disse forholdene gjør de mindre kommunene sårbare for utforutsette hendelser og medfører utfordringer knyttet til å ivareta rollen som myndighetsutøver og tjenesteyter. Dette vil i tillegg påvirke kommunenes evne til å håndtere eventuelle nye oppgaver som blir overført, samt muligheten til å håndtere den fremtidige eldrebølgen. For det andre er dagens kommuner preget av en høy andelsmessig sysselsetting i offentlig sektor og følgelig en lav andel sysselsatte i privat næringsliv sammenlignet med gjennomsnittet for landet. Regionen vil i fremtiden være avhengig av en

helhetlig samfunns- og næringsstrategi som kan søke å videreutvikle næringslivet i regionen. Flere av de små kommunene har ikke prioritert å ha ansatte som jobber aktivt med dette området, noe som gjør det utfordrende å skape en helhetlig strategi i regionen på tvers av alle kommunene. For det tredje har flere av kommunene en svak økonomi. Mange kommuner sliter med ustabile resultater og har en lav investeringsevne. I tillegg vil flere av kommunene ha store utfordringer med et fremtidig investeringsbehov i tjenestene, særlig knyttet til de eldre som et viktig forhold å vurdere i et fremtidsperspektiv. Her mener vi at mange av de små kommunene ikke er rustet til å kunne håndtere dette.

Vi anbefaler derfor at kommunene i Salten ser på mulighetene for å skape nye større kommuner i regionen. Våre analyser av fire scenarier konkluderer med en Stor-Salten kommune som inkluderer alle ni kommuner er det alternativet som er best egnet til å håndtere utfordringene regionen står ovenfor og som samsvarer med intensjonene bak reformen. Innenfor alle de fire utredningstemaene mener vi at Stor-Salten vil gi regionen et bedre utgangspunkt for å videreutvikle regionen.

En storkommune i regionen vil etter vår vurdering ha bedre forutsetninger for å kunne levere god tjenester til innbyggerne i fremtiden ved blant annet å gjøre det mulig å skape større fagmiljøer samt kapasitet i egen organisasjon. Vi mener at mulighetene for kompetanseutvikling og utveksling på tvers av eksisterende kommuner vil bli lettere innad i en ny storkommune. Dette vil kunne gi et mulighetsrom for fagutvikling og følgelig føre til en høyere kvalitet på de tjenestene som kommunen per dags dato leverer. Innenfor myndighetsutøving mener vi at en storkommune vil løse utfordringene knyttet til saksbehandling innenfor barneverns- og tekniske tjenester. Dette mener vi på bakgrunn av at en ny storkommune vil få stor kapasitet internt i egen organisasjon. Dette vil føre til at man er mindre sårbare for utforutsette hendelser og

kan på lengre sikt øke kvaliteten på tjenestetilbudet.

En ny storkommune har også bedre forutsetninger for å satse helhetlig på samfunns- og næringsutvikling i regionen. Regionen samlet har en god næringsstruktur og kan dra fordel av at man har tilgang på ulike naturressurser. Ved å samle ressurser knyttet til utvikling av næringslivet, tror vi at man er bedre rustet til å gjennomføre felles tiltak på tvers av regionen som potensielt vil kunne komme alle områder i en ny storkommune til gode. En ny storkommune er således bedre rustet til å arbeide strategisk med næringsutviklingsarbeid sammenlignet med kommunene hver for seg. I tillegg er det verdt å nevne at regionen i dag har en rekke fellesfunksjoner for alle kommunene, noe som gjør at det er naturlig å se for seg en ny storkommune. Herunder kan vi eksempelvis nevne flyplassen og sykehuset som er lokalisert i Bodø.

Til tross for de mulighetene som en slik storkommune vil kunne gi innbyggerne i regionen mener vi at denne kommunen vil ha utfordringer knyttet til store avstander mellom de ulike distriktene. En slik storkommune er derfor etter vår vurdering avhengig av at man etablerer kommunedelsutvalg med beslutningsmyndighet over blant annet innbyggernære tjenester som helsestasjonstjenester, barnehage og pleie- og omsorgstjenester. I tillegg vil det være et viktig punkt i forbindelse med sonderingene/forhandlingene å avklare ansvarsområdene til kommunedelsutvalgene. Områder som ofte har stort politisk fokus er lokalt samferdsel, næringsutvikling og arealdisponeringer og det må avklares hvordan den nye kommunen skal organisere sitt arbeid med disse oppgavene også.

Avslutningsvis er det verdt å nevne at denne utredningen har også sett på to andre scena-

rier som begge består av tre nye storkommuner. Utredningen finner at de to scenariene også er å foretrekke sammenlignet med dagens null-alternativ.

Vår vurdering av alternativet Nordre, Indre og Ytre Salten er at de to sistnevnte kommunene vil være store nok til at man kan bygge opp tilstrekkelig store fagmiljøer innenfor blant annet tekniske tjenester, barnevern og pleie- og omsorg. For Nord-Salten så vurderer vi det dit hen at man fortsatt vil være for små. Innenfor samfunns- og næringsutvikling vil Indre og Ytre Salten gjenspeile NIBRs bo- og arbeidsmarkedsregionoppdeling av Nordland (med unntak av Meløy). Alle tre kommunene i dette alternativet vil få økt ressurser som kan brukes til nærings- og samfunnsutvikling. Nord-Salten vil fortsatt være relativ liten og vil trolig ha mer begrensede ressurser å avsette til samfunns- og næringsutvikling.

Det siste alternativet bestående av Saltenfjord, Meløy og Nordre-Salten vurderer vi dit hen at Saltenfjord kommune vil være store nok til å kunne bygge opp tilstrekkelig kapasitet i egen organisasjon. Saltenfjord kommune vil således være bedre rustet til å tilby kvalitativt gode tjenester gjennom å etablere større fagmiljøer. Denne kommunen vil også være mindre sårbare i sine myndighetsoppgaver som saksbehandling innenfor barnevern- og tekniske tjenester. Saltenfjord er også en integrert bo- og arbeidsmarkedsregion om vi tar utgangspunkt i NORUTs definisjon av begrepet. Dette gjør at man har et godt utgangspunkt for å videreutvikle samfunns- og næringsutviklingen i den kommunen. Den nye kommunen vil få økt ressurser som kan brukes til strategisk nærings- og samfunnsutviklingsarbeid.

3. Mandat, avgrensning og metode

Dette dokumentet er sluttrapporten i kommunestrukturutredningen i Salten region. Sluttrapporten baserer seg på en serie på fire delutredninger, og må således ses i sammenheng med dette. Sluttrapporten vil omfatte både offentlig kjente og kanskje mindre kjente sammenhenger. Selv om mye er kjent hver for seg, særlig for engasjerte lokalpolitikere og kommunens ledelse, er det ment at sammenstillingen skal gi en helhetlig oversikt som kan danne et felles utgangspunkt for drøftelsene om kommunesamarbeidet.

Mandatet i denne sluttrapporten har vært å utrede fire ulike kommunestrukturalternativer i Salten regionen bestående av fem ulike kommunekonstellasjoner. Scenariene er som følger:

1. Null Alternativet (videreføring av dagens struktur)
2. Salten samlet (for dette scenariet vil alle kommunene danne en ny kommune i regionen)
3. Nordre, Indre og Ytre Salten alternativet bestående av Nordre (Hamarøy og Steigen), Indre (Fauske, Saltdal og Sørfold) og Ytre (Bodø, Beiarn, Gildeskål og Meløy)
4. Saltenfjord alternativet bestående av Nordre (Hamarøy og Steigen), Saltenfjord (Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Saltdal og Sørfold) samt Meløy for seg selv

Utredningen av de ulike alternativene vil være avgrenset til de fire utredningstemaene som tidligere er utredet i de fire delutredningene. Utredningstemaene er som følger:

- Tjenesteproduksjon og myndighetsutøving
- Samfunns- og næringsutvikling
- Lokaldemokrati
- Økonomi

Sluttrapporten inneholder analyser av alternativene samt en oppsummering som inkluderer en vurdering av de ulike alternativene.

BDO ønsker i tillegg at sluttrapporten skal bidra til de lokale prosessene i Salten gjen-

nom å mobilisere sentrale interessenter som; kommunenes politikere, administrativ ledelse og øvrige ansatte. Skape engasjement og entusiasme på den ene siden, og samtidig bidra til en best mulig opplyst og objektiv dialog om konsekvenser av kommunereformen på den andre siden.

Vi har benyttet oss av et kvalitativt studiedesign med innslag av kvantitative analyser. Dette innebærer at kommunene i Salten i all hovedsak vil bli analysert ved hjelp av ulike data hvor vi kombinerer bruk av tall og tekstforståelse for å analysere prosjektets hoveddeler. Denne metodiske innfallsvinkelen gjør at vi kan beskrive og analysere komplekse fenomener som vanskelig lar seg generalisere. I tillegg til dette har vi gjennomført statistiske analyser der utvalget har gjort dette mulig. Et eksempel på dette er sammenhengen mellom valgdeltagelse og befolkningsgrunnlag. Rapporten kombinerer litteraturstudier, dokumentanalyser, samt økonomiske og statistiske analyser.

Målsetningen med valget av metode har vært å maksimere validiteten i utredningen. Det vil si at vi søker å gjøre analysene så presise og gyldige som mulig. Begrensningen med metodene vi har valgt er derimot at funnene ikke lar seg generalisere utover den populasjonen vi har undersøkt. Men ettersom vårt mandat utelukkende omhandlet kommunereformen i Salten mener vi metodene vi har valgt er hensiktsmessige for å få en fullstendig beskrivelse og forståelse av situasjonen i Salten.

Denne delen av analysen har tatt utgangspunkt i ulike informasjonskilder, herunder offentlig tilgjengelige rapporter, dokumenter fra Salten regionråd, samt tall og statistikk fra KOSTRA og SSB. Vi har kombinert ulike informasjonskilder for å kunne skape et oversiktlig bilde over situasjonen blant kommunene i Salten.

4. Kort beskrivelse av kriterier knyttet til vurdering av alternativer

Mandatet i denne sluttrapporten har vært å utrede tre ulike kommunestrukturalternativer i Salten-regionen bestående av fem ulike kommunekonstellasjoner, i tillegg til en vurdering av dagens struktur. For å kunne sammenligne disse alternativene mener vi det er hensiktsmessig å ikke fokusere på de ulike kommunekonstellasjonene som separate case-studier, men heller se på alternativene i en større kontekst hvor hele regionen blir vurdert. Dette gjør vi for lettere å kunne sammenligne de tre nye alternativene med hverandre, samtidig som vi også kan vurdere konsekvensene for regionen som en helhet. Scenariene er som følger:

1. Null Alternativet (videreføring av dagens struktur)
2. Salten samlet (for dette scenariet vil alle kommunene danne en ny kommune i regionen)
3. Nordre, Indre og Ytre Salten alternativet bestående av Nordre (Hamarøy og Steigen), Indre (Fauske, Saltdal og Sørfold) og Ytre (Bodø, Beiarn, Gildeskål og Meløy)
4. Saltenfjord alternativet bestående av Nordre (Hamarøy og Steigen), Saltenfjord (Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Saltdal og Sørfold) samt Meløy for seg selv

Disse tre kommunestrukturalternativene er valgt ut i samarbeid med regionens rådmenn og baserer seg på ulike kriterier knyttet til dagens samfunnsstruktur i region Salten samt vedtak om sammenslåing fra de ulike kommunestyrene i regionen. Alternativ 2 - Salten samlet, inngår som en av de tre nye strukturalternativene basert på en antakelse om at det allerede eksisterer en slags identitet knyttet til region Salten, at det allerede eksisterer regionale samarbeid på en rekke tjenesteområder og at det på generelt grunnlag bør vurderes minst ett storkommunealternativ. Dette samarbeidet har blitt initiert av Bodø kommune.

Nordre, Indre og Ytre Salten pluss Saltenfjord alternativene er valgt ut som alternativer til å ha en regionovergripende storkommune.

Nordre, Indre og Ytre Salten er basert på NI-BRs inndeling etter *Bo- og arbeidsmarkedsregioner*, mens Saltenfjord alternativet er basert på NORUT sin *Utvidede bo- og arbeidsmarkedsregioner*. Det er også lagt til grunn mengden av IKS som eksisterer mellom de ulike kommunene da det er rimelig å anta at dette er en god indikator for hvilke kommuner som finner det naturlig å samarbeide.

Denne rapporten har, i tillegg til å ta utgangspunkt i dagens status, et fremtidsrettet perspektiv. Dette innebærer at vi gjør vurdering av hvordan en kommunestruktur kan organiseres på best mulig måte for å håndtere de utfordringene og mulighetene som regionen vil ha i et 50-års perspektiv.

Det er viktig å påpeke at vurdering av mulige effekter av opprettelsen av nye kommuner inneholder mange usikkerhetsmomenter. Dette omhandler både omfanget av effekter, og ikke minst når de forventede effektene kan realiseres. Flere studier som har tatt for seg konsekvensene av reformen i Danmark (inkludert vår egen spørreundersøkelse til danske rådmenn) finner, med noen unntak, få direkte effekter som følge av kommunereformen. Med unntak av at danske kommuner har fått bedre kontroll på økonomien og har i tillegg fått bedre kompetanse og kapasitet i egen organisasjon, så er det vanskelig å si noe om hvorvidt man har klart å bedre kvaliteten på tjenester som leveres. I tillegg er det usikkerheter knyttet til hvorvidt lokaldemokratiet er styrket eller svekket. Det er med andre ord hensiktsmessig å lage et skille mellom direkte og indirekte effekter og konsekvenser av en endret kommunestruktur i regionen. Et eksempel på en direkte effekt kan være en større sentraladministrasjon (gitt at man velger å sentralisere dette). Et eksempel på en indirekte effekt kan være muligheten til å videreutvikle tjenestetilbudet som følge av at en ny kommune får tilgang på økt kapasitet og kompetanse som følge av at man blir større.

Vurderingen av mulige positive effekter (direkte eller indirekte) vil derfor på flere områ-

der bli en vurdering av mulighetsrommet som nye større kommuner kan få i årene som kommer. Vil nye kommuner være bedre i stand til å håndtere den fremtidige eldrebølgen? Vil en ny kommune være bedre rustet til å ivareta kommunens rolle som myndighetsutøver? Slike spørsmål er av sentral karakter i en vurdering av alle de ulike alternativene.

I tillegg er det viktig å påpeke at slike vurderinger nødvendigvis vil medføre flere av de

samme vurderingene på ulike alternativer. Dette er fordi det er svært vanskelig å kunne gjøre klare skiller mellom nye kommuner med tilnærmet likt befolkningsgrunnlag.

Før vi går i gang med å vurdere de ulike scenariene vil vi først kort redegjøre for hvordan vi ønsker å vurdere de ulike utredningstemaene innenfor de ulike scenariene.

4.1. Tjenesteutøvelse og myndighetsutøvelse

I en vurdering av dette utredningstemaet vil vi i all hovedsak fokusere på mulighetsrommet som kan finne sted innenfor de viktigste tjenesteområdene. Herunder vil vi blant annet vektlegge hvorvidt man vil kunne få bedre kapasitet i kommunen slik at man kan frigjøre midler til å videreutvikle tjenestetilbudet. Vi vil i den forbindelse gjøre vurderinger av hvorvidt en ny kommune vil kunne dra nytte av stordriftsfordeler.

I tillegg vil vi gjøre strukturelle vurderinger av de ulike tjenestene på basis av dagens tjenesteproduksjon. Relevante spørsmål herunder er hvorvidt en ny kommunestruktur vil ha direkte

effekt på lokaliseringen av dagens tjenesteproduksjon.

I vurderingen av effektene på myndighetsutøvelse vil vi i all hovedsak fokusere på hvorvidt de nye kommunene på lang sikt vil være bedre i stand til å ivareta rollen som myndighetsutøver. Herunder vil det være sentralt å se på hvorvidt nye kommuner i regionen vil ha bedre forutsetninger for å skape større fagmiljøer med bedre kapasitet innenfor eksempelvis tekniske tjenester og barnevernstjenester. Vi vil i tillegg drøfte hvorvidt nye større kommuner vil være bedre i stand til å redusere omfanget av inhabilitet.

4.2. Samfunns- og næringsutvikling

I en vurdering av dette området vil vi fokusere på kommunenes rolle som samfunns- og næringsutvikler. Herunder vil vi blant annet fokusere på hvorvidt endringer i kommunestruktur kan få konsekvenser for utviklingen i eksempelvis bo- og arbeidsmarkedsregioner, og hvordan de ulike alternativene er med tanke på næringsstrukturer og pendling.

Vi har i tillegg vektlagt å fokusere på de fremtidige kommunenes mulighet til å arbeide

systematiske med næringsutvikling. I vurderingen av effektene vil vi i all hovedsak fokusere på å vurdere hvorvidt de nye kommunene vil på lang sikt være bedre i stand til å ivareta rollen som samfunnsutvikler. Herunder vil det være sentralt å se på hvorvidt nye kommuner i regionen vil ha bedre forutsetninger for å skape større fagmiljøer med bedre kapasitet innenfor eksempelvis planarbeidet.

4.3. Lokaldemokrati

I utredningsnotat D gjorde vi en analyse av det lokalpolitiske landskapet i Salten og tok for oss eventuelle lokalpolitiske konsekvenser av en endring i regionens kommunestruktur. Alle kommunene i Salten praktiserer i dag en

formannskapsmodell, med noe variasjon i tilhørende utvalgsstruktur. Det er lite som tyder på at det vil ha stor nytteverdi å gå over til en parlamentarisk modell. Dette med bakgrunn i befolkningsgrunnlaget og de økte

kostnadene som er knyttet til en slik modell. BDOs generelle anbefaling er dermed å videreføre formannskapsmodellen uavhengig av ny fremtidig kommunestruktur.

Under formannskapsmodellen er det flere lovpålagte organ som kommunene allerede er kjent med fra dagens struktur. Disse er nærmere beskrevet i utredningsnotat D: kommunestyre, formannskap, administrasjonsutvalg, kontrollutvalg, valgstyre, eldreråd og råd for funksjonshemmede. Ut over det som er lovpålagt vil man måtte ta stilling til hvorvidt man vil opprette egne saksforberedende organ til kommunestyret (kommunestyrekomiteer) eller delegerer avgjørelsesmyndighet til faste utvalg med definerte ansvarsområder. Sistnevnte modell med faste utvalg er den mest utbredte blant dagens kommuner i regionen og vil dermed være godt kjent. Bodø har som eneste kommune i Salten praktisert en modell som kombinerer bruken av faste utvalg og kommunestyrekomiteer. Det kan være interessant å se på om dette er en modell som

med fordel kan videreføres i flere av de foreslåtte alternativene under kommunereformen. I tillegg vil vi også vurdere mulighetsrommet i kommuneloven, som er rettet mot kommunedelsutvalg.

Vår kartlegging viser at per i dag har alle kommunene i Salten valgt å ha flere kommunestyrerepresentanter enn lovens minstekrav. Totalt finnes det dermed 209 folkevalgte kommunestyrerepresentanter fordelt på de ni Saltenkommunene. Kommuneloven legger ingen føringer for maksimum antall kommunestyrerepresentanter, men det er ingen tvil om at de ulike alternativene for sammenslåing også vil medføre en sterk reduksjon i antallet kommunestyrerepresentanter totalt sett i regionen. BDO har derfor adressert hvordan man best mulig kan tilrettelegge for at man selv med færre kommunestyrerepresentanter fortsatt klarer å ivareta ombudsrollen og sikre innbyggermedvirkning i beslutningsprosessene i etterkant av kommunereformen.

4.4. Økonomi

Som del av den økonomiske gjennomgangen for det enkelte alternativ vil vi sammenfatte status og utfordringer for de aktuelle kommunene som inngår i alternativet, samt en overordnet vurdering av økonomiske konsekvenser. Vi vil også se på effekter i forhold til inntektsoverføringer og øvrige tilskuddsordninger som vil være gjeldende ved det enkelte alternativ. Det er i samråd med oppdragsgiver besluttet at den økonomiske vurderingen av de ulike alternativene skal være på

et overordnet og generelt nivå, og det vil derfor ikke bli gjort forsøk på å regne ut innsparingspotensialer eller lignende innenfor de ulike tjenestoområdene. Dette hovedsakelig på grunn av usikkerheten som vil være knyttet til slike beregninger. Vi vil i tillegg vurdere konkrete tilskudd og økonomiske virkemidler som følge av de ulike alternativene og i tillegg se på inntekter og påvirkning på konsekvenskraft og andre inntekter knyttet til kraft.

5. Null-Alternativet

5.1. Tjenesteyter

5.1.1. Vurdering av primærtjenestene

Barnehagesektoren

Gjennomgangen i delrapport B viste at utgiftene knyttet til dette tjenesteområdet varierer forholdsvis lite mellom kommunene, med unntak av Sørfold som i 2013 hadde de høyeste utgiftene. Gjennomsnittet for Saltenkommunene vedrørende utgiftene er derimot noe høyere sammenlignet med gjennomsnittet for Nordland og landet uten Oslo. Kommunene i Salten bruker i gjennomsnitt 9 500 kroner mer per barn i barnehagealder sammenlignet med gjennomsnittet for landet. Årsakene til dette skyldes blant annet fraværet av private barnehager i flertallet av kommunene, flere små

barnehager og høy andel ekstra ressurser til styrket tilbud for førskolebarn. Et annet viktig moment er reiseavstandene i regionen og innad i flere kommuner som medfører klare smådriftsulempere. En ny kommunestruktur vil nødvendigvis ikke ha de dramatiske endringene på barnehagesektoren i Salten, ettersom barnehagene mest sannsynlig vil være lokalisert der de er per dags dato. Dette innebærer at dagens null-alternativ ikke nødvendigvis vurderes dårligere sammenlignet med eksempelvis Saltensamlet.

Grunnskolesektoren

I delrapport B så vi at det var relativt store forskjeller mellom kommunene i region vedrørende utgifter til dette tjenesteområdet. Analysene viste klare stordriftsfordeler knyttet til det å være en stor kommune er en årsaksfaktor som forklarer mye av variasjonen i utgifter. Større kommuner, som Bodø, har ofte større skoler sammenlignet med de mindre kommuner. En ny kommunestruktur vil nødvendigvis ikke ha de store endringene på

grunnskolesektoren i Salten ettersom skolene vil være lokalisert der de er per dags dato. Dette innebærer at smådriftsulempene fortsatt vil være til stede ettersom man er avhengig av å beholde skoler i små kommuner hvor det er relativt sett få barn. Slik sett vurderer ikke vi det dit hen at null-alternativet er lavere enn de øvrige alternativene i denne analysen.

Pleie- og omsorgssektoren

For dette tjenesteområdet har våre analyser (delrapport B) vist at Bodø har de laveste utgiftene per innbygger. Med unntak av Bodø var det ellers store variasjoner mellom kommunene innenfor både hjemmetjenester og institusjonstjenester. Årsakene til forskjeller mellom kommunene skyldes mange ulike faktorer, som andel brukere, og brukertyngde. Uavhengig av hvilke kommuner som ønsker å slå seg sammen vil fortsatt tjenestene måtte produseres lokalt i de ulike tettstedene i Saltenregionen. Dette innebærer at man ikke nødvendigvis kan dra fordel av stordriftsforde-

ler vedrørende den daglige utførelsen av hjemmetjenester og institusjonstjenester.

Det som derimot er klart er at flere av kommunene i regionen vil ha store utfordringer knyttet til å håndtere de utfordringene som den ventede eldrebølgen vil medføre for kommune-Norge. Mindre kommuner vil også ha store utfordringer knyttet til eventuelle nye oppgaver som overføres til kommunene i forbindelse med gjennomføringen av kommunereformen.

For Salten spesielt forventer man en relativt stor økning i antall eldre. Dette vil påvirke

både behovet for kompetanse og evnen til å tilby kvalitativt gode tjenester. Fra våre samtaler med representanter fra kommunene er det flere som har informert om at man har utfordringer knyttet til rekruttering av personell.

Fra 1. januar 2016 skal også alle kommuner ha etablert et øyeblikkelig døgntilbud. Dette tilbudet er rettet mot pasienter som har behov for medisinsk behandling, men hvor man

Barnevernstjenesten

Innenfor barnevernstjenesten var det spesielt to kommuner (Steigen og Hamarøy) som skilte seg ut med et høyt ressursbruk per innbygger i målgruppen. For Hamarøy skyldes dette i stor grad (mer enn 50 % av nettoutgiftene i 2013) at de har et botiltak for enslige mindreårige flyktninger (Hamarøy internasjonale senter). Steigen, som er den andre kommunen med høyere forbruk til dette tjenesteområdet, har hatt en markant økning i utgiftene de siste fem årene.

5.1.2. Myndighetsutøvelse

Flere av de små kommunene i Salten gav uttrykk for at det kunne være utfordringer knyttet til for tette bånd mellom ansatte og innbyggere. Innenfor enkelte tjenesteområder er det blant annet etablert faste samarbeid ved inhabilitet. I vår gjennomgang av dagens status innenfor myndighetsutøvelse har vi også sett at flere kommuner i regionen har utfordringer knyttet til små fagmiljøer og følgelig begrenset kapasitet i egen organisasjon. Med unntak av regionens største kommune Bodø, mener vi at dagens struktur vil medføre at

5.1.3. Administrasjon

Våre analyser viser at Bodø kommune har de laveste utgiftene per innbygger. Analysene viser også at de minste kommunene har de høyeste utgiftene til dette tjenesteområdet. Dette samsvarer med analyser av andre kommuner. Årsaken til dette er vanligvis at både små og store kommuner er avhengig av å ha enkelte grunnfunksjoner som rådmann, øko-

ikke har behov for sykehusinnleggelse. Per dags dato vurderer vi det dit hen at dette er en utfordring for de fleste kommunene i Salten (med unntak av Bodø).

Vi vurderer det derfor slik, på bakgrunn av den forventede demografiske utviklingen og behovet for nye tjenester og utfordringer man har i dag, at dagens kommunestruktur er mindre hensiktsmessig sammenlignet med de andre alternativene.

For de aller fleste kommunene i Salten er dette et tjenesteområde som er forholdvis lite målt i antall ansatte, men som kan være svært kostnadskrevenne om ikke kommunene har personell med kompetanse og erfaring til å drive tjenesten. Vi vurderer derfor nullalternativet til å være utfordrende for kommunene i fremtiden og at man således kan utnytte synergieffekter ved en eller flere sammenslåinger i regionen.

man også i fremtiden vil være sårbare for uforutsette hendelser innenfor dette området. Dette kan følgelig løses ved opprettelsen av flere interkommunale samarbeid, men vi mener at det har negative lokaldemokratiske sider som ikke gjør slike etableringer ønskelige.

Vår konklusjon er derfor at dagens kommunestruktur, for flertallet av dagens kommuner, gjør det utfordrende å ivareta dagens rolle som myndighetsutøver.

nomiansvarlig, personalansvarlig osv., som andelsmessig vil ta større del av de totale ressursene som kommunene har til rådighet.

Fra den danske reformen har vi sett at kommunen er betraktelig styrket med tanke på administrativ kompetanse og kapasitet. Vi vurderer det derfor dit hen at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig med

tanke på å sikre tilstrekkelig kompetanse og

kapasitet i regionen som en helhet.

5.1.4. Demografi

Prognosene for regionen som helhet viser at det vil være en markant økning i antall eldre i alle kommunene i Salten. Ut i fra statistikken ser vi det vil være en stor endring for gruppen mellom 80-89 år. Dette er en gruppe som har større behov for kommunale omsorgstjenester. Den neste endringen som ser ut til å inntruffe er en økning i aldersgruppen over 90 år. Befolkningsprognosen synliggjør at denne trolig skjer rundt 2030 for samtlige kommuner i Salten.

I tillegg synliggjør analyser av forholdet mellom antall personer som er i aldersgruppen 20-66 år sett opp mot de som er over 80 år, at kommunene vil oppleve utfordringer relatert til endringer i befolkningsstrukturen. Behovet for å tiltrekke seg arbeidsføre personer vil derfor være stort for at kommunen skal kunne håndtere blant annet den forventede befolkningsveksten.

5.2. Samfunns- og næringsutvikling

Som det fremkommer av beskrivelsen i delrapport C har det skjedd en utvikling som trekker kommunene i Salten tettere sammen, og med de planlagte prosjektene knyttet til samferdsel vil denne utviklingen fortsette. Regionen har også fått en kraftig forbedring i bredbåndsdekningen.

Til tross for utviklingen som har funnet sted de seneste årene så er det et faktum at regionen er preget av store geografiske avstander som gjør at det tar lang tid å forflytte seg mellom kommunesentrene i regionen.

Forbedringene innenfor kommunikasjon og infrastruktur vil trolig ikke alene være tilstrekkelig for at man kan definere Salten som et naturlig utviklingsområde, men dette bør også sees i sammenheng med mulighetene for fremtidig organisering av kommunene ut fra ulike alternativer.

I delrapport A gjennomgikk vi blant annet bo- og arbeidsmarkedsregioner. Ved å ta utgangspunkt i NORUTs definisjon finnes det kun en velintegret bo- og arbeidsmarkedsregion i Salten. Kommuner som Meløy, Hamarøy og Steigen ansees ikke for å være en del av den-

ne regionen ettersom arbeidsmarkedet ikke er tett nok integrert med de resterende kommunene som er nærmere tilknyttet Bodø. Flere av de mindre kommunene i regionen vurderes også til å være sårbare for eksempelvis konjunkturoendringer ettersom de har liten grad av utpendling og er svært avhengig av en spesifikk bransje. I et regionsperspektiv er samtlige kommuner svært avhengig av offentlig sektor. Man har derfor et stort behov for å kunne tiltrekke seg bedre privat næringsliv.

Tall fra KOSTRA viser at de to største kommunene i regionen, Bodø og Fauske står for nær 50 % av de totale brutto driftsutgiftene på tilrettelegging for næringslivet.

Ser vi dette området i sammenheng med den forventede demografiske utviklingen blir en god og målrettet næringslivsutvikling enda viktigere i årene som kommer. Regionen vil ha store utfordringer knyttet til en stadig eldre befolkning, samt et forventet nedadgående befolkningsgrunnlag som følge av sentralisering. Vi vurderer det derfor dit hen at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig med tanke på fremtidig næringsutvikling i regionen.

5.3. Lokaldemokrati

Analysene av lokaldemokratiet i Salten har vist at de største kommunene har noe lavere valgdeltagelsen. Til tross for dette finner vi ikke at det er en direkte sammenheng mellom antall innbyggere og politisk deltagelse.

Våre analyser peker på flere forhold som tyder på at mindre kommuner som Beiarn, Salt- dal, Steigen, Meløy og Hamarøy har lokalpoli- tiske utfordringer. Herunder kan vi eksempel- vis nevne rekruttering av listekandidater i forkant av kommunevalg. For flere av disse kommunene kan vi heller ikke registrere ek- sempler på innbyggerinitiativ. Dette ble også tatt opp som en svakhet i forbindelse med oppstart av denne utredningen. Årsakene til dette kan selvfølgelig være mange, og rele- vante forklaringer kan være fraflytting, end- ret demografi og for stor nærhet mellom inn- byggerne og de folkevalgte.

En annen interessant utfordring omhandler kapasiteten til de folkevalgte representante-

ne. I et lokaldemokratisk perspektiv dreier dette seg om politikernes evne og mulighet til å håndtere mangfoldet av saker som berører svært ulike tjenesteområder. I en tid hvor tjenesteområdene har blitt så omfattende og så kompleks, er det avgjørende at lokalpoliti- kere har kompetanse og tid til å sette seg inn i saker som fremlegges kommunestyret. I stør- re kommuner som Bodø har man løst dette ved å frikjøpe politikere. I Bodø får hvert parti en ressurs på 0,12 årsverk pr. bystyre- representant. I tillegg får leder av komite for plan, næring og miljø, og leder for komite for levekår 0,5 årsverk i tillegg. I mindre kommu- ner er det i praksis kun ordførerne som er frikjøpt. De små kommunene er således mer avhengig av de folkevalgtes erfaring og kom- petanse.

Vi ser tegn på at flere av kommunene i Salten har lokalpolitiske utfordringer. Hvorvidt dette vil automatisk bli bedre i nye større kommu- ner er det derimot knyttet usikkerhet til.

5.4. Økonomi

Vår gjennomgang av kommunenes driftsresul- tat i delrapport A viser at det er variasjon mellom kommune i Salten. Flere av de mindre kommunene i regionen har hatt store utford- ringer knyttet til å opprettholde stabile gode resultater over tid.

God økonomisk kontroll og styring vil alltid være avgjørende for at kommunene skal kun- ne tilby innbyggerne gode og stabile tjenes- ter. I Salten er spørsmålet derfor om dagens struktur er hensiktsmessig for å kunne oppnå dette?

Vi vurderer null-alternativet dit hen at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig. Dette begrunner vi blant annet med at flere

av kommunene er for små til å kunne sikre gode resultater og tjenester over tid. I tillegg mener vi at større kommuner i regionen vil kunne medføre en mulighet til å sikre økt kapasitet og bedret kompetanse innad i egen organisasjon. Dette er noe de små kommune- ne ikke har økonomisk handlingsrom til å byg- ge opp per dags dato.

Videre er det viktig å påpeke at basert på de signalene som er kommet fra regjeringen vil ikke det økonomiske fundamentet som de små kommunene har i dag bli videreført etter at reformen er gjennomført. Det er varslet at det i forbindelse med kommuneøkonomipro- posisjonen for 2017 vil bli presentert et nytt inntektssystem for kommunene.

6. Saltensamlet

6.1. Overordnet Beskrivelse av alternativet

I dette alternativet vil Salten regionen gå fra ni kommuner til å danne én felles storkom-

mune. Kommunen vil ha et befolkningsgrunnlag på om lag 80.519 innbyggere.

6.2. Tjenesteyter

6.2.1. Vurdering av effektene på primærtjenestene

Barnehage

En ny kommunestruktur vil ikke ha store effekter på barnehagesektoren i Salten, ettersom barnehagene mest sannsynlig vil være lokalisert der de er per dags dato. En ny storkommune vil derfor ha utfordringer knyttet til en spredt barnehagestruktur, men det vil ikke kunne endre seg så lenge det er befolkningsgrunnlag for videre drift av barnehagetjenester i alle dagens kommuner. En ny storkommune vil derimot kunne være bedre i stand til å skape et mer helhetlig og forutsigbart tilbud for innbyggerne ettersom man vil kunne etablere større miljøer som er rettet mot eksempelvis spesialundervisning. Herunder kan man dra nytte av kompetansen til en rekke ansatte og vil kunne således bidra til å gi barn med ekstra behov et bedre tilbud.

Etableringen av en ny storkommune innebærer allikevel at smådriftsulempene fortsatt vil være til stede ettersom man er avhengig av å beholde barnehager i små kommuner hvor det er relativt sett få barn. Det som derimot kan bli endret er innslaget av private barnehager i kommuner som per dags dato ikke har dette. En ny storkommune i Salten vil ha en relativt stor andel med private barnehager. Dette kan bidra til å redusere utgiftene noe på sikt. Videre vil det være mulig for en ny kommune å standardisere oppholdsbetalingen, slik at man utnytter kommunens inntektsmuligheter under forutsetning av at det er politisk tilslutning til dette.

Grunnskole

En ny kommunestruktur vil nødvendigvis ikke ha de store endringene på grunnskolesektoren i Salten, ettersom skolene vil være lokalisert der de er per dags dato. Dette innebærer at smådriftsulempene fortsatt vil være til stede ettersom man er avhengig av å beholde skoler i små kommuner hvor det er relativt sett få barn. En ny storkommune vil derimot kunne være bedre i stand til å gi et bredt tilbud innenfor eksempelvis spesialundervisning og

man vil kunne dra nytte av kompetansen til en rekke ansatte og vil kunne således bidra til å gi barn med ekstra behov et bedre tilbud. Man vil i tillegg ha bedre forutsetninger for å drive fagutvikling og etter- og videreutdanning av lærere. På sikt mener vi derfor at grunnskoletilbudet til regionens barn kan bli styrket som følge av en ny større kommune i regionen.

Pleie- og omsorg

I all hovedsak vil tjenester innenfor dette området også leveres lokalt i de ulike tettstedene i Saltenregionen. Dette innebærer at man ikke nødvendigvis kan dra fordel av stor-driftsfordeler vedrørende den daglige utførel-

sen av hjemmetjenester og institusjonstjenester. Det som derimot er klart er at større kommuner vil kunne være bedre rustet til å håndtere de utfordringene som den ventede eldrebølgen vil medføre for kommune-Norge,

og ha bedre mulighet til å håndtere eventuelle nye oppgaver som overføres til kommunene i forbindelse med gjennomføringen av kommunereformen.

For Salten spesielt så forventer man en relativt stor økning i antall eldre. Dette vil påvirke både behovet for kompetanse og kapasitet til å tilby kvalitativt gode tjenester.

Barnevernstjenesten

Barnevernstjenesten er et av de fagområdene der det er mulig å tenke seg endringer i forlengelsen av en endring i kommunestrukturen. I dag er det lite samarbeid mellom kommune i Salten på dette tjenesteområdet. Hamarøy deltar i et interkommunalt samarbeid med Tysfjord, Beiarn kjøper tjenester fra Saltdal, og Meløy har startet sonderinger med andre kommuner med tanke på å etablere et samarbeid om denne tjenesten. For de aller fleste kommunene i Salten er dette områder som er

Vi vurderer det derfor slik at, på bakgrunn av den forventede demografiske utviklingen, behovet for nye tjenester og utfordringer man har i dag, at man vil kunne få synergieffekter ved å slå seg sammen. Man vil kunne etablere større miljøer som kunne være bedre i stand til å tilby ett bredt spekter av tjenester, og man vil kunne frigi midler som går til administrative stillinger til tjenesteproduksjon.

forholdvis små målt i antall ansatte, men som kan være svært kostnadskrevende om ikke kommunene har personell med kompetanse og erfaring til å drive tjenesten. En ny storkommune vil således være mye bedre rustet til å håndtere komplekse oppgaver innenfor dette tjenesteområdet ettersom man vil kunne dra fordel av samarbeid mellom et mye større antall ansatte. Dette vil videre bidra til å styrke både kompetansen og kapasiteten i Salten vedrørende barnevernstjenester.

6.2.2. Myndighetsutøvelse

En ny storkommune i Salten vil kunne få større kapasitet rettet mot myndighetsutøvelse innenfor eksempelvis barneverns- og tekniske tjenester. Samlet sett vil en ny kommune (forutsatt at man opprettholder alle årsverkene som er knyttet opp til disse tjenesteområdene) ha rundt 250 avtalte årsverk knyttet til barnevern-/sosialtjenesten og ca. 168 årsverk knyttet til tekniske tjenester.¹ Dette vil innebære at mindre kommuner i regionen vil være betydelig mindre sårbare sammenlignet med dagens situasjon.

Videre så har flere av de små kommunene i Salten gitt uttrykk for at det kunne være utfordringer knyttet til for tette bånd mellom ansatte og innbyggere. Innenfor enkelte tjenesteområder er det blant annet etablert faste samarbeid ved inhabilitet. Denne utfordringen vil således bli løst gjennom etableringen av en ny storkommune.

Det vil derimot kunne oppstå stordriftsulepper gjennom en sammenslåing av alle kommunene innenfor dette tjenesteområdet. Flere rapporter har fremhevet det interne samarbeidet om utsatte grupper fungerer relativt godt i små kommuner og at større kommuner har utfordringer knyttet til samordning av tjenester på tvers geografiske områder. Dette mener vi allikevel ikke kan vektes på lik linje med de ovennevnte fordelene. Vi mener således at en ny storkommune vil være bedre rustet med hensyn til både kompetanse, kapasitet og rekruttering sammenlignet med kommunene hver for seg.

¹ Tall hentet fra KOSTRA – Sysselsetting i kommunen for 2014.

6.2.3. Administrasjonen

En samlet Saltenkommune vil kunne realisere stordriftsfordeler knyttet til administrasjonstjenester. Årsaken til dette er at både små og store kommuner er avhengig av å ha enkelte grunnfunksjoner som rådmann, økonomiansvarlig, personalansvarlig osv., som andelsmessig vil ta større del av de totale ressursene som kommunene har til rådighet. I tillegg til at man vil ha mulighet til å redusere de samlede utgiftene knyttet til administrasjonstjenester, så vil man også ha mulighet for å øke kompetansen og kapasiteten i organisasjonen. Uavhengig om man velger å sentralisere alle eller deler av administrasjonstjenestene, så vil man i større grad, sammenlignet

med dagens situasjon, ha mulighet til å dra fordel av en bredere og større kompetanse innad i organisasjonen.

Dette vil særlig komme de mindre kommunene til gode, som har fortalt om utfordringer knyttet til å bygge sterke fagmiljøer innenfor administrasjonstjenester. Trolig vil en ny storkommune ikke ha de samme rekrutteringsutfordringene som flere av de små kommunene har i dag. En bedret kompetanse og kapasitet i sentraladministrasjonen vil i tillegg kunne ha positive lokaldemokratiske effekter. En større organisasjon vil i større grad kunne bistå i utredningsarbeid som løpende bestilles av lokalpolitikere.

6.2.4. Redusert behov for interkommunale samarbeid

En ny storkommune i Salten vil ha store effekter på interkommunale samarbeid. I all hovedsak vil det redusere behovet for samarbeid på tvers av ulike kommuner innad i regionen.

Herunder finner vi følgende samarbeid som vil bli overflødig i ny storkommune fordelt på ulike tjenester:

Administrasjon

- Interkommunal kommunerevisjon i Salten
- Felles kontrollutvalgssekretariat i Salten
- Felles samarbeid om innkjøp av tjenester i Salten
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Gildeskål
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Beiarn
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Saltdal
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Sørfold

Pleie- og omsorgstjenester

- Helse- og miljøtilsyn Salten IKS
- Legevaktsamarbeid Bodø-Beiarn
- Fauske/Sørfold Legevakt
- Jordmortjeneste Fauske-Sørfold

Barnehage og Grunnskole

- PPT Indre Salten som inkluderer Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen
- RKK Indre Salten som består av Meløy, Gildeskål, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen
- 4k-samarbeid om muntlig eksamen i Indre Salten som inkluderer Steigen, Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn.
- Felles skoleskyss indre Salten som inkluderer Sørfold, Fauske og Saltdal
- Grunnskolesamarbeid Sørfold-Fauske
- Grunnskolestjenester Rødøy-Meløy

Barnevern og Sosialtjenester

- Beiarn og Saltdal interkommunale samarbeid om barnevernstjenester
- NAV hjelpemiddelsentralen som inkluderer alle Saltenkommunene
- Samarbeid mellom barnevernledere Salten som inkluderer alle Saltenkommunene

Samarbeid på andre områder

- Salten Brann IKS
- Geodatasamarbeid Salten
- Salten Kartdata AS
- Regionalt næringsfond Salten
- IRIS Salten IKS som inkluderer avfallshåndtering, interkommunal utvikling og strategisk eierskap
- Salten Friluftsråd

I tillegg vil interkommunale samarbeid som også involverer kommuner utenfor Salten bli berørt. Disse vil følgelig måtte endres som følge av en ny storkommune i Salten. Eksempler på dette er:

- PPT Bodø, Verøy og Røst
- Krisesenteret i Salten (som eies av Bodø og inkluderer Røst og Verøy i tillegg til Salten kommunene)

6.3. Samfunnsutvikling

6.3.1. En naturlig BA/BAS region?

Innad i Salten så finnes det i all hovedsak to naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner om vi tar utgangspunkt i NIBR sin definisjon. Disse to regionene er Bodø og Gildeskål samt Saltdal, Fauske og Sørfold. Om vi deretter tar utgangspunkt i en utvidet definisjon av bo- og arbeidsmarkeder så kan disse to regioner behandles som en region. NORUT operer med en slik utvidet bo- og arbeidsmarkedsregion ettersom det blant annet foregår mye pendling mellom Fauske og Bodø. Dette innebærer at vi da kun har en bo- og arbeidsmarkedsregion i en ny storkommune i Salten som innebefatter fem kommuner. De resterende kommunene Hamarøy, Steigen, Meløy og Beiarn har

- Overgrepsmottak Bodø som dekker Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Røst, Saltdal, Sørfold og Værøy

Ettersom en ny storkommune i Salten vil redusere behovet for interkommunale samarbeid, så vil man kunne redusere det demokratiske underskuddet. Særlig er det viktig innenfor tjenester som daglig berører deler av befolkningen med særskilte behov, hvor det er et administrativt og politisk viktig ansvar å følge opp.

derimot ikke tydelige integrerte bo- og arbeidsmarkedsmarkeder med andre kommuner.

Den nye storkommunen vil derimot måtte søke å utvikle et mer integrert arbeidsmarked. Dette vil naturlig være avhengig av en utvikling i infrastruktur med særlig henblikk på utviklingen i transportinfrastruktur. Per dags dato er avstandene mellom eksempelvis Meløy i Sør og Hamarøy i nord for store til at det er naturlig at det foregår pendling mellom disse kommunene. Enda viktigere er utviklingen i transportinfrastrukturen fra Bodø til områder som Hamarøy og Meløy slik at en ny storkommune bedre kan utnytte potensialet som ligger i regionen.

6.3.2. En bærekraftig kommune?

I utredningsnotat A tok vi utgangspunkt i særlig tre forhold når vi så på dagens status vedrørende næringsutvikling blant kommunene. Disse forholdene var:

- Bransjespesialisering
- Offentlig sektor
- Pendling

Samlet sett har en ny storkommune en mer jevn fordeling mellom næringene. Ved å benytte store og antatt bærekraftige bykommuner som Bergen og Trondheim som sammenligningsgrunnlag, ser vi at næringsstrukturen i disse i stor grad er sammenfal-

lende med strukturen i Salten samlet sett. Salten samlet har flere næringer og støtte seg på og vil således være mindre sårbare for eksterne svingninger i enkelte markeder.

Sammenlignet med disse byene er Saltenregionen derimot noe mer avhengig av offentlig sektor. Offentlig sektor står for om lag 43 % av sysselsettingen i regionen, noe som anses for å være relativt høyt.

Sysselsatte personer etter arbeidssted	Bergen	Trondheim	Salten
	2013	2013	2013
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	0 %	0 %	3 %
05-09 Bergverksdrift og utvinning	4 %	1 %	0 %
10-33 Industri	6 %	6 %	6 %
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	1 %	1 %	2 %
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	7 %	8 %	9 %
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	13 %	13 %	12 %
49-53 Transport og lagring	5 %	4 %	7 %
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	4 %	4 %	3 %
58-63 Informasjon og kommunikasjon	4 %	4 %	2 %
64-66 Finansiering og forsikring	3 %	2 %	1 %
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	7 %	10 %	4 %
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	7 %	6 %	3 %
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	6 %	5 %	10 %
85 Undervisning	8 %	11 %	9 %
86-88 Helse- og sosialtjenester	19 %	19 %	24 %
90-99 Personlig tjenesteyting	4 %	4 %	3 %
00 Uoppgitt	0 %	0 %	0 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Tabell 1: Oversikt over andel sysselsatte personer etter arbeidssted og næring i 2013. Kilde: SSB

Om vi deretter ser på andelen som pendler inn og ut av en ny storkommune, ser vi også her at en ny storkommune har en mer bære-

kraftig sammensetting, sammenlignet med kommunene hver for seg.

	Antall	Prosentvis andel
Sysselsatte totalt i regionen	41594	-
Utpendlere	2995	7 %
Innpendlere	2262	5 %

Tabell 2: Oversikt over inn- og utpendling i Salten region

6.3.3. Transportinfrastruktur og avstander

I utredningsnotat C fokuserte utredningen på samferdsel og særlig på transportinfrastruktur. Vi så at avstandene mellom kommunene er relativt store og at det er spesielle utfordringer knyttet til de nordligste og sørligste kommunene i regionen med tanke på transportinfrastruktur og følgelig reiseavstander.

For en ny storkommune i Salten vil det være store avstander mellom tettstedene. Mellom Oppeid i nord og Ørnes i Meløy i sør er det nærmere 300 km. Ettersom Bodø vil være det naturlige sentrumet for en ny storkommune er

avstandene til Bodø av særlig relevans. Her igjen ser vi at avstandene til Meløy, Steigen og Hamarøy er stor målt i reisetid. Fra Hamarøy til Bodø er det over 3 timer kjørevei.

Til tross for at bredbåndsinfrastrukturen har bedre seg betraktelig de siste 10 årene er det fortsatt store infrastrukturutfordringer som gjør at en ny storkommune ikke vil kunne definere seg som et naturlig utviklingsområde. En ny storkommune må således måtte gjennomføre store investeringer i samferdsel, og ettersom det er fylkeskommunen som i all

hovedsak styrer dette, vil ikke etableringen av ny storkommune automatisk kunne gjennomføre nødvendig investeringer. En ny storkommune i Salten vil derimot kunne få en sterkere innflytelse inn i fylkeskommunen og

vil kunne bidra til at en sterkere prioritering av denne regionen.

6.3.4. Lokal strategisk næringsutvikling

Per dags dato er Bodø den eneste kommunen som har et lokalt næringsutviklingsmiljø internt i kommunen. Andre kommuner som Beiarn, Meløy, Fauske og Saltdal prioriterer også å investere i tilrettelegging og bistand for næringslivet i Salten, men dette er ikke like synlig gjennom kommunenes regnskaper. Dette skyldes at flere av kommunene har etablert næringsfond, kommunale foretak og interkommunale samarbeid med lokale næringslivsaktører. Eksempler på dette er Fauna KF i Fauske, Meløy Næringsutvikling, Hamarøy kommunale næringsfond og Bodø Regionens Utviklingsselskap. Det faktum at det er svært mange ulike aktører som jobber med næringsutvikling gjør det utfordrende å skape en felles strategi i regionen. Således vil en sam-

let Saltenkommune kunne være bedre i stand til å ivareta næringslivets interesser, og følgelig gjennomføre strategiske tiltak for å øke det private næringslivets aktivitet i regionen som en helhet. Som vi har sett fra tidligere analyser i denne hovedrapporten, samt utredningsnotatene, er regionen preget av en sterk offentlig sektor. Ved å samle ressurser knyttet til utvikling av næringslivet tror vi at man er bedre rustet til å gjennomføre felles tiltak på tvers av regionen som vil kunne potensielt komme alle områder i en ny storkommune til gode. En ny storkommune er således bedre rustet til å arbeide strategisk med næringsutviklingsarbeid sammenlignet med kommunene hver for seg.

6.4. Lokaldemokrati

6.4.1. Lokaldemokrati

En ny storkommune i Salten vil ha rundt 80 000 innbyggere og et samlet areal 11 261 km². Denne kommunen vil således bli større enn dagens største kommune, Kautokeino, som har et areal på 9 706 km². I det som dermed blir Norges største kommune målt i areal, og Nord-Norges største kommune målt i innbyggertall, vil det være viktig å sørge for at politikerne klarer å ivareta ombudsrollen og at man sikrer innbyggermedvirkning i beslutningsprosessen til tross for størrelsen.

I utredningsnotat D gikk vi nærmere inn på hva som må til for å ivareta og videreutvikle det nærdemokratiske engasjementet i alle geografiske deler av en kommune. En modell med lokale kommunedelsutvalg synes etter BDOs vurdering å være en god løsning som kan bidra til å knytte tettere kontakt mellom innbyggerne og politikerne til tross for større geografiske avstander i Salten kommune. Bo-

dø kommune har allerede erfaring med bruk av kommunedelsutvalg ved tidligere kommunesammenslåinger. Tradisjonelt sett har slike lokale utvalg blitt brukt som rene høringsorganer for saker som berører utvalgets geografiske område. Kommunelovens § 12 åpner derimot for en mye større spennvidde når det gjelder arbeidsoppgavene som potensielt kan delegeres til kommunedelsutvalg. Det kan derfor tenkes at det i Salten, hvor det er store avstander og allerede veletablerte lokalsentra, kan være naturlig å se på en modell hvor det opprettes flere kommunedelsutvalg med varierende grad av avgjørelsesmyndighet.

6.4.2. Lokalutvalgsmodell

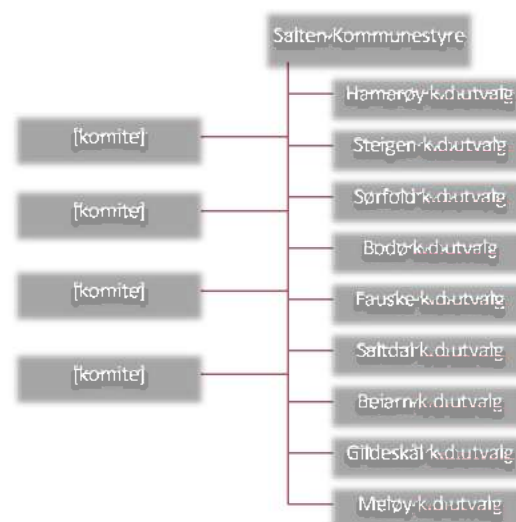
Dersom kommunen velger å benytte en kommunedelsutvalgsmodell vil det bli nødvendig å finne en god deling med tanke på hvilke oppgaver som skal ligge til en sentraladministrasjon. Dette vil naturlig være fellestjenester som HR, regnskap, lønn etc., samt oppgaver knyttet til myndighetsutøvelse - hvorav tekniske tjenester, barnevern, skjenkebevilgninger og spesialiserte pleie- og omsorgsoppgaver kanskje er de tydeligste eksemplene på slike oppgaver. I tillegg vil det også være naturlig med sentralisering av tiltak rettet mot næringslivet, eller i hvert fall en felles koordinering av dette. Dette er oppgaver som det i mange kommuner er stort fokus på i dag. BDO vektlegger derfor at oppgavefordelingen mellom det sentrale kommunestyret og kommunedelsutvalgene vil være viktig å avklare i forbindelse med forhandlingene knyttet til endringen i kommunestrukturen. Ut over dette vil flere av kommunens kjernetjenester kunne desentraliseres og den aktive utøvelsen av tjenestene gjøres lokalt i kommunedelene. Kommunedelsutvalgene vil kunne tildeles beslutningsmyndighet og budsjettansvar ovenfor viktige tjenester i sitt lokalsamfunn, slik det for eksempel er gjort for bydelene i Oslo. Der er hver bydel delegert ansvar for kommunale tjenester innenfor følgende hovedområder:

- Barn, unge og familie
- Bolig og sosial
- Helse og omsorg
- Natur, kultur og fritid

Med denne delegeringen følger også budsjettfullmakt for hvert område. Bystyret i Oslo vedtar årlige rammebevilgninger til bydelene, men det er opp til hvert bydelsutvalg selv å allokere budsjett for sin bydel innenfor disse rammebevilgningene. I hvilken grad kommunedelsutvalgene skal ha disposisjonsrett over tidligere opparbeidede fond mener vi også vil være et vesentlig punkt å avklare i forbindelse med forhandlingene. Det samme kan gjelde disponering av løpende inntekter som for eksempel konsesjonsavgiften. Innenfor dagens lovverk står kommunene forholdsvis fritt til å

delegere myndighet til politiske utvalg eller til kommunens rådmann. I Oslo har hver bydel også en faglig og administrativ leder for bydelenes tjenesteområder i bydelsdirektøren. Bydelsdirektøren fungerer i stor grad i tilsvarende rolle som administrasjonssjefen i en vanlig kommune og kan videredelegeres avgjørelsesmyndighet fra bydelsutvalget, som igjen har fått delegert avgjørelsesmyndighet fra bystyret.

Et annet område hvor det kan være særlig nyttig å involvere kommunedelsutvalgene er i kommunale plan- og arealsaker. Loven åpner for at saker som i dag ofte er delegert til egne planutvalg, i prinsippet kan delegeres til kommunedelsutvalg. Om det ikke delegeres avgjørelsesmyndighet burde kommunedelsutvalgene i alle tilfeller involveres som høringsinstans i saker innenfor dets geografiske ansvarsområde. Man vil da sikre at plansaker og arealkonflikter behandles av delutvalg med god kjennskap til lokale forhold, og det vil gi lokalsamfunnet direkte påvirkningsmulighet i saker som angår dem.

Figur 1: Eksempel på mulig kommunedelsutvalgsstruktur i Stor-Salten. Kilde: BDO

6.4.3. Saltensamlet

I en ny storkommune i Salten vil det være naturlig å tenke seg en modell med kommunedelsutvalg som tar utgangspunkt i de opprinnelige kommunegrensene. Dette fordi det allerede er etablert fungerende partipolitiske organisasjonen innenfor dagens kommunestruktur. Hvorvidt dette også skal gjelde for Bodø har vi ikke tatt konkret stilling til. Grunnet befolkningsstørrelsen kan det være naturlig at Bodø deles inn i flere kommunedeler. Andre faktorer som spiller på en slik inndeling vil blant annet være reiseavstander, infrastruktur, og dagens tjenestetilbud. I en slik modell vil hvert kommunedelsutvalg kunne tildeles beslutnings- og budsjettansvar for tjenesteområder som man blir enige om i forbindelse med forhandlingene om kommunestrukturen. Oppgaver som ofte legges til slike utvalg er barnehager, helsestasjoner, NAV, hjemmetjenester, sykehjem og kultur-, fritids- og aktivitetstilbud, men det er ikke hindringer i loven til også å legge oppgaver innenfor tjenesteområdene som tekniske tjenester, næringsutvikling eller kirke for å nevne noen. Som omtalt over er det opp til den nye kommunen å finne den beste fordelingen av ansvar og myndighet mellom de besluttede organene i kommunen.

Administrasjonen og utøvelsen av de tjenestene som man blir enige om at skal ligge lokalt, vil dermed falle inn under kommunedelsadministrasjonen og kommunedelsdirektøren - som igjen er underlagt kommunedelsutvalget.

Foruten kommunestyret, formannskapet, de øvrige lovpålagte organene og kommunedelsutvalgene, er det BDOs vurdering at det vil

være hensiktsmessig for Saltensamlet å fordele den kommunale virksomheten på flere kommunestyrekomiteer, slik som vist i figur 1.

Disse komiteene vil bidra til å utforme kommunens politikk gjennom å fungere som saksforberedende organ innenfor definerte ansvarsområder. Hvordan slike komiteer struktureres vil avhenge av hvordan den endelige kommunemodellen blir seende ut, men et eksempel kan være å ha fire komiteer fordelt på områdene *samferdsel og miljø, oppvekst og levekår, næring og utvikling, samt finans*.

Uavhengig av om man velger en modell hvor kommunedelsutvalgene er rene høringsorganer, har beslutningsmyndighet eller er en kombinasjon av begge, er det nødvendig med forutsigbare og kompetente administrative ressurser for å sikre et vel fungerende kommunedelsutvalg. Allokerte administrative ressurser må stå i stil med delegerte ansvarsområder og avgjørelsesmyndighet for å sikre god saksgang og gjennomføring av vedtak. Velges det en modell hvor myndighet over deler av det kommunale tjenestetilbudet delegeres til kommunedelen vil det innebære at administrasjonen må være tilstrekkelig dimensjonert til både å fungere som saksforberedende organ til politiske organer og til å sikre en god oppfølging av tjenesteutøvelsen. En modell med mindre avgjørelsesmyndighet og færre ansvarsområder vil likeledes fordre en mindre administrasjon. I noen tilfeller kan det også vurderes om det vil være hensiktsmessig å benytte sentrale administrative ressurser, eller ressurser på tvers av kommunedelsutvalg for å sikre effektiv ressursutnyttelse.

6.4.4. Utvalgssammensetning

Når det gjelder kommunedelsutvalgets sammensetning, åpner kommuneloven for at medlemmene enten kan velges direkte av innbyggerne i vedkommende kommunedel eller oppnevnes av kommunestyret. I en modell der medlemmene velges direkte kan det oppstå situasjoner der det er stor politisk avstand

mellom posisjonen i bystyret og kommunedelsutvalget. Dette er mindre aktuelt i en modell der medlemmene utpekes av bystyret, og der den samlede fordelingen av medlemmer i kommunedelsutvalgene skal representere sammensetningen i bystyret.

6.5. Økonomi

6.5.1. Inntektsmodell og konkrete tilskudd

I forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen for 2015 ble det vedtatt noen økonomiske virkemidler som er knyttet til reformen.

a) Dekning av engangskostnader

I forbindelse med gjennomføring av endringer i kommunestrukturen vil det påløpe kostnader. Eksempler på engangskostnader er utgifter til felles folkevalgt nemnd, prosjektorga-

nisasjon, involvering av innbyggerne, tiltak for felles kultur, harmonisering av IKT og andre systemer mm. Hvor mye den nye sammenslåtte kommunen vil få til å dekke disse utgiftene er regulert ut fra hvor mange kommuner som inngår i sammenslåingen, og hvor stor den nye kommunen er målt i antall innbyggere.

Antall kommuner og innbyggere	0- 19 999	20 - 49 999	50000 - 99 999	Over 100 000
2 kommuner	20 mill.kr.	25 mill.kr.	30 mill.kr.	35 mill.kr.
3 kommuner	30 mill.kr.	35 mill.kr.	40 mill.kr.	45 mill.kr.
4 kommuner	40 mill.kr.	45 mill.kr.	50 mill.kr.	55 mill.kr.
5 kommuner	50 mill.kr.	55 mill.kr.	60 mill.kr.	65 mill.kr.

Tabell 3: Tabellen viser hvor mye man vil motta til dekning av engangskostnader. Kilde: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

b) Reformstøtte

Reformstøtte er et engangsbeløp som den nye kommunen får til fri benyttelse på sammenslåingstidspunktet, og er basert på antall innbyggere i den sammenslåtte kommunen.

Antall innbyggere etter sammenslåingen	Reformstøtte
0 - 14 999	5 mill.kr.
15 000 - 29 999	20 mill.kr.
30 000 - 49 999	25 mill.kr.
Over 50 000	30 mill.kr.

Tabell 4: Tabellen viser omfanget på reformstøtten. Kilde: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

c) Inndelingstilskudd

Ordningen med inndelingstilskudd, som ble etablert i 2002, er beskrevet i kommuneøkonomiproposisjonen. Den skal sikre en kompensasjon til sammenslåtte kommuner for bortfall av inntekter som blant annet småkommunetil-

skudd, basistilskudd og ulike distriktstilskudd. Slik ordningen står beskrevet, og slik den har blitt utdypet i ulike sammenhenger, skal kommunene motta inndelingstilskuddet i 15 år, før det gradvis trappes ned over 5 år.

d) Gjennomgang av inntektssystemet for kommunesektoren

Regjeringen har varslet en gjennomgang av inntektssystemet, som skal legges frem som en del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2017. Denne skal blant annet ta utgangspunkt i oppgavene som er vedtatt å overføre til kommunene. Videre har det kommet signaler

fra regjeringen om at dagens ordning med å kompensere de små kommunene for smådriftsulempene ikke ønskes videreført. I dagens inntektssystem skjer denne kompensasjonen av småkommunene særskilt gjennom bruken og vektingen av det såkalte basiskrite-

riet. Borgeutvalget beskriver kriteriets funksjon slik: «Gjennom basiskriteriet i utgiftsutjevningen får de minste kommunene full

kompensasjon for smådriftsulempene» (NOU 2005, s 292).

6.5.2. Kraft

Ordningen med konsesjonskraft medfører at eier av kraftverket skal avgi inntil 10 % av kraftgrunnlaget som konsesjonskraft til kommunene og fylkeskommunen der kraftanlegget ligger til selvkost. Denne ordningen er begrenset oppad til forbruket til alminnelig elektrisitetsforsyning innenfor kommunenes grenser.

- Ved beregning av den alminnelige elforsyning har NVE beskrevet hva som skal regnes med:
- husholdninger
- jordbruk
- anleggsvirksomhet
- tjenesteytende næringer
- transport
- bergverk
- industri (ikke kraftintensiv industri og treforedling).
- Elkraft til togdrift (transport) skal inngå i alminnelig forbruk.
- Forbruket av elkraft i kraftstasjoner, kraftselskapenes administrasjonsbygninger mv. Mens kraft som går til kraftverkets drift;

pumping, magnetisering, drift av hydrauliske anlegg mv. ikke skal medregnes i behovet til alminnelig elforsyning.

Dersom dette er lavere enn de 10 % som kommunene har mulighet til å hente ut i konsesjonskraft tilfaller differansen fylkeskommunen. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har anbefalt at kommuner, som er i en prosess med tanke på å endre kommunestrukturen og der dette får konsekvenser uttak av konsesjonskraft, informerer fylkeskommunen på et tidligst mulig tidspunkt.

I forbindelse med vurderingene som skal gjøres knyttet til utredning av kommunestruktur kan det forekomme at kraftkommuner med begrenset antall innbyggere slår seg sammen med kommuner med et større innbyggertall med lite eller ingen konsesjonskraft. I slike tilfeller vil den nye kommunens behov for allmenn elforsyning øke. En større del av konsesjonskraften vil dermed gå til den nye kommunen, mens fylkets mengde blir tilsvarende redusert.

Kommune	Konsesjonskraftmengde i kommunene	Beregnet alminnelig forbruk i kommunen	Overskytende konsesjonskraft
Bodø	10,11	803,10	-792,99
Gildeskål	38,59	42,33	-3,74
Meløy	172,40	150,00	22,40
Beiarn	37,32	18,80	18,52
Fauske	81,69	179,00	-97,31
Saltdal	19,27	79,00	-59,73
Sørfold	106,55	60,85	45,70
Steigen	0,00	43,00	-43,00
Hábmer Hamarøy	40,01	5,20	34,81
Sum	505,94	1381,28	-875,34

Tabell 5: Oversikt over konsesjonskraftmengde i kommunene. Alle tall i GWh.

Tabellen over viser størrelsen på konsesjonskraftmengden i kommunene, det beregnede alminnelige forbruket og om kommunene eventuelt har overskytende konsesjonskraft-

mengde². I beregningen har vi forutsatt at

kommunen i dag henter ut det de kan av konsesjonskraft.

Beiarn kommune har inngått avtale med Nordland Fylkeskommune om å dele nettogevinsten av den delen av konsesjonskrafta kommunen ikke kan ta ut og som da tilfaller fylkeskommunen.

Steigen kommune har varslet NORD-Salten Kraft om at de ønsker å benytte seg av konsesjonskraften fra Forsanvatn Kraftverk. Etter som NVE ikke har fattet endelig fordelingsvedtak om kraftmengde er ikke denne delen tatt med i beregningene.

Effekter for de ulike alternativene for ny kommunestruktur.

Salten samlet

Ved en sammenslåing av alle kommunene til en Salten kommune vil man få mulighet til å hente ut en større mengde konsesjonskraft.

For å synliggjøre hvilke verdier som kan hentes ut har BDO gjort en beregning av omfanget. I tabellen over vises det at Meløy, Beiarn, Sørfold og Hammarøy har mer konsesjonskraft enn det de klarer å hente ut på grunn av det alminnelige forbruket. Totalt utgjør dette 121,4 GWh. Korrigerer vi dette tallet for avtalen som Beiarn har inngått med Nordland fylkeskommune om å dele overskuddet vil omfanget av konsesjonskraft som kan selges reduseres til 112,2 GWh.

De siste årene har det vært en stor variasjon i prisen på kraft. Fra rundt fem øre per KWh og opp til rundt 30 øre. I dagens marked vil det være naturlig å regne med en kraftpris på mellom 20 - 25 øre per KWh frem mot 2020.

² Tallene knyttet til konsesjonskraftmengde er hentet inn fra NVE. Tallene for alminnelig forbruk er hentet fra Energiutredninger fra Nordlandsnett og SKS Nett AS. Tallene for alminnelig forbruk er for Saltdal og Steigen fra 2008, Bodø og Gildeskål fra 2009, mens for Meløy, Beiarn, Sørfold og Hamarøy er tallene hentet inn i forbindelse med utarbeidelse av rapporten.

Vi har valgt å synliggjøre effektene for begge disse prisene.

Ved en sammenslåing av kommunene som medfører at man kan hente ut den konsesjonskraften som kommunene har krav på vil dette medføre en økning i konsesjonskraftsinntektene som er beregnet til:

Nye kommuner	Overskytende konsesjonskraft	20 øre	25 øre
Salten samlet	112,2 GWh	22,4 mill	28,0 mill

Tabell 6: Beregnet effekt på inntekter fra konsesjonskraft for nye kommuner, beregnet av BDO

6.5.3. Demografi og økonomi

I utredningsnotat A gjennomgikk vi befolkningsframskrivninger fram mot 2040 for Salten-kommunene samlet sett. Prognosene viste at det vil skje en markant økning i antall eldre i Salten. Ut fra statistikken ser det ut til at denne utviklingen vil skje som en tre-trinns utvikling.

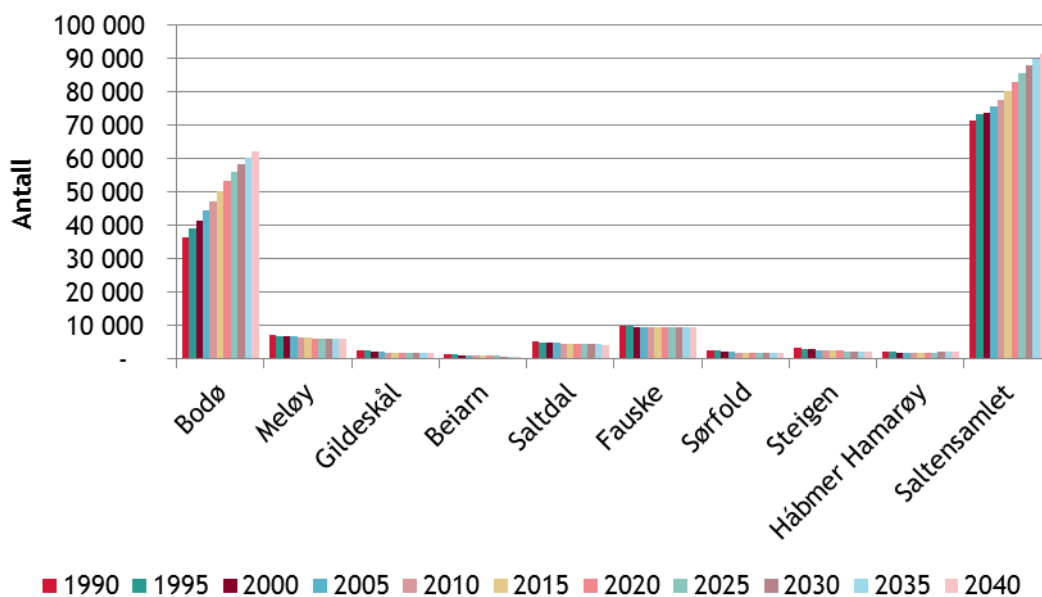
Samlet sett vil økningen i antall innbyggere over 67 år gi kommunene i Salten utfordringer med tanke på å dekke opp for det økte behovet for kommunale tjenester som vil komme, og mest sannsynlig må det foretas store investeringer i ulik boligmasse (tilrettelagte leiligheter, omsorgsboliger og sykehjem) i årene som kommer. Slike investeringer knyttet til hjemmetjenester og institusjonstjenester vil måtte skje i alle deler av kommunen og en ny storkommune vil derfor ikke kunne forvente å redusere utgiftene til disse tjenesteområdene som følge av etableringen av en ny storkommune.

Det som derimot en ny storkommune vil kunne ha mulighet til er å videreutvikle tjeneste-

ne gjennom å etablere større og mer bærekraftige fagmiljøer. I utredningsnotat B reddegjorde vi for blant annet omsorgstrappen og mulighet til å fokusere på ett bredt spekter av tjenester som følge av at man er en større kommune. Mindre kommuner som per dags dato ikke har mulighet til å arbeide med forebyggende tiltak vil kunne dra stor fordel av å bli en del av en større kommune.

Vi vurderer det derfor dit hen at en ny storkommune i Salten er bedre rustet til å håndtere den forventede befolkningsutviklingen i antall eldre.

Figuren under viser befolkningsutviklingen fra 1990 til 2015 samt forventet utvikling fra 2015 frem til 2040 for den enkelte kommune, og for alle kommunene samlet. Som det fremgår av tabellen forventes det en svak økning i befolkningen for alternativet Saltensamlet. Befolkningsveksten i regionen som helhet skyldes hovedsakelig veksten i Bodø kommune. I øvrige kommuner forventes en svak nedgang.

Figur 2: Oversikt over faktisk befolkningsutvikling fra 1990 til 2015, og forventet befolkningsutvikling frem til 2040 for enkeltkommunene og for hele Saltenregion samlet. Kilde: SSB

Alderssammensetning er viktig når man skal vurdere en kommunes fremtidige økonomiske utsikter da dette sier noe om forventede inntekter, utgifter og behov for fremtidige inves-

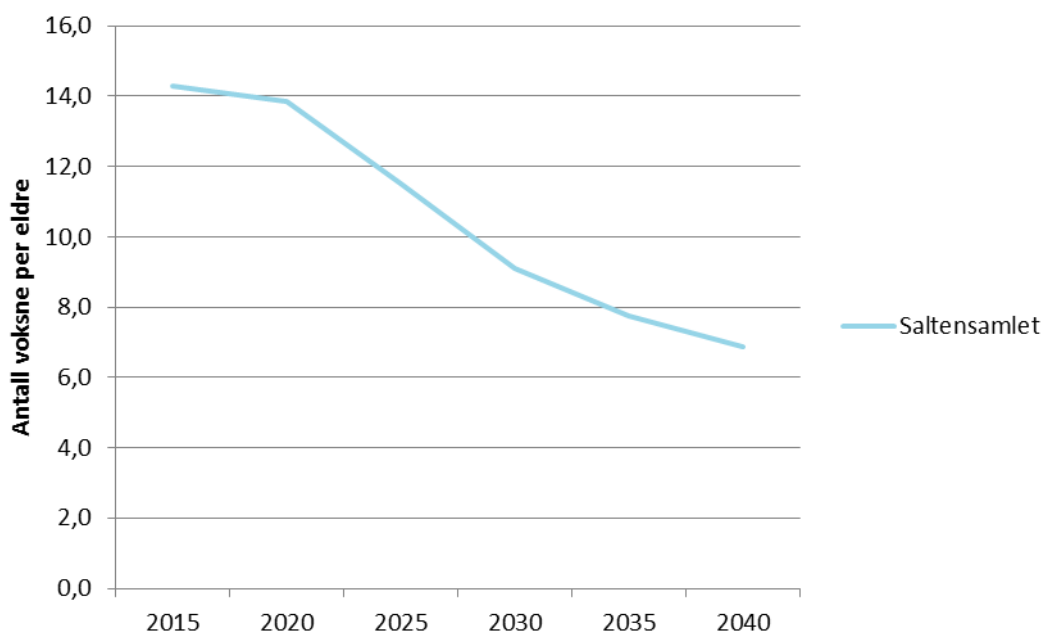
teringer. En samlet Saltenkommune vil ha en eldre befolkning (67 år og oppover) som tilsvarer 14,8 %. Dette er i tråd med gjennomsnittet i landet for øvrig som ligger på 14 %.

Kommune	0-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90 +
Beiarn	4,4 %	6,1 %	3,4 %	4,1 %	22,4 %	34,6 %	16,9 %	7,2 %	0,9 %
Bodø	7,4 %	8,5 %	3,6 %	5,3 %	35,1 %	27,8 %	8,9 %	2,9 %	0,6 %
Fauske	5,7 %	8,1 %	4,0 %	5,4 %	28,6 %	30,7 %	12,6 %	4,0 %	0,9 %
Gildeskål	5,4 %	6,9 %	4,1 %	4,6 %	27,5 %	30,0 %	14,1 %	5,6 %	1,9 %
Hamarøy	6,4 %	6,5 %	2,6 %	5,5 %	27,6 %	30,8 %	14,1 %	5,0 %	1,5 %
Meløy	6,6 %	7,8 %	4,1 %	6,2 %	28,3 %	29,6 %	11,4 %	4,7 %	1,4 %
Saltdal	5,9 %	7,4 %	2,9 %	4,9 %	28,5 %	32,3 %	13,0 %	4,0 %	1,0 %
Steigen	4,6 %	7,5 %	3,4 %	5,4 %	26,2 %	31,8 %	14,7 %	4,8 %	1,6 %
Sørfold	4,6 %	8,4 %	3,6 %	5,0 %	25,9 %	30,9 %	15,7 %	4,5 %	1,3 %
Saltensamlet	6,8 %	8,2 %	3,6 %	5,3 %	32,3 %	29,0 %	10,5 %	3,5 %	0,8 %

Tabell 7: Prosentandel av befolkning inndelt i de ulike befolkningsgruppene for 2015. Kilde: SSB

Tabellen over viser alderssammensetningen av befolkning som prosentandel for den enkelte kommune og for alternativet Saltensamlet. Tabellen viser at de fleste kommunene i regionen har en noe eldre befolkning enn landsgjennomsnittet. For alternativet Saltensamlet

vil imidlertid Bodøs relativt unge befolkning og størrelse sammenlignet med øvrige kommuner trekke andelen eldre betraktelig ned. Regionen uten Bodø ville hatt en eldre befolkning på nærmere 19 %.

Figur 3: Forventet utvikling i antall voksne i alderen 20-66 år per eldre over 80 år. Kilde: SSB, beregninger gjennomført av BDO.

I den siste kolonnen i tabell 5 har vi beregnet hvordan andelen voksne i alderen 20-66 år per eldre 67+ forventes å utvikle seg i samme periode. Vi ser her en betydelig nedgang på 39 % for Saltenregionen samlet i antall voksne som antas å være i arbeid sett opp mot antall pensjonister. Dette viser at både den enkelte

kommune og hele regionen samlet har et omstillingsbehov for å tiltrekke og øke sysselsettingen.

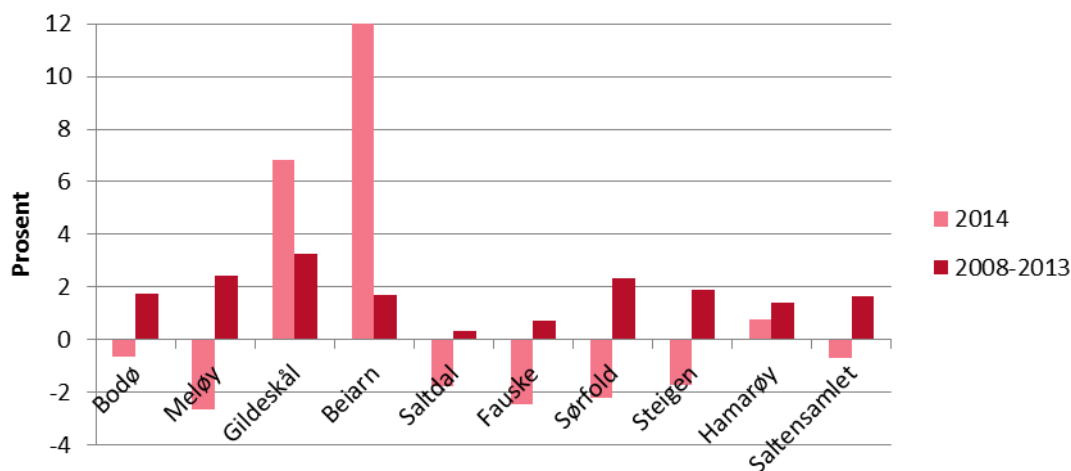
Med unntak av Hamarøy vil alle kommunene i regionen se en negativ utvikling på mellom 20 og 45 %, de fleste over 40 %.

6.5.4. Soliditet

Med hensyn til økonomisk status, vil det være den økonomiske handlingsfriheten som er av størst interesse. Dersom den enkelte kommunes handlingsfrihet er svak/svekket, vil en kommunesammenslåing kunne medføre at kommunene samlet og lokalområdene hver for seg opplever en forbedret handlingsfrihet.

Som vist i delrapport A figur 27, er det kun Bodø som har klart å opprettholde et stabilt netto driftsresultat over tid, mens øvrige kommuner i regionen har relativt store fluktuasjoner fra år til år. Ingen av kommunene

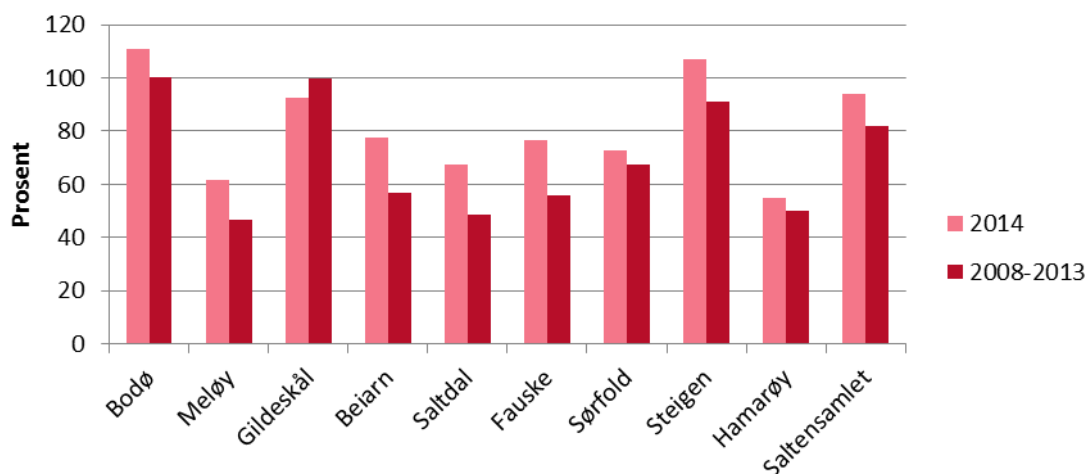
har i perioden 2009 - 2013 hatt et stabilt netto driftsresultat over det anbefalte nivået på 3 %. I en ny Saltenkommune er det imidlertid rimelig å anta at det vil bli lettere å opprettholde stabile resultater. Dette fordi større kommuner er mindre sårbare for økonomiske svingninger, og at evnen til å håndtere uforutsette hendelser vil være bedre. Dette støttes også av undersøkelser gjennomført i Danmark hvor 80 % av danske rådmenn rapporterte å ha fått bedre kontroll og styring på økonomien, som følge av reformen.

Figur 4: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA.

Som grafen viser er det store forskjeller mellom kommunene. Dette er imidlertid kun et øyeblikksbilde, og tallene for 2008-2013 samlet viser ikke de fluktusjonene som eksisterer innenfor dette tidsrommet. En samlet

Salten kommune ville i 2014 hatt et negativt driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på 0,68 %, mens det i perioden 2008-2013 samlet ville hatt et resultat på 1,67 %.

Figur 5: Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, fratrukket pensjonsforpliktelse. Kilde: KOSTRA.

I vurdering av kommunenes, og de ulike alternativenes, soliditet er det hensiktsmessig å se på kommunenes lånegjeld. Dette gjøres ved å se på lånegjeld (uten pensjonsforpliktelser) i forhold til driftsinntektene. Lavere lånegjeld vil i dette tilfelle bety større økonomisk handlingsfrihet for den enkelte kommune til å disponere sine inntekter. Bodø, Gildeskål og Steigen har den høyeste gjelden målt som andel av brutto driftsinntekter. Dette gjelder både for 2014 og samlet for årene 2008-2013. En samlet Salten kommune ville hatt en gjelds-

andel på 94 % i 2014 og 82 % for årene 2008-2013.

	Bodø	Meløy	Gildeskål	Beiarn	Saltdal	Fauske	Sørfold	Steigen	Hamarøy	Salten-samlet
Disposisjonsfond	1 957	6 430	11 712	14 402	1 001	1 164	7 598	1 876	1 826	2 705
Bundne driftsfond	2 047	5 252	5 822	17 899	2 817	5 157	8 969	3 532	9 368	3 405
Ubundne investeringsfond	5 219	6 334	147 866	192 910	0	450	17 156	82	7 623	10 662
Bundne investeringsfond	373	1 291	269	595	1 426	959	638	955	1 580	631
Til sammen	9 596	19 307	165 669	225 805	5 244	7 729	34 361	6 445	20 397	17 403

Tabell 8: Oversikt over fondsavsetninger per innbygger for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Som tabellen over viser, er det store forskjeller mellom kommunene når det gjelder hvor mye midler som er avsatt for de ulike fondstypene. Kommunene Gildeskål og Beiarn har betydelig høyere avsetninger per innbygger sammenlignet med øvrige kommuner, og er med på å trekke de totale avsetningene per innbygger opp for en samlet Saltenkommune.

I tillegg til verdiene som er synliggjort gjennom fond, har mange kommuner også store

verdier gjennom eierskap i ulike selskap, eksempelvis innenfor kraftsektoren. Dette er på en måte avsetninger der avkastingen blir synliggjort gjennom utbytte til eierne. For kommunene i Salten kan det, for å skape et bilde av omfanget nevnes at Bodø har balanseførte verdier i aksjer og andeler på 385 millioner, mens Beiarn og Gildeskål har på henholdsvis 19 og 23 millioner kroner.

Økonomiske forpliktelser

I tabellene nedenfor presenteres beregninger av udekkede pensjonsforpliktelser og vedlikeholdsetterslep for den enkelte kommune og for et samlet Salten alternativ. Den første tabellen baserer seg på KOSTRA-tall for 2014.

Tall knyttet til vedlikeholdsetterslep er tilsvarende tabellen som presenteres i Utrekningsnotat A og baserer seg på rapporter fra regionrådet og kommunene.

Kommune	Pensjonsmidler (1000 kroner)	Pensjonsforpliktelse (1000 kroner)	Innbyggere	Udekket forpliktelse per innbygger (kr)
Bodø	3 337 677	3 965 800	50364	-12 472
Meløy	685 418	874 923	6441	-29 422
Gildeskål	279 955	351 250	2022	-35 260
Beiarn	163 238	205 224	1085	-38 697
Saltdal	666 754	839 930	4667	-37 106
Fauske	828 407	1 043 339	9569	-22 461
Sørfold	283 164	354 578	1983	-36 013
Steigen	307 752	384 516	2563	-29 951
Hamarøy	253 525	298 545	1825	-24 668
Saltensamlet	6 805 890	8 318 105	80519	-18 781

Tabell 9: Udekkede pensjonsforpliktelser for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Som det fremgår av tabellen over er det stor variasjon i udekkede pensjonsforpliktelser mellom kommunene. Alternativet med en samlet Salten kommune vil for samtlige kom-

muner unntatt Bodø medføre en betydelig reduksjon i udekket forpliktelse per innbygger. Samtidig viser tabellen under at samtlige kommuner har et betydelig vedlikeholdsetter-

slep. Også her vil en samlet Salten kommune innebære lavere vedlikeholdsetterslep per innbygger for samtlige kommuner med unntak av Bodø, Hamarøy og Steigen.

Kommune	Innbyggere	Totalt vedlikeholds- etterslep i millioner kroner	Totalt vedlikeholds- etterslep per innbygger
Beiarn	1 085	52 000 000	47 926
Bodø	50 364	543 000 000	10 782
Fauske	9 569	170 000 000	17 766
Gildeskål	2 022	60 000 000	29 674
Hamarøy	1 825	21 000 000	11 507
Meløy	6 441	200 000 000	31 051
Saltdal	4 667	160 000 000	34 283
Steigen*	2 563	40 000 000	15 607
Sørfold	1 983	85 000 000	42 864
Saltensamlet	76 131	1 331 000 000	17 483

Tabell 10: Oversikt over vedlikeholdsetterslep. Kilde: Rapporter fra regionrådet og kommunene. *Tall på vedlikeholdsetterslep fra Steigen kommune er basert på en eldre rapport fra 2008 og det er derfor noe usikkerhet knyttet til tallene.

7. Nordre, Indre og Ytre Salten

7.1. Overordnet Beskrivelse av alternativet

I dette alternativet vil Salten gå fra ni kommuner til tre kommuner. Steigen og Hamarøy vil forme Nordre Salten. Sørfold, Fauske og Saltdal vil forme Indre Salten, og Bodø, Gildeskål, Beiarn og Meløy vil danne Ytre Salten. Disse kommunene vil ha følgende befolkningsgrunnlag:

- Indre Salten: 16219 innbyggere
- Ytre Salten: 59912 innbyggere
- Nordre Salten: 4388 innbyggere (6400 innbyggere om man inkluderer Tysfjord)

For Nord-Salten kommune har Steigen, Hamarøy og Tysfjord kommune gjennomført

selvstendige analyser av en Nord-Salten kommune som også inkluderer Tysfjord. Ettersom vårt mandat utelukkende har omhandlet kommunene som er en del av Salten regionråd har vi ikke det samme grunnlaget til å vurdere Tysfjord i et Nord-Salten alternativ på lik linje med de andre kommunene. Vi vil derimot, på bakgrunn av kommunenes egenrevisning av Nord-Salten kommune som inkluderer Tysfjord, gjøre vurderinger av hvorvidt inkluderingen av Tysfjord vil kunne ha en effekt på vår vurdering av Nord-Salten alternativet i oppsummeringskapitlet i denne sluttrapporten.

7.2. Tjenesteyter

7.2.1. Vurdering av effektene på primærtjenestene

Barnehage

Heller ikke dette alternativet forventes å medføre store endringer i barnehagesektoren, og sannsynligvis vil barnehagene forbli lokalisert der de er per dags dato. Indre og Ytre Salten vil sannsynligvis ha utfordringer knyttet til en spredt barnehagestruktur mens Nordre vil ha en mer geografisk samlet tilbud. Vi antar at dette vil være tilfellet så lenge det er befolkningsgrunnlag for videre drift av barnehagetjenester i alle dagens kommuner. Den enkelte kommunen i både Indre og Ytre Salten vil i dette tilfellet få et vesentlig større fagmiljø innenfor barnehagesektoren. Småkommunene Beiarn, Gildeskål og Meløy vil eksempelvis kunne supplere og dra nytte av det fagmiljøet som allerede eksisterer i Bodø innenfor spesialundervisning.

Smådriftsulempene som eksisterer i dag vil vedvare også i dette alternativet. Fordi en så stor andel av barna i Bodø har plass i private barnehager vil en relativt stor andel av barna i den nye kommunen Ytre Salten ha plasser i private barnehager. Det samme vil gjelde i mer moderat grad for Indre Salten da både Fauske og Saltdal har innslag av private barnehager. At disse nye kommunene allerede har erfaring med tilrettelegging av private barnehager kan også, dersom dette skulle være ønskelig, gjøre det lettere å etablere private barnehager i de nye kommunene. Videre vil det være mulig for de to nye kommunene å standardisere oppholdsbetalingen, slik at man utnytter kommunens inntektsmuligheter under forutsetning av at det er politisk tilslutning til dette.

Grunnskole

Den nye kommunestrukturen foreslått i dette alternativet vil ikke medføre store endringer for regionens grunnskolesektor, og skolene vil sannsynligvis forbli lokalisert der de er per dags dato. Dette innebærer at smådriftsulempene som eksisterer i dag vil vedvare også i

dette alternativet. Også her vil alternativene Indre og Ytre Salten gi muligheten til å utvide de ulike fagmiljøene, og kommunene vil bedre kunne utnytte den spesialkompetansen som eksisterer i de øvrige kommunene. De minste kommunene vil også bli mindre sårbar-

re, både kompetansemessig og kostnadsmes-

Pleie- og omsorg

I all hovedsak vil tjenester innenfor dette området fortsette å leveres lokalt uavhengig av den nye kommunestrukturen. Dette innebærer at man ikke nødvendigvis kan dra fordel av stordriftsfordeler vedrørende den daglige utførelsen av hjemmetjenester og institusjonstjenester. Det kan allikevel forventes noen effektiviseringsgevinster i eksempelvis hjemmetjenesten da nye kommunegrenser gir mulighet for bedre logistikk i gjennomføringen av hjemmetjenestene på tvers av nåvæ-

Barneverntjenesten

Kommunene i Salten har i dag lite samarbeid på området barnevernstjenester. Dette gjør at det ved sammenslåing er større muligheter for å tilby bedre og mer effektive tjenester. Indre og Ytre Salten vil kunne forventes å være bedre rustet til å håndtere disse komplekse oppgavene, og ansatte i de minste

Samiske perspektiv

Dersom kommunestrukturen i Salten endres, og den nye Nord-Salten kommunen inkluderer nåværende områder av Tysfjord kommune (som i dag er en del av forvaltningsområdet), vil dette kunne medføre at den nye kommunen bli en del av det samiske forvaltningsområdet. Om den nye kommunen vil bli innlemmet i forvaltningsområdet vil alle innbyggere i den nye kommunen ha rett på å bruke samisk i sin kontakt med offentlige organ. Det vil i tillegg stille krav til at den nye kommunen skal tilrettelegge for at ansatte kan ta permisjon med lønn for å skaffe seg kunnskap i samisk, for på den måten å sikre at kommunen kan yte tilstrekkelige tjenester på samisk. Den nye kommunen vil på tjenestesiden bli lovpålagt å tilby samiske barn et tilbud i barnehagene og grunnskolene et tilbud som byg-

sig, ovenfor ekstra ressurskrevende elever.

rende kommunegrenser. Spesielt Indre og Ytre Salten vil kunne være bedre rustet til å håndtere eldrebølgen og den forventede økningen i tjenestebehovet på dette området.

Økningen i antall eldre i kommunene vil skape et press på kommunene for å effektivisere nåværende tjenester. Vi vurderer at alternativene Indre og Ytre Salten vil kunne gi synergieffekter i form av større fagmiljøer og muligheter for å frigjøre administrative kostnader til operativ tjenesteproduksjon.

kommunene vil kunne få et betraktelig større hjelpeapparat å støtte seg til. For Nordre Salten er det slik at Hamarøy i dag deltar i et interkommunalt samarbeid med Tysfjord, og dersom de skal slå seg sammen med Steigen må det vurderes om dette samarbeidet skal fortsette eller ikke.

ger på det samiske språk og kultur. Barn har i tillegg rett på å bli betjent på samisk i barnevernsinstitusjoner. Innenfor pleie- og omsorgstjenestene vil samiske pasienter ha rett til et tilbud som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur.

Oppsummert vil inkluderingen av deler av Tysfjord ha stor innvirkning på kommunenes forpliktelser overfor den samiske befolkningen.

7.2.2. Myndighetsutøvelse

Alternativene Nordre, Indre og Ytre Salten kan antas å få betydelig bedre kapasitet og kompetanse rettet mot myndighetsutøvelse innenfor spesifikke fagområder sammenlignet med den nåværende kommunestrukturen. Innenfor eksempelvis barnevern-/sosialtjenesten vil Nordre Salten ha ca. 39,2 årsverk og Indre Salten vil til sammen ha ca. 67,9 årsverk. Ytre Salten vil til sammen ha ca. 141 årsverk innenfor barnevernstjenesten. Innenfor tekniske tjenester vil Nordre Salten ha ca. 7 årsverk, Indre Salten 27 årsverk mens Ytre Salten, basert på dagens tall, vil få ca. 134 årsverk.

Utfordringer knyttet til relasjoner mellom ansatte og innbyggere vil bli vesentlig redusert også med dette alternativet, da det vil bli bedre muligheter for den enkelte saksbe-

handler til å delegerer saker der det er habilitetsproblematikk. Det er også rimelig å anta at utfordringer knyttet til rekruttering vil bli redusert for alternativene Indre og Ytre Salten.

I likhet med alternativet Salten samlet vil det også her kunne oppstå stordriftsulemper knyttet til samordning av tjenester og geografiske avstander. Vi vurderer det imidlertid til at dette vil være et mindre problem i dette alternativet sammenlignet med Salten samlet, da dette alternativet blant annet omfatter mindre geografiske avstander og fordi det allerede eksisterer mange interkommunale samarbeid som allerede følger den kommunestrukturen som er skissert i dette alternativet.

7.2.3. Administrasjonen

Også dette alternativet gir relativt store muligheter for effektivisering og realisering av stordriftsfordeler innenfor administrasjonstjenester. Både Nordre, Indre og Ytre Salten vil, ved en sammenslåing, ha muligheten til å redusere de samlede utgiftene knyttet til dette området.

Uavhengig av om man velger å sentralisere deler av administrasjonstjenestene vil man

uansett kunne dra nytte av en bredere og større kompetanse innad i organisasjonen. Det er også rimelig å anta at alternativene Indre og Ytre Salten vil ha mindre problemer knyttet til rekruttering, sammenlignet med enkeltkommunenes nåværende situasjon. Det kan også forventes noe reduserte kostnader til IKT-systemer på sikt.

7.2.4. IKS

Sammenslåinger reduserer behovet for interkommunale samarbeid. Spørsmålet i dette tilfellet vil være om enkelte av alternativene er store nok til at de gjør de eksisterende IKS nødvendige eller ikke, kanskje vil det også være andre praktiske årsaker utover størrelse som gjør at IKS bør fortsette også med ny kommunestruktur. De ulike alternativene vil også ha påvirkninger på eksisterende samarbeid utenfor de kommunene som inngår i alternativet. Enkelte av de små kommunene som inngår i alternativet Ytre Salten kan eksempelvis ha mindre nytte av IKS da tjenestene nå kan tilbys internt i kommunen. Det må

også tas en diskusjon rundt hvorvidt regionale IKS skal opphøre eller om det er ønskelig å fortsette disse dersom Salten blir inndelt i kun tre kommuner. Det kan også tenkes at enkelte av de nåværende IKS blir omgjort til kommunal tjeneste i Ytre Salten, men at mindre omkringliggende kommuner kjøper disse tjenestene fremfor å kalle dette et IKS. Under lister vi først opp eksisterende IKS som faller innenfor de foreslåtte alternativene, deretter lister vi opp IKS som vil gå på tvers av de nye kommunegrensene og derfor må vurderes om de skal fortsette eller opphøre.

Eksisterende IKS som faller innenfor foreslått kommunestruktur:

Administrasjon

- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Saltdal
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Sørfold

Barnehage og Grunnskole

- Felles skoleskyss indre Salten som inkluderer Sørfold, Fauske og Saltdal
- Grunnskolesamarbeid Sørfold-Fauske

Pleie- og omsorgstjenester

- Legevaktsamarbeid Bodø-Beiarn
- Fauske/Sørfold Legevakt
- Jordmortjeneste Fauske-Sørfold

Regionale IKS, og IKS som faller utenfor foreslått kommunestruktur:

Administrasjon

- Interkommunale kommunerevisjon i Salten
- Felles kontrollutvalgssekretariat i Salten
- Felles samarbeid om innkjøp av tjenester i Salten
- Felles kemner Bodø, Beiarn og Bø
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Gildeskål
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Beiarn
- Nord-Salten Skatteoppkreverkontor for Ballangen, Tysfjord, Steigen og Hamarøy kommuner

Barnehage og grunnskole

- RKK Indre Salten som består av Meløy, Gildeskål, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen

- PPT Indre Salten som inkluderer Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen
- 4k-samarbeid om muntlig eksamen i indre Salten som inkluderer Steigen, Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn.
- Grunnskoletjenester Rødøy-Meløy
- PPT Bodø, Verøy og Røst

Pleie- og omsorgstjenester

- Helse- og miljøtilsyn Salten IKS
- Krisesenteret i Salten (som eies av Bodø og inkluderer Røst og Verøy i tillegg til Salten kommunene)
- Overgrepsmottak Bodø som dekker Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Røst, Saltdal, Sørfold og Værøy

Barnevern og Sosialtjenester

- Beiarn og Saltdal interkommunale samarbeid om barnevernstjenester
- NAV hjelpemiddelsentralen som inkluderer alle Saltenkommunene
- Samarbeid mellom barnevernledere Salten som inkluderer alle Saltenkommunene

Øvrige samarbeidsområder

- Salten Brann IKS
- Geodatasamarbeid Salten
- Salten Kartdata AS
- Regionalt næringsfond Salten
- IRIS Salten IKS som inkluderer avfallshåndtering, interkommunal utvikling og strategisk eierskap
- Salten Friluftsråd

7.3. Samfunnsutvikling

7.3.1. En naturlig BA/BAS region?

Innad i Salten finnes det i all hovedsak en naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner om vi tar utgangspunkt i NIBR sin definisjon. Denne regionen inkluderer Bodø og Gildeskål samt Saltdal, Fauske og Sørfold. Med andre ord er det kun Indre Salten som har en relativt stor intern pendling mellom de nåværende kommunene Sørfold, Fauske og Saltdal. For de resterende to nye kommunene innenfor dette alternativet så er det derimot utfordringer

knyttet til å skape en integrert bo- og arbeidsmarkedsregion.

For Ytre Salten så har NIBR og NORUT definert Bodø og Gildeskål som relativt sett godt integrerte kommuner med tanke på bo- og arbeidsmarkedsfaktorer. For dette alternativet så vil de nærværende kommunene Meløy og Beiarn derimot være en naturlig integrert del med Bodø og Gildeskål. For det siste alternativet Nordre Salten så har NIBR eller NORUT heller ikke der definert dette området som er

naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion. Til det er kommunene for små og har en for liten andel pendling mellom de nåværende kommunene Steigen og Hamarøy.

De nye kommunene Ytre og Nordre Salten vil derfor måtte søke å utvikle et mer integrert arbeidsmarked. Dette vil naturlig være avhengig av en utvikling i infrastruktur med

særlig henblikk på utviklingen i transportinfrastruktur. Per dags dato er avstandene mellom eksempelvis Meløy og Bodø for stor til at det er naturlig at det foregår pendling mellom disse kommunene. Enda viktigere er utviklingen i transportinfrastrukturen fra Bodø til Beiarn og Meløy slik at Ytre Salten bedre kan utnytte potensialet som ligger i regionen.

7.3.2. En bærekraftig kommune?

I utredningsnotat A tok vi utgangspunkt i særlig tre forhold når vi så på dagens status vedrørende næringsutvikling blant kommunene. Disse forholdene var:

- Bransjespesialisering
- Offentlig sektor
- Pendling

Alle tre kommunene er svært avhengig av offentlig sektor, noe som utgjør rundt 40 % av alle sysselsatte i regionen. Unntaksvis er det derimot noen forskjeller mellom de tre kommunene innenfor dette alternativet som er verdt å påpeke. Nordre Salten har en relativt stor andel sysselsatte innenfor primærnær-

ingene. Dette gjelder spesielt innenfor fiskeri og oppdrettsnæringene. Indre Salten har på den andre siden en relativt stor andel ansatte innenfor industri.

Samlet sett har alle kommunene en mer bærekraftig sammensatt næringsliv sammenlignet med null-alternativet. De tre kommunene vil således være mindre sårbare for eksterne svingninger i enkelte markeder, med unntak av primærnæringene for Nordre Salten.

Sammenlignet med store byer som Trondheim og Bergen så er alle disse tre kommunene derimot mer avhengig av offentlig sektor.

Sysselsatte personer etter arbeidssted	Ytre	Indre	Nordre
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	2 %	3 %	17 %
05-09 Bergverksdrift og utvinning	0 %	1 %	0 %
10-33 Industri	5 %	10 %	4 %
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	1 %	3 %	3 %
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	9 %	9 %	7 %
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	12 %	11 %	11 %
49-53 Transport og lagring	8 %	5 %	7 %
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	4 %	3 %	2 %
58-63 Informasjon og kommunikasjon	2 %	1 %	0 %
64-66 Finansiering og forsikring	2 %	0 %	0 %
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	4 %	3 %	3 %
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	4 %	2 %	3 %
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	11 %	8 %	8 %
85 Undervisning	9 %	10 %	10 %
86-88 Helse- og sosialtjenester	24 %	26 %	21 %
90-99 Personlig tjenesteyting	4 %	3 %	3 %
00 Uoppgitt	0 %	0 %	1 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Tabell 11: Oversikt over andel sysselsatte personer etter arbeidssted og næring i 2013. Kilde: SSB

Om vi deretter ser på andelen som pendler inn og ut av en ny storkommune så ser vi her

at det er relativt store forskjeller mellom de tre kommunene. Ytre Salten har en relativt

en mindre andel utpendlere sammenlignet med Indre- og Nordre Salten. Dette skyldes i all hovedsak at flere av de sysselsatte i Indre og Nordre Salten pendler til blant annet Bodø. I utredningsnotat A redegjorde vi for sårbarheten til de små kommunene i Salten. For dette alternativet vil fortsatt Nordre Salten være en relativt sett liten kommune. Små

kommuner med en liten andel utpendlere vil således også være mer sårbare over tid. Dette er ikke gjeldende for Nordre Salten som har en relativt stor andel utpendlere. Sysselsatte som er bosatt i Nordre Salten og pendler til andre kommuner reiser i all hovedsak til Bodø. Er relativt stor antall arbeider også på norsk sokkel innenfor olje- og gassnæringene.

	Ytre Salten		Indre Salten		Nordre Salten	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Sysselsatte	31574	-	7956	-	2064	-
Utpendlere	2491	8 %	1513	19 %	341	17 %
Innpendlere	2963	9 %	449	6 %	200	10 %

Tabell 12: Oversikt over inn- og utpendling, Kilde SSB for 2014

7.3.3. Transportinfrastruktur og avstander

For dette alternativet vil avstandene innenfor to av de tre kommunene relativt sett være mindre, sammenlignet med en samlet Salten kommunene. Herunder finner vi Nordre og Ytre Salten som er kommuner hvor avstandene mellom tettstedene betraktelig mindre enn i Stor-Salten alternativet. Avstanden for Nordre Salten er rundt 100 km mellom Leinesfjord og Oppeid. For Indre Salten så er avstandene betraktelig mindre. Fra Rognan til Straumen er avstanden mindre enn 50 km. For det siste alternativet i denne modellen, Ytre Salten, er avstandene relativt store mellom Ørnes og eksempelvis Bodø. Reiseavstanden mellom disse byene er i utredningsnotat C vurdert til å være rundt to timer.

Til tross for at bredbåndsinfrastrukturen har bedre seg betraktelig de siste 10 årene er det fortsatt store infrastrukturutfordringer som gjør at disse tre nye kommunene ikke vil kunne definere seg som tre naturlige utviklingsområder med unntak av Indre Salten. De resterende to kommunene Ytre- og Nordre Salten må således måtte gjennomføre store investeringer i samferdsel, og ettersom det er fylkeskommunen som i all hovedsak styrer dette så vil ikke etableringen av ny storkommune automatisk kunne gjennomføre nødvendig investeringer. En ny storkommune i Salten vil derimot kunne få en sterkere innflytelse inn i fylkeskommunen og vil således kunne bidra til en sterkere prioritering av denne regionen.

7.3.4. Lokal strategisk næringsutvikling

For dette alternativet vil de tre kommunene ha svært ulikt utgangspunkt for å arbeide strategisk med lokal næringsutvikling. For Ytre Salten vil Bodø sine ressurser sammen med de andre mindre kommunene kunne være tilstrekkelig til å jobbe videre tiltak knyttet til utvikling av det lokale næringslivet. Synergieffektene som Gildeskål, Beiarn og Meløy får ved å gå sammen med Bodø vil kunne påvirke arbeid med lokal utvikling av næringsrettet arbeid i disse kommunene.

For Indre Salten så har både Saltdal og Fauske i 2014 utgifter knyttet til å tilrettelegge for næringsaktivitet. Sammenlagt vil disse kommunene kunne bedre samordne arbeidet med næringsrettet arbeid og ettersom disse tre kommunene er en del av et felles bo- og arbeidsmarked så vil det trolig kunne bidra til en mer helhetlig og sammenhengene arbeid innenfor dette tjenesteområdet. Indre Salten vil derimot ikke ha de samme ressursene som eksempelvis Ytre Salten, men det er vår vurdering at disse kommunene vil være bedre i

stand til å ivareta det lokale næringslivet i en allerede integrert region på en bedre måte sammenlignet med null-alternativet.

For den siste kommunen Nordre Salten så vil denne kommunen fortsatt være for liten til at man investere i større tiltak rettet mot det lokale næringslivet.

7.4. Lokaldemokrati

I alternativet Nordre, Indre og Ytre Salten vil det samlede innbyggertallet være henholdsvis 4388, 16219 og 59912 for de tre kommunene. Dette, sammen med geografisk størrelse, gjør

at BDO mener det vil være aktuelt med ulike lokaldemokratiske løsninger i disse kommunene.

7.4.1. Nordre og Indre Salten

I Nordre og Indre Salten, hvor det vil være kortere avstander innad i kommunen og færre innbyggere, anses det som hensiktsmessig å beholde en modell med faste utvalg. I dag har blant annet Steigen og Hamarøy egne *plan og ressursutvalg* i tillegg til de lovpålagte organene. Ut over dette har Hamarøy også et *velferds og driftsutvalg* samt et *naturutvalg*. En lignende utvalgsmo- dell i den nye kommunen virker hensiktsmessig og burde sikre god politisk styring av den kommunale virksomheten.

på 11 kommunestyrerepresentanter i kommuner med mindre enn 5000 innbyggere. Begge kommunene har med 17 medlemmer allerede flere medlemmer enn loven krever. Selv om SSBs befolkningsframskriving for den nye kommunen er moderat, kan det være en ide å innrette seg etter neste lovkrav på minst 19 representanter for kommuner med mellom 5000 og 10 000 innbyggere.

Når det gjelder sammensetningen av kommunestyret, vil Nordre Salten ved tidspunktet for sammenslåingen falle inn under minstekravet

Indre Salten vil falle inn under minstekravet på 27 kommunestyrerepresentanter. Alle kommunene har allerede flere medlemmer enn det loven krever.

7.4.2. Ytre Salten - lokalutvalgsmo- dell

I Ytre Salten er det BDOs vurdering at det bør innføres en modell med kommunedelsutvalg, lik den beskrevet for Saltensamlet- alternativet i kapittel 5. En modell med lokale kommunedelsutvalg vil bevare tett kontakt mellom innbyggere og politikere til tross for større geografiske avstander i de to nye kommunene.

for at all avgjørelsesmyndighet som kan delegeres til komiteer og faste utvalg også kan delegeres til kommunedelsutvalg. Likeledes kan all avgjørelsesmyndighet som delegeres til kommunens administrasjonssjef (rådmann), også i prinsippet delegeres til en kommunedelsdirektør. Det kan dermed tenkes at det i Ytre Salten, hvor avstandene blir større enn de har vært i de nåværende kommunene, kan være naturlig å se på en modell hvor det opprettes flere kommunedelsutvalg med varierende grad av avgjørelsesmyndighet.

Som nevnt tidligere, har slike lokale utvalg tradisjonelt sett blitt brukt som rene høringsorgan for saker som berører utvalgets geografiske område. Kommuneloven åpner derimot

7.5. Økonomi

7.5.1. Inntektsmodell og konkrete tilskudd

Reformstøtte og engangskostnader:

Nordre Salten vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (4388) og kommuner (to stk.) motta 25 millioner i støtte, fordelt på 20 millioner i engangskostnader og fem millioner i reformstøtte. Dette utgjør 5790 kr per innbygger i den nye kommunen.

Indre Salten vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (16219) og kommuner (tre stk.) motta 50 millioner i støtte, fordelt på 30 mil-

lioner i engangskostnader og 20 millioner i reformstøtte. Dette utgjør 3066 kr per innbygger i den nye kommunen.

Ytre Salten vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (59912) og kommuner (fire stk.) motta 80 millioner i støtte, fordelt på 50 millioner i engangskostnader og 30 millioner i reformstøtte. Dette utgjør 1340 kr per innbygger i den nye kommunen.

7.5.2. Kraft

Ved en sammenslåing til tre nye kommuner i Salten vil alle de nye kommunene få mulighet til å hente større mengde konsesjonskraft.

For dette alternativet vil det være mulig for kommunene i Salten å hente ut det totale potensialet knyttet til kraftinntekter. På lik linje med stor-Salten utgjør dette 121,4 GWh, og med korreksjon for avtalen som Beiarn har inngått med Nordland fylkeskommune utgjør det 112,2 GWh. Og ved å slå sammen kommunene som omtalt ser vi at det vil være en forskjell mellom de nye kommunene i forhold

til hvor mye av konsesjonskraften som tilfaller den enkelte kommune.

De siste årene har det vært en stor variasjon i prisen på kraft. Fra rundt fem øre per KWh og opp til rundt 30 øre. I dagens marked vil det være naturlig å regne med en kraftpris på mellom 20 - 25 øre per KWh frem mot 2020.

Ved en sammenslåing av kommunene som medfører at man kan hente ut den konsesjonskraften som kommunene har krav på vil dette medføre en økning i konsesjonskraftsinnkomstene som er beregnet til:

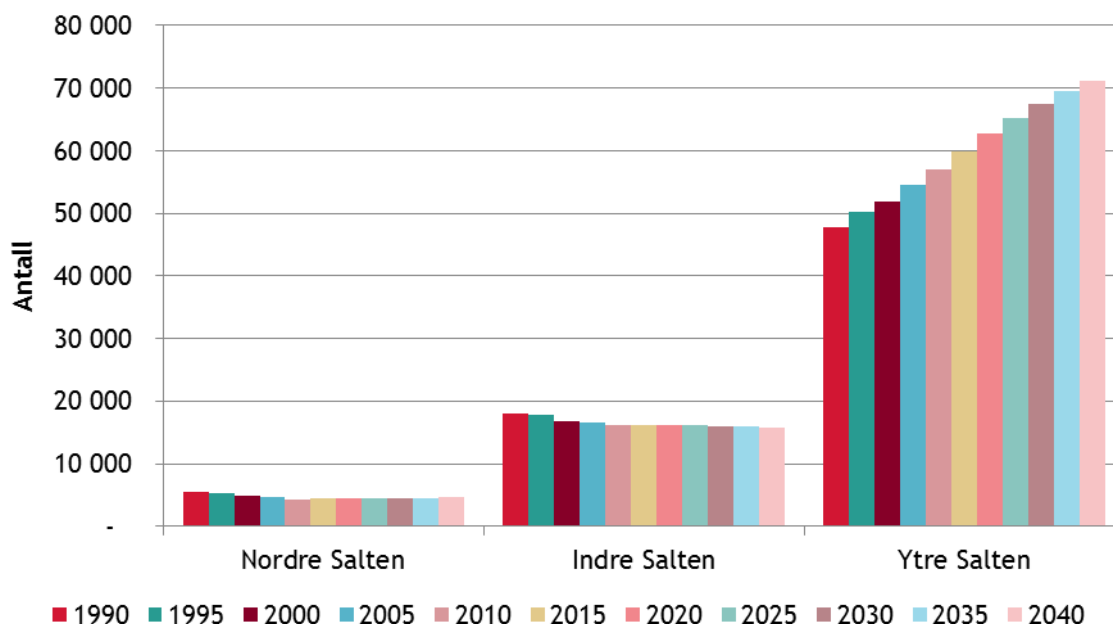
Nye kommuner	Overskytende konsesjonskraft	20 øre	25 øre
Nordre Salten	34,81 GWh	6,96 mill	8,70 mill
Indre Salten	45,70 GWh	9,14 mill	11,43 mill
Ytre Salten	31,66 GWh	6,33 mill	7,92 mill

Tabell 13: Beregnet effekt på inntekter fra konsesjonskraft for nye kommuner, beregnet av BDO

7.5.3. Demografi og økonomi

Alternativet Nordre Salten ville i 2015 hatt en befolkning på 4388, Indre Salten 16219 og Ytre Salten 59912. For Nordre forventes en

stabil befolkningsutvikling, Indre vil ha en svak nedgang, mens det for Ytre Salten forventes en stabil befolkningsøkning.

Figur 6: Oversikt over faktisk befolkningsutvikling fra 1990 til 2015, og forventet befolkningsutvikling frem til 2040 for alternativene Nordre, Indre og Ytre Salten. Kilde: SSB

Aldersfordelingen i befolkningen er relativt lik for alternativene Nordre og Indre Salten. Begge alternativene vil ha en relativt gammel befolkning sammenlignet med snittet i resten av landet. Nordre Salten vil ha en eldre be-

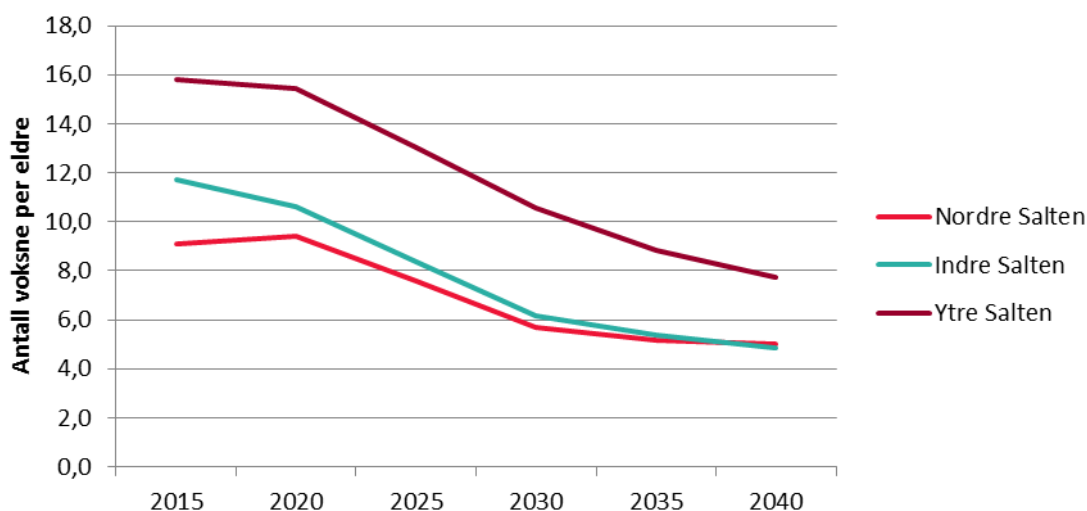
folkning (67+) på 21 %, mens Indre Salten vil ligge på 18 %. Ytre Salten vil til sammenligning ha en noe yngre befolkning hvor andelen eldre utgjør 13,5 % som er noe under landsgjennomsnittet på 14 %.

	0-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90 +
Nordre Salten	5,4 %	7,1 %	3,1 %	5,4 %	26,8 %	31,4 %	14,5 %	4,9 %	1,5 %
Indre Salten	5,6 %	7,9 %	3,6 %	5,2 %	28,3 %	31,2 %	13,1 %	4,1 %	1,0 %
Ytre Salten	7,2 %	8,4 %	3,7 %	5,3 %	33,9 %	28,2 %	9,5 %	3,2 %	0,7 %

Tabell 14: Prosentandel av befolkning inndelt i de ulike befolkningsgruppene for 2015. Kilde: SSB

Prognoser viser at både Nordre, Indre og Ytre Salten vil få vesentlige investeringsbehov basert på den forventede fremtidige demografiutviklingen. Nordre Salten forventes å få investeringsbehov innenfor grunnskolen, mens Indre og Ytre Salten er forventet å få investe-

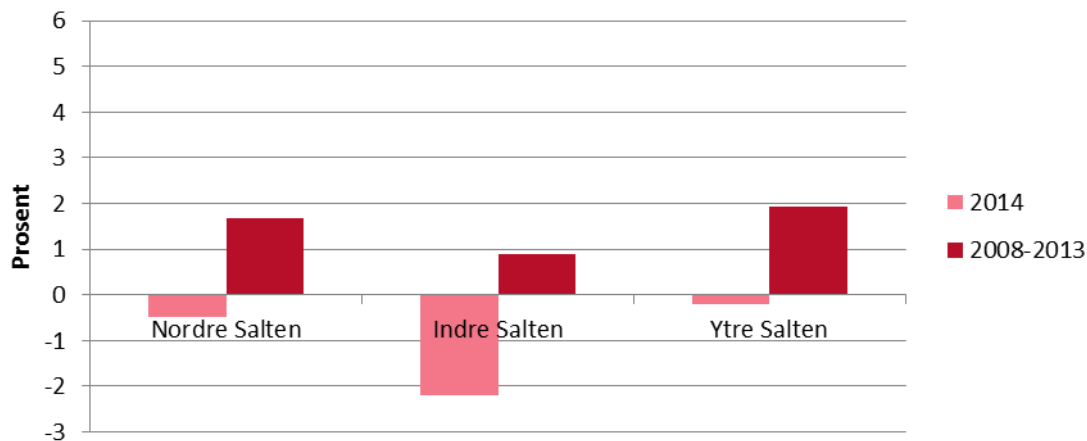
ringsbehov spesielt innenfor eldreomsorgen. Ytre Salten forventes også å få et noe mindre behov for investeringer innenfor barnehage og grunnskole. Samtidig forventes en betydelig negativ endring i andel voksne per eldre pleietrengende i fremtiden.

Figur 7: Forventet utvikling i antall voksne i alderen 20-66 år per eldre over 80 år. Kilde: SSB, beregninger gjennomført av BDO.

Grafen over viser den forventede utviklingen i andel voksne i alderen 20-66 år per eldre over 80 år fra 2015 og frem til 2040. Som det fremgår, forventes det en betydelig nedgang i antall voksne per eldre i denne perioden. Nordre Salten vil ha en negativ endring på 22 %, mens Indre og Ytre Salten forventes å få negative endringer på 40 og 41 %.

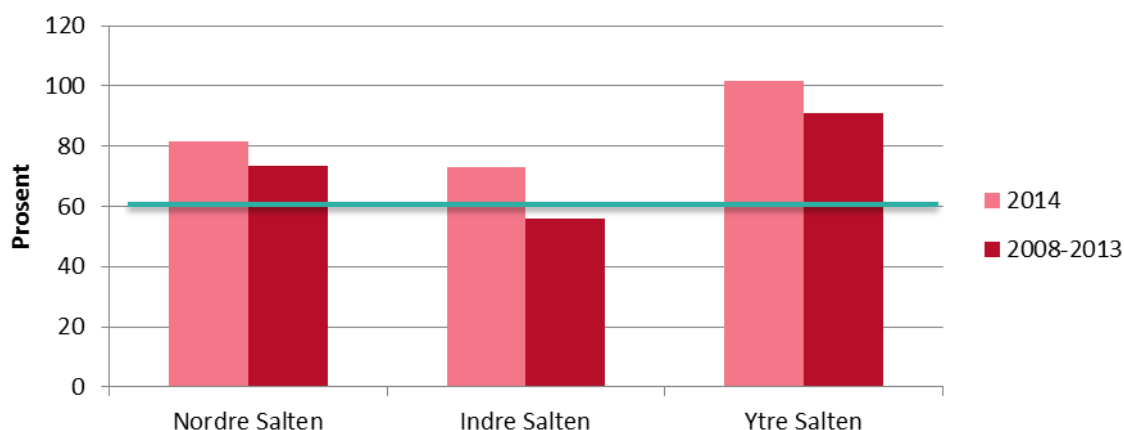
7.5.4. Soliditet

Figur 8: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA.

Samtlige alternativer ville i 2014 hatt et negativt driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Samlet for perioden 2008-2013 ligger alternativene noe høyere. Nordre Sal-

ten ville hatt et resultat på 1,67 %, Indre 0,88 % mens Ytre Salten ville hatt et resultat på 1,9 %.

Figur 9: Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, fratrukket pensjonsforpliktelse. Kilde: KOSTRA.

Som det fremgår av tabellen over, ville Ytre Salten i 2014 hatt en noe høyere langsiktig gjeld som prosent av brutto driftsinntekter sammenlignet med de øvrige alternativene. Samtlige tre alternativer lå i 2014 over det

anbefalte nivået som enkelte fylkesmenn mener bør være mellom 50-60 %, og kun Indre Salten ville ha ligget under det anbefalte nivået samlet i perioden 2008-2013.

	Nordre Salten	Indre Salten	Ytre Salten
Disposisjonsfond	1 855	1 887	2 990
Bundne driftsfond	5 980	4 934	2 801
Ubundne investeringsfond	3 245	2 320	13 476
Bundne investeringsfond	1 217	1 056	473
Til sammen	12 297	10 197	19 741

Tabell 15: Oversikt over fondsavsetninger per innbygger for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Ser vi på fondsavsetninger per innbygger fremgår det at alternativet Ytre Salten vil få en betraktelig høyere fondsavsetning sammenlignet med de to øvrige alternativene. I

t tillegg vil også Ytre Salten har større verdier gjennom avsetninger og andeler enn de to andre alternativene.

Økonomiske forpliktelser

Samtlige alternativer ville i 2014 hatt udekkede pensjonsforpliktelser. Nordre og Indre Salten ville hatt forpliktelser på ca. 28 000 kr.

per innbygger mens Ytre Salten ville hatt betraktelig lavere forpliktelser på ca. 15 500 kr per innbygger.

Kommune	Pensjons-midler (1000 kroner)	Pensjons-forpliktelse (1000 kroner)	Innbyggere	Udekket forpliktelse per innbygger (kr)
Nordre Salten	561 277	683 061	4388	-27 754
Indre Salten	1 778 325	2 237 847	16219	-28 332
Ytre Salten	4 466 288	5 397 197	59912	-15 538

Tabell 16: Udekkede pensjonsforpliktelser for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Indre Salten ville hatt et vedlikeholdsetterslep på ca. 25 500 kr per innbygger mens Ytre Salten ville hatt et etterslep på ca. 14 000 kr per innbygger. Alternativet Nordre Salten

ville, basert på de innsendte tallene, hatt et vedlikeholdsetterslep på ca. 14 000 kr per innbygger.

Kommune	Innbyggere	Totalt vedlikeholds- etterslep i millioner kro- ner	Totalt vedlikeholds- etter- slep per innbygger
Nordre Salten	4 388	61 000 000	13 902
Indre Salten	16 219	415 000 000	25 587
Ytre Salten	59 912	855 000 000	14 271

Tabell 17: Oversikt over vedlikeholdsetterslep. Kilde: Rapporter fra regionrådet og kommunene

8. «Saltenfjordalternativet»

8.1. Overordnet Beskrivelse av alternativet

For dette alternativet vil Salten gå fra ni kommuner til tre kommuner. Steigen og Hamarøy vil forme Nordre Salten. Sørfold, Fauske, Saltdal, Bodø, Gildeskål og Beiarn vil danne «Saltenfjordkommune». Meløy kommune vil derimot stå alene i dette alternativet.

Disse kommunene vil ha følgende befolkningsgrunnlag:

- Meløy: 6441 innbyggere
- Nordre Salten: 4388 innbyggere
- Saltenfjord: 69690 innbyggere

8.2. Tjenesteyter

8.2.1. Vurdering av effektene på primærtjenestene

Barnehage

Som for de øvrige alternativene forventes det ikke store endringer i barnehagesektoren. Saltenfjord kommune vil, sammenlignet med de øvrige kommunene, ha en mer geografisk spredt barnehagestruktur så lenge det er befolkningsgrunnlag for videre drift av barnehagetjenester i alle deler av regionen. På den andre siden vil Saltenfjord ha et vesentlig større fagmiljø innenfor denne tjenesten, og det kan forventes at mindre kommuner som inngår i dette alternativet vil kunne supplere og dra nytte av det fagmiljøet som allerede eksisterer i de større kommunene.

Smådriftsulemper som eksisterer i dag vil vedvare også i dette alternativet. Som for de øvrige alternativene presentert tidligere i denne rapporten vil det også her bli enklere å tilrettelegge for private barnehager for kommunene som inngår i Saltenfjord alternativet. Dette da flere av kommunene i dette alternativet allerede har utbredt bruk av private barnehager.

Grunnskole

Den nye kommunestrukturen foreslått i dette alternativet vil ikke medføre store endringer for regionens grunnskolesektor, og skolene vil sannsynligvis forbli lokalisert der de er per dags dato. Kommunene som inngår i Saltenfjord alternativet vil her få muligheten til å utvide og spesialisere de ulike fagmiljøene, og

utnytte den ulike spesialkompetansen som eksisterer i kommunene per i dag. Kommunene som inngår i dette alternativet vil også bli mindre sårbare ovenfor ekstra ressurskrevende elever.

Pleie- og omsorg

Som diskutert for de øvrige alternativene tidligere i denne rapporten vil tjenester innenfor dette området fortsette å leveres lokalt. For Saltenfjord alternativet forventes det imidlertid noen effektiviseringsgevinster da nye kommunegrenser gir mulighet for bedre logistikk i gjennomføringen av hjemmetjenester, transport av pasienter osv. Det

forventes også at en større kommune som Saltenfjord vil være bedre i stand til å håndtere den forventede eldrebølgen og økningen i tjenestebehovet som følge av denne.

Saltenfjord alternativet vil også kunne gi synergieffekter i form av større fagmiljø og muligheter til å frigjøre administrative kostnader til operativ tjenesteproduksjon.

Barneverntjenesten

Saltenfjord alternativet gir muligheten til å tilby bedre og mer effektive tjenester, dette spesielt fordi det per i dag er lite samarbeid innenfor tjenesteområdet barnevern. Ansatte i de minste kommunene vil også få et betydelig større hjelpeapparat rundt seg. For

Nordre Salten er det slik at Hamarøy i dag deltar i et interkommunalt samarbeid med Tysfjord, og dersom de skal slå seg sammen med Steigen må det vurderes om dette samarbeidet skal fortsette eller ikke.

8.2.2. Myndighetsutøvelse

Også Saltenfjord-alternativet representerer en vesentlig økning i kapasitet og samlet kompetanse rettet mot myndighetsutøvelse innenfor en rekke fagområder. Saltenfjord kommune ville i 2014 eksempelvis hatt ca. 200 årsverk innenfor barnevern-/sosialtjenesten og 160 årsverk innenfor tekniske tjenester.

Saltenfjord alternativet vil sannsynligvis kunne redusere problematikk rundt dette bånd

mellom innbyggere og saksbehandlere i kommunen, samtidig som det er rimelig å anta at rekruttering av ansatte til tekniske tjenester og barnevern vil bli enklere. Det vil også bli mindre problemer knyttet til habilitet i en ny og større kommune. Samtidig vil det i en ny storkommune som Saltenfjord kunne oppstå stordriftsulempere spesielt knyttet til de geografiske avstandene i denne nye storkommunen.

8.2.3. Administrasjon

Med unntak av Meløy, som i dette alternativet beholder den eksisterende strukturen, vil det være muligheter for effektivisering og realisering av stordriftsfordeler innenfor administrasjonstjenester. Både Nordre Salten og Saltenfjord vil ha muligheten til å redusere de samlede utgiftene knyttet til dette området.

Uavhengig av om man velger å sentralisere deler av administrasjonstjenestene vil man uansett kunne dra nytte av en bredere kompetanse innad i den nye kommunen. Saltenfjord alternativet kan også forventes å ha bedre grunnlag for rekruttering sammenlignet med enkelt kommunene i dag.

8.2.4. IKS

Hovedandelen av de eksisterende IKS i regionen vil bli liggende innenfor Saltenfjord alternativet. Allikevel vil det også i dette alternativet være samarbeid hvor enkelt kommuner faller utenfor. Spesielt de regionale samarbeidene, som i dag inkluderer alle Saltenkommunene, vil i dette alternativet bestå av Saltenfjord kommune og to mindre kommuner; Nord-Salten og Meløy. Et viktig spørsmål vil da bli hvordan man skal håndtere de enkeltkommunene som havner utenfor. Skal det interkommunale samarbeidet fortsette, eller er det mer aktuelt at de utenforliggende

kommunene kjøper disse tjenestene i fremtiden. Kommunene i Salten har i dag også flere IKS i samarbeid med kommuner som ligger utenfor Salten regionen. Ved opprettelsen av en ny stor Saltenfjord kommune vil man måtte vurdere hvordan man skal videreføre disse samarbeidene i den nye kommunestrukturen. Nedenfor lister vi først opp hvilke eksisterende IKS som vil ligge innenfor den foreslåtte kommunestrukturen i Saltenfjord alternativet, deretter lister vi opp de som vil gå på tvers av kommunene i dette alternativet.

Eksisterende IKS som faller innenfor Saltenfjord alternativet:**Administrasjon**

- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Gildeskål
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Beiarn
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Saltdal
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Sørfold
- Nord-Salten Skatteoppkreverkontor for Ballangen, Tysfjord, Steigen og Hamarøy kommuner (forutsetter at ikke Tysfjord og Ballangen inngår i kommunesammenslåing i andre regioner)

Barnehage og Grunnskole

- PPT Indre Salten (Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen)
- RKK Indre Salten
- 4k-samarbeid om muntlig eksamen i Indre Salten (Sørfold, Fauske og Saltdal) Felles skoleskys indre Salten (Sørfold, Fauske og Saltdal)
- Grunnskolesamarbeid Sørfold-Fauske
- Grunnskole tjenester Rødøy-Meløy (forutsetter at ikke Rødøy inngår i sammenslåing i andre regioner)

Pleie- og omsorgstjenester

- Legevaktsamarbeid Bodø-Beiarn
- Fauske/Sørfold Legevakt
- Jordmortjeneste Fauske-Sørfold
- Felles vaktordning jordmødre mellom Steigen, Tysfjord og Hamarøy (forutsetter at ikke Tysfjord inngår i sammenslåing i en annen region)

Barnevern og Sosialtjenester

- Samarbeid om barnevernstjenester Salten-Beiarn

Øvrige samarbeidsområder

- Hamarøy og Steigen veterinærvaktdistrikt

Regionale IKS, og IKS som faller utenfor kommunestrukturen i Saltenfjordalternativet**Administrasjon**

- Felles interkommunal kommunerevisjon region Salten
- Salten kontrollutvalgsekretariat
- Felles innkjøpsamarbeid Salten
- Felles kemner Bodø, Beiarn og Bø
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Røst

Barnehage og grunnskole

- PPT Bodø, Verøy og Røst

Pleie- og omsorgstjenester

- Helse- og miljøtilsyn Salten IKS
- Krisesenteret i Salten (eies av Bodø og inkluderer Røst og Værøy i tillegg til øvrige Salten kommuner)
- Kreftkoordinator Hamarøy, Tysfjord, Steigen og Sørfold
- Overgrepsmottak Bodø (dekker Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Røst, Saltdal, Sørfold og Værøy)

Innenfor dette området finnes det også en rekke regionale fagnettverk mellom kommunene som må revurderes i en ny Saltenfjord kommune:

- Rådet for Salten psykiatri, dekker alle kommunene i Salten
- Demensnettverk Salten
- Salten samhandlingsprosjekt psykiatri, dekker alle kommunene i Salten med unntak av Hamarøy

Barnevern og Sosialtjenester

- Felles samarbeid om kriminalitetsforebyggende tiltak (inkluderer alle kommunene i Salten samt kommunene Værøy, Røst og Rødøy)
- NAV hjelpemiddelsentralen for alle kommunene i Salten
- Samarbeid mellom barnevernledere for alle kommunene i Salten
- Samarbeid mellom barnevernsmedarbeidere som inkluderer Gildeskål, Beiarn og Meløy

Øvrige samarbeidsområder

- Felles landbruksforvaltning Bodø-Værøy
- Salten friluftsråd

- IRIS Salten IKS (inkluderer avfallshåndtering, interkommunal utvikling og strategisk eierskap)
- Salten Brann IKS
- Geodata samarbeid Salten
- Salten Kartdata AS
- Regionalt næringsfond Salten

8.3. Samfunnsutvikling

8.3.1. En naturlig BA/BAS region?

Innenfor det alternativet så innebefatter ingen av de tre kommunene naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner. Om vi tar utgangspunkt i en utvidet bo- og arbeidsmarkedsdefinisjon så er Saltenfjorden kommune, med unntak av Beiarn, en bo- og arbeidsmarkedsregion. Det foregår en hel del pendling mellom de store kommunene Fauske og Bodø noe som gjør det naturlig, ifølge NORUTs analyser og definisjoner, at disse kommunene vurderes som en felles arbeidsmarkedsregioner med tilhørende kommuner. For Saltenfjorden så er Beiarn kommune den eneste kommunen som ikke har et tilstrekkelig integrert arbeidsmarked med nabokommunene.

I dette alternativet er Meløy kommune fortsatt en egen kommune. Denne kommunen har ingen naturlige integrerte arbeidsmarkeder med de resterende kommunene i regionen. Slik sett er det ikke unaturlig at denne kommunen står alene. For det siste alternativet Nordre Salten så har NIBR eller NORUT heller ikke der definert dette området som er naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion. Til det er kommunene for små og har en for liten andel pendling mellom de nåværende kommunene Steigen og Hamarøy.

8.3.2. Næringsanalyse

I utredningsnotat A tok vi utgangspunkt i særlig tre forhold når vi så på dagens status vedrørende næringsutvikling blant kommunene. Disse forholdene var:

- Bransjespesialisering
- Offentlig sektor
- Pendling

Alle tre kommunene i dette alternativet er svært avhengig av offentlig sektor, noe som utgjør rundt 40 % av alle sysselsatte i regionen. Unntaksvis er derimot noen forskjeller mellom de tre kommunene innenfor dette alternativet som er verdt å påpeke. Nordre Salten har en relativt stor andel sysselsatte innenfor primærnæringene. Dette gjelder spesielt innenfor fiskeri og oppdrettsnæringene. Saltenfjorden er tilnærmet lik Stor-Salten alternativet og har den største andelen av sysselsatte innenfor private næringsliv knyttet til varehandel.

Meløy vil i dette alternativet fortsatt være alene. Meløy kommune har derimot en av de minst sårbare næringsstrukturene blant kommunene i Salten og kan således være bedre rustet til å stå alene sammenlignet med de andre kommunene. Kommunen har derimot, som de andre kommunene, en stor andel ansatte knyttet til offentlig sektor.

Samlet sett har alle kommunene en mindre sårbar næringslivsstruktur sammenlignet med null-alternativet. De tre kommunene vil således være mindre sårbare for eksterne svingninger i enkelte markeder, med unntak av primærnæringene for Nordre Salten.

Sammenlignet med store byer som Trondheim og Bergen så er alle disse tre kommunene derimot svært avhengig av offentlig sektor.

Sysselsatte personer etter arbeidssted	Saltenfjord	Meløy	Nordre
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	2 %	9 %	17 %
05-09 Bergverksdrift og utvinning	0 %	1 %	0 %
10-33 Industri	5 %	15 %	4 %
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	1 %	2 %	3 %
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	9 %	8 %	7 %
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	12 %	9 %	11 %
49-53 Transport og lagring	7 %	7 %	7 %
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	4 %	2 %	2 %
58-63 Informasjon og kommunikasjon	2 %	1 %	0 %
64-66 Finansiering og forsikring	1 %	0 %	0 %
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	4 %	2 %	3 %
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	3 %	3 %	3 %
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	11 %	4 %	8 %
85 Undervisning	9 %	11 %	10 %
86-88 Helse- og sosialtjenester	24 %	24 %	21 %
90-99 Personlig tjenesteyting	4 %	2 %	3 %
00 Uoppgitt	0 %	1 %	1 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Tabell 18: Oversikt over andel sysselsatte personer etter arbeidssted og næring i 2013. Kilde: SSB

Om vi deretter ser på andelen som pendler inn og ut av en ny storkommune så ser vi her at det er relativt store forskjeller mellom de tre kommunene. Saltenfjord har en relativt mindre andel utpendlere sammenlignet med Meløy og Nordre Salten. Dette skyldes i all hovedsak at flere av de sysselsatte i blant annet Nordre Salten pendler til blant annet Bodø. I utredningsnotat A redegjorde vi for sårbarheten til de små kommunene i Salten. For dette alternativet så vil fortsatt Nordre Salten være en relativt sett liten kommune. Små kommuner med en liten andel utpendlere vil således også være mer sårbare over tid. Dette er ikke gjeldende for Nordre Salten som har en relativt stor andel utpendlere. Sysselsatte som er bosatt i Nordre Salten og pendler

til andre kommuner reiser i all hovedsak til Bodø. Er relativt stor antall arbeider også på norsk sokkel innenfor olje- og gass næringene.

Meløy kommune vil, sammenlignet med Saltenfjord, være en relativt liten kommune. En liten andel utpendlere vil således kunne gjøre kommunen sårbar for svingninger i næringer som er lokalisert innad i kommunen. Meløy kommune har derimot en relativt stor andel utpendlere. Ser vi dette i sammenheng med en relativt jevn fordeling mellom næringene, så er Meløy kommune bedre rustet til å stå alene sammenlignet med andre mindre kommuner i regionen. Det er verdt å påpeke at dette er kun sett i et næringsutviklingsperspektiv.

	Saltenfjord		Meløy		Nordre	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Sysselsatte	36442		3088		2064	
Innpendlere	2252	6 %	307	10 %	200	10 %
Utpendlere	2740	8 %	458	15 %	341	17 %

Tabell 19: Oversikt over inn- og utpendling, Kilde SSB for 2014

8.3.3. Transportinfrastruktur og avstander

For dette alternativet vil avstandene innenfor to av de tre kommunene relativt sett være mindre sammenlignet med en samlet Salten kommunene. Herunder finner vi Nordre Salten og Meløy, som er kommuner hvor avstandene mellom tettstedene betraktelig mindre enn i Stor-Salten alternativet. Avstanden for Nordre Salten er rundt 100 km mellom Leinesfjord og Oppeid. Saltenfjorden så er avstandene betraktelig mindre sammenlignet med Ytre Salten og Stor Salten.

Til tross for at bredbåndsinfrastrukturen har bedre seg betraktelig de siste 10 årene er det fortsatt store infrastrukturutfordringer som gjør at disse tre nye kommunene ikke vil kunne definere seg som tre naturlige utviklingsområder. Disse nye kommunene, med unntak av Meløy, må således måtte gjennomføre store investeringer i samferdsel, og ettersom det er fylkeskommunen som i all hovedsak styrer dette så vil ikke etableringen av ny storkommune automatisk kunne gjennomføre nødvendig investeringer.

8.3.4. Lokal strategisk næringsutvikling

For dette alternativet vil de tre kommunene har svært ulikt utgangspunkt for arbeide strategisk med lokal næringsutvikling. For Saltenfjord så vil Bodø sine ressurser sammen med de andre mindre kommunene kunne være tilstrekkelig til å jobbe videre tiltak knyttet til utvikling av det lokale næringslivet. Synergieffektene som de andre kommunene i dette alternativet får ved å gå sammen med Bodø vil kunne påvirke arbeid med lokal utvikling av næringsrettet arbeid i disse kommunene. Denne kommunen vil utgjøre over 90 % prosent av befolkningen i regionen og vil således kunne frigjøre enda større ressurser til utvikling av det lokale næringslivet.

For Meløy så vil man være i samme situasjon som man er per dags dato. Kommunen vil i denne sammenhengen være betydelig mindre enn Saltenfjord og vil således ikke ha de samme ressursene til å jobbe aktivt med næringsutviklingsarbeid. Under et slikt alternativ vil det også kunne være fare for at denne kommunen vil bli mer isolert sammenlignet med i dag ettersom regionalt utviklingsarbeid vil i all hovedsak bli drevet fra en ny Saltenfjordkommune. Dette scenariet vil også være gjeldende for den siste kommunen i dette alternativet. Nordre Salten vil fortsatt være for liten til at man investere i større tiltak rettet mot det lokale næringslivet.

8.4. Lokaldemokrati

I Saltenfjord-alternativet er det hovedsakelig i de to nye kommunene Nordre Salten (Steigen og Hamarøy) og Saltenfjord (Sørfold, Fauske, Saltdal, Bodø, Gildeskål og Beiarn) at

det vil bli aktuelt å se på den politiske strukturen. Det antas at Meløy kommune vil videreføre dagens modell med faste utvalg.

8.4.1. Nordre Salten

I Nordre Salten, hvor det vil være kortere avstander innad i kommunen og færre innbyggere, anses det som hensiktsmessig å beholde en modell med faste utvalg. I dag har både Steigen og Hamarøy egne plan og ressursutvalg i tillegg til de lovpålagte organene. Ut over dette har Hamarøy også et velferds og driftsutvalg samt et naturutvalg. En lignende utvalgsmodell i den nye kommunen virker

hensiktsmessig og burde sikre god politisk styring av den kommunale virksomheten.

Når det gjelder sammensetningen av kommunestyret vil Nordre Salten ved tidspunktet for sammenslåingen falle inn under minstekravet på 11 kommunestyrerepresentanter i kommuner med mindre enn 5000 innbyggere. Begge kommunene har med 17 medlemmer allerede

flere medlemmer enn loven krever. Selv om SSBs befolkningsframskriving for den nye kommunen er moderat, kan det være en ide å

innrette seg etter neste lovkrav på minst 19 representanter for kommuner med mellom 5000 og 10 000 innbyggere.

8.4.2. Saltenfjord - lokalutvalgsmodell

Det er BDOs vurdering at det i en ny Saltenfjord kommune vil være hensiktsmessig å innføre en politisk modell med kommunedelsutvalg, lik den beskrevet for Saltensamlet-alternativet. Med et befolkningsgrunnlag på rundt 70 000 innbyggere og et samlet areal på 8338,15 km² vil det være viktig å sørge for at politikerne klarer å ivareta ombudsrollen og at man sikrer innbyggermedvirkning i beslutningsprosessene i den nye kommunen. Kommunestyret må dermed etter kommuneloven ha minimum 35 medlemmer.

En modell med lokale kommunedelsutvalg synes etter BDOs vurdering å være en god løsning som kan bidra til å knytte tettere kontakt mellom innbyggerne og politikerne til

tross for større geografiske avstander. Bodø kommune har allerede erfaring med bruk av kommunedelsutvalg ved tidligere kommunesammenslåinger. Tradisjonelt sett har slike lokale utvalg blitt brukt som rene høringsorganer for saker som berører utvalgets geografiske område. Kommunelovens § 12 åpner derimot for en mye større spennvidde når det gjelder arbeidsoppgavene som potensielt kan delegeres til kommunedelsutvalg. Det kan derfor tenkes at det i Salten, hvor det er store avstander og allerede veletablerte lokalsentra, kan være naturlig å se på en modell hvor det opprettes flere kommunedelsutvalg med varierende grad av avgjørelsesmyndighet.

8.5. Økonomi

8.5.1. Inntektsmodell og konkrete tilskudd

Nordre Salten vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (4318) og kommuner (to stk.) motta 25 millioner i støtte, fordelt på 20 millioner i engangskostnader og fem millioner i reformstøtte. Dette utgjør 5790 kr per innbygger i den nye kommunen.

Saltenfjord vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (69566) og kommuner (seks stk.)

motta 90 millioner i støtte, fordelt på 60 millioner i engangskostnader og 30 millioner i reformstøtte. Dette utgjør 1294 kr per innbygger i den nye kommunen.

Meløy vil, dersom de holder seg utenfor, ikke motta noen økonomisk støtte.

8.5.2. Kraft

Ved en sammenslåing til tre nye kommuner i Salten vil Nordre Salten og Saltenfjord få mulighet til å hente større mengde konsesjonskraft.

Som omtalt tidligere utgjør det 121,4 GWh, og 112,2 GWh når vi korrigerer for Beiarns avtale med fylkeskommunene. Og ved å slå sammen kommunen i tråd med beskrivelsen over ser vi at denne inndelingen ikke vil ha Ved en sammenslåing av kommunene som medfører at man kan hente ut den konse-

mulighet til å hente ut like mye konsesjonskraft. Meløy utnytter ikke all konsesjonskraften i dag på grunn av begrensingen i det allminnelige forbruket.

De siste årene har det vært en stor variasjon i prisen på kraft. Fra rundt fem øre per kWh og opp til rundt 30 øre. I dagens marked vil det være naturlig å regne med en kraftpris på mellom 20 - 25 øre per kWh frem mot 2020.

sjonskraften som kommunene har krav på vil dette medføre en økning i konsesjonskrafts-

inntektene som er beregnet til:

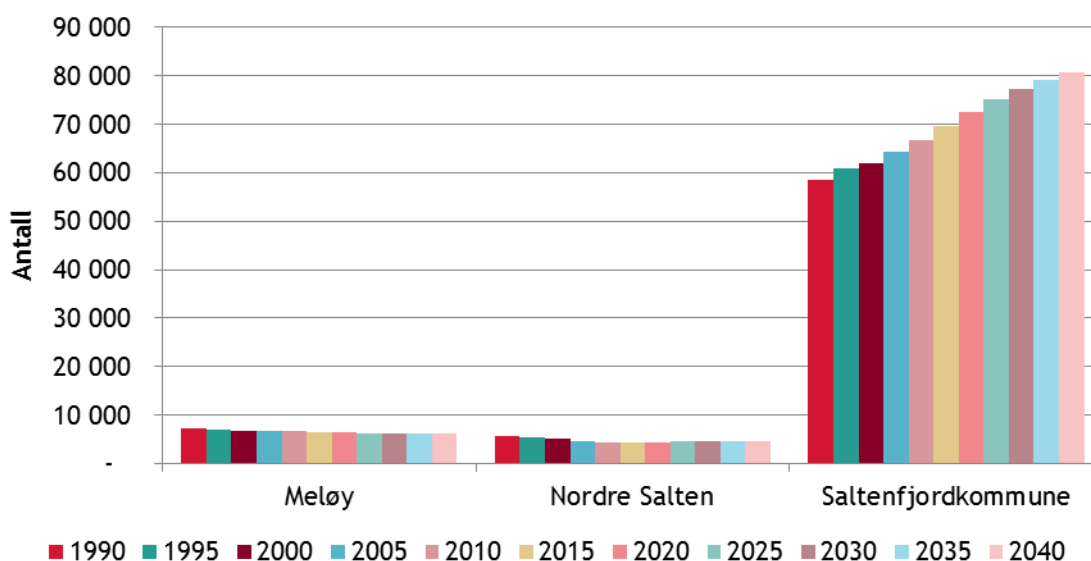
Nye kommuner	Overskytende konsesjonskraft	20 øre	25 øre
Nordre Salten	34,81 GWh	6,96 mill	8,70 mill
Saltenfjord	54,96 GWh	10,99 mill	13,74mill
Meløy	Ingen endring		

Tabell 20: Beregnet effekt på inntekter fra konsesjonskraft for nye kommuner, beregnet av BDO

8.5.3. Demografi og økonomi

Ser vi på faktisk befolkningsutvikling frem til 2015 og forventet utvikling frem til 2040 ser vi at Meløy forventes å ha en svak nedgang i total befolkning mens Saltenfjord kommune

vil ha en svak økning i sin totale befolkningsmasse. I Nordre Salten forventes en stabil befolkningsutvikling.

Figur 10: Oversikt over faktisk befolkningsutvikling fra 1990 til 2015, og forventet befolkningsutvikling frem til 2040 for Meløy, Nordre Salten og Saltenfjord kommune. Kilde: SSB

Som vi ser av tabellen under vil Nordre Salten ha en noe eldre befolkning sammenlignet med Saltenfjord og Meløy. Nordre Salten vil ha en

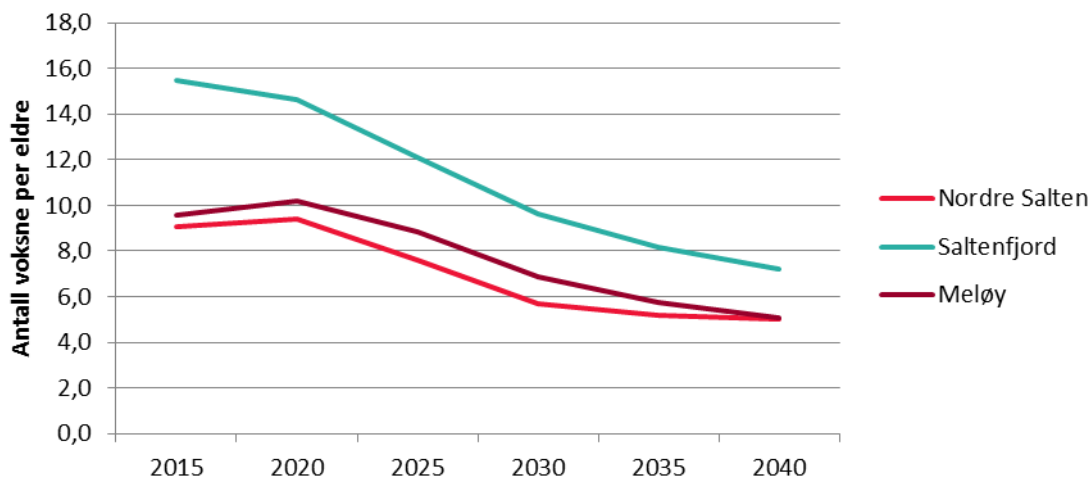
eldre befolkning (67+) på 21 %, mens Saltenfjord vil ligge på 14,1 %. Meløy kommune har en eldre befolkning som utgjør 17,5 %.

	0-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90 +
Nordre Salten	5,4 %	7,1 %	3,1 %	5,4 %	26,8 %	31,4 %	14,5 %	4,9 %	1,5 %
Saltenfjord	6,9 %	8,3 %	3,6 %	5,2 %	33,1 %	28,8 %	10,1 %	3,3 %	0,7 %
Meløy	6,6 %	7,8 %	4,1 %	6,2 %	28,3 %	29,6 %	11,4 %	4,7 %	1,4 %

Tabell 21: Prosentandel av befolkning inndelt i de ulike befolkningsgruppene for 2015. Kilde: SSB

Prognoser for befolkningsutvikling viser at Saltenfjord alternativet vil få vesentlige investeringsbehov innenfor både barnehage, grunnskole og eldreomsorg i fremtiden. Nordre Salten vil, basert på befolkningsprognosene kunne få et investeringsbehov innenfor barnehage og grunnskole. Den forventede økningen i antall barn for dette alternativet skyldes hovedsakelig mottak av flyktninger i

Hamarøy kommune. Som for de tidligere alternativene forventes det også her en betydelig nedgang i antall voksne per pleietrengende eldre. Nordre Salten vil ha en negativ endring på 22 % mens Saltenfjord kommune forventes å få en negativ endring på 40 %. Meløy forventes å få redusert sin andel voksne per eldre med 33 %.

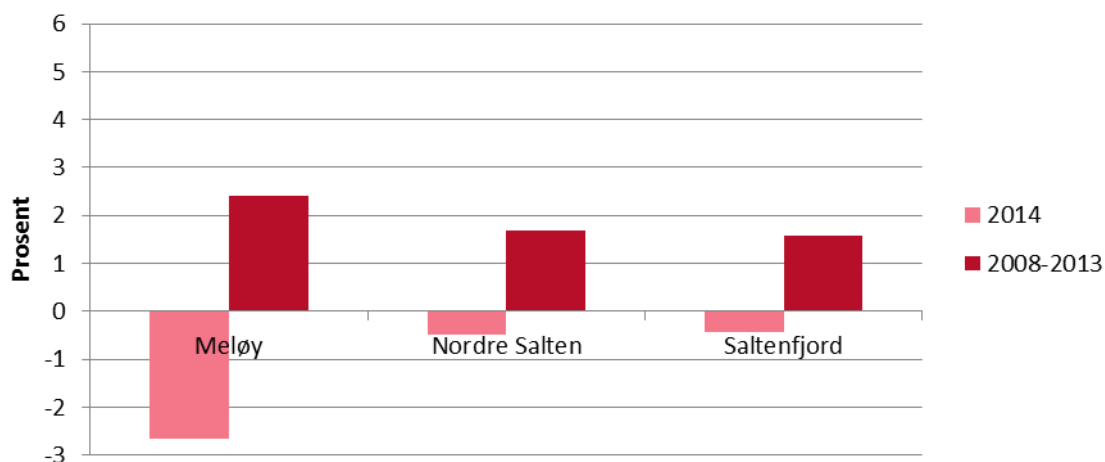

Figur 11: Forventet utvikling i antall voksne i alderen 20-66 år per eldre over 80 år. Kilde: SSB, beregninger gjennomført av BDO.

8.5.4. Soliditet

Som nevnt tidligere i rapporten er det den økonomiske handlefriheten som er viktigst når vi ser på soliditeten i de enkelte kommunestrukturalternativene og sammenslåinger vil i enkelte tilfeller kunne føre til en forbedret handlingsfrihet. I en ny storkommune som Saltenfjord er det rimelig å anta at det vil bli lettere å opprettholde mer stabile økonomis-

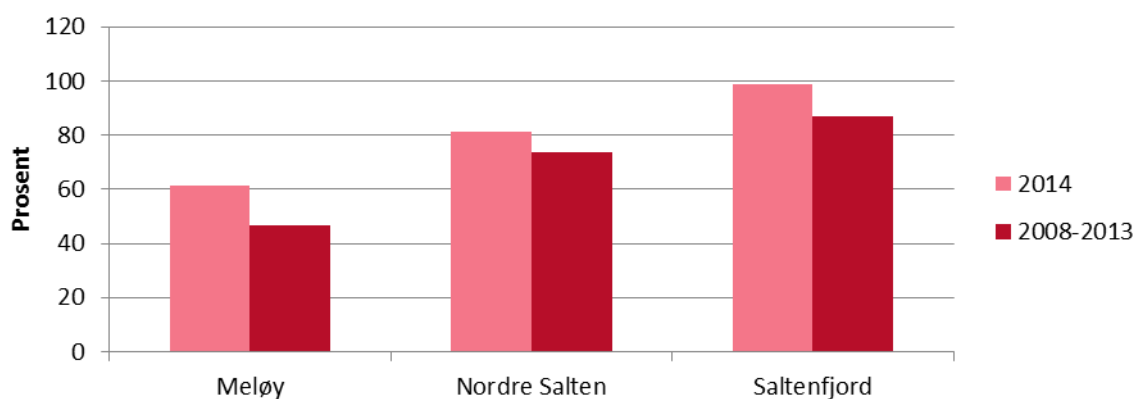
ke resultater. Dette fordi større kommuner er mindre sårbare for økonomiske svingninger og fordi evnen til å håndtere uforutsette hendelser er bedre i en større og mer økonomisk solid kommune.

Figur 12: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA.

Som grafen viser ville samtlige alternativer hatt et samlet positivt resultat for perioden 2008-2013. Dette viser imidlertid ikke de store svingningene som har eksistert for den enkelte kommunen i denne perioden. Salten-

fjord kommune ville i 2014 hatt et negativt driftsresultat på 0,45 % mens Nordre Salten ville hatt et negativt resultat på 0,49 %. Meløy hadde i 2014 et negativt resultat på 2,65 %.

Figur 13: Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, fratrukket pensjonsforpliktelse. Kilde: KOSTRA.

Ser vi på den langsiktige gjelden i prosent av brutto driftsinntekter ser vi at samtlige kommuner ville hatt en høyere gjeld i 2014 sammenlignet med samlet for perioden 2008-2013. Saltenfjord ville i 2014 hatt en langsik-

tig gjeld tilsvarende 99 % av sine brutto driftsinntekter. Nordre Salten ville hatt en gjeld på 81,5 % mens Meløy hadde en gjeld tilsvarende 61,5 %.

	Nordre Salten	Saltenfjord	Meløy
Disposisjonsfond	1 855	2 412	6 430
Bundne driftsfond	5 980	3 074	5 252
Ubundne investeringsfond	3 245	11 524	6 334
Bundne investeringsfond	1 217	534	1 291
Til sammen	12 297	17 543	19 307

Tabell 22: Oversikt over fondsavsetninger per innbygger for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Som tabellen over viser er det store forskjeller i fondsavsetninger per innbygger for de

ulike alternativene. Alternativet Saltenfjord og Meløy har noe høyere avsetninger sammen-

lignet med Nordre Salten. For Saltenfjord alternativet er det spesielt kommunene Gilde-skål og Beiarn som har høyere avsetninger per innbygger og er med på å trekke de totale avsetningene per innbygger opp for Saltenfjord alternativet.

I dette alternativet vil Saltenfjord ende opp med store avsatte midler til fond, samtidig

med at Bodø har store midler investert gjennom aksjer og andeler i selskaper. Den balanseførte verdien av Bodøs aksjer og andeler utgjør rundt 5 500 kroner per innbygger i en ny Saltenfjord kommune, og dette kommer på toppen av de 17 500 kronene som er fondsbeholdningen.

Kommune	Pensjons-midler (1000 kroner)	Pensjons-forpliktelse (1000 kroner)	Innbyggere	Udekket forpliktelse per innbygger (kr)
Nordre Salten	561 277	683 061	4 318	-28 204
Saltenfjord	5 559 195	6 760 121	69 566	-17 263
Meløy	685 418	874 923	6 454	-29 362

Tabell 23: Udekkede pensjonsforpliktelser for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Det er relativt store forskjeller i udekkede pensjonsforpliktelser mellom de ulike alternativene. Saltenfjord ville i 2014 hatt udekkede pensjonsforpliktelser på 17 263 kr per innbygger, mens Nordre Salten og Meløy ligger noe høyere med hhv. 28 204 og 29 362 i udekkede forpliktelser. Ser vi på vedlikeholdsetterslep ville Nordre Salten hatt et etterslep på ca.

14.000 kr per innbygger. Saltenfjord ville hatt et etterslep på 15 354 per innbygger, mens Meløy ligger på 31 051. Vedlikeholdsetterslepet til Saltenfjord alternativet trekkes her hovedsakelig ned av det lave etterslepet per innbygger som er rapportert fra Bodø kommune.

Kommune	Innbyggere	Totalt vedlikeholds-etterslep i millioner kroner	Totalt vedlikeholds-etterslep per innbygger
Nordre Salten	4 388	61 000 000	13 902
Saltenfjord	69 690	1 070 000 000	15 354
Meløy	6 441	200 000 000	31 051

Tabell 24: Oversikt over vedlikeholdsetterslep. Kilde: Rapporter fra regionrådet og kommunene

9. Oppsummering

9.1. Vurdering av alternativene i lys av reformen

En ny kommunereform har som mål å styrke lokaldemokratiet, gi befolkningen i kommune-Norge et bedret tjenestetilbud og skape en mer rettsriktig og effektiv forvaltning gjennom større og mer robuste kommuner. I kommuneproposisjonen for 2015 (Innst. 300 S, 2014, s. 29) har regjeringen definert fire mål for reformen.

Før vi kommer med vår anbefaling vil vi sammenligne og vurdere de ulike alternativene innenfor de utvalgte utredningstemaene. Sammenligningen vil ta utgangspunkt i intensjonen bak reformen, analysene som gjort i de foregående kapitlene og vil særlig fokusere på utfordringer og muligheter i et 50-års perspektiv knyttet til de ulike alternativene.

9.1.1. Tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse

«Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne»

Innenfor dette området vurderer vi det dit hen at dagens kommunestruktur (null-alternativet) ikke er hensiktsmessig for at kommunene skal kunne ivareta sin rolle som tjenesteproducent og myndighetsutøver. Sammenlignet med de andre alternativene så er det for mange kommuner som har for små fagmiljøer og følgelig for liten kapasitet. Dette gjelder både på myndighetsutøvelsessiden (saksbehandling blant annet innenfor tekniske tjenester og barnevernstjenester) samt innenfor utviklingen av tjenester innenfor grunnskole og pleie- og omsorg. Det sistnevnte er viktig i et fremtidsrettet perspektiv hvor man i Salten forventer en stor økning blant de eldre.

For Stor-Salten så vil man være store nok til å kunne øke kapasiteten innad i egen organisasjon. Derimot vil avstandene være store, og skape utfordringer med tanke på å sentralisere tjenestene. Innenfor dette alternativet vil den lokale tjenesteproduksjonen bestå, og således vil man ikke kunne forvente seg at de store økonomiske effektene innenfor områder som eksempelvis barnehage og grunnskole, hvor skole-/barnehagestørrelse og gruppestørrelse er kostnadsdrivende. På sikt vil man derimot ha bedre forutsetninger å jobbe strategisk med fagutvikling og kompetanseheving blant de ansatte. For tekniske tjenester og tjenester rettet mot barnevern, vil en stor-kommune i utgangspunktet være positivt et-

tersom det vil øke kapasiteten i organisasjonen. Dette vil både redusere sårbarheten i egen organisasjon og samtidig redusere inhabilitetsproblematikk.

Om vi deretter ser på Nordre, Indre og Ytre Salten, er vår vurdering av de to sistnevnte vil være store nok til at man kan bygge opp tilstrekkelig store fagmiljøer innenfor blant annet tekniske tjenester, barnevern og pleie- og omsorg. Størrelsen på Indre-Salten tilsier derimot at det er noe usikkerhet knyttet til hvorvidt man er store nok til å ivareta intensjonen bak reformen innenfor dette tjenestekområdet. For Nord-Salten vurderer vi det dit hen at man fortsatt vil være for små. Sammenlignet med null-alternativet vil man være noe styrket, men målt opp mot intensjonene bak reformen så vil man fortsatt være for små. En ny kommune med om lag 4 000 innbyggere vil ikke, etter vår vurdering, være tilstrekkelig til å sikre tilstrekkelig kapasitet innenfor myndighetsutøvelse. Man vil heller ikke være godt nok rustet til å sikre et mangfold i tjenestetilbud innenfor eksempelvis pleie- og omsorg.

For det siste alternativet, Saltenfjord, mener vi at mange av de samme konklusjonene som er beskrevet i det foregående alternativet er gjeldene. Herunder vurderer vi det dit hen at både Nordre Salten og Meløy vil være for små. Herunder gjelder de samme bemerkningene som er gjort for Nordre-Salten i det foregåen-

de kapitelet. Saltenfjord kommune vurderer vi derimot til å være av en størrelse som gjør at man kan oppfylle intensjonene bak refor-

men. De fleste av vurderingen gjort av Stor-Salten vil også være gjeldende for denne kommunen.

9.1.2. Samfunnsutvikling

«Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling»

For dette området vurderer vi det dit hen at dagens kommunestruktur (null-alternativet) ikke er hensiktsmessig for at kommunene skal kunne ivareta sin rolle som samfunnsutvikler. Sammenlignet med de andre alternativene er det i all hovedsak tre forhold som tilsier at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig. For det første deler denne strukturen opp BA-regioner. Dette gjør at man mister mulighetene til å dra fordel av synergieffekter og stordriftsfordeler. For det andre så har regionen utfordringer knyttet til en høy andel sysselsatte innenfor offentlig sektor og har utfordringer med å tiltrekke seg nytt privat næringsliv. Det faktum at det er mange aktører (kommunale og private) som jobber med næringsutviklingsarbeid i regionen gjør at det fort kan bli en konkurranse mellom kommunene internt i regionen. Dette igjen gjør det utfordrende å skape en felles næringsutviklingsstrategi i Salten med formål om å skape vekst i hele regionen.

Om vi deretter ser på Stor-Salten kommune, vil man under en slik struktur få en regional overbygning som kan legge til rette for en mer helhetlig og strategisk utvikling av regionen. Ved en strukturendring vil samfunns- og næringsutvikling inngå i kommunens egen portefølje, men det vil likevel være behov for samarbeid med andre regioner for å kunne opprettholde og videreutvikle et godt desentralisert tilbud. En større enhet som snakker med felles stemme vil kunne stille sterkere i kampen om regionale og nasjonale midler. En ny storkommune vil også dra fordel av å ha fellesfunksjoner som flyplass og sykehus.

En ny Stor-Salten kommune vil derimot ha utfordringer knyttet til en tettere integrasjon av distriktene. Man har per dags dato ikke en

felles BA-region. Til det er avstandene for store mellom Meløy i sør og Hamarøy i nord. En ny storkommune må derfor søke å videreutvikle infrastrukturen i region slik at man på den måten kan redusere reiseavstandene/reisetiden mellom de ulike kommunene.

For alternativet Nordre, Indre og Ytre Salten vil de to sistnevnte kommunene gjenspeile NIBRs BA-regionoppdeling av Nordland. Unntaket er Meløy kommune for Ytre Salten som fortsatt vil ha distanseutfordringer til resten av Ytre Salten kommune. For alle de tre kommunene vil man kunne få økt ressurser som kan brukes til nærings- og samfunnsutvikling. Frigjøringspotensialet er sannsynligvis positivt korrelert med kommunestørrelse. Nord-Salten vil fortsatt være relativt liten og vil trolig ha mer begrensede med ressurser til å avsette til samfunns- og næringsutvikling. I tillegg vil det trolig være få «utenrikspolitiske» effekter for Nord-Salten. Det er også vært å påpeke at det i dette alternativet fortsatt vil være behov for å kunne utforme en felles næringsstrategi gjennom et regionalt samarbeid.

Om vi deretter ser på Saltenfjordalternativet så vil de samme utfordringene for Nord-Salten, som beskrevet ovenfor, være gjeldende. De samme utfordringene vil også Meløy kommune ha ettersom kommunen i dette scenariet vil være relativt sett liten. Saltenfjordkommune vil derimot være store nok til å kunne frigjøre midler til aktivt å jobbe med nærings- og samfunnsutvikling. I tillegg vil kommune i større grad gjenspeile NORUTs inndeling av bo- og arbeidsmarkedsregioner i Salten. Kommunen vil således ha mindre distanseutfordringer sammenlignet med Stor-Salten.

9.1.3. Lokaldemokrati

«Styrket lokaldemokrati»

Salten region består av flere kommuner med færre enn 10 000 innbyggere. Dette innebærer på den ene siden mange nærhetsgevinster. Mindre kommuner, har ofte - men ikke alltid - et nære forhold til sine lokalpolitikere, befolkningen er ofte mer engasjert i politiske saker, men har samtidig ofte færre medvirkningskanaler enn større kommuner. Nærhetsgevinster til tross, dagens situasjon preges også av mange interkommunale samarbeid, og som tidligere diskutert utgjør disse ofte en demokratisk utfordring idet makt flyttes til uformelle nettverk, eller representantskap og styrer hvor medlemmer er utnevnt.. Dette betyr som nevnt ikke at IKSer i seg selv er negativt i Salten, men at det avhenger av hver enkelt kommunes evne til folkevalgt kontroll med disse ordningene. I det demokratiperspektiv er det svært få distansegevinster i dagens situasjon. Mindre kommuner har mange habilitetsutfordringer, varierende grad av profesjonalisering, begrensede muligheter for frikjøp av politikere, og sårbare fagmiljø.

Et Stor-Salten alternativ vurderes å ha store distansegevinster i forhold til færre habilitetsutfordringer, høyere kvalitet på politiske beslutninger, og følgelig mer politisk handlingsrom. Baksiden er at den geografiske distansen en slik kommuneenhet vil få vil kunne redusere nærheten til folkevalgte. Med et større kommunestyre vil imidlertid den partipolitiske representasjonen bli større. Vi anbefaler derfor at en slik kommune utnytter mulighetene i kommuneloven som gir rom for å lage kommunedelsutvalg med beslutningsmyndighet (jf. kap 6.4). Kommunen vil også ha betydelig kapasitet til å føre folkevalgt kontroll med IKSer, og sannsynligvis vil det i det hele tatt være mindre behov for interkommunalt samarbeid. Det vil være muligheter for økt frikjøp av politikere og økt profesjonalisering med større (og mindre sårbare) fagmiljø.

For det neste alternativet, Nordre, Indre og Ytre Salten, vil de lokaldemokratiske mulighetene og utfordringene være avhengig av innbyggerstørrelse og geografisk avstand. For Nordre Salten vil man kunne hente ut både noen nærhetsgevinster, og noen distansegevinster i form av noe færre habilitetsutfordringer. Størrelsen på kommunen er imidlertid mindre enn hva som regnes formålstjenlig for å hente ut større fordeler på fagmiljø og profesjonalisering. For de to resterende kommunene, Indre og Ytre Salten, vurderes disse som store nok til å hente ut distansegevinster i form av færre habilitetsutfordringer, høyere kvalitet på politiske beslutninger og følgelig mer politisk handlingsrom. Det vil imidlertid bli større geografisk distanse, og mindre nærhet til folkevalgte sammenliknet med dagens situasjon. Det vil imidlertid, mest sannsynlig, bli bredere politisk representasjon. Behov for nye medvirkningsalternativ bør vurderes for å demme opp for eventuelle ulemper med mindre nærhet. Alternativet innebærer sannsynligvis større muligheter for frikjøp av politikere, og økt profesjonalisering spesielt for Ytre Salten. Det kan derfor bli bedret mulighet og kapasitet til folkevalgt kontroll med IKSer, og kanskje også mindre behov for interkommunale samarbeidsløsninger.

For det siste alternativet, Saltenfjord, vil mange av de samme vurderingene som er gjort knyttet til Nordre, Indre og Ytre Salten være gjeldende. For Nordre Salten og Meløy så vil mange av de samme vurderingene som er gjort av Nordre-Salten i det foregående kapitelet være aktuelle. For Saltenfjord kommune så vil de samme vurderingene som er gjort av Salten samlet være aktuelle. Man vil kunne få distansegevinster, økt kapasitet i organisasjonen, større mulighet til å frikjøpe politikere og redusere behovet for IKS. Kommunen vil derimot ha utfordringer knyttet til avstand mellom tettstedene og det nye kommunesentrumet.

9.1.4. Økonomi

«Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner»

Dagens kommuner i Salten regionen har store utfordringer knyttet til å opprettholde stabile gode resultater over tid. Dette punktet er spesielt rettet mot de små kommunene i regionen. Videre er det viktig å påpeke at basert på de signalene som er kommet fra regjeringen vil ikke det økonomiske fundamentet som de små kommunene har i dag bli videreført etter at reformen er gjennomført. I tillegg så vektlegger vi investeringsbehovet i tjenestene, særlig knyttet til de eldre som et viktig forhold å vurdere i et fremtidsperspektiv. Her mener vi at mange av de små kommunene ikke er rustet til å kunne håndtere blant annet den forventede eldrebølgen.

For Stor-Salten kommune man derimot ha bedre forutsetninger for å kunne oppnå stabile gode økonomiske resultater over tid. I tillegg mener vi at en storkommune i regionen vil kunne medføre en mulighet til å sikre økt kapasitet og bedret kompetanse innad i egen

organisasjon. Bedre forutsetninger for god økonomisk styring sammen med økt kapasitet i egen organisasjon gjør at vi mener at en storkommune har bedre forutsetninger for å nå målene i reformen. Man vil også ha bedre forutsetninger for å kunne håndtere fremtidige investeringsbehov.

For Nordre, Indre og Ytre Salten mener vi at regionen som helhet vil ha svakere forutsetninger sammenlignet med Stor-Salten alternativet. Dette begrunner vi med at Nordre Salten fortsatt vil være for lite. Hvorvidt Indre Salten er stor nok er det knyttet noe usikkerhet til. Sammenlignet med null-alternativet vil man derimot ha bedre forutsetninger i en Indre Salten kommune til å bygge opp kapasitet i egen organisasjon.

Til slutt vurderer vi Saltenfjordalternativet på lik linje med det foregående alternativet. Saltenfjord kommune vil være stor nok, men Nordre Salten og Meløy vil være for små.

9.2. BDOs anbefaling av fremtidig kommunestruktur

På bakgrunn av de foregående analysene vurderer vi det dit hen at Stor-Salten kommune er det alternativet som nærmest oppfyller regjeringens mål med reformen. En storkommune i regionen vil etter vår vurdering ha bedre forutsetninger for å kunne levere god tjenester til innbyggerne i fremtiden ved blant annet å gjøre det mulig å skape større fagmiljøer samt kapasitet i egen organisasjon. En ny storkommune har også bedre forutsetninger for å satse helhetlig på samfunns- og næringsutvikling i regionen. Uavhengig av mulighetene som en slik storkommune vil kunne gi innbyggerne i regionen mener vi at denne kommunen vil ha utfordringer knyttet til store avstander mellom de ulike distriktene. En slik storkommune vil etter vår vurdering være avhengig av at man etablerer komunedelsutvalg med beslutningsmyndighet over innbyggernære tjenester som grunnsko-

le, barnehage og pleie- og omsorgstjenester for å minimalisere avstandsutfordringene.

Alternativet Nordre, Indre og Ytre Salten og Saltenfjordalternativet vurderer vi på lik linje, dog noe dårligere sammenlignet med en Stor-Salten kommune. Dette begrunner vi med at i disse alternativene er Nordre Salten og Meløy kommune for små til å kunne være bærekraftige kommuner i fremtiden. For Nordre Salten endrer ikke dette bildet seg om man inkluderer Tysfjord. Analysene til kommunene selv viser at man ikke vil kunne nå de intensjonene bak reformen ved å etablere en storkommune i Nord Salten. Avslutningsvis vil vi nevne at begge de ovennevnte scenariene bestående av tre kommuner i Salten er å foretrekke sammenlignet med null-alternativet. Null-alternativet vurderer vi dit at det er kun Bodø kommune som vil være store nok til å håndtere fremtidens utfordringer. Flertallet

av de resterende kommunene har lav evne til å finansiere fremtidige investeringsbehov; har sårbar næringsstruktur; har liten kapasitet til å ivareta tjenestebehovet innenfor kapitalin-

tensive tjenester og er lite egnet til å sikre nødvendig tiltak for å skape funksjonelle helhetlige planprosesser for å videreutvikle regionen.

9.3. Avsluttende kommentarer

Avslutningsvis vil vi fremheve vårt ønske med denne rapporten å kunne bidra til å rette leserens oppmerksomhet vekk fra å forsøke å beregne seg til hvorvidt det er riktig å slå seg sammen eller ikke. De økonomiske rammebetingelsene i dagens kommunestruktur, sammenlignet mot fremtidens kommunestruktur, kan ikke forventes å være til fordel for å la være å slå seg sammen. Hovedfokus for be-

slutningstakerne bør være å tenke offensivt på de mulighetene som finnes i en ny kommunestruktur, og hvordan utfordringene man ser kan løses ved en god sammenslåingsavtale, gode lokalpolitiske ordninger og valg av smarte løsninger som sikrer tjenestenærhet til innbyggerne og gode rammebetingelser for næringslivet i Salten.

10. Litteraturliste

Denne litteraturlisten inkluderer henvisninger til artikler, dokumenter og kilder som er benyttet i dette utredningsarbeidet og er derfor ikke begrenset til sluttrapporten.

Offentlig tilgjengelige artikler og rapporter:

Allers, M. A., & Geersema, J. (2014). The effects of local government amalgamation on public spending and service levels. evidence from 15 years of municipal boundary reform. Mimeo (University of Groningen).

Asmys, I. (2010). Kommunereformens konsekvenser. Tidsskriftet politikk.

Baldersheim, H., & al, e. (2003). Er smått så godt? Er stort så flott? Analyser av kommunestrukturens betydning. Universitetet i Oslo. .

Baldersheim, H., Haug, V., & Øgård, M. (2011). Internasjonale erfaringer med interkommunalt samarbeid. Nordisk kommunalforskningskonferanse.

Do Municipal Amalgamations Work?, Department of Economics, the Hebrew University of Jerusalem, Jerusalem 91905, Israel. (2014).

Ekspertutvalget. (2014). Delrapport: Kriterier for god kommunestruktur. Kommunal- og Moderniseringsdepartementet.

Hanes, N. (2014). Amalgamation Impacts on Local public Expenditures in Sweden. Local Government studies.

Hansen, S., & Houlberg, K. P. (2014). Do Municipal Mergers Improve Fiscal Outcomes? Scandinavian Political Studies, Vol. 37.

Innst. 300 S. (2014). Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om kommuneproposisjon 2015. Prop. 95 S (2013-2014).

Inntektssystemet for kommunar og fylkeskommunar 2015. Grønt Hefte:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/grontheft/gront_hefte_2015_ny.pdf

IRIS. (2013). Perspektiver og erfaringer: Styring av og ledelse i kommunalt. KS.

Kjær, U., Hjelmar, U., & Olsen, A. (2010). Municipal Amalgamations and the Democratic Functioning of Local Councils: The Danish 2007 Structural Reform as Cas. Local Government Studies, 36:4,.

Meld. St. 13. (2012-2013). Ta heilie Noreg i bruk.

NIBR. (2008). Infrastruktur og Investeringer. NIBR.

NIBR. (2013). Erfaringer med nærdemokratiske ordninger i Norden. KS.

NIBR. (2013). Inndeling i senterstruktur, sentralitet og BA-regioner. NIBR-rapport 2013:1.

NIVI. (2013). Statis for interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal og KS Møre og Romsdal.

NOU. (1992). Kommune- og fylkesinndeling i et NOrgje i forandring.

NOU. (2005). Fordeling, forenkling, forbedring.

NOU. (2006). Det lokale folkestyret i Endring. Oslo: Kommunal og regionaldepartementet.

Olsen, A. (2010). Kommunalreformens konsekvenser. Tidsskriftet politikk.

Reigenwertz, Y. (2010). Do Municipal Amalgamations Work? Evidence from Municipalities in Israel. Hebrew University of Jerusalem.

Sundvollen erklæringen. (2013). Politisk plattform for regjeringen.

Verba, S., Schlozman, K. L., & Brady, H. E. (1995). Voice and Equality, Civic Voluntarism in American Politics. Cambridge Mass.: Harvard University Press. .

Meld. St. 13. (2012-2013). Ta heilie Noreg i bruk.

Menon. (2013). Fremtidens næringer i Nord. Menon.

NIBR. (2013). Inndeling i senterstruktur, sentralitet og BA-regioner. NIBR-rapport 2013:1.

Norut. (2013). Attraktive lokalsamfunn og arbeidsmarkedsregioner i Nord-Norge.

Nærings- og Fiskeridepartementet m fl. (2014). Framtid i Nord. NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET, KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET og KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET.

SSB. (2013). Forecasting demand and supply of labour by education. SSB.

Sjurelv & Kufaa (2014) Kunnskapsinnhenting utviklingsprogram for byregioner Bodø og Salten.

Sundvollen erklæringen. (2013). Politisk plattform for regjeringen.

Statistikk:

KOSTRA statistikk: <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/kostra-databasen>

SSBs befolkningsstatistikk: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkendrkv/kvartal/2015-08-20>

SSBs sysselsettingsstatistikk: <https://www.ssb.no/regsyst>

SSBs Folke og bolig telling: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/fobpend/hvert-10-aar>

Informasjon fra kommunene og regionrådet:

Oversikt over eierskap i Salten-kommunene per juni 2012

Oversikter over vedlikeholdsetterslep fra alle kommunene

Diverse forvaltningsrevisjoner og andre rapporter, herunder:

- Forvaltningsrevisjon Barnevernet for Hamarøy
- Forvaltningsrevisjon Salten Brann IKS
- Evaluering av innkjøpsordningen
- Forprosjekt eiendomsforvaltning for Salten (IRIS)
- NIVI-rapport: Status for interkommunale samarbeid i regionen
- Kommuneplaner (tilgjengelig på kommunenes hjemmesider)
- Diverse saksfremlegg

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
16/68	Formannskapet	09.06.2016
16/95	Bystyret	16.06.2016

Kommunereform - Bodø kommunes syn på sammenslåing

Bystyrets behandling i møte den 16.06.2016:

Forslag

Fra Svein Olsen (R) på vegne av Rødt og SP:

1. Bodø kommune leverer gode tjenester til sine innbyggere. Kommunen oppfyller kriteriene (se Vabø-utvalget) for god kommunestruktur og har de beste forutsetninger for å bestå som egen kommune i fremtida, forutsatt tilstrekkelig statlig finansiering, i tråd med behovsøkning (vekst-kommune, demografi mm) og fullfinansiering av nye oppgaver. Bodø har derfor ikke behov for å slå seg sammen med nabokommuner for å ivareta sine oppgaver som demokratisk arena, tjenesteyter og samfunns-utvikler.
2. Bodø som regionsenter i Salten er avhengig av sterke og levedyktige nabokommuner, med aktivitet, verdiskaping, tilhørighet, lokalt demokrati og engasjerte innbyggere. Dette er også et utmerka grunnlag for dagens interkommunale samarbeid. Bodø K ønsker å videreutvikle dette samarbeidet. Bystyret vil også minne om «Røst-modellen» (bystyrevedtak 2015/43) som grunnlag for fremtidig samarbeid mellom større og mindre kommuner. Bodø er ikke mot at nabo-kommuner frivillig blir enige om sammenslåing eller grensejusteringer, men vi ønsker ikke å vokse på våre naboers bekostning.
3. Regjeringas kommune-«reform», og de rammer som er presentert for gjennomføringa, handler ikke om frivillighet, styrking av distrikter, lokaldemokrati og lokalt forankra verdiskaping. Til tross for mange store og fine honnørord peker prosessen på det motsatte: tvangs-sammenslåinger, sentralisering, redusert tjenestetilbud i utkantene, avvikling av lokalt engasjement og demokrati. Dagens kommunestyre skal erstattes av lokal-utvalg med svært uklar og begrensa myndighet. Det foreliggende forslag til nytt inntektssystem vil forsterke ei slik utvikling. Vi ender opp med et oppsvulma byråkrati og sentralt plasserte politikere som fatter vedtak som angår folk timer og titalls mil unna. Med Bodø som navn og administrasjonssentrum i en ny Salten-kommune, er det åpenbart at drifta blir både tungvint og fjernstyrt.
Det grepet om makta, som prinsippet om lokalt sjølstyre fravrista embetsverket på 1800-tallet, settes i revers. Vi beklager, men det må sies: dette er ingen reform, men et gedigent demokratisk tilbakeskritt, som vil gi oss et annerledes Norge.
4. Så langt har folkeavstemminger og innbyggerundersøkelser i Bodøs nabokommuner vært entydig negative til sammenslåing med Bodø. Vi har sett stort lokalt, folkelig engasjement og deltakelse på nivå med lokalvalg. Bodø vil uttrykke stor respekt for resultatet, tar konsekvensen av dette, og legger denne sammenslåings-prosessen død. Noe annet vil være å overkjøre det lokale demokrati og

folkemeninga.

Bodø kommune oppfordrer derfor regjeringa til å tilkjenne den samme respekten for resultatene, som ikke er spesielle for Salten-kommunene, men for heile distrikts-Norge. Reformen har ikke livets rett.

Ta gjerne initiativ til offensiv utvikling av kommune-Norge, med utgangspunkt i det engasjementet vi nå har sett, og de synspunkter det store flertallet av innbyggerne har gitt uttrykk for: Lokalt forankra avgjørelser, demokratiutvikling, tjenestetilbud og verdiskaping der folk bor, samt fullfinansierte velferdskommuner.

Fra Ida Gudding Johnsen (V) på vegne av H, FrP og V:

Bodø kommune er positiv til å slå seg sammen med en eller flere av de kommuner som omfattes av intensjonsavtale av 10. mai 2016.

Bodø kommune ønsker også å ta initiativ til dialog med øvrige nabokommuner for å finne felles grunnlag for sammenslåing.

Votering

Forslag fra Rødt og SP fikk 4 stemmer (4R, 1SP) og falt.

Forslag fra H, FrP og V fikk 17 stemmer (13H, 3FRP, 1V) og falt.

Innstillingen ble vedtatt mot 5 stemmer (4R, 1SP)

37 representanter var tilstede ved avstemmingen.

Vedtak

Bodø kommune er positiv til å bli slått sammen med de kommuner som omfattes av intensjonsavtale av 10. mai 2016, og eventuelt andre nabokommuner der det fattes vedtak om sammenslåing med Bodø.

Formannskapetets behandling i møte den 09.06.2016:

Forslag

Fra Rådmannen:

Innstillingen endres til følgende:

«Bodø kommune er positiv til å bli slått sammen med de kommuner som omfattes av intensjonsavtale av 10. mai 2016, og eventuelt andre nabokommuner der det fattes vedtak om sammenslåing med Bodø.»

Fra Ida Gudding Johnsen (V) på vegne av H, FrP og V:

Bodø kommune er positiv til å slå seg sammen med en eller flere av de kommuner som omfattes av intensjonsavtale av 10. mai 2016.

Bodø kommune ønsker også å ta initiativ til dialog med øvrige nabokommuner for å finne felles grunnlag for sammenslåing.

Fra Svein Olsen (R) på vegne av Rødt og SP:

1. Bodø kommune leverer gode tjenester til sine innbyggere. Kommunen oppfyller kriteriene (se Vabø-utvalget) for god kommunestruktur og har de beste forutsetninger for å bestå som egen kommune i fremtida, forutsatt tilstrekkelig statlig finansiering, i tråd med behovsøkning (vekst-kommune, demografi mm) og fullfinansiering av nye oppgaver. Bodø har derfor ikke behov for å slå seg sammen med nabokommuner for å ivareta sine oppgaver som demokratisk arena, tjenesteyter og samfunns-utvikler.

2. Bodø som regionsenter i Salten er avhengig av sterke og levedyktige nabokommuner, med aktivitet, verdiskaping, tilhørighet, lokalt demokrati og engasjerte innbyggere. Dette er også et utmerka grunnlag for dagens interkommunale samarbeid. Bodø K ønsker å videreutvikle dette samarbeidet. Bystyret vil også minne om «Røst-modellen» (bystyrevedtak 2015/43) som grunnlag for fremtidig samarbeid mellom større og mindre kommuner. Bodø er ikke mot at nabo-kommuner frivillig blir enige om sammenslåing eller grensejusteringer, men vi ønsker ikke å vokse på våre naboers bekostning.

3. Regjeringas kommune-«reform», og de rammer som er presentert for gjennomføringa, handler ikke om frivillighet, styrking av distrikter, lokaldemokrati og lokalt forankra verdiskaping. Til tross for mange store og fine honnørord peker prosessen på det motsatte: tvangs-sammenslåinger, sentralisering, redusert tjenestetilbud i utkantene, avvikling av lokalt engasjement og demokrati. Dagens kommunestyre skal erstattes av lokal-utvalg med svært uklar og begrensa myndighet. Det foreliggende forslag til nytt inntektssystem vil forsterke ei slik utvikling. Vi ender opp med et oppsvulma byråkrati og sentralt plasserte politikere som fatter vedtak som angår folk timer og titalls mil unna. Med Bodø som navn og administrasjonssentrum i en ny Salten-kommune, er det åpenbart at drifta blir både tungvint og fjernstyrt.

Det grepet om makta, som prinsippet om lokalt sjølstyre fravrista embetsverket på 1800-tallet, settes i revers. Vi beklager, men det må sies: dette er ingen reform, men et gedigent demokratisk tilbakeskritt, som vil gi oss et annerledes Norge.

4. Så langt har folkeavstemminger og innbyggerundersøkelser i Bodøs nabokommuner vært entydig negative til sammenslåing med Bodø. Vi har sett stort lokalt, folkelig engasjement og deltakelse på nivå med lokalvalg. Bodø vil uttrykke stor respekt for resultatet, tar konsekvensen av dette, og legger denne sammenslåings-prosessen død. Noe annet vil være å overkjøre det lokale demokrati og folkemeninga.

Bodø kommune oppfordrer derfor regjeringa til å tilkjenne den samme respekten for resultatene, som ikke er spesielle for Salten-kommunene, men for heile distrikts-Norge. Reformen har ikke livets rett.

Ta gjerne initiativ til offensiv utvikling av kommune-Norge, med utgangspunkt i det engasjementet vi nå har sett, og de synspunkter det store flertallet av innbyggerne har gitt uttrykk for: Lokalt forankra avgjørelser, demokratiutvikling, tjenestetilbud og verdiskaping der folk bor, samt fullfinansierte velferdskommuner.

Votering

Forslag fra Rødt og Sp fikk 3 stemmer (2R, 1SP) og falt.

Forslag fra H, Frp og V fikk 4 stemmer (2H, 1Frp, 1V) og falt.

Forslag til innstilling ble vedtatt mot 3 stemmer (2R, 1SP).

Formannskapetets innstilling

Bodø kommune er positiv til å bli slått sammen med de kommuner som omfattes av intensjonsavtale av 10. mai 2016, og eventuelt andre nabokommuner der det fattes vedtak om sammenslåing med Bodø.

Rådmannens forslag til vedtak

1. Bodø kommune stiller seg positiv å bli slått sammen med en eller flere nabokommuner.
2. En ny sammenslått kommune skal bygge på de prinsipper og retningslinjer som fremkommer i Intensjonsavtale av 10. mai 2016 og Politisk plattform kommunereform 2016 for kommunene Steigen, Værøy, Røst Bodø, Gildeskål, Saltdal og Rødøy.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
utviklingsdirektør

Saksbehandler: Egil Johansen

Trykte vedlegg:

2. Intensjonsgrunnlag, Bodø, Steigen, Røst, Gildeskål, Saltdal og Rødøy
3. Politisk plattform 2016, Steigen, Værøy Røst, Bodø, Gildeskål, Saltdal og Rødøy
4. Intensjonsavtale av 10. mai 2016
5. Resultater opinionsundersøkelse Bodø
6. NIVI Rapport 16:1 Røst - Bodø

Sammendrag

Bodø kommune har sammen med sju nabokommuner svart på regjeringens og stortingets oppfordring om å utrede ny kommunestruktur.

Steigen, Værøy, Røst, Bodø, Gildeskål, Saltdal og Rødøy undertegnet den 10. mai en intensjonsavtale om kommunesammenslåing. Avtalen ligger til grunn for vedtakene som skal treffes i kommunene før 1. juli 2016.

Bystyrets vedtak i denne saken er ikke et sammenslåingsvedtak, men et vedtak om at Bodø kommune er positiv til en eventuell sammenslåing.

Det er stortingets som fatter vedtak om sammenslåing av kommunen når de tegner et nytt kommunekart våren 2017. En eventuell sammenslåing vil skje fra 1. januar 2020.

Saksopplysninger

Kommunereformen er initiert av regjeringen, men også stortinget har stilt seg bak et krav om at alle landets kommuner før 1. juli 2016 skal ha gjennomført en «nabopratt» og utredet mulighetene for sammenslåing. I tillegg skal null-alternativet være utredet – dvs. at Bodø fortsetter som egen kommune.

Null-alternativet ble forelagt Formannskapet 3. mars 2016 i sak 16/7. Vurderingen er at Bodø kommune leverer gode og tidsriktige tjenester til sine innbyggere. Bodø kommune oppfyller kriteriene som «Vabø-utvalget» har satt for god kommunestruktur og har gode forutsetninger for å bestå som egen kommune i fremtiden, herunder å få nye oppgaver. Bodø kommune vil som andre kommuner på sikt få utfordringer ved at aldersfordelingen i befolkningen endrer seg. Vi får flere eldre og forholdsmessig færre i arbeid. Bodø kommune har ikke behov for å slå seg sammen med nabokommuner for å ivareta sine roller som demokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.

Bodø kommune hadde i 2014/15 innledende prosesser om kommunesammenslåing. Et mulighetsstudie for «Stor-Salten» ble gjennomført i regi av Salten Regionråd. Arbeidet er nedfelt i «BDO-rapporten». I tillegg gjennomførte Bodø kommune en-til-en samtaler med 12 nabokommuner (Saltenkommunene pluss Værøy, Røst, Rødøy og Tysfjord).

Det har blitt gjennomført en egen prosess knyttet til samarbeid med Røst, kalt «Røstmodellen». Dette arbeidet handler om hvordan en rigger en kommuneorganisasjon hvor det er ekstreme avstandsulemper. Arbeidet med å utrede Røst kommune, som kommunedel i Bodø kommune, har fått støtte fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Arbeidet er oppsummert i NIVI Rapport 2016:1 «Kommunesammenslutning Røst-Bodø og opprettelse av Røst Lokalstyre».

Bystyret fattet høsten 2015 vedtak om at videre arbeid med kommunestruktur skulle bero på frivillige initiativ fra nabokommunene, og etter vedtak fra Bodø bystyre.

Bodø kommune ble etter dette kontaktet av kommunene Steigen, Røst, Rødøy, Gildeskål, Saltdal og etter hvert Værøy.

Som grunnlag for å vurdere og forhandle om en mulig kommunesammenslåing ble det utarbeidet et faktabasert felles intensjonsgrunnlag for de samarbeidende kommunene. Intensjonsgrunnlaget ble forelagt Bystyret den 11. februar 2016 i sak 20/16. Bystyret valgte også et forhandlingsutvalg bestående av: Ordfører, to politiske repr. (posisjon og opposisjon), 1 repr. for tillitsvalgte, rådmann. Leder av Bodø Ungdomsråd ble gitt møte- og talerett.

Forhandlingsutvalgene i Steigen, Værøy, Røst, Bodø, Gildeskål, Saltdal og Rødøy har våren 2016 utarbeidet en felles «Politisk plattform».

Ordførerne for de sju kommunene undertegnet den 10. mai 2016 en «Intensjonsavtale» som skal legges til grunn for behandling av vedtak om kommunesammenslåing i ovennevnte kommuner innen 1. juli 2016.

Bodø kommune har gjennomført fire folkemøter for å informere om arbeidet med kommunereform.

Det er også gjennomført en opinionsundersøkelse for å undersøke innbyggernes holdning til kommunesammenslåing. Med 1000 respondenter anses feilmarginen å være mellom 1,4 og 3,1 prosentpoeng. Undersøkelsen viser at 48% av innbyggerne er for å slå seg sammen med de aktuelle

kommunene. 34% er mot og 18% vet ikke. 37% mener at en sammenslåing vil gjøre regionen mer attraktiv. 41% tror lokaldemokratiet blir dårligere. 1/3 tror tjenestene blir bedre, 1/3 tror de blir dårligere og en 1/3 tror tjenestetilbudet blir som i dag.

For å få reformstøtte må kommunene ha tatt stilling til om de er positive til å bli slått sammen før 1. juli 2016. Reformstøtten vil være mellom 60 og 90 millioner kroner avhengig av antall kommuner.

Fylkesmennene skal oppsummere prosessene, gjøre egne vurderinger og komme med en faglig tilrådning om fremtidig kommunestruktur innen 1. oktober 2016.

Det er først ved stortingsbehandlingen av forslag til nytt kommunekart våren 2017 at vedtak om sammenslåing eventuelt vil bli gjort.

Arbeidet med å slå sammen kommuneorganisasjoner vil pågå i perioden fra høsten 2017 til sammenslåingsdato, som er 1. januar 2020.

Vurderinger

I Intensjonsavtalen heter det: «De samarbeidene kommunene er enige om at de prinsipper som kommer fram i Politisk plattform, sist revidert i forhandlingsmøte de 10. mai 2016, skal legges til grunn for opprettelse av en ny kommune.» Den politiske plattformen og intensjonsavtalen angir dermed de overordnede prinsipper om hvilken retning vi ønsker å gå ved bygging av en ny kommune.

Det er bestemt at kommunenavnet og kommunesenter skal være Bodø.

Samferdselsløsninger og gode løsninger for lokaldemokrati har vært sentrale tema i prosessen. Mange frykter at lokaldemokratiet vil svekkes ved en sammenslåing. Avtalen går langt i å legge myndighet til kommunedelene. Det skal gjennomføres direkte valg og lokalutvalgene skal få ansvar og beslutningsmyndighet på områder som samfunnsplanlegging og næringsutvikling, lokale kultur- og idrettstilbud, disponere midler fra et næringsfond og arealforvaltning (planer/dispensasjoner).

Det er videre lagt til grunn at ingen skal bli sagt opp som følge av en sammenslåing og at prosessen skal være preget av åpenhet og god kommunikasjon.

En ny storkommune vil ha en god og variert næringsstruktur med bl.a. landbruk, fiskeri, havbruk, industri, energi, reiseliv og mineraler. I tillegg er det store kunnskaps- og forskningsmiljøer. Her vil det ligge utviklings- og synergimuligheter ved en sammenslåing.

En sammenslåing av 7 kommuner vil gi den 11 største kommunen i landet, med ca. 61 000 innbyggere. Størrelse kan ha betydning for å ha en tydelig stemme mot regionale og nasjonale myndigheter og når Bodø kommune skal konkurrere om nasjonale og regionale oppgaver.

Det er store geografiske utfordringer knyttet til en ny storkommune, særlig knyttet til avstand og kommunikasjoner til flere av kommunene. Dette er kommuner som ut fra nasjonale strukturkriterier kategoriseres som «ufrivillig små». Dvs. at geografien og demografien ikke tilsier at det er store funksjonelle gevinster å hente ved en sammenslåing med nabokommunene.

For småkommunene rundt Bodø vil det først og fremst være kapasitetshensyn og det å ha tilgang på relevant kompetanse som vil tale for en sammenslåing. Rådmannen mener at Bodø som regionsenter har et ansvar og interesse av at utkantene opprettholdes og styrkes.

Det kan stilles spørsmål ved om en sammenslåing med Saltdal og Rødøy kommuner fremstår som hensiktsmessig/funksjonell fordi en her ved landverts ferdsel langs hovedveiene må gjennom nabokommunens kommunesenter ved intern transport i den nye kommunen.

Konklusjon og anbefaling

Rådmannen mener at Bodø som regionsenter har et ansvar og interesse av at bosetting og aktivitet i regionen opprettholdes og styrkes. Det ligger også store utviklingsmuligheter i koblingen mellom store næringsmiljø og forsknings-/kunnskaps- og utviklingsmiljø i en ny storkommune.

Rådmannen anbefaler at Bodø kommune stiller seg positiv til en sammenslåing med en eller flere av nabokommunene.

Rett utskrift
Svein Inge Johansen

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	09.06.2016
	Bystyret	16.06.2016

Kommunereform - Bodø kommunes syn på sammenslåing

Rådmannens forslag til vedtak

1. Bodø kommune stiller seg positiv å bli slått sammen med en eller flere nabokommuner.
2. En ny sammenslått kommune skal bygge på de prinsipper og retningslinjer som fremkommer i Intensjonsavtale av 10. mai 2016 og Politisk plattform kommunereform 2016 for kommunene Steigen, Værøy, Røst Bodø, Gildeskål, Saltdal og Rødøy.

Sammendrag

Bodø kommune har sammen med sju nabokommuner svart på regjeringens og stortingets oppfordring om å utrede ny kommunestruktur.

Steigen, Værøy, Røst, Bodø, Gildeskål, Saltdal og Rødøy undertegnet den 10. mai en intensjonsavtale om kommunesammenslåing. Avtalen ligger til grunn for vedtakene som skal treffes i kommunene før 1. juli 2016.

Bystyrets vedtak i denne saken er ikke et sammenslåingsvedtak, men et vedtak om at Bodø kommune er positiv til en eventuell sammenslåing.

Det er stortingets som fatter vedtak om sammenslåing av kommunen når de tegner et nytt kommunekart våren 2017. En eventuell sammenslåing vil skje fra 1. januar 2020.

Saksopplysninger

Kommunereformen er initiert av regjeringen, men også stortinget har stilt seg bak et krav om at alle landets kommuner før 1. juli 2016 skal ha gjennomført en «nabopratt» og utredet mulighetene for sammenslåing. I tillegg skal null-alternativet være utredet – dvs. at Bodø fortsetter som egen kommune.

Null-alternativet ble forelagt Formannskapet 3. mars 2016 i sak 16/7. Vurderingen er at Bodø kommune leverer gode og tidsriktige tjenester til sine innbyggere. Bodø kommune oppfyller kriteriene som «Vabø-utvalget» har satt for god kommunestruktur og har gode forutsetninger for å bestå som egen kommune i fremtiden, herunder å få nye oppgaver. Bodø kommune vil som andre kommuner på sikt få utfordringer ved at aldersfordelingen i befolkningen endrer seg. Vi får flere eldre og forholdsmessig færre i arbeid. Bodø kommune har ikke behov for å slå seg sammen med nabokommuner for å ivareta sine roller som demokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.

Bodø kommune hadde i 2014/15 innledende prosesser om kommunesammenslåing. Et mulighetsstudie for «Stor-Salten» ble gjennomført i regi av Salten Regionråd. Arbeidet er nedfelt i «BDO-rapporten». I tillegg gjennomførte Bodø kommune en-til-en samtaler med 12 nabokommuner (Saltenkommunene pluss Værøy, Røst, Rødøy og Tysfjord).

Det har blitt gjennomført en egen prosess knyttet til samarbeid med Røst, kalt «Røstmodellen». Dette arbeidet handler om hvordan en rigger en kommuneorganisasjon hvor det er ekstreme avstandsulemper. Arbeidet med å utrede Røst kommune, som kommunedel i Bodø kommune, har fått støtte fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Arbeidet er oppsummert i NIVI Rapport 2016:1 «Kommunesammenslutning Røst-Bodø og opprettelse av Røst Lokalstyre».

Bystyret fattet høsten 2015 vedtak om at videre arbeid med kommunestruktur skulle bero på frivillige initiativ fra nabokommunene, og etter vedtak fra Bodø bystyre.

Bodø kommune ble etter dette kontaktet av kommunene Steigen, Røst, Rødøy, Gildeskål, Saltdal og etter hvert Værøy.

Som grunnlag for å vurdere og forhandle om en mulig kommunesammenslåing ble det utarbeidet et faktabasert felles intensjonsgrunnlag for de samarbeidende kommunene. Intensjonsgrunnlaget ble forelagt Bystyret den 11. februar 2016 i sak 20/16. Bystyret valgte også et forhandlingsutvalg bestående av: Ordfører, to politiske repr. (posisjon og opposisjon), 1 repr. for tillitsvalgte, rådmann. Leder av Bodø Ungdomsråd ble gitt møte- og talerett.

Forhandlingsutvalgene i Steigen, Værøy, Røst, Bodø, Gildeskål, Saltdal og Rødøy har våren 2016 utarbeidet en felles «Politisk plattform».

Ordførerne for de sju kommunene undertegnet den 10. mai 2016 en «Intensjonsavtale» som skal legges til grunn for behandling av vedtak om kommunesammenslåing i ovennevnte kommuner innen 1. juli 2016.

Bodø kommune har gjennomført fire folkemøter for å informere om arbeidet med kommunereform.

Det er også gjennomført en opinionsundersøkelse for å undersøke innbyggernes holdning til kommunesammenslåing. Med 1000 respondenter anses feilmarginen å være mellom 1,4 og 3,1 prosentpoeng. Undersøkelsen viser at 48% av innbyggerne er for å slå seg sammen med de aktuelle

kommunene. 34% er mot og 18% vet ikke. 37% mener at en sammenslåing vil gjøre regionen mer attraktiv. 41% tror lokaldemokratiet blir dårligere. 1/3 tror tjenestene blir bedre, 1/3 tror de blir dårligere og en 1/3 tror tjenestetilbudet blir som i dag.

For å få reformstøtte må kommunene ha tatt stilling til om de er positive til å bli slått sammen før 1. juli 2016. Reformstøtten vil være mellom 60 og 90 millioner kroner avhengig av antall kommuner.

Fylkesmennene skal oppsummere prosessene, gjøre egne vurderinger og komme med en faglig tilrådning om fremtidig kommunestruktur innen 1. oktober 2016.

Det er først ved stortingsbehandlingen av forslag til nytt kommunekart våren 2017 at vedtak om sammenslåing eventuelt vil bli gjort.

Arbeidet med å slå sammen kommuneorganisasjoner vil pågå i perioden fra høsten 2017 til sammenslåingsdato, som er 1. januar 2020.

Vurderinger

I Intensjonsavtalen heter det: «De samarbeidene kommunene er enige om at de prinsipper som kommer fram i Politisk plattform, sist revidert i forhandlingsmøte de 10. mai 2016, skal legges til grunn for opprettelse av en ny kommune.» Den politiske plattformen og intensjonsavtalen angir dermed de overordnede prinsipper om hvilken retning vi ønsker å gå ved bygging av en ny kommune.

Det er bestemt at kommunenavnet og kommunesenter skal være Bodø.

Samferdselsløsninger og gode løsninger for lokaldemokrati har vært sentrale tema i prosessen. Mange frykter at lokaldemokratiet vil svekkes ved en sammenslåing. Avtalen går langt i å legge myndighet til kommunedelene. Det skal gjennomføres direkte valg og lokalutvalgene skal få ansvar og beslutningsmyndighet på områder som samfunnsplanlegging og næringsutvikling, lokale kultur- og idrettstilbud, disponere midler fra et næringsfond og arealforvaltning (planer/dispensasjoner).

Det er videre lagt til grunn at ingen skal bli sagt opp som følge av en sammenslåing og at prosessen skal være preget av åpenhet og god kommunikasjon.

En ny storkommune vil ha en god og variert næringsstruktur med bl.a. landbruk, fiskeri, havbruk, industri, energi, reiseliv og mineraler. I tillegg er det store kunnskaps- og forskningsmiljøer. Her vil det ligge utviklings- og synergimuligheter ved en sammenslåing.

En sammenslåing av 7 kommuner vil gi den 11 største kommunen i landet, med ca. 61 000 innbyggere. Størrelse kan ha betydning for å ha en tydelig stemme mot regionale og nasjonale myndigheter og når Bodø kommune skal konkurrere om nasjonale og regionale oppgaver.

Det er store geografiske utfordringer knyttet til en ny storkommune, særlig knyttet til avstand og kommunikasjoner til flere av kommunene. Dette er kommuner som ut fra nasjonale strukturkriterier kategoriseres som «ufrivillig små». Dvs. at geografien og demografien ikke tilsier at det er store funksjonelle gevinster å hente ved en sammenslåing med nabokommunene.

For småkommunene rundt Bodø vil det først og fremst være kapasitetshensyn og det å ha tilgang på relevant kompetanse som vil tale for en sammenslåing. Rådmannen mener at Bodø som regionsenter har et ansvar og interesse av at utkantene opprettholdes og styrkes.

Det kan stilles spørsmål ved om en sammenslåing med Saltdal og Rødøy kommuner fremstår som hensiktsmessig/funksjonell fordi en her ved landverts ferdsel langs hovedveiene må gjennom nabokommunens kommunesenter ved intern transport i den nye kommunen.

Konklusjon og anbefaling

Rådmannen mener at Bodø som regionsenter har et ansvar og interesse av at bosetting og aktivitet i regionen opprettholdes og styrkes. Det ligger også store utviklingsmuligheter i koblingen mellom store næringsmiljø og forsknings-/kunnskaps- og utviklingsmiljø i en ny storkommune.

Rådmannen anbefaler at Bodø kommune stiller seg positiv til en sammenslåing med en eller flere av nabokommunene.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
utviklingsdirektør

Saksbehandler: Egil Johansen

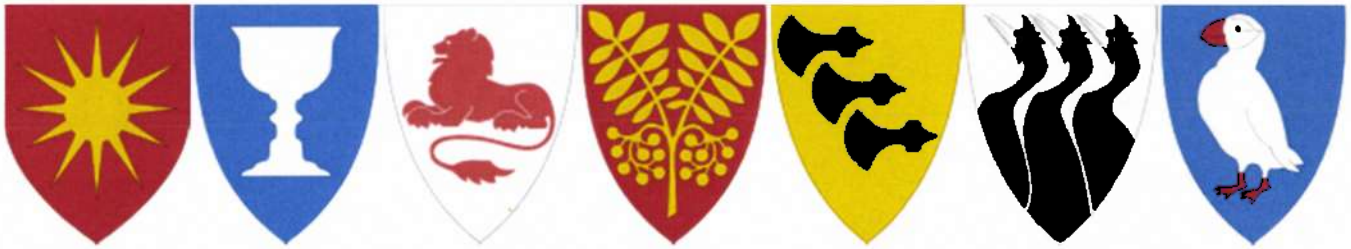
Trykte vedlegg:

2. Intensjonsgrunnlag, Bodø, Steigen, Røst, Gildeskål, Saltdal og Rødøy
- 3 Politisk plattform 2016, Steigen, Værøy Røst, Bodø, Gildeskål, Saltdal og Rødøy
- 4 Intensjonsavtale av 10. mai 2016
- 5 Resultater opinionsundersøkelse Bodø
- 6 NIVI Rapport 16:1 Røst - Bodø

Utrykte vedlegg:

◇<Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

12 MAI 2016

Intensjonsavtale

Kommunene Bodø, Gildeskål, Rødøy, Saltdal, Steigen, Røst og Værøy

Denne intensjonsavtalen skal legges til grunn for behandling av vedtak om kommunesammenslåing i ovennevnte kommuner innen 1. juli 2016.

De samarbeidende kommunene er enige om at de prinsipper som kommer fram i Politisk plattform, sist revidert i forhandlingsmøte de 10. mai 2016, skal legges til grunn for opprettelse av en ny kommune.

For de kommuner som fatter positivt vedtak om å bli slått sammen innen 1. juli 2016, nedsettes en politisk styringsgruppe som skal virke i perioden frem til fellesnemd opprettes høsten 2017. Styringsgruppen har et særlig ansvar for informasjon mot innbyggerne og mellom kommunene.

Olav Terje Hoff
ordfører Rødøy

Rune Berg
ordfører Saltdal

Asle Schrøder
ordfører Steigen

Dagfinn Arntsen
ordfører Værøy

Ida Pinnerød
ordfører Bodø

Tor Arne Andreassen
ordfører Røst

Petter Jørgen Pedersen
ordfører Gildeskål

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
14/257	Formannskapet	17.12.2014

Mandat styringsgruppen for kommunereform i Bodø kommune

Forslag til vedtak:

Bodø formannskap vedtar følgende mandat for styringsgruppen for kommunereform i Bodø kommune:

Å bygge en ny kommune

Mål:

Hovedmålet for prosjektet er å etablere en ny stor-kommune i Salten.

Delmål:

- Å framskaffe et godt beslutningsgrunnlag når det gjelder å dokumentere hva en stor-kommune i Salten vil bety for Bodø kommune og deltagende kommuner.
- Innbyggerne og ansatte skal ha reell innflytelse og medvirke i prosessen.

Avgrensning av kommunereform-prosjektet i Bodø kommune:

- Bodø kommune ønsker å invitere alle kommuner i Salten til å etablere en ny stor-kommune i Salten. Interesserte kommuner i rand-soner til Salten er også velkommen til å delta.
- Forhandlingsutvalget består av: Ordfører, varaordfører, 1 representant for opposisjonspartiene og rådmann. Forhandlingsutvalget får fullmakt til å innlede samtaler med alle aktuelle kommuner.
- Selv om målet er ny stor-kommune i Salten skal styringsgruppen fortløpende følge med på og vurdere alternativer som blir lansert, når det gjelder kommunestrukturalternativer i Salten ut fra Bodø kommunes interesser. Også kommuner eller deler av kommuner utenfor Salten kan vurderes inn som del av den nye kommunen.
- Styringsgruppen skal følge med på nye modeller for det regionale folkevalgte nivået i Norge, og eventuelt spille inn viktige momenter for stor-kommunen.
- Styringsgruppen skal fortløpende vurdere hvilke krav man skal stille til statlige myndigheter når det gjelder etableringen av en ny robust stor-kommune i Salten (infrastruktur, tjenestetilbud, demokratispektet m.m.)

- Styringsgruppen skal legge vekt på å analysere konsekvensene ved de ulike alternativene ut fra:
 1. Demokratiaspektet
 - Informasjonstiltak til befolkningen
 - Ordningen med nærmiljøutvalg/bydelsutvalg/kommunedelsutvalg (en ønsker egen utredning om hvordan kommunedelsutvalgsordningen kan forsterke lokaldemokratiet)
 - Om det skal foretas veiledede folkeavstemning
 2. Kommuneøkonomi inkludert kraft og kraftinntekter
 3. Eksisterende struktur på tjenestetilbudet
 4. Utvikling av innbyggertall og aldersgrupper
 5. Sysselsetting og fordeling av kommunale årsverk, særlig bruk av digital infrastruktur.
 6. Næringssammensetning
 7. Arbeidsgiveravgiftssone og eiendomsskatt
 8. Økonomisk støtte fra staten i forbindelse med kommunereformen.
 - Engangsstøtte
 - Reformstøtte
 - Inndelingstilskudd
 9. Samisk perspektiv
- Når aktuelle sammenslåingsalternativer er avklart, og som Bodø kommune er en del av, skal styringsgruppen ta initiativ til å utvikle felles framtidige mulighetsbilder. Hovedoppgaven blir å presentere temaer som skal gi innbyggerne og politikerne et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvilke sammenslåingsalternativ som er mest aktuelt.
- Styringsgruppen skal vurdere tildeling av nye oppgaver til kommunesektoren, som legges fram som stortingsmelding våren 2015, og hvilke konsekvenser dette har for sammenslåingsalternativene.
- Styringsgruppen skal komme med sin tilrådning etter å ha vurdert ti kriterier for en robust kommune: (jfr. Ekspertutvalgets 10 kriterier for en robust kommune)
 1. Tilstrekkelig kapasitet
 2. Relevant kompetanse
 3. Tilstrekkelig distanse
 4. Effektiv tjenesteproduksjon
 5. Økonomisk soliditet
 6. Valgfrihet
 7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
 8. Høy politisk deltagelse
 9. Lokal politisk styring
 10. Lokal identitet
- Styringsgruppen må avgi endelig rapport til bystyret innen 1. mars 2016, og jevnlig rapportere til formannskapet.
- Prosjektet «Ny kommune i Salten» har egen prosjektleder og administrativ arbeidsgruppe der tillitsvalgte er representert.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingsjef

Saksbehandler: Tom Solli

Trykte vedlegg:

Ingen

Formannskapetets behandling i møte den 17.12.2014:

Votering

Forslag til vedtak ble vedtatt mot 1 stemme (1R)

Vedtak

Bodø formannskap vedtar følgende mandat for styringsgruppen for kommunereform i Bodø kommune:

Å bygge en ny kommune

Mål:

Hovedmålet for prosjektet er å etablere en ny stor-kommune i Salten.

Delmål:

- Å framskaffe et godt beslutningsgrunnlag når det gjelder å dokumentere hva en stor-kommune i Salten vil bety for Bodø kommune og deltagende kommuner.
- Innbyggerne og ansatte skal ha reell innflytelse og medvirke i prosessen.

Avgrensning av kommunereform-prosjektet i Bodø kommune:

- Bodø kommune ønsker å invitere alle kommuner i Salten til å etablere en ny stor-kommune i Salten. Interesserte kommuner i rand-soner til Salten er også velkommen til å delta.
- Forhandlingsutvalget består av: Ordfører, varaordfører, 1 representant for opposisjonspartiene og rådmann. Forhandlingsutvalget får fullmakt til å innlede samtaler med alle aktuelle kommuner.
- Selv om målet er ny stor-kommune i Salten skal styringsgruppen fortløpende følge med på og vurdere alternativer som blir lansert, når det gjelder kommunestrukturalternativer i Salten

ut fra Bodø kommunes interesser. Også kommuner eller deler av kommuner utenfor Salten kan vurderes inn som del av den nye kommunen.

- Styringsgruppen skal følge med på nye modeller for det regionale folkevalgte nivået i Norge, og eventuelt spille inn viktige momenter for stor-kommunen.
- Styringsgruppen skal fortløpende vurdere hvilke krav man skal stille til statlige myndigheter når det gjelder etableringen av en ny robust stor-kommune i Salten (infrastruktur, tjenestetilbud, demokratiaspektet m.m.)
- Styringsgruppen skal legge vekt på å analysere konsekvensene ved de ulike alternativene ut fra:
 1. Demokratiaspektet
 - Informasjonstiltak til befolkningen
 - Ordningen med nærmiljøutvalg/bydelsutvalg/kommunedelsutvalg (en ønsker egen utredning om hvordan kommunedelsutvalgsordningen kan forsterke lokaldemokratiet)
 - Om det skal foretas veiledede folkeavstemning
 2. Kommuneøkonomi inkludert kraft og kraftinntekter
 3. Eksisterende struktur på tjenestetilbudet
 4. Utvikling av innbyggertall og aldersgrupper
 5. Sysselsetting og fordeling av kommunale årsverk, særlig bruk av digital infrastruktur.
 6. Næringssammensetning
 7. Arbeidsgiveravgiftssone og eiendomsskatt
 8. Økonomisk støtte fra staten i forbindelse med kommunereformen.
 - Engangsstøtte
 - Reformstøtte
 - Inndelingstilskudd
 9. Samisk perspektiv
- Når aktuelle sammenslåingsalternativer er avklart, og som Bodø kommune er en del av, skal styringsgruppen ta initiativ til å utvikle felles framtidige mulighetsbilder. Hovedoppgaven blir å presentere temaer som skal gi innbyggerne og politikerne et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvilke sammenslåingsalternativ som er mest aktuelt.
- Styringsgruppen skal vurdere tildeling av nye oppgaver til kommunesektoren, som legges fram som stortingsmelding våren 2015, og hvilke konsekvenser dette har for sammenslåingsalternativene.
- Styringsgruppen skal komme med sin tilrådning etter å ha vurdert ti kriterier for en robust kommune: (jfr. Ekspertutvalgets 10 kriterier for en robust kommune)
 1. Tilstrekkelig kapasitet
 2. Relevant kompetanse
 3. Tilstrekkelig distanse
 4. Effektiv tjenesteproduksjon
 5. Økonomisk soliditet
 6. Valgfrihet
 7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
 8. Høy politisk deltagelse
 9. Lokal politisk styring

10. Lokal identitet

- Styringsgruppen må avgi endelig rapport til bystyret innen 1. mars 2016, og jevnlig rapportere til formannskapet.
- Prosjektet «Ny kommune i Salten» har egen prosjektleder og administrativ arbeidsgruppe der tillitsvalgte er representert.

Sammendrag

Bystyret vedtok den 30.10.2014 å nedsette en styringsgruppe for kommunereform i Bodø kommune. Mandatet til styringsgruppen skal vedtas av formannskapet, og styringsgruppen har i møte den 16.12.14 utarbeidet forslag til mandat.

Saksopplysninger

Bakgrunn:

Bodø bystyre vedtok følgende i sak 14/141:

Vedtak

1. Bodø bystyre nedsetter en tverrpolitisk styringsgruppe i forbindelse med kommunereformen med funksjonstid til 31.12.2016 som ledes av ordfører. Styringsgruppen utarbeider mandat som vedtas av formannskapet.

I tillegg til ordfører utgjør samtlige gruppeledere styringsgruppen.

2. Debatten i bystyret i forbindelse med denne kommunereformsaken skal gi føringer til arbeidet med å utarbeide mandat for styringsgruppen.
3. Bodø kommune søker om skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Nordland til å ansette prosjektleder for perioden 01.01.15 – 31.12.2016

Styringsgruppen har i møte den 16.12.14 utarbeidet forslag til mandat.

Vurderinger

Forslag til mandat lyder slik:

Å bygge en ny kommune

Mål:

Hovedmålet for prosjektet er å etablere en ny stor-kommune i Salten.

Delmål:

- Å framskaffe et godt beslutningsgrunnlag når det gjelder å dokumentere hva en stor-kommune i Salten vil bety for Bodø kommune og deltagende kommuner.
- Innbyggerne og ansatte skal ha reell innflytelse og medvirke i prosessen.

Avgrensning av kommunereform-prosjektet i Bodø kommune:

- Bodø kommune ønsker å invitere alle kommuner i Salten til å etablere en ny stor-kommune i Salten. Interesserte kommuner i rand-soner til Salten er også velkommen til å delta.
- Forhandlingsutvalget består av: Ordfører, varaordfører, 1 representant for opposisjonspartiene og rådmann. Forhandlingsutvalget får fullmakt til å innlede samtaler med alle aktuelle kommuner.
- Selv om målet er ny stor-kommune i Salten skal styringsgruppen fortløpende følge med på og vurdere alternativer som blir lansert, når det gjelder kommunestrukturalternativer i Salten ut fra Bodø kommunes interesser. Også kommuner eller deler av kommuner utenfor Salten kan vurderes inn som del av den nye kommunen.
- Styringsgruppen skal følge med på nye modeller for det regionale folkevalgte nivået i Norge, og eventuelt spille inn viktige momenter for stor-kommunen.
- Styringsgruppen skal fortløpende vurdere hvilke krav man skal stille til statlige myndigheter når det gjelder etableringen av en ny robust stor-kommune i Salten (infrastruktur, tjenestetilbud, demokratispektet m.m.)
- Styringsgruppen skal legge vekt på å analysere konsekvensene ved de ulike alternativene ut fra:
 1. Demokratiaspektet
 - Informasjonstiltak til befolkningen
 - Ordningen med nærmiljøutvalg/bydelsutvalg/kommunedelsutvalg (en ønsker egen utredning om hvordan kommunedelsutvalgsordningen kan forsterke lokaldemokratiet)
 - Om det skal foretas veiledede folkeavstemning
 2. Kommuneøkonomi inkludert kraft og kraftinntekter
 3. Eksisterende struktur på tjenestetilbudet
 4. Utvikling av innbyggertall og aldersgrupper
 5. Sysselsetting og fordeling av kommunale årsverk, særlig bruk av digital infrastruktur.
 6. Næringssammensetning
 7. Arbeidsgiveravgiftssone og eiendomsskatt
 8. Økonomisk støtte fra staten i forbindelse med kommunereformen.
 - Engangsstøtte
 - Reformstøtte
 - Inndelingstilskudd
 9. Samisk perspektiv
- Når aktuelle sammenslåingsalternativer er avklart, og som Bodø kommune er en del av, skal styringsgruppen ta initiativ til å utvikle felles framtidige mulighetsbilder. Hovedoppgaven blir å presentere temaer som skal gi innbyggerne og politikerne et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvilke sammenslåingsalternativ som er mest aktuelt.
- Styringsgruppen skal vurdere tildeling av nye oppgaver til kommunesektoren, som legges fram som stortingsmelding våren 2015, og hvilke konsekvenser dette har for sammenslåingsalternativene.
- Styringsgruppen skal komme med sin tilrådning etter å ha vurdert ti kriterier for en robust kommune: (jfr. Ekspertutvalgets 10 kriterier for en robust kommune)

1. Tilstrekkelig kapasitet
 2. Relevant kompetanse
 3. Tilstrekkelig distanse
 4. Effektiv tjenesteproduksjon
 5. Økonomisk soliditet
 6. Valgfrihet
 7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
 8. Høy politisk deltagelse
 9. Lokal politisk styring
 10. Lokal identitet
- Styringsgruppen må avgi endelig rapport til bystyret innen 1. mars 2016, og jevnlig rapportere til formannskapet.
 - Prosjektet «Ny kommune i Salten» har egen prosjektleder og administrativ arbeidsgruppe der tillitsvalgte er representert.

I mandatet er det henvist til begrepet «robust kommune». I invitasjonen til å delta i reformprosessen fra kommunalministeren sies det følgende: «Målene for reformen er gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, kommuner som er bærekraftig og økonomisk robuste, og et styrket lokaldemokrati.» I «robust» begrepet ligger det dermed flere dimensjoner som går på tjenesteapparatet til innbyggerne, en god samfunnsutvikling, bærekraft og demokrati.

Konklusjon og anbefaling

Forslag til mandat sendes formannskapet til vurdering og eventuelt vedtak.

Rett utskrift: Berit Skaug

NIVI Rapport 2016:1

Kommunesammenslutning Røst-Bodø og opprettelse av Røst lokalstyre

Utarbeidet på oppdrag av kommunene

Av Geir Vinsand og Magne Langset

FORORD

Foreliggende utredning er laget i et samarbeid mellom Røst og Bodø kommuner som grunnlag for å vurdere en intensjonsavtale om kommunesammenslutning. Utredningsarbeidet er gjennomført av NIVI Analyse som har vært i nær dialog med en referansegruppe bestående av følgende personer:

- Ordfører Tor Arne Andreassen, Røst kommune
- Ordfører Ida Pinnerød, Bodø kommune
- Rådmann Randi Gregersen, Røst kommune
- Rådmann Rolf Kåre Jensen, Bodø kommune
- Seniorrådgiver Robert Isaksen, Fylkesmannen i Nordland
- Daglig leder Elin Bye, KS Nordland

Arbeidet har tatt utgangspunkt i samme ambisjonsnivå og de særskilte behov og muligheter på Røst som beskrevet i tidligere inngått intensjonsavtale mellom Røst og Bodø kommuner våren 2015 (Røstmodellen). Prosjektet har vært støttet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet på bakgrunn av at Røst har store avstandsulemper som kan kreve særskilte tilpasninger i forbindelse med en evt. sammenslutning.

Egil Johansen, leder for Plan og samfunn i Bodø kommune, har deltatt i referansegruppens møter. Geir Vinsand har vært ansvarlig utreder i NIVI Analyse og kollega Magne Langset har bistått i arbeidet. Samarbeidspartner Børre Stolp har gjennomført analyser av økonomiske konsekvenser av kommunesammenslutning.

29. april 2016

INNHOOLD

1	INNLEDNING	3
1.1	Oversikt over tidligere reformprosess.....	3
1.2	Hvorfor særordning for Røst?.....	3
1.3	KMDs holdning til Røstmodellen.....	4
1.4	Føringer for utvikling av lokalstyre	5
2	MÅL OG RAMMER FOR RØST LOKALSTYRE	6
2.1	Nytt felles utgangspunkt for kommunene.....	6
2.2	Regjeringens mål for kommunereformen	6
2.3	Kommunenes mål med sammenslutningen	7
2.4	Satsingsområder Bodø-Røst	8
2.5	Rammer for Røst lokalstyre	9
3	LOKAL ADMINISTRASJON OG TJENESTEAPPARAT PÅ RØST.....	11
3.1	Lokalstyrets oppgaver og myndighet.....	11
3.2	Drøfting av modell 1 og 2.....	12
3.3	Dimensjonering av lokal administrasjon og tjenesteapparat	13
3.4	Oversikt over økonomiske konsekvenser	15
3.5	Eiendomsskatt i ny kommune.....	15
3.6	Nivå på kommunale avgifter.....	16
3.7	Arbeidsgiveravgift og andre regionalpolitiske ordninger	16
3.8	Inndelingstilskudd, reform- og engangsstøtte.....	17
3.9	Konsekvenser for innbyggere og lokalt næringsliv	19
3.10	Konsekvenser for politikerne	20
3.11	Konsekvenser for de ansatte	20
4	NÆRMERE OM TIDSPLAN OG VIDERE PROSESS.....	21
4.1	Saksgang fram mot sammenslutning	21
4.2	Mulig tidsplan for fusjon Bodø-Røst.....	22

Vedlegg: Hvordan påvirker forslaget til nytt inntektssystem de økonomiske rammebetingelsene for kommunesammenslåing? Modellkjøring for Røst, Værøy, Gildeskål og Bodø. Stolp kommunekompetanse 28.4.2016.

1 Innledning

1.1 Oversikt over tidligere reformprosess

Våren 2015 inngikk Bodø og Røst kommuner en intensjonsavtale¹ om utvikling av en egen Røstmodell. Intensjonsavtalen var basert på forutgående analyser i regi av NIVI Analyse² og omfattende prosesser på politisk og administrativt nivå i de to kommunene. Røstmodellen ble enstemmig vedtatt i begge kommunestyrer. Løsningen var basert på følgende prinsipper:

1. Opprettholdelse og videreføring av Røst som nasjonal fordelingsenhet og egen kommune med fullt juridisk og finansielt oppgaveansvar
2. Forsterkning av kommunens grunnorganisasjon til et faglig forsvarlig minimumsnivå for ivaretagelse av lokal oppgaveløsning, herunder bestillerkompetanse overfor en kompetent vertskommune og andre samarbeidende kommuner
3. Overgang til et langsiktig forpliktende samarbeid om kompetansekrevende oppgaver basert på vertskommuneregelverket i kommuneloven
4. Langsiktig finansiering av kommunens grunnorganisasjon og kostnader som følger med omstilling til et utvidet vertskommunesamarbeid

I intensjonsdokumentet ble det formulert offensive mål for utvikling av Røst som kommune og som samfunn. Implementering av Røstmodellen innebar omfattende omstillinger i den kommunale forvaltning og utprøving av nye virkemidler innenfor generell næringspolitikk, fiskeripolitikk og bosettingspolitikk. Det var enighet om at ekstreme avstandsuremper og store lokale utviklingsmuligheter begrunnet en stedlig minimumsorganisasjon som må ha bred kompetanse og stedlig kapasitet på de fleste lovpålagte oppgavefelt. Det ble antatt at en lokal og stedlig fullserviceorganisasjon for hoveddelen av de kommunale oppgavene må sikres uansett om det satses på en vertskommunemodell eller full kommunesammenslutning med Bodø.

Som grunnlag for de omstillinger som måtte gjennomføres i begge kommuner, var det ønskelig at Fylkesmannen og Kommunal- og moderniseringsdepartementet ga sine vurderinger av det prinsipielle veivalget, herunder om Røstmodellen kunne være en langsiktig bærekraftig løsning for å nå målene med kommunereformen. Det ble vist til at Røstmodellen var i tråd med den prinsipielle løsningen som Regjeringens ekspertutvalg har anvist for samfunn med ekstreme avstandsuremper. Det ble også vist til at Røstmodellen har klare prinsipielle likhetstrekk med unntaksforvaltningen for øykommuner som ble vedtatt som del av den danske kommunereformen.

1.2 Hvorfor særordning for Røst?

Røst har en særegen næringsstruktur med stor verdiskapning fra eksport av tørrfisk og andre fiskeprodukter. Røst er et familiesesamfunn med lange tradisjoner og høy kompetanse på selvberging og naturressursforvaltning. Næringslivet er høyproduktivt, eksportorientert og sterkt engasjert i hele verdikjeden fra hav til bord. Røst har store utviklingsmuligheter knyttet til særlig fiskeri og sjømatproduksjon, men også andre næringer som reiseliv, landbruk og olje- og gasssektoren. I tillegg har Røst en strategisk plassering for offentlig beredskap.

¹ Intensjonsavtale om digital fusjon og samarbeid om utvikling av Nye Røst kommune av 25.mars 2015. Enstemmig vedtatt i Røst kommunestyre 30.april 2015 og i Bodø bystyre 7.mai 2015

² NIVI-rapport 2015:1 Kommunereform på Røst – utfordringer og veivalg

NIVI-notat 2015:2 Konkretisering av forsterknings- og samarbeidsbehov på Røst.

Røst har vært egen kommune siden 1928³. I arbeidet med Røstmodellen fremkom sterke ønsker om å fortsette som egen kommune blant både innbyggerne og i det politiske miljø. Argumentene knyttet seg til identitet og ønsker om å beholde lokal styring over arealer, ressurser og verdiskapning i lokalsamfunnet. Hensynet til nærhet og effektivitet i kommunale beslutninger ble fremhevet som viktig og det framkom frykt for fjernstyring og overstyring innenfor en storkommune.

Dette er ganske vanlige argumenter i debatten om større kommuner i Distrikts-Norge. På Røst kommer imidlertid ekstreme geografiske avstander i tillegg. Røst er blant Norges og Europas mest isolerte øysamfunn. Den geografiske beliggenheten gjør at kommunen ikke uten videre kan bli en del av en annen kommune fordi:

- Røst ikke er en del av felles bolig- og arbeidsmarkedsområde på samme måte som de fleste andre kommuner på fastlandet, der daglig arbeidspendling og fysisk interaksjon binder et senter sammen med sitt omland
- Hensynet til liv og helse, samt opprettholdelse av vitale samfunnsfunksjoner tilsier at kommunen og alle som bor eller driver virksomhet på Røst må ha beredskap for uforutsette hendelser, alt fra isolasjon som følge av dårlig vær til beredskap mot kriser og ulykker av ulike slag
- Stor geografisk avstand begrenser mulighetene for samarbeid om kommunal forvaltning og tjenesteproduksjon som forutsetter lokal tilstedeværelse. Det fysiske avstandshinderet har som konsekvens at det er vanskelig å etablere brede fagmiljøer basert på fysisk samlokalisering av kompetanse fra flere kommuner.
- Lange avstander begrenser mulighetene for tett politisk integrasjon mot andre kommuner, herunder gode betingelser for lokalpolitisk deltakelse og påvirkning innenfor en større kommune

I forarbeidene med Røstmodellen ble det konkludert med at de ekstreme avstandsulempene gjør at det må tas i bruk særskilte organisatoriske og finansielle løsninger for å nå målene med kommunereformen. Røst er åpenbart en distriktskommune som bør kvalifisere for særbehandling i kommunereformen på geografisk grunnlag, gitt at det skal tas geografiske hensyn i reformen. Røst er en spesiell kommune i forhold til samtlige kommuner på fastlandet, som har større muligheter for faglig og politisk samordning. Røst er også i en mer krevende geografisk situasjon enn de fleste andre øykommuner, der mange ligger «innaskjærs» og godt innenfor en akseptabel pendlingsavstand til større kommuner.

Referansegruppen er enige i disse faglige vurderingene av Røsts spesielle geografiske situasjon. I tilfeller som Røst er det etter referansegruppens vurdering behov for å gjøre særskilte tilpasninger i den politiske og administrative organiseringen innenfor en ny og større kommune. De lange avstandene begrenser mulighetene for normal demokratisk deltakelse innenfor en ny og større kommune. De stiller også krav til opprettholdelse og drift av et fullverdig lokalt tjenesteapparat for stedsavhengige tjenester.

1.3 KMDs holdning til Røstmodellen

I juni 2015 ble det på denne bakgrunn sendt en søknad til KMD⁴ for å få synspunkter på det prinsipielle veivalget inkludert spørsmålet om de planlagte omstillinger ville kvalifisere for

³ Røst ble skilt fra Værøy i 1928. Værøy ble opprettet som egen herredskommune i 1837. På delingstidspunktet hadde Røst 731 og Værøy 941 innbyggere.

⁴ Søknad om utprøving av Røstmodellen 2015-2018. Implementering av vedtatt intensjonsavtale mellom Røst og Bodø kommuner. 20.juni 2015

reform- og engangsstøtte på linje med kommuner som slår seg sammen. Søknaden fra kommunene ble fulgt av en positiv anbefaling fra Fylkesmannen i Nordland. Det ble avholdt møte med statsråd Sanner i KMD 1.juli 2015 hvor det ble gitt følgende signaler:

- Departementet uttrykte forståelse for konklusjonen om at noe må gjøres og at det vil være behov for en grunnorganisasjon og en viss beredskap for å sikre likeverdige tjenester og utvikling på Røst
- Departementet uttrykte at de vanskelig kunne se hva som var nytt med Røstmodellen og mente modellen kan implementeres ut fra gjeldende regelverk om vertskommunesamarbeid uavhengig av KMD
- Departementet uttrykte tydelig at kommuner som velger Røstmodellen ikke vil kvalifisere for reform- og engangsstøtte som kun er forbeholdt kommuner som slår seg (100%) sammen
- Departementet ga signaler om at kommunene bør undersøke om fordelene med Røstmodellen kan oppnås gjennom en kommunedelsorganisering innenfor en sammenslått kommune, der kommunene kan dra nytte av foreliggende incentiver gjennom reformstøtte, engangsstøtte og inndelingstilskudd

1.4 Føringer for utvikling av lokalstyre

Etter møtet med statsråden ble begge kommuner enige om at det er ønskelig å utvikle en lokalstyremodell for Røst, der det undersøkes om Røstmodellens mål og intensjoner kan ivaretas innenfor Bodø kommune. Ekstreme avstandsulemper og felles ønsker om en aktiv velferds- og næringspolitisk mobilisering, tilsier at det vil være behov for å utvikle en form for lokalstyre som ikke er realisert andre steder i landet.

Høsten 2015 ble det derfor søkt om midler fra KMD til utredning og utvikling av en ny type forvaltningsløsning basert på formell kommunedelsorganisering innenfor Bodø kommune. I søknaden ble det vektlagt at løsningen for Røst vil ha stor overføringsverdi til kommuner som Værøy, Træna og andre samfunn med ekstreme avstandsulemper.

I brev fra KMD av 9.2.2016 ble det gitt positivt svar på søknaden. Departementet forutsetter at arbeidet skal sluttføres innen 1.juli 2016. Det skal leveres en rapport hvor det framgår hvordan en formell kommunedelsorganisering kan konkretiseres for å ivareta behovet for en lokalstyremodell for Røst kommune og styringsbehovet for Bodø kommune. For å sikre informasjon om modellen til øykommuner og andre kommuner med store avstander, ønsker departementet at kommunene etablerer en referansegruppe for prosjektet der Fylkesmannen i Nordland og KS deltar.

2 Mål og rammer for Røst lokalstyre

2.1 Nytt felles utgangspunkt for kommunene

En løsning med lokalstyre innenfor nye Bodø kommune forutsettes å ta utgangspunkt i Røstmodellens mål og materielle innhold, slik det er beskrevet i tidligere inngått intensjonsavtale⁵. Det betyr at det er ønskelig å videreføre et folkevalgt lokalstyre på Røst med reell beslutningsmyndighet over typiske lokale oppgaver. Hensynet til likeverdige velferdstjenester og samfunnsikkerhet tilsier at det bør være en stedlig minimumsadministrasjon og en stedlig fagkompetanse for viktige stedsavhengige tjenester. Lokalstyret vil også ha en viktig mobiliseringsrolle for å sikre en aktiv nærings- og bosettingspolitikk overfor Røst.

Bodø kommune har i dag en kommunedelsorganisering basert på direkte valgte kommunedelsutvalg uten omfattende beslutningsmyndighet og uten en egen administrasjon utover enkel sekretariatshjelp (Skjerstadmodell). Bodø kommune driver også en relativt omfattende øyforvaltning uten formalisert kommunedelsorganisering.

I arbeidet med Røstmodellen ble det gjennomført studiebesøk til Skjerstad for å undersøke om den valgte løsningen med kommunedelsutvalg kunne være relevant for Røst. I det påfølgende arbeidet ble det konkludert med at en Skjerstadmodell ikke ville gi en tilstrekkelig stedlig minimumsorganisasjon og for lite rom for lokalpolitisk deltakelse til at løsningen kunne være aktuell for Røst.

Behovene på Røst skiller seg også vesentlig fra eksisterende øyforvaltning internt i Bodø kommune. På grunn av de ekstreme reiseavstandene må Røst videreutvikles som et livsløpssamfunn med helhetlige offentlige tilbud innenfor alle viktige kommunale oppgavefelt, herunder skole, barnehage, pleie og omsorg, kommunehelsetjeneste og tekniske tjenester. Det krever en mer omfattende lokal administrasjon og tilstedeværelse sammenliknet med andre øysamfunn.

Referansegruppen sier seg enig i at en kommunesammenslutning mellom Bodø og Røst vil stille krav til en særskilt tilpasset løsning som går ut over den kommuneforvaltning som i dag er en del av Bodø kommune. Referansegruppen vil samtidig understreke at Bodø kommune allerede er stor i utstrekning og at det er høstet viktige erfaringer med lokale tilpasninger for å sikre deltakelse og likeverdige tjenester i lokalsamfunnene. Dagens kommunedelsutvalg og lokale organisering vil gi et godt utgangspunkt for å videreutvikle en lokalt tilpasset løsning for Røst.

2.2 Regjeringens mål for kommunereformen

Hvis Bodø og Røst skal slå seg sammen vil det være fordi det blir lettere å nå kommunereformens mål innenfor en ny og større kommune. Regjeringens mål med kommunereformen er som følger⁶:

1) Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester.

⁵ Intensjonsavtale om digital fusjon og samarbeid om utvikling av nye Røst kommune. Enstemmig vedtatt i Røst kommunestyre 30.april 2015 og i Bodø bystyre 7.mai 2015.

⁶ Fakta kom kommunereformen. KMD 2014.

2) Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal bedre forutsetningene for en styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnsikkerhet- og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og også den sosiale utviklingen i kommunen. Det er ønskelig at kommunegrensene i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

3) Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og kan også ha en mer variert befolknings- og næringssammensetning. Det gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser og utviklingstrekk. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor begrensede økonomiske rammer.

4) Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver

Større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger. Færre og større kommuner som gjennomfører en velferdspolitikkk i henhold til nasjonale mål, vil redusere behovet for statlig detaljstyring. Kommunene vil slik få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.

2.3 Kommunenes mål med sammenslutningen

Det er naturlig at målene med sammenslutningen avklares i den videre prosess mellom kommunene. Dersom målene i den vedtatte intensjonsavtalen om Røstmodellen legges til grunn, vil fusjonen være noe mer enn en passiv inkorporering av Røst i dagens Bodø kommune. Fusjonen vil være en del av en offensiv og bred samfunnsmobilisering for å sikre likeverdige velferdstjenester og utnytte felles muligheter for kompetanseutvikling og næringsutvikling. Nye Bodø kommune kan bestå av flere kommuner enn bare Bodø og Røst, noe som aktualiserer endringer i den politiske og administrative organiseringen av dagens Bodø kommune. For å illustrere fusjonens offensive og brede samfunnsmessige tilnærming, kan målene med sammenslutning mellom Røst og Bodø uttrykkes på følgende måte:

Røst og Bodø kommuner ønsker å slutte seg sammen for å utnytte felles muligheter. Det skal iverksettes en ny lokalt tilpasset næringspolitikk og en ny bosettingspolitikk med sikte på økt verdiskapning og vekst i folketallet. Lokaldemokratiet på Røst skal styrkes gjennom opprettelse av Røst lokalstyre. Nye Bodø kommune skal sikre likeverdige og kostnadseffektive velferdstjenester til innbyggerne på Røst.

Røst og Bodø kommuner er på denne bakgrunn enige om følgende mål for sammenslutningen:

- *Nye Bodø kommune skal føre en offensiv nærings- og bosettingspolitikk med sikte på økt verdiskapning og vekst i folketallet på Røst*
- *Nye Bodø kommune skal sørge for bedre og mer likeverdige velferdstjenester til innbyggerne på Røst. Det gjelder særlig overfor sårbare grupper som er mest avhengig av kommunens tjenester.*
- *Nye Bodø kommune skal føre en solidarisk avgiftspolitikkk med like kommunale avgifter i hele den nye kommunen. Utjevning av kostnader på flere innbyggere innenfor en større kommune vil bety lavere kommunale avgifter for innbyggerne på Røst sammenliknet med dagens nivå.*
- *Lokaldemokratiet skal ivaretas av Røst lokalstyre som skal være et permanent kommunedelsutvalg med selvstendig beslutningsmyndighet innenfor nye Bodø kommune*
- *Ingen ansatte skal sies opp som følge av kommunesammenslutningen*

Referansegruppen vil framheve at dette er et relevant og realistisk utgangspunkt for en kommunesammenslutning mellom Røst og Bodø. Målene med sammenslutningen vil være naturlig å ta opp i politiske forhandlinger og nedfelle i en intensjonsavtale mellom kommunene.

2.4 Satsingsområder Bodø-Røst

Som del av en evt. intensjonsavtale om sammenslutning, kan det også konkretiseres særskilte satsingsområder for å stimulere til en god prosess og en positiv utvikling i begge kommunene. I tidligere intensjonsavtale ble det pekt på muligheter for utvidet samarbeid om næringsutvikling og etablering av nye arbeidsplasser på Røst. En kommunesammenslutning gir også en økonomisk uttelling i form av reform- og engangsstøtte, som evt. kan øremerkes spesielle formål som f.eks. lokalt næringsfond.

Innenfor nye Bodø kommune kan det pekes på fem viktige satsingsområder med stor betydning for innbyggere og næringsliv på Røst:

1. **Offensiv næringspolitikk tilpasset Røst.** En ny og større kommune gir grunnlag for utvikling av en felles næringspolitikk forankret i en strategisk næringsplan, et lokalt næringsapparat og et lokalt næringsfond som kan gi grunnlag for strategiske satsinger. Samarbeid om produktutvikling, markedsføring og merkevarebygging innenfor fiskeri og reiseliv vil være et opplagt satsingsområde. Beredskap og samfunnssikkerhet, herunder samarbeid om beredskapsplaner, personell og utstyr, inkludert lokalisering av oljevernbase på Røst vil være et annet. Sett fra Røst er det ønskelig at det lokale næringsapparatet forankres i en stedlig fiskerikonsulent med ansvar for fiskerisektoren og en tilsvarende stilling som næringskonsulent med ansvar for øvrig næringsliv, til sammen to hele stillinger. Et næringsfond som skal muliggjøre strategiske satsinger innenfor fiskeri og reiseliv bør ha en betydelig kapitalbase. Behov for et eget fondsstyre som kan sikre profesjonell og uavhengig forvaltning bør klargjøres nærmere, herunder koplingen til Bodø kommune og Røst lokalstyre.
2. **Havneutvikling og bedre infrastruktur for næringsutvikling.** Det er behov for bedre service- og infrastruktur i havna på Røst, herunder bl.a. bedre tilrettelegging for en stor gjesteflåte. Nye Bodø kommune, Bodø Havn og andre virkemiddelforvaltere kan i samarbeid med Røst lokalstyre gå sammen om å lage en langsiktig plan for havneutvikling med oversikt over nødvendige investeringer og virkemiddelbruk. En mer offensiv næringspolitikk med bl.a. satsing på nye produkter og nye markeder for fisk og sjømat, vil stille krav til bedre tilrettelegging av øvrig infrastruktur på Røst. Det gjelder særlig tilgang til ferskvann, der vannforsyningen i dag er basert på en sårbar overflatekilde med begrenset kapasitet i forhold til ny næringsutvikling.
3. **Nytt oppvekst- og opplevelsessenter.** Det er behov for investering i ny skole på Røst og det foreligger planer om å lage et samlokalisert oppvekst- og opplevelsessenter der utdanning og kunnskapsutvikling knyttes sammen med lokal næringsutvikling. Investering i ny skole som en integrert del av et lokalt senter for opplevelser og kunnskapsutvikling, kan være et felles signalprosjekt innenfor nye Bodø kommune. Senteret vil gi gode muligheter for presentasjon av tradisjonelle næringer på Røst og kan gi grunnlag for en offensiv satsing på reiseliv og annen næringsutvikling.
4. **Lokalisering av stedsuavhengige tjenester.** Røst kommune har fagkompetanse med utviklingsmuligheter som kan utnyttes aktivt innenfor en ny og større kommune. Det kan f.eks. skje ved at Bodø kommune legger bestemte stedsuavhengige funksjoner innenfor egen administrasjon eller forvaltning til Røst. Røst kan også som følge av sin lokalisering og spesielle historie være et attraktivt sted for lokalisering av andre typer fagmiljøer. Nye Bodø kommune vil være en tung regional aktør som kan bidra til bedre markedsføring av utviklingsmulighetene på Røst.

5. **Videreutvikling av lokalt servicekontor.** Innenfor nye Bodø kommune vil det være behov for et åpent og moderne servicekontor på Røst med vekt på samlokalisering av kommunale og statlige tjenestetilbud. Behov for et stedlig servicekontor henger sammen med nye oppgaver til kommunene, statlige sektorreformer og økt digitalisering av offentlige tjenester. Behovet for et lokalt servicekontor må også ses i sammenheng med lokalstyrets arbeid og behov for samordning innenfor en ny og større kommune.

Referansegruppen mener de aktuelle satsingsområdene gir et realistisk utgangspunkt for en videre dialog mellom kommunene. En større næringspolitisk innsats med bedre lokal forankring og bedre tilpasning til reelle lokale utviklingsmuligheter, kan være et avgjørende virkemiddel for framtidig verdiskaping og bosetting på Røst. Referansegruppen ønsker å peke på at det er vanlig å konkretisere felles investeringer i intensjonsavtaler om sammenslutning. Behovet for ny skole på Røst framstår som en nødvendig prioritering i lys av at dagens bygningsmasse er fra 1949 og 1966, tilpasset et elevgrunnlag på 180 elever. Røst skole har i dag 57 elever og kommunen har gjennomført et forprosjekt for ny skole som en integrert del av et opplevelsessenter⁷. Større investeringer av denne typen kan bli lettere å realisere dersom Røst blir en del av nye Bodø kommune, både finansielt og kompetansemessig. Et forbedret offentlig servicekontor for innbyggerne og mål om å lokalisere flere kompetansearbeidsplasser til Røst, kan også være viktige gevinster ved en kommunesammenslutning med Bodø.

2.5 Rammer for Røst lokalstyre

Innenfor en ny kommune vil Røst lokalstyre erstatte dagens kommunestyre. Lokalstyret vil være innbyggernes organ for deltakelse i saker som gjelder Røst og som er delegert til lokalstyret. Som innbygger i nye Bodø kommune vil Røsts befolkning også delta i ordinære valg til kommunestyre/bystyre. Lokalstyret vil også være Bodø kommunes lokale organ for stedlig forvaltning og utvikling av lokalsamfunnet. Opprettelse av Røst lokalstyre kan baseres på følgende forutsetninger:

- Røst kommune opphører som egen kommune og sluttes formelt sammen med Bodø kommune fra et nærmere definert tidspunkt. Samtidig med kommunesammenslutningen oppretter nye Bodø kommune et kommunedelsutvalg for Røst med hjemmel i kommunelovens §12. Kommunedelsutvalgets navn kan være Røst lokalstyre.
- Røst lokalstyre vil formelt være en del av Bodø kommune som rettssubjekt og økonomisk fordelingsenhet. Bodø bystyre vil ha det endelige juridiske og økonomiske helhetsansvar for lokalstyrets disposisjoner og virksomhet.
- Røst lokalstyre skal velges direkte blant innbyggerne på Røst. Kun innbyggere som er bosatt på Røst kan velges til lokalstyret. Valget avholdes ordinært samtidig med kommunevalget og medlemmene velges for en periode på fire år. Røst lokalstyre skal ha 11 medlemmer ved oppstart, som tilsvarer dagens antall medlemmer i kommunestyret. Antall medlemmer, hvem som skal være valgbar og valgperiode bør vurderes nærmere i lys av lokalstyrets oppgaver og erfaringer som høstes de første årene etter sammenslutningen.
- Røst lokalstyre skal ha ansvar for lokal samfunnsutvikling på Røst med vekt på plan- og utviklingsoppgaver og lokalt næringsapparat. Det forutsettes at lokalstyret skal ha

⁷ Samlokalisering av Fugle- og opplevelsessenter og skole. Forprosjekt og muligheter. Av Røst kommune, Fiskeriparken Maritim næringsutvikling og Nordland fylkeskommune.

beslutningsmyndighet i saker av lokal karakter. Lokalstyret skal ha innstillingsrett og fungere som høringsorgan i saker av prinsipiell betydning for egne innbyggere.

- Lokalstyret skal ha en egen administrasjon lokalisert til Røst og det skal være et stedlig tjenesteapparat på Røst som er nødvendig for å sikre likeverdige velferdstjenester og en aktiv innsats i samfunnsutvikling
- Lokalstyret skal være rammefinansiert og ha prioriteringsansvar innenfor eget driftsbudsjett ut fra nærmere definerte retningslinjer innenfor nye Bodø kommune
- Lokalstyret forutsettes å være et permanent organ som del av nye Bodø kommune. Lokalstyret bør skjermes for nedlegging, sviktende finansiering eller andre former for grunnleggende omorganisering gjennom ordinære flertallsvedtak i Bodø bystyre. Det er behov for en nærmere vurdering av virkemidler for langsiktig sikring av juridiske og økonomiske rammebetingelser for lokalstyrets virksomhet. Slike sikringsbestemmelser bør være en del av forutsetningene for Regjeringens og evt. Stortingets vedtak om kommunesammenslutning mellom Bodø og Røst.
- Bodø kommunes utvidede ansvar for kommuner som i dag betraktes som ufrivillige småkommuner bør gjenspeiles i inntektssystemet og den statlige finansieringen av nye Bodø kommune. Det kan skje gjennom objektive kriterier, som del av nye regionalpolitiske tilskudd eller skjønnsbaserte ordninger. Også prinsipper for langsiktig kostnadsdekning bør være en del av det nasjonale beslutningsgrunnlaget for kommunesammenslutning mellom Bodø og Røst.

Referansegruppen vil framheve at et evt. lokalstyre på Røst bør inngå som et permanent organ i den nye politiske og demokratiske styringsordningen i nye Bodø kommune, underlagt et eget regelverk. Løsningen med denne typen lokalstyre bør etter referansegruppens mening også tydeliggjøres som en del av vår nye kommunalordning i kjølvannet av kommunereformen, gitt at løsningen vurderes som aktuell for flere såkalte ufrivillige småkommuner. Hensynet til trygghet og forutsigbarhet tilsier at lokalstyret bør gis en langsiktig juridisk beskyttelse gjennom lov eller en særskilt avtale. Utvidet ansvar for lokalsamfunn med ekstreme avstandsulempet innenfor en ny og større kommune, bør gjenspeiles i den langsiktige finansieringen av den nye kommunen.

3 Lokal administrasjon og tjenesteapparat på Røst

3.1 Lokalstyrets oppgaver og myndighet

Kommunelovens §12 gir hjemmel for omfattende delegasjon av oppgaver og myndighet til kommunedelsutvalg. Paragrafens pkt. 3 lyder: *Kommunestyret fastsetter selv kommunedelsutvalgenes arbeidsoppgaver. Kommunedelsutvalg kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker vedrørende kommunedelen hvor ikke annet følger av lov.* Begrensinger gjelder i hovedsak saker der kommuneloven eller særlov forutsetter at det er kommunestyret selv som skal fatte vedtak. Det er for øvrig grunn til å merke seg at adgangen til delegasjon har en grense ved «saker vedrørende kommunedelen».

Kommunelovens §12 gir også hjemmel for delegasjon av myndighet til leder for den lokale administrasjonen, jf. pkt. 4 som lyder: *Kommunedelsutvalget kan gi lederen, et arbeidsutvalg eller lederen av administrasjonen i kommunedelen myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller i typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke kommunestyret har bestemt noe annet.* Loven gir også hjemmel for delegasjon av myndighet direkte fra sentraladministrasjonen til kommunedelsadministrasjonen. I Ot.prp.nr.96 (2005-2006) punkt 4.6 understrekes følgende: *Doble delegasjonslinjer (delegasjon til kommunedelsadministrasjon både fra kommunedelsutvalg og sentraladministrasjon) kan innebære en utfordring for den helhetlige administrative ledelsen av kommunen. For administrasjonssjefen i kommunedelene kan det også være krevende å måtte forholde seg til to styringslinjer. Det er derfor svært viktig at ansvarsforholdene mellom administrasjonssjefen/kommunerådet og kommunedelsutvalget i forhold til slik delegasjon klargjøres.*

Opprettelse av Røst lokalstyre vil kreve en detaljert gjennomgang av oppgave- og myndighetsfordelingen. Denne gjennomgangen vil danne grunnlag for utforming av reglement for lokalstyret inkl. delegasjonsbestemmelser. I første omgang vil det være viktig å definere rollefordelingen så klart som mulig mellom bystyret og lokalstyret. I en senere fase vil det være naturlig at fellesnemnden som følger etter et evt. fusjonsvedtak foretar en detaljert gjennomgang og konkretisering.

Legger vi til grunn at Røst lokalstyre skal ha beslutningsmyndighet i saker av lokal karakter, kan rollefordelingen defineres på minst to ulike måter:

Modell 1: Samfunnsutvikling som hovedbegrunnelse for lokalstyret

Røst lokalstyre kan ivareta en rolle som plan- og utviklingsorgan for øysamfunnet, herunder ansvar for areal- og samfunnsplan for Røst (kommunedelsplan), lokale reguleringsplaner, lokal byggesaksforvaltning, naturforvaltning og lokale miljøvernoppgaver, landsbruksutvikling, havneutvikling, forvaltning av teknisk infrastruktur, lokalt brannvern, samt ansvar for lokal næringsutvikling, inkl. strategisk næringsplan, lokalt næringsapparat og næringsfond. Lokalstyret kan innenfor denne modellen også ha ansvar knyttet til tjenester som ytes fra lokalt servicekontor, inkl. typiske lokale oppgaver innenfor kultur, sosialtjenesten, forebyggende helsetjenester og f.eks. hjemmebaserte pleie- og omsorgsoppgaver. For øvrig vil det være Bodø kommune som tar et helhetsansvar for den lovpålagte tjenesteproduksjonen, herunder IKT og andre administrative støttetjenester, smale kompetansekrevende velferdstjenester som barnevern og PPT, samt lovpålagte basistjenester innenfor oppvekst, helse og omsorg, sosialtjeneste og øvrige tekniske oppgaver. Innenfor denne modellen vil sentraladministrasjonen i Bodø ha ansvar for skolen, barnehagen, sykehjemmet, legetjenesten og den kommunaltekniske infrastrukturen på Røst. For Røst kommune vil det være viktig med forutsigbarhet når det gjelder framtidig organisering og bemanning på de viktige institusjonene i lokalsamfunnet. Hvis modell 1 skal legges til grunn for lokalstyrets oppgaver og myndighet, er det derfor ønskelig at Bodø kommune beskriver nærmere hvilke

prioriteringer og endringer som kan forventes mht. kvalitet og bemanning etter sammenslutningen.

Modell 2: Samfunnsutvikling og lovpålagt tjenesteproduksjon som hovedbegrunnelse for lokalstyret

I modell 2 kan lokalstyret i tillegg til oppgavene som beskrevet i modell 1 tildeles en utvidet rolle innenfor lovpålagte forvaltning og tjenesteproduksjon inkl. helhetsansvar for skolen, barnehagen, sykehjemmet, legetjenesten og/eller andre lovpålagte velferdstjenester. Tjenester som ytes direkte fra Bodø kommune kan begrenses til administrative støttetjenester som IKT og smale kompetansekrevene velferdstjenester som PPT og barnevern. Prinsippet som her følges vil være at ansvaret for stedsavhengige tjenester i størst mulig grad delegeres til Røst lokalstyre, mens stedsuavhengig tjenester ytes fra sentraladministrasjonen og tjenesteapparatet sentralt i Bodø kommune.

I begge modellene vil det være naturlig at lokalstyret har innstillingsrett og fungerer som høringsorgan i saker av prinsipiell betydning for egne innbyggere. Hvordan rollen som høringsorgan konkret skal ivaretas i forbindelse med budsjettarbeid, kommuneplan og den løpende saksgang i nye Bodø kommune, er naturlig å konkretisere i reglement for lokalstyret.

3.2 Drøfting av modell 1 og 2

Valg av modell 1 eller 2 vil være av stor betydning ikke bare for lokalstyrets beslutningskompetanse, men også for lokalstyrets stedlige administrative apparat og ikke minst omfanget på lokalstyrets økonomiske ansvar og rapporteringsplikt.

I modell 1 vil det være naturlig at lokalstyret forholder seg til en lokal administrasjon med ansvar for saksforberedelse på definerte saksområder og samordning mot Bodø kommune. Omfanget på delegasjon og avvik fra den normale kommuneforvaltningen i Bodø kommune vil være begrenset. I modell 1 vil også budsjettansvaret være begrenset og det vil antakelig være relativt enkelt å regulere lokalstyrets virksomhet i forhold til de sentrale styringslinjene i Bodø kommune. Som sterke sider ved modell 1 kan det pekes på at modellen kan innebære nye og interessante politiske roller knyttet til ansvar for utviklingsoppgaver, samtidig som Bodø kommune avlaster og får et helhetlig ansvar for den lovpålagte velferdsproduksjonen på Røst. Modell 1 kan sies å være mest i tråd med kommunereformens mål og intensjoner, herunder særlig Stortingets bekymring for den lokale kompetansen og evnen til å yte likeverdige velferdstjenester til innbyggerne i de minste og mest perifere kommunene.

I modell 2 vil Røst lokalstyre i større grad ha form av en «kommune i kommunen». Lokalstyrets beslutningskompetanse, ansvaret for lokal administrasjon og det omfattende budsjett- og rapporteringsansvaret vil ha likhetstrekk med dagens ansvar i kommunestyret. Modellen vil være krevende å regulere fordi den stiller krav til omfattende delegasjon og organisering av en politisk og administrativ særforvaltning innenfor Bodø kommune. Sett fra Bodø kommune og andre innbyggere på fastlandet kan det reises tyngre prinsipielle motforestillinger mot modell 2 enn mot modell 1. Det skyldes at modell 2 kan oppfattes som en systematisk forskjellsbehandling i forhold til mål om likhet i tjenester og et likeverdig lokaldemokrati internt i nye Bodø kommune. Modell 2 vil også være styringsmessig krevende fordi lokalstyret vil ha stor økonomisk og politisk frihet til å prioritere på tvers av sentral ledelse og føringer fra morkommunen.

Som en mulig sterk side kan det framheves at modell 2 gir et maksimalt lokalt selvstyre på Røst innenfor den nye kommunen, herunder mulighet for å prioritere og tilpasse ressursbruk til lokale behov også innenfor velferdstjenestene. Ulempen kan være at den lokale delegasjonen går for langt i forhold til lokal kompetanse og styringsevne, samtidig som

fagkompetansen i Bodø kommune ikke vil slippe til og kanskje ikke vil føle samme ansvar for tjenestene på Røst som ellers i kommunen.

Det kan argumenteres for at modell 2 går så langt i å delegere lovpålagte kjerneoppgaver til et internt og underliggende forvaltningsorgan i nye Bodø kommune at det i så fall vil være mer oversiktlig og mer demokratisk at Røst videreføres som en egen kommune. Hvis demokrati- og selvstyreargumentene veier tungt innenfor de lovpålagte velferdstjenestene, vil trolig videreføring av egen kommunestatus og den tidligere Røstmodellen med avlastning fra vertskommune være en bedre løsning. Hvis det derimot er samfunnsutvikling, kompetansomobilisering og påvirkningskraft som er viktigst for innbyggere og næringsliv på Røst, kan modell 1 og kommunesammenslutning være den beste løsningen.

Generelt må det vektlegges at verken videreføring av Røst som egen kommune eller kommunesammenslutning gir automatiske fordeler eller ulemper. Videreføring av Røst som egen kommune reiser bl.a. spørsmål om langsiktig finansiering, lokal kompetanse og styringsevne i forhold til stadig mer krevende lovpålagte oppgaver og ikke minst Bodøs vilje til å opptre som en ansvarlig vertskommune. En kommunesammenslutning med positivt resultat forutsetter også vilje i Bodø kommune til å bygge opp en lokalt tilpasset løsning og satse på de store utviklingsmulighetene på Røst. Samtidig må regionale og nasjonale myndigheter avklare sine posisjoner og gi langsiktig sikkerhet for at den nye lokalstyremodellen som her er skissert er en ønsket del av vår nye kommunalordning.

Modell 1 og 2 utgjør sentrale veivalg som det er naturlig å drøfte nærmere i den videre prosess.

Etter referansegruppens mening bør modell 1 legges til grunn for videre forhandlinger og intensjonsavtale mellom kommunene, dersom kommunesammenslutning vurderes som aktuelt. Modell 2, som innebærer videreføring av omfattende lokal beslutningsmyndighet for de lovpålagte velferdstjenestene, er etter referansegruppens vurdering neppe forenlig med å inngå i et likeverdig fellesskap innenfor en ny kommune. Modell 2 aktualiserer en indirekte valgordning og gjennomgående representasjon for alle lokalstyrets medlemmer for å motvirke politiske ubalanser og kompetansestrid mellom lokalstyret og kommunestyret. Referansegruppen ser det som viktig at det er den lovbestemte fellesnemnden etter vedtak om sammenslutning, som bør fastlegge den endelige oppgave- og myndighetsfordeling mellom kommunestyret og lokalstyret.

3.3 Dimensjonering av lokal administrasjon og tjenesteapparat

Røst kommune er i dag dimensjonert med i overkant av 50 årsverk, inkl. kommunens administrasjon og lokale tjenesteapparat. I tidligere utredninger er det dokumentert at kommunens samlede kapasitet er nedbygd med ca. 10 årsverk etter 2009, noe som har medført en sterkt personavhengig og sårbar kommuneforvaltning i de fleste ledd. I tidligere gjennomgang av kommuneorganisasjonen ble behovet for avlastning og forsterkning av kommunens grunnorganisasjon beskrevet i detalj for kommunens ulike enheter⁸. Fra Røst kommune er det i mange sammenhenger påpekt at kommunens ekstreme avstander og isolerte beliggenhet reiser særskilte kompetansemessige og finansielle utfordringer, som ikke synes å bli godt ivaretatt innenfor dagens kommunalordning og inntektssystem⁹. Behovet for langsiktig finansiering av en stedlig minimumsorganisasjon uavhengig av nedgangen i folketall, er en del av denne argumentasjonen. Innenfor dagens kommunalordning er det ingen

⁸ NIVI-notat 2015:2 Konkretisering av forsterknings- og samarbeidsbehov på Røst. 3.juni 2015.

⁹ Se f.eks. felles høringsuttalelse fra Røst, Værøy og Træna til revisjon av dagens inntektssystem, avgitt i februar 2016

nedre grense for dimensjonering av kommunens organisasjon for å ivareta lovpålagte oppgaver.

Ved en kommunesammenslutning vil alle ansatte i dagens Røst kommune være tilsatt og inngå i store fagmiljøer i nye Bodø kommune. Den nye kommunen og det nye Røst lokalstyre vil være ansvarlig for den lokale oppgaveløsningen. Hovedspørsmålet vil være hvor stor kapasitet og hvilken fagkompetanse den nye kommunen skal ha lokalisert til Røst, gitt avstandsulemper og de særlige beredskapsmessige og samfunnsmessige forhold som gjør seg gjeldende.

Ut fra definerte mål og satsingsområder, og forutsatt at modell 1 legges til grunn for oppgave- og myndighetsfordeling, kan dimensjoneringen den lokale organisasjon og tjenesteapparat fastlegges ut fra følgende retningslinjer:

- Alle dagens faglige enheter og ansatte i Røst kommune innplasseres i organisasjonen for nye Bodø kommune. Det legges opp til fleksibel og gjensidig kompetanseutnyttelse i den nye kommuneorganisasjonen.
- Det samlede antall stillinger på Røst skal økes, dels som følge av nødvendige forsterkninger av lokale tjenester og dels som følge av at nye Bodø har som mål å utlokalisere nye kommunale stillinger til Røst. Nye Bodø kommune vil også arbeide for at andre etater og virksomheter skal lokalisere nye kompetansearbeidsplasser til Røst, f.eks. innenfor offentlig beredskap.
- Dagens sentraladministrasjon på Røst, herunder rådmann, økonomisjef og enhetsledere med tilhørende støttepersonell, omdisponeres til fagstillinger og stillinger i den lokale administrasjonen for lokalstyret
- Ut fra en foreløpig vurdering kan det antydes at Røst lokalstyre vil ha behov for en stedlig minimumsadministrasjon tilsvarende 2-3 stillinger, herunder administrativ leder og 1-2 fagstillinger. Den lokale administrasjonen bør utgjøre et minimum av et fagmiljø dvs. minst 2-3 personer av hensyn til de oppgaver og den myndighet som skal delegeres til administrasjonen, og av hensyn til nødvendig fleksibilitet ved ferier og annet fravær. Den stedlige administrasjonen vil være ansvarlig for saksforberedelse og oppfølging av vedtak i lokalstyret. Den lokale administrasjonen vil også ivareta løpende samordning mot sentraladministrasjonen i nye Bodø kommune.
- Det er også gjort en foreløpig vurdering av behovet for økt kapasitet og fagkompetanse i basistjenestene, som er nødvendig for å sikre et forsvarlig og likeverdig tjenesteapparat på Røst. En foreløpig sektorvis gjennomgang tilsier at det er behov for å tilføre mellom 5 og 10 nye stedlige fagstillinger, herunder styrket bemanning på sykehjemmet, ved teknisk uteseksjon, i lokal helse- og sosialtjeneste og ved servicekontoret. Innenfor forsterkningsrammen vil det også være behov for minimum to fagstillinger på lokalt næringskontor for å dekke fiskeri og generell næringsutvikling.

Referansegruppen mener opprettelse av Røst lokalstyre med modell 1 som utgangspunkt, vil stille krav til en stedlig lokal administrasjon og et lokalt tjenesteapparat i den størrelsesorden som er antydnet. Referansegruppen sier seg enig i prinsippet om at det er behov for forsterkning i form av større kapasitet og mer fagkompetanse i tjenesteapparatet for å sikre likeverdige velferdstjenester til innbyggerne. Som viktige begrunnelser for en stedlig minimumsorganisasjon vektlegger referansegruppen hensynet til delegasjon av myndighet, gode arbeidsbetingelser for lokalstyret og behov for løpende kontakt og samordning mot sentraladministrasjonen i ny Bodø kommune. De ekstreme avstandsulempene tilsier at det bør være en stedlig offentlig myndighet for å håndtere utfordringer ved isolasjon og ekstraordinære hendelser som vil stille krav til lokal krisehåndtering.

3.4 Oversikt over økonomiske konsekvenser

En kommunesammenslutning mellom Bodø og Røst kan få økonomiske konsekvenser på flere viktige områder:

1. Eiendomsskatt, herunder spørsmål om det skal betales eiendomsskatt i alle deler av nye Bodø kommune og for alle typer eiendommer, hva som skal være takstgrunnlag, skattesats etc.
2. Kommunale avgifter og gebyrer, herunder dels avgifter som gjelder egen kommune og dels avgifter som er fastsatt for interkommunale organ som IRIS Salten (renovasjonsgebyr)
3. Differensiert arbeidsgiveravgift og andre regional- og distriktpolitiske ordninger
4. Kommunens langsiktige finansiering, herunder rammetilskudd, reform- og engangsstøtte fra staten, samt skjønntilskudd fra fylkesmannen

Punkt 1 og 2 dreier seg om viktige politiske spørsmål som må avgjøres av kommunestyret i nye Bodø kommune og av eierkommunene i IRIS Salten IKS. Punkt 3 og 4 dreier seg om framtidig regionalpolitikk og inntektssystemet for kommunene, som er politiske spørsmål som avgjøres av Regjeringen og Stortinget. Alle spørsmål om framtidige økonomiske rammebetingelser er på denne bakgrunn usikre og kan ikke klarlegges i detalj i denne fasen av kommunereformen.

I forbindelse med kommunesammenslutningen kan kommunene knytte mål og intensjoner til framtidig eiendomsskatt og avgiftspolitik i den nye kommunen, som de selv kan bestemme som del av prosessen. Som del av prosessen kan kommunene også ta opp spørsmål som dreier seg framtidig regionalpolitikk og inntektssystem, særlig fordi nye Bodø kommune kan komme til å omfatte flere kommuner og lokalsamfunn som preges av ekstreme avstander og typiske distriktsutfordringer. Nye Bodø kommune kan som følge av kommunereformen bli en tyngre velferdsprodusent og en viktigere samfunnsutbygger som kan aktualisere endringer i de nasjonale rammebetingelsene, både inntektssystem og regional- og distriktpolitiske ordninger.

Nedenfor følger en gjennomgang av status og mulige økonomiske konsekvenser av en kommunesammenslutning på de aktuelle områdene.

3.5 Eiendomsskatt i ny kommune

Både Røst og Bodø har innført eiendomsskatt. Røst kommune innførte eiendomsskatt basert på markedsverdi for alle eiendommer i hele kommunen fra og med 2014. Eiendomsskatten omfatter alle bolig- og fritidseiendommer, boligdelen av landbrukseiendommer, andre næringseiendommer og ubebygde tomter. Verker og bruk ble taksert i 2013, mens bolig- og fritidseiendommer samt annen næringseiendom ble taksert i 2014. Skattesatsen er 4 promille og bunnfradraget utgjør 10.000 kr av takstverdi.

I Bodø utskrives i dag eiendomsskatt kun for deler av kommunen dvs. såkalte verker og bruk og for eiendommer som ligger innenfor en nærmere definert eiendomsskattesone. Beregning av eiendomsskatt i Bodø baserer seg på sjablongtakst, og ikke på en prosentvis andel av markedsverdi som på Røst. Eiendomsskatt utskrives med 5,9 promille av eiendomsskattetaksten. For boligdelen av eiendommer, herunder fritidseiendommer, som ikke benyttes til næringsvirksomhet, gjelder et bunnfradrag på kr 300 000,- pr boenhet av takstverdi.

På møte i Bodø bystyre den 29.10.15 ble det vedtatt at hele kommunen skal retakseres og at eiendomsskatt skal gjelde hele kommunen fra 1.1.2017. I lys av dette vedtaket kan det fortsatt bli eiendomsskatt på Røst etter en evt. kommunesammenslutning, men det kommer helt an på

hva det nye kommunestyret i nye Bodø kommune vedtar. Det vil være muligheter for differensiert løsninger inkl. skjerming gjennom bunnfradrag og andre tekniske løsninger. Spørsmålet om lokal eiendomsskatt er et komplisert lovregulert saksfelt hvor også nasjonal skattepolitikk og nasjonalt regelverk spiller inn. Det er derfor vanskelig å si noe sikker om framtidig eiendomsskatt Røst.

Referansegruppen sier seg enig i disse vurderingene og mener dette er et komplisert saksfelt som vil kreve en nærmere gjennomgang i alle kommuner som berøres av en sammenslutning.

3.6 Nivå på kommunale avgifter

Også kommunale avgifter og gebyrer som vann- og avløpsavgift, renovasjonsavgift, byggesaksgebyr og kart- og oppmålingsgebyr vil måtte fastsettes av det nye kommunestyret. Innenfor selvkostområdene betales det i dag høyere kommunale avgifter på Røst enn i Bodø kommune. Det gjelder særlig renovasjonsavgiften og avgifter for bruk av miljøstasjon, ettersom kommunen samler inn alt restavfall og transporterer dette til land. Avgift for containerleie og vektavgifter for levering av avfall til miljøstasjon medfører unormalt høye kostnader for innbyggere og næringsliv på Røst. Selvkost for drift av miljøstasjon er beregnet til 2,5 ganger selvkost for tilsvarende løsning på land i regi av IRIS Salten. IRIS Salten er et interkommunalt selskap som er ansvarlig for tvungen renovasjon i alle ni Saltenkommuner. Renovasjonsgebyret er likt i alle eierkommunene¹⁰.

Dersom Røst blir en del av Bodø kommune og det forutsettes like kommunale avgifter nye Bodø kommune, samtidig som renovasjonsavgiften utjevnes på flere kommuner gjennom IRIS Salten, vil det kommunale avgiftsnivået gå ned i forhold til dagens nivå. Det skyldes stordriftsfordeler og at det blir flere å dele kostnadene på. Lavere nivå på kommunale avgifter kan også begrunnes ut fra ønske om en særskilt tilrettelegging for næringsliv og bosetting på Røst. På dette området vil det være viktig å avklare om Bodø kommune ønsker en solidarisk avgiftsløsning for hele den nye kommunen.

Referansegruppen mener det foreligger sterke faglige og økonomiske argumenter for en regional renovasjonsløsning på Røst. Referansegruppen mener det er rimelig å legge til grunn en solidarisk kommunal avgiftspolitik basert på utjevning og likhet for innbyggerne innenfor en ny og større kommune.

3.7 Arbeidsgiveravgift og andre regionalpolitiske ordninger

På Røst betaler alle arbeidsgivere i dag en arbeidsgiveravgift på 5.1 prosent (sone 4), mens arbeidsgivere i Bodø betaler en avgift på 7.9 prosent (sone 4a). I Nordland er det bare Bodø kommune som har en forhøyet arbeidsgiveravgift. Årsaken er at Bodø ikke fikk gjeninnført samme avgiftssats som kommunen hadde før 2003, da ESA påla Norge å endre systemet med differensiert arbeidsgiveravgift. Ved gjeninnføring av differensierte satser fra 2007 fikk Bodø derfor en kompensasjonsordning, der DA Bodø etter føringer fra Nordland fylkeskommune får overført midler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet for å gjennomføre utviklingstiltak for Bodø og Nordland.

I perioden 2007-2015 har Nordland fylkeskommune fått overført en statlig kompensasjon på nesten 1,1 milliard kroner. Fylkestinget har nylig vedtatt Handlingsplan for DA Bodø 2015-2017, der det er forutsatt at DA Bodø får en årlig økonomisk ramme på minimum 70 mill. kr pr. år fram til 2017. I de siste årene har Nordland stadig fått reduserte overføringer fra

¹⁰ IRIS Salten IKS er eid av ni kommuner i Salten – Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold.

departementet og det er derfor usikkert hvor stor kompensasjonen blir de kommende årene. I forslag til statsbudsjett for 2016 foreslås kompensasjonsordningen for differensiert arbeidsgiveravgift redusert betydelig. Ordningen foreslås også avviklet etter 2018¹¹. I handlingsplan for 2015-2017 er det forutsatt at minst 40 mill. kr skal gå til tre pilarer, herunder Motor nord, opplevelsesbasert verdiskapning og kunnskapsbasert verdiskapning. DA-midlene forvaltes av et programråd med deltakelse fra Bodø kommune, Salten Regionråd, Bodø Næringsforum, NHO Nordland, Universitetet i Nordland og Nordland fylkeskommune.

Dersom Røst kommune blir en del av Bodø kommune, tilsier praksis fra tidligere sammenslutninger med ulik arbeidsgiveravgift følgende:

- Næringslivet i de involverte kommunene opprettholder gjeldende sats for differensiert arbeidsgiveravgift fram til ny revisjon av ordningen¹². ESA må underrettes om ordninger som gjelder statsstøttereglene. I tilfellet nye Inderøy kommune, hvor tidligere Inderøy og Mosvik kommuner hadde ulik arbeidsgiveravgift før sammenslutningen, ble det videreført ulike satser som fulgte de gamle kommunegrensene frem til siste revisjon. Etter den nye revisjonen fikk hele Inderøy den laveste satsen. Om tilsvarende vil skje ved sammenslutninger i Bodøregionen vil måtte avklares i senere revisjoner av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift.
- Merutgifter til arbeidsgiveravgift for de involverte kommunene blir kompensert gjennom inndelingstilskuddet¹³. Merutgiftenes størrelse blir beregnet på innlemmingstidspunktet og lagt inn inndelingstilskuddet som den nye kommunen beholder i 15+ 5 år.

Referansegruppen understreker at spørsmålet om framtidig arbeidsgiveravgift i den nye kommunen vil være et viktig spørsmål å avklare med nasjonale myndigheter.

3.8 Inndelingstilskudd, reform- og engangsstøtte

Regjeringen har tilrettelagt særskilte virkemidler for kommuner som vedtar å slå seg sammen i reformperioden dvs. sammenslåinger der det er fattet nasjonale vedtak innen 1.1.2018. For å rekke denne fristen må det ifølge tidsplanen for kommunereformen være fattet lokale vedtak om sammenslutning før 1.7.2016, som er kommunes frist for rapportering til fylkesmannen.

Dersom Røst sluttet sammen med Bodø kommune og evt. andre kommuner, vil den nye kommunen motta reform- og engangsstøtte fra staten, samtidig som den nye kommunen vil beholde dagens basistilskudd og regionalpolitiske tilskudd (småkommunetilskudd og Nord-Norgetilskudd) for en periode på 20 år med nedtrapping de siste 5 årene (inndelingstilskudd).

Kommuner som slår seg sammen får dekket engangskostnader etter en standardisert modell. Engangsstøtten avhenger av antall kommuner som slår seg sammen og antall innbyggere i den nye kommunen etter sammenslåingen, jf. tabellen nedenfor. Beløpet utbetales når nasjonale vedtak om sammenslåing er gjort.

¹¹ Kilde: Nordland fylkeskommune om DA Bodø, hentet fra hjemmesiden

¹² Gjengitt konklusjon fra KMD formidlet via Fylkesmannen i Nordland

¹³ Jf. omtale i Prop.12S 2009-2010

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0-19 999 innbyggere	20- 49 999 innbyggere	50- 99 999 innbyggere	Over 100 000 innbyggere
2 kommuner	20 000 000	25 000 000	30 000 000	35 000 000
3 kommuner	30 000 000	35 000 000	40 000 000	45 000 000
4 kommuner	40 000 000	45 000 000	50 000 000	55 000 000
5 eller flere kommuner	50 000 000	55 000 000	60 000 000	65 000 000

Tabell 3.1 Utbetaling av engangsstøtte til nye kommuner som vedtas i reformperioden dvs. før 1.1.2018. Kilde: KMD

Nye Bodø kommune vil i tillegg motta 30 mill. kr i reformstøtte, som er maksimalt beløp for nye kommune med over 50.000 innbyggere. Reformstøtten kan brukes fritt til å styrke den nye kommunen.

Dersom bare Røst og Bodø slår seg sammen, utgjør reform- og engangsstøtten 60 mill.kr. Dersom Røst, Værøy og Bodø slår seg sammen, øker tilskuddet til 70 mill.kr. Dersom fire kommuner inngår i sammenslutningen, blir tilskuddet 80 mill.kr og med fem kommuner 90 mill.kr.

Dersom kommunene vedtar å slå seg sammen vil nye Bodø kommune motta et inndelingstilskudd som kompenserer for bortfall av basistilskudd og mindre regionalpolitiske tilskudd, herunder småkommunetilskudd, Nord-Norgetilskudd og evt. endringer i arbeidsgiveravgift for kommunen. Inndelingstilskuddet beholdes uforandret i 15 år (inflasjonsregulert), for deretter å bli trappet ned over 5 år. Inndelingstilskuddet for kommuner som slår seg sammen i reformperioden, blir beregnet ut fra inntektssystemet slik det er i 2016.

I tillegg kan det komme andre økonomiske utslag gjennom inntektssystemet, men som ikke berører beregningen av inndelingstilskuddet. Dette dreier seg om vekstkommunetilskudd, inntektsutjevning og noen av kriteriene i kostnadsnøkkelen/utgiftsutjevningen.

NIVI har samarbeidet med Stolp kommunekompetanse for å beregne mulige økonomiske konsekvenser av en sammenslutning mellom Røst, Værøy, Gildeskål og Bodø, jf. tallmateriale i vedlegg til rapporten. Beregningen er gjort pr. 28.april 2016 og det er tatt hensyn til avtalen som nylig er inngått mellom regjeringspartiene og Venstre i Stortinget. Modellkjøringen er ment som en illustrasjon og det må tas forbehold om at de faktiske utslagene vil avhenge av både hvilke konkrete kommuner som går sammen og ikke minst hvilke nasjonale vedtak som blir gjort om inntektssystemets utforming.

Av modellkjøringen framgår at Nye Bodø kommune med de aktuelle kommunene vil motta 80 mill.kr i reform- og engangsstøtte. Inndelingstilskuddet er beregnet til nær 56 mill. kr pr år, som omfatter kompensasjon for bortfall av 3 småkommunetilskudd og 3 basistilskudd. Inndelingstilskuddet beholdes i 15+5 år etter sammenslutningen og utgjør til sammen 952 mill.kr over 20 år. Dette er garanterte statlige tilskudd som gjelder uavhengig av endringer i inntektssystemet som nå er på høring og som skal behandles i Stortinget i juni 2016.

Modellberegningen inneholder i tillegg en del andre vurderinger av endringer som følge av forslag til revidert inntektssystem, samt mulige forskjeller dersom vedtak om sammenslutning fattes før og etter 1.7.2016. Beregningene tyder på at både Røst og Bodø kan komme godt ut av forslaget til revidert inntektssystem. Beregningene av mulige forskjeller mellom vedtak fattet før og etter fristen er følsomme for hva som vil skje med de ulike elementene i inndelingstilskuddet.

3.9 Konsekvenser for innbyggere og lokalt næringsliv

Sett fra innbyggere og det lokale næringsliv på Røst, kan en kommunesammenslutning etter de mål og prinsipper som er beskrevet i denne rapporten medføre følgende konsekvenser:

- Dagens skole, barnehage, sykehjem, helsetjeneste, avfallsstasjon og andre viktige tjenester på Røst videreføres og forsterkes som del av nye Bodø kommune. Alle lokale tjenester vil være forankret i bedre kompetanse og større fagmiljøer. Målet med sammenslutningen er at kvaliteten på det lokale tjenestetilbudet skal bli bedre, inkludert investeringer i ny skole og en mer offensiv lokal næringspolitikk.
- Innbyggerne vil merke at det blir billigere å bo og leve på Røst, fordi de kommunale avgiftene etter all sannsynlighet vil gå ned innenfor en ny og større kommune
- Innbyggerne vil kunne forholde seg til et forsterket lokalt stedlig servicekontor for kommunale og statlige tjenester med økt kompetanse og bedre IKT-baserte tjenester
- Røst lokalstyre erstatter dagens kommunestyre og vil bestå av direkte valgte politikere med ansvar for lokale politiske vedtak og politisk samordning mot Bodø kommune. Lokalstyret vil ha vedtaksmyndighet i viktige lokale saker som berører innbyggere og næringsliv på Røst.
- Det forutsettes at Røst skal ha en egen kommunedelplan som vil være en ny rullerende oversiktsplan til erstatning for dagens kommuneplan. Intensjonen er at detaljplanlegging og byggesak skal avgjøres lokalt. Lokalstyrets oppgaver og vedtaksmyndighet vil måtte klargjøres nærmere.
- Lokalstyret vil ha ansvar for et nytt lokalt næringsapparat som del av nye Bodø kommune. Egen fiskerikonsulent og næringsmedarbeider vil være lokalisert til Røst. Strategisk næringsplan og større næringsfond vil være nye satsinger. Havneutvikling og bedre infrastruktur for næringslivet vil være et eget satsingsområde.
- Innbyggerne kan delta i to lokalvalg, ett valg til Røst lokalstyre og et til kommunestyre i nye Bodø kommune. Valget til lokalstyret avholdes samtidig med kommunevalget. Kun innbyggere som er bosatte på Røst vil være valgbare til lokalstyret.

En sammenslutning med Bodø vil samtidig kunne medføre usikkerhet om f.eks. framtidig eiendomsskatt og arbeidsgiveravgift. I tillegg kommer mulige negative konsekvenser i form av at Røst opphører som nasjonal fordelingsenhet, samtidig som Røst lokalstyre vil ha mindre beslutningsmyndighet innenfor velferdstjenestene sammenliknet med dagens kommunestyre.

Det siste argumentet, at den lokale beslutningsmyndighet innenfor velferdstjenestene vil bli mindre, kan også oppfattes som en fordel sett fra innbyggernes side dersom de får tilgang til bedre kompetanse og bedre tjenester i en større kommune. Det kan også diskuteres hvor reell den lokale beslutningsmyndighet vil være innenfor de strengt lovregulerte velferdsområdene. Sett fra innbyggerne kan det også oppleves som en fordel om dagens sterkt personavhengige kommuneforvaltning på Røst erstattes med bredere og mer uavhengige fagmiljøer. Det kan gjelde på både politisk og administrativ side.

3.10 Konsekvenser for politikerne

Sett fra politikerne, vil en sammenslutning kunne innebære følgende:

- Like mange lokale politiske verv og tilnærmet samme muligheter for politisk organisering og deltakelse på Røst som i dag. Rollen som lokalpolitiker endres i retning av mer ansvar for nærings- og lokalsamfunnsutvikling, med tilgang til bedre kompetanse og flere virkemidler.
- Mulighet for bredere partipolitisk organisering og nye muligheter for deltakelse i partiene, kommunestyre, formannskap og politiske utvalg i nye Bodø kommune
- Selvstendig beslutningsmyndighet og forvaltningsmyndighet iht. eget budsjett og regelverk. Avlastning for lovpålagte basistjenester fra Bodø kommune, dersom modell 1 velges.
- Høringsinstans ifht. alle viktige saker som avgjøres i Bodø bystyre eller av sentraladministrasjonen i Bodø kommune

Den kanskje viktigste forskjellen mellom det nye lokalstyret og dagens kommunestyre vil være at lokalstyret får et mindre juridisk og økonomisk ansvar for de lovpålagte velferdstjenestene til innbyggerne. Lokalpolitikken og den lokale beslutningsmyndighet dreies mot samfunnsutviklingsoppgaver, mens Bodø som storkommune vi ta seg av skolen, sykehjemmet, helsetjenesten osv. Det vil da være opp til nye Bodø kommune å sørge for likeverdighet og løpende modernisering av velferdstjenestene på Røst i tråd med nasjonale standarder.

3.11 Konsekvenser for de ansatte

Ved en kommunesammenslutning vil alle ansatte i Røst kommune inngå i større fagmiljøer og få nye Bodø kommune som arbeidsgiver. I de fleste kommunesammenslutninger er det vanlig å forutsette at ingen ansatte skal sies opp som følge av kommunesammenslutningen, samtidig som bytte av stilling, arbeidsoppgaver, arbeidssted kan bli aktuelt. En bredere og mer systematisk satsing på lederutvikling og kompetanseutvikling vil være et forventet resultat av sammenslutningen.

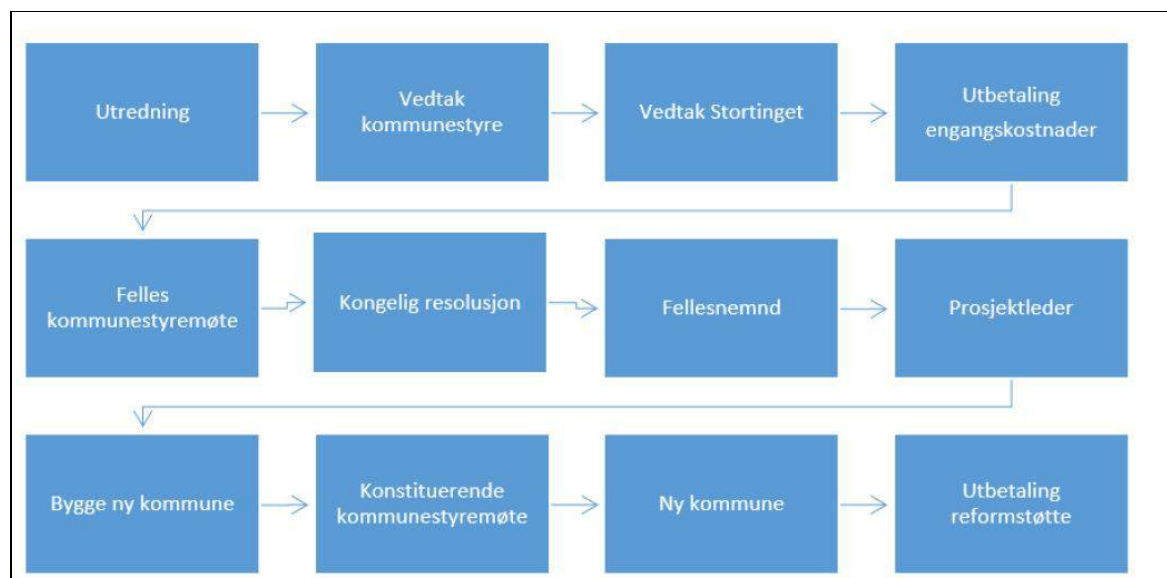
Det er vanlig at kommunene velger å opprette et partssammensatt utvalg etter kommunelovens §25 for behandling av saker som gjelder forholdet mellom den nye kommunen som arbeidsgiver og de ansatte. Arbeidsgiverpolitikken i den nye kommunen vil bygge på Hovedavtalens mål om samarbeid, medbestemmelse og medinnflytelse. Tillitsvalgte i de berørte kommunene spiller som regel en aktiv rolle i sammenslutningsprosessen.

4 Nærmere om tidsplan og videre prosess

4.1 Saksgang fram mot sammenslutning

Det antas at sammenslutningen vil måtte følge hovedløpet i kommunereformen, med mindre det tas initiativ til forsøk eller en særskilt prosess for Røst. I veileder fra KMD¹⁴ beskrives reformens hovedløp som følger:

I reformens hovedløp vil kommunene vedta hvem de ønsker å slå seg sammen med innen 1. juli 2016. Kommunenes vedtak oppsummeres av fylkesmennene, og fylkesmennene kommer med sin tilråding til departementet om kommunestrukturen i fylket innen 1. oktober 2016. På bakgrunn av dette fremmer departementet en proposisjon til Stortinget med forslag til sammenslåinger våren 2017. Sammenslåingene vedtas av Stortinget før sommeren 2017. Deretter vil detaljer i den enkelte sammenslåing fastsettes i kongelig resolusjon, der blant annet kommunens nye navn angis.

Figur 4.1 Milepæler ved sammenslutning av kommuner. Kilde: KMD

Det betyr at kommunene gjør sine vedtak før 1.juli 2016 og Fylkesmannen gjør sin vurdering innen 1.oktober 2016, som grunnlag for Stortingsbehandling av hvilke kommuner som skal slå seg sammen våren 2017. Tidligst mulige tidspunkt for iverksetting av sammenslutningen mellom Røst og Bodø vil med en slik ordinær prosess være fra 1.1.2019, alternativt 1.1.2020.

Det følger av inndelingslovens §25 at Fylkesmannen skal kalle sammen kommunestyrene til et fellesmøte etter at det er fattet vedtak sammenslutning mellom to eller flere kommuner. På fellesmøtet skal det drøftes navn på ny kommune, antall medlemmer i nytt kommunestyre, opprettelse av fellesnemnd, revisor og evt. andre organer som er nødvendig for å styre sammenslutningen. Etter nylige endringer i inndelingsloven¹⁵ kan departementet gjøre unntak fra reglene om felles kommunestyremøte hvis det allerede foreligger tilstrekkelige vedtak i hvert kommunestyre.

¹⁴ Formelle rammer i byggingen av nye kommuner. KMD 2015.

¹⁵ Prop.76L (2015-2016) Endringer i inndelingslova og kommunelova (behandling av kommunesamanslåingar mv.)

Etter fellesmøtet går kommunestyrene hvert til sitt og fatter vedtak på de aktuelle punktene. Vedtakene skal sendes Fylkesmannen som videresender til departementet som utarbeider en kongelig resolusjon om sammenslutningen. Nå kongelig resolusjon er vedtatt, starter fellesnemnden sitt arbeid og den konkrete omstillingen forberedes og gjennomføres fram mot vedtatt fusjonstidspunkt for den nye kommunen. Fellesnemnda arbeider ut fra føringer i intensjonsavtale og nærmere reglement fra kommunene. Ny organisasjon og forberedende arbeidet med økonomiplan og budsjett for det første driftsåret vil være blant fellesnemndas viktigste arbeidsoppgaver. Nemnda kan få fullmakt til å tilsette personale i ny kommune og vurdere videre deltakelse i interkommunalt samarbeid. Fellesnemnda velges av og blant medlemmene i kommunestyrene og skal ha minst tre medlemmer fra hver kommune.

Det er vanlig å beregne at fellesnemnden trenger ca. ett år til å forberede omstillingen, men her kan det være store lokale variasjoner bl.a. avhengig av antall involverte kommuner og hvor store omstillinger som skal gjennomføres. Det er som nevnt vanlig at kommunene velger å opprette et partssammensatt utvalg etter kommunelovens §25 for behandling av saker som gjelder forholdet mellom den nye kommunen som arbeidsgiver og de ansatte.

4.2 Mulig tidsplan for fusjon Bodø-Røst

Det er behov for å fastlegge en nærmere tidsplan for følgende påfølgende faser:

Lokal vedtaksfase fram mot 1.juli 2016:

- Utarbeidelse av utkast til intensjonsavtale på bakgrunn av utredning, hvis det der grunnlag for det i de involverte kommunene. Deretter følger forhandlinger og utforming endelig intensjonsavtale om sammenslutning. For å ivareta Røst spesielle behov kan det evt. inngås en lik regional fellesavtale for alle involverte kommuner med tillegg av en særavtale for Røst.
- Kommunestyrebehandling av intensjonsavtale og lokal høringsprosess i kommunene. Kommunestyret på Røst har nylig bestemt at det skal avholdes folkeavstemning om kommunesammenslutning 12.juni 2016.
- Utvikling av saksframlegg og kommunestyrebehandling av veivalg i kommunereformen, før oversendelse av kommunenes vedtak til Fylkesmannen før 1.juli 2016

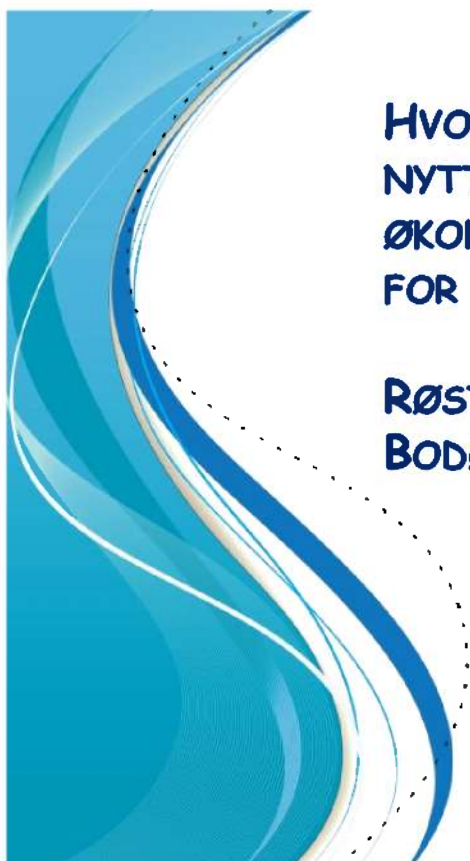
Nasjonal beslutningsfase 1.juli-2016 fram til våren 2017: Fylkesmannens tilrådning til KMD og Stortingsbehandling av strukturmelding våren 2017

Videre forberedelser og dialog med fylkesmannen, evt. utforming av søknad om sammenslutning og forberedelser av sammenslutning

Lokal gjennomføringsfase 2018-2020

Mulige tidspunkt for gjennomføring av sammenslutningen og valg til Røst lokalstyre kan tidligst være 1.1.2018 (krever ekstraordinær prosess), 1.1.2019 (forutsetter antakelig at nytt kommunestyre velges fra dagens kommunestyre, samt at det avholdes valg til Røst lokalstyre i 2018) eller 1.1.2020 (etter det ordinære kommunevalget i 2019). Det vil være naturlig å klargjøre en konkret tidsplan så snart de involverte kommunene har gjort sine veivalg.

Vedlegg: Økonomiske modellkjøringer v/Børre Stolp

HVORDAN PÅVIRKER FORSLAGET TIL NYTT INNTEKTSSYSTEM DE ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSENE FOR KOMMUNESAMMENSLÅING?

RØST, VÆRØY, GILDESKÅL OG
BODØ

Børre Stolp, tidligere KS-økonom

28.4.2016

Stolp kommunekompetanse

Forutsetninger

Det er tatt utgangspunkt i høringsutkastet fra KMD og avtalen mellom H/FrP og V:

1. Ny kostnadsnøkkel (endret i avtalen)
2. Strukturkriterium (endret i avtalen)
3. Småkommunetilskudd etter avtalen mellom H/FrP og V
4. Dette er en partiell analyse hvor vi kun ser på utslag isolert for disse kommunene uten større reberegninger i inntektssystemet
5. Det er fortsatt usikkert på eksakte tall fra utgiftsutjevningen avhengig av metode for innarbeiding av strukturkriteriet. I beregninger i foilene er dette lagt inn særskilt, men det kan også bli direkte lagt inn i kostnadsnøkkel (kan gi utslag for kommunene!)

Stolp kommunekompetanse

Illustrasjon revisjon inntektssystem - utslag for kommunene hver for seg og samlet

Grenseverdi strukturkriteriet 25,4

K nr	Kommune	Folketall per 1.1.2015	Dagens utgiftsutjevning		Rev utgiftsutjevning		Rev utgiftsutjevning		Illustrasjon	Tilbakeført frivilligordromme	Reiseavstand for 5 000 innb	Utslag småkommunetilskudd		
			6H 2016	herav basistilskudd	for struktur-kriteriet	herav basistilskudd	herav basistilskudd	herav basistilskudd				1000 kr	1000 kr	1000 kr
1804	BODØ	50 189	-150 666	13 180	-137 623	14 052	-150 528	7 843	13 304	2,95		0	0	67,0
1886	RØST	549	11 355	13 180	12 986	14 052	13 126	14 052	142	221,49		5 475	5 475	18,0
1857	VÆRØY	780	14 704	13 180	15 720	14 052	15 926	14 052	205	139,18		5 475	5 475	33,0
1838	ØLDESKÅL	2 014	32 781	13 180	32 684	14 052	33 192	14 052	838	39,46		5 475	5 475	15,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
0000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0,0
Sum kommuner		53 524	-91 855	52 719	-96 263	56 208	-88 282	49 999	14 190			16 425	16 425	

Endringer sammenlignet med 6H2016			-4 408	3 573										
Grunnlag for inndelingsstilskudd dagens system		59 539												
Nytt basistilskudd ved ny kommune i revidert system med cliff basis		9 389												
Grunnlag nytt inndelingsstilskudd revidert system (basistilskudd)		40 610												
Grunnlag småkommunetilskudd sammenslått kommune														64,0

Kommuner	Utslag revisjon rammetilskudd, løring				Utslag nytt småkommunetilskudd		Utslag nytt distriktstilskudd Sør-Norge		Tilbakeført ramme fra distriktstilskudd	Samlet utslag endringer	Frie inntekter GJ2016 mill kr	Utslag av frie inntekter pst
	Utslag ny kostnadsnøkkel	Netto utslag bruk av strukturkriteriet	1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb				
BODØ	-6 957	-138	7 095	141	0	0	0	0	771	909	2 488,4	0,0 %
RØST	1 630	3 031	142	261	0	0	0	0	8	1 781	45,3	3,9 %
VÆRØY	1 017	1 310	205	263	0	0	0	0	12	1 234	60,2	2,0 %
ØLDESKÅL	-97	-48	538	267	0	0	0	0	31	472	143,0	0,3 %
Sum kommuner	-4 406	-82	7 981	149	-	-	-	-	823	4 396	2 737,0	0,2 %

Stolp kommunekompetanse

Hva endres ved kommunesammenslåing?

Grenseverdi strukturkriteriet 25,4

Endringer i rammetilskuddet for inndelingsstilskudd, 1000 kr:			
	Utslag ny sammenslått kommune	Sum kommunene delene i nytt inntektssystem	Endring ved sammenslåing
Basistilskudd ny kommune	9 389	49 999	-40 610
Opphøpningskriteriet	-10 034	-9 866	-168
Småkommunetilskudd	0	16 425	-16 425
Distriktstilskudd Sør Norge	0	0	0
Nord-Norge tilskudd	90 402	90 402	0
Veksttilskudd	0	0	0
Inntektsutjevning	47 786	49 294	-1 507
Endringer i inntektssystem (fast)	137 543	196 254	-58 710
			Pst av frie inntekter: -2,1 %

Her er ikke tatt med utslag knyttet til kriteriene "sone" og "nabo" som krever ny verdi fra SSB

Som omtalt under forrige foil får en ny kommune får 8,54 km som verdi på gj reiseavstand får å nå 5000 innbyggere. Dette gir nytt nivå basistilskudd på kr 9.389.000. Sammenhold med tall kommunene hver for seg gir det en nedgang med 40,6 mill. kr. Opphøpningsindeksen gir et negativt utslag med nær 0,17 mill. kr. Tap av småkommunetilskudd med nær 16,4 mill. kr. Ettersom Bodø har over 90 pst i skatter kommer en liten nedgang på inntektsutjevningen med om lag 1,5 mill. kr (avhengig av fremtidige skatteinntekter)

Sone og nabo-kriterium kan ikke reberegnes uten nye tall fra SSB

Stolp kommunekompetanse

Inndelingstilskudd og engangskostnader

Inndelingstilskudd, 1000 kr		
	Vedtak om sammenslåing før 1.7.2016	Vedtak senere - ordinære regler 1)
Basistilskudd ny kommune	39 539	40 610
Småkommunetilskudd og distriktstilskudd Sør-Norge	16 425	16 425
Nord-Norge tilskudd	0	0
Inndelingstilskudd	55 964	57 035

1) Hvis det også vedtas bruk av inndelingstilskudd i nytt system

Her er lagt inn at i et nytt system kommer også et inndelingstilskudd som kompenserer tap av nytt nivå basistilskudd, men merk intet sagt i høringen om inndelingstilskudd i nytt system

Stolp kommunekompetanse

Mulige forskjeller med vedtak før og etter 1.7.2016

Mulige økonomiske konsekvenser av å fatte vedtak om sammenslåing før 1.7.2016, 1000 kr							
	År 1-15:	År 16	År 17	År 18	År 19	År 20 og utover	
Anslag mulige endringer i inntektssystemet	-58 710	-58 710	-58 710	-58 710	-58 710	-58 710	-58 710
Inndelingstilskudd	55 964	44 771	33 578	22 386	11 193	-	-
Endret rammetilskudd ved å slå seg sammen	-2 746	-13 939	-25 132	-36 325	-47 517	-58 710	-
Sum endring år 1 til år 19							-164 104

Eventuelle økonomiske konsekvenser av å fatte vedtak om sammenslåing senere (ordinære retningslinjer for inndelingstilskudd), 1000 kr							
	År 1-15:	År 16	År 17	År 18	År 19	År 20 og utover	
Anslag mulige endringer i inntektssystemet	-58 710	-58 710	-58 710	-58 710	-58 710	-58 710	-58 710
Mulig nytt Inndelingstilskudd	57 035	45 628	34 221	22 814	11 407	-	-
Endret rammetilskudd ved å slå seg sammen	-1 675	-13 082	-24 489	-35 896	-47 303	-58 710	-
Sum endring år 1 til år 19							-145 901

Her vises utslagene de neste 20 årene.

Stolp kommunekompetanse

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	03.03.2016

Kommunereform - null alternativet

Sammendrag

Det generelle inntrykket er at Bodø kommune er en robust kommune som leverer gode og tidsriktige tjenester til sine innbyggere. Det vil på sikt bli utfordringer knyttet endret befolknings sammensetning, og at andelen eldre øker. Det er også identifisert utfordringer på enkeltområder, men disse er i hovedsak tilknyttet det at Bodø kommune er en kommune i vekst i folketallet.

Saksopplysninger

Innen 1.juli 2016 skal alle kommuner i Norge gjøre vedtak på fremtidig kommunestruktur. Et minimumskrav er at det skal gjøres en vurdering av at Bodø består som egen kommune også i fremtiden, det såkalte 0-alternativet.

Stortinget har sluttet seg til følgende overordnede mål for reformen som vil være førende for kommunens arbeid:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Vabø-utvalget avleverte 31. mars 2014 rapporten «Kriterier for god kommunestruktur» Utvalget fikk i mandat på fritt faglig grunnlag å gjennomgå og foreslå prinsipper og kriterier for en ny kommuneinndeling. Kriteriene skal i sum ivareta kommunens fire roller som

- demokratisk arena,
- tjenesteyter,
- samfunnsutvikler og
- myndighetsutøver.

Kriteriene skal kunne benyttes både lokalt, regionalt og sentralt som grunnlag for å vurdere kommunesammenslåing

Utvalget anbefaler ti kriterier som er rettet mot kommunene, og to kriterier som er rettet mot staten. Kriteriene angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal kunne ivareta sine fire roller og oppgaveløsningen knyttet til disse. Kriteriene ivaretar samfunnsmessige hensyn som

strekker seg ut over den enkelte kommunegrense, og anbefales som grunnlag for å vurdere kommunenes oppgaveløsning i dag og for å vurdere en framtidig kommunestruktur.

Kriteriene er som følger:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse (ifb. med avgjørelser)
4. Økonomisk soliditet
5. Valgfrihet
6. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
7. Høy politisk deltakelse
8. Lokal politisk styring
9. Lokal identitet
10. Effektiv tjenesteproduksjon

BDO har på oppdrag fra Salten Regionråd utredet kommunestrukturen i Salten. I sluttrapporten datert 16. september 2015 og fire delutredninger har BDO analysert situasjonen og mulighetene for kommunene på områdene

1. Tjenesteutøvelse og myndighetsutøvelse
2. Samfunns- og næringsutvikling
3. Lokaldemokrati
4. Økonomi

BDO-rapporten vedlegges saken som uttrykt vedlegg til informasjon.

1. TILSTREKKELIG KAPASITET

Kommunene må ha en tilstrekkelig kapasitet både faglig og administrativt for å kunne løse oppgavene på en effektiv og god måte. Tilstrekkelig kapasitet henger nært sammen med tilgang til relevant kompetanse. Å få én stilling med god fagkompetanse vil ikke gi grunnlaget for et godt fagmiljø. Til det trenger man også kapasitet til å behandle en viss mengde saker, ha god kontroll og oversikt, og til å utvikle fagområdene.

Bodø kommune har kapasitetsutfordringer knyttet til vekst og vil få utfordringer knyttet til endringer i befolkningssammensetningen.

Dette medfører at en må øke kapasiteten både i administrasjon og tilbud på mange områder. Nye boområder krever kommunal infrastruktur, tilstrekkelig skolekapasitet og idretts- og kulturanlegg. Selv om det i dag er kortsiktig fall i barnetallet må kapasiteten i barnehagene på sikt økes.

Bodø samfunnet står ovenfor krevende omsorgsutfordringer de neste årene. Antall brukere av kommunale omsorgstjenester forventes å øke. Særlig økningen av antall innbyggere 80 og 90 + krever et nytt og helhetlig livsløpsperspektiv på omsorgstilbudet og økt kompetanse på aldring. Fremtidens omsorgsløsninger må løses i samarbeid med de fleste samfunnssektorer, og ved å støtte og utvikle det frivillige engasjement fra familie, lokalsamfunn og organisasjoner. De fleste undersøkelser peker på dagligliv, måltider, aktivitet, sosiale og kulturelle forhold som de største svakhetene med dagens omsorgstilbud. Aktiv omsorg innebærer en større faglig bredde med plass til flere yrkesgrupper slik at omsorgstilbudet dekker psykososiale behov og kan gis en mer aktiv profil. Kommunen må videreutvikle og tilby mangfold av tjenester og boformer.

2. RELEVANT KOMPETANSE

I tillegg til tilstrekkelig kapasitet, er også relevant kompetanse avgjørende for å sikre sterke fagmiljøer og en god administrasjon. Dette innebærer også at det må være en bredde i kompetansen. Manglende kapasitet og kompetanse er også fremhevet som utfordringer for at kommunen skal ivareta sine roller som samfunnsutvikler og myndighetsutvikler. Innenfor kommunens rolle som demokratisk arena kan en kommunal administrasjon med kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte bedre den politiske styringen og utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet.

Bodø kommune har generelt robust fagmiljø med god kompetanse. Det er heller ikke vanskelig å rekruttere kompetent arbeidskraft, med unntak av enkelte områder som krever spesialkompetanse. Her er Bodø kommune likevel bedre stilt enn mange andre kommuner. Samhandlingsreformen endret arbeidsdelingen mellom spesialisthelsetjenesten og de kommunale tjenestene og medfører økte krav til både kapasitet og kompetanse. Dette øker kravene til samarbeid, innovasjon og utvikling av tjenestene i tråd med de endrede behov.

3. TILSTREKKELIG DISTANSE

Kommunene må ha en slik størrelse at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggerne. Dette for å sikre likebehandling og at det ikke tas utenforliggende hensyn i myndighetsutøvelsen, samt at innbyggerne sikres de rettigheter de har etter loven. I tillegg skal habilitetsreglene sikre tilliten til kommunene og beskytte den enkelte saksbehandler mot utidig press.

Bodø kommune er av en slik størrelse at dette ikke oppleves som problematisk.

4. EFFEKTIV TJENESTEPRODUKSJON

Større kommuner vil legge bedre til rett for økt rammestyring fra statens side og dermed økt mulighet for å tilpasse tjenestetilbudet til lokale forhold. Større kommuner kan gi bedre utnyttelse av potensielle stordriftsfordeler. Bosettingsmønsteret i kommunen og hensynet til innbyggernes ønske om nærhet til tjenestene kan gjøre det vanskelig å hente ut stordriftsfordeler på alle tjenester i kommunen. Men det vil trolig være effektiviseringsgevinster på enkelte områder – slik som i den overordnede styringen og planleggingen i sektoren.

Bodø kommune er både en bykommune og en landkommune. Idet en såpass stor andel av befolkningen bor i byområdet tar Bodø ut klare stordriftsfordeler. På nesten alle tjenesteområder, unntatt sosialhjelp, driver Bodø kommune billigere pr innbygger enn nabokommunene som er utredet i BDO-rapporten. Bodø kommunen ligger generelt rundt landsgjennomsnittet eller noe bedre enn landsgjennomsnittet på våre tjenesteområder.

5. ØKONOMISK SOLIDITET

En viktig forutsetning for at kommunene skal kunne tilby sine innbyggere gode velferdstjenester er at kommunene har god kontroll på økonomien og kan håndtere uforutsette hendelser. Kommuner med sunn økonomi, som sørger for å ha et økonomisk handlingsrom, kan i større grad håndtere uforutsette hendelser uten at det får direkte konsekvenser for tjenestetilbudet til innbyggerne. Små kommuner er mer sårbare enn større kommuner i slike situasjoner, fordi de har et mindre budsjett å omdisponere innenfor.

Bodø kommune disponerer et budsjett på nærmere 4 milliarder kroner. Kommunen har gjennom Perspektivanalysen som hvert år legges fram i forbindelse med budsjettbehandlingen god oversikt over den økonomiske situasjonen de neste årene. Bodø kommune har økonomiske utfordringer både

når det gjelder resultatgrad, fondsgrad og gjeldsgrad. Dette medfører at drift og investeringer må tilpasses den økonomiske situasjonen i årene fremover. Økonomiske utfordringer kan løses gjennom omstilling innenfor budsjett og ved å utnytte fremtidige muligheter. Perspektivanalysen 2016-2025 legges ved som utrykt vedlegg.

Kommunal- og regionaldepartementet har forslag til nytt inntektssystem for kommunene ute på høring med høringsfrist 1. mars 2016. Forslaget gjelder rammetilskuddet til kommunene. Det foreslås bl.a. at småkommunetilskudd og Nord-Norgetilskudd slås sammen og at antall innbyggere skal ha større vekt i overføringene fra staten. Smådriftsulemper (for frivillig små kommuner) skal ikke kompenseres fullt ut. Det foreslås videre å legge inn strukturkriterier knyttet til avstand/reisetid. Forslaget er sterkt knyttet til kommunereformprosessen.

For Bodø kommune vil forslaget kunne medføre en netto merinntekt på 2,4 – 11,2 millioner kroner avhengig av hvilke grenser som legges til grunn for strukturkriteriet. Det er usikkerhet om hva de endelige konsekvensene av nytt inntektssystem vil bli.

De økonomiske insentivene i kommunereformen er i tillegg til reformstøtte (30 mill.) og engangskostnader (30-60 mill.) i stor grad knyttet til de samme tilskuddene som forslaget om endringer i inntektssystemet. Kommuner som er villige til å slå seg sammen vil kunne beholde dagens småkommunetilskudd, Nord-Norgetilskudd og basistilskudd i 15 år (+5 års nedtrapping) inn i den nye kommunen. For de seks kommunene som utreder «Ytre Salten» alternativet vil dette gi en sikkerhet for å beholde ca. 190 millioner, justert for prisvekst, i 15-20 år.

Kommune	Småkommunetil Nord-		
	Basistilskudd	skudd	Norgetilskudd
Bodø		0	84 762 465
Steigen	13 200 000	5 475 000	4 234 323
Rødøy	13 200 000	5 475 000	2 143 341
Gildeskål	13 200 000	5 475 000	3 401 646
Røst	13 200 000	5 475 000	920505
Saltdal	13 200 000	0	7 995 726
sum	66 000 000	21 900 000	103 458 006

6. VALGFRIHET

Innbyggerne vil i større grad kreve flere valgalternativer innenfor tjenestene. Større kommuner kan tilby en større bredde i tilbudet til sine innbyggere, som vil være vanskelig å tilby i små kommuner.

Bodø kommune har i dag et bredt utvalg av tjenester og jobber kontinuerlig med å utvikle tjenestetilbudet videre, herunder ved å ta i bruk av ny teknologi.

7. FUNKSJONELLE SAMFUNNSUTVIKLINGSOMRÅDER

Kommunene må ha en inndeling som er mest mulig funksjonell for de områder det er nødvendig å se i sammenheng for å sikre helhetlige løsninger, særlig på areal- og transportområdet. De siste tiårene har det vært en vedvarende regional integrasjon gjennom pendling og tettstedsutvikling, slik at kommunene i stadig mindre grad utgjør en funksjonell enhet. Denne utviklingen vil fortsette. Særlig i byområder gjør behovet for mer funksjonelle samfunnsutviklingsområder at kommunene bør vurdere sammenslåing. Erfaring tilsier at kommunene hver for seg har sterke insentiver for å ivareta egne behov og at de felles løsningene ikke blir optimale, verken i planleggingen eller i implementeringen av planene. I mindre sentrale strøk vil kriterier som kapasitet og kompetanse om samfunnsutvikling være viktigere når kommunesammenslåing skal vurderes.

Avstander og transporttid i regionen utgjør en naturlig begrensning med hensyn til bolig og arbeidsregionene. I regionen er det langs Salten-pendelen at vi har den største inn- og utpendlingen med Fauske, Saltdal. Men det er også en del innpendling fra Gildeskål og Bodø er også det viktigste sekundærarbeidsmarkedet for innbyggerne Steigen og Røst. Rådmannen har inntrykk av at kommunikasjons/transport til Bodø er en svært viktig faktor for de kommunene som har valgt å forhandle om en eventuell sammenslåing med Bodø. Vi har også mange interkommunale samarbeidsordninger i regionen.

8. HØY POLITISK DELTAKELSE

Det er viktig å ha et aktivt lokaldemokrati med valgmuligheter både i forbindelse med stemmegivningen og at innbyggerne har mulighet til å få sin stemme hørt mellom valgene. Større kommuner legger i dag i større grad til rette for deltakelse mellom valgene, og de har oftere ulike former for medvirkningsorgan. På noen indikatorer scorer de minste kommunene høyest – valgdeltakelsen ved lokalvalg er størst i de minste kommunene og flere innbyggere i små kommuner har vært i kontakt med ordfører enn i større kommuner. Men analyser viser at for noen av disse indikatorene har resultatet mer å gjøre med kjennetegn ved innbyggerne enn at kommunen er liten.

I BDO-rapporten går det fram at valgdeltakelsen i Salten er som for resten av landet. Bodø kommune hadde en nedgang i valgdeltakelsen ved siste kommunevalg. På den andre siden har antallet listekandidater i Bodø økt over tid, noe som tilsier at det ikke er problemer med å rekruttere personer til politiske verv. Det er ikke bare valgdeltakelse som er uttrykk for deltakelse. Bodø kommune har et en stor og aktiv frivillig sektor. Mangfoldet av organisasjoner er i Bodø innebærer videre at innbyggerne har stor valgfrihet. Mobiliseringen av frivillig sektor i forbindelse med mottaket av asylsøkere høsten 2015 viste at frivillig sektor er en betydelig ressurs i samfunnet.

9. LOKAL POLITISK STYRING

Det er avgjørende for lokal politisk styring at den kommunale administrasjonen har nødvendig kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte. Kommunene bør ha mulighet for en hensiktsmessig lokal organisering og prioritering, og ikke være nødt til å organisere sin tjenesteproduksjon i interkommunale ordninger for å levere lovpålagte velferdstjenester.

Bodø kommune har god kompetanse i alle ledd og er fullt ut i stand til å behandle og forberede saker for avgjørelse både administrativt og politisk. Bodø er med i 35 ulike interkommunale samarbeidsordninger uten at rådmannen oppfatter at dette kommer i konflikt med en hensiktsmessig organisering av kommuneorganisasjonen eller muligheten til prioritere saker og innsatsområder.

10. LOKAL IDENTITET

Det er etter utvalgets vurdering to dimensjoner som spiller inn på dette området, og som kommunene bør vurdere i spørsmålet om sammenslåing: opplevd tilknytning til et område og felles identitet med andre områder. Antakelsen om at noe av dagens nærhet vil forsvinne ved større kommuner, enten det gjelder til kommunehuset, lokalpolitikere eller tjenester, vil med stor sannsynlighet bli opplevd som problematisk og utfordrende av de berørte innbyggerne. En slik opplevelse vil kunne bli forsterket dersom dagens politiske og administrative system ikke tilpasses nye forutsetninger. Resultatet vil kunne bli et svekket lokalt demokrati. Utvalget tar også som utgangspunkt at det vil være lettere å gjennomføre sammenslåinger med kommuner som i stor grad opplever å ha interkommunal identitet, enn mellom kommuner som ikke har det.

I Bodø kommune har vi erfaringene fra sammenslåingen med Skjerstad i 2005. Området som tidligere inngikk i Skjerstad kommune fikk et lokalutvalg basert på direkte valg, med i all hovedsak rådgivende funksjoner overfor bystyret. Lokalutvalget har rettigheter i den interne saksgang i kommunen. Formålet med opprette kommunedelsutvalget i Skjerstad var å:

- Ivareta og fremme lokalområdets interesser overfor kommunenes politiske organer, administrasjon og andre offentlige instanser.
- Være kontaktforum mellom den kommunale forvaltningen og lokalmiljøet. • Utarbeide strategier og fremme forslag til utvikling av lokalmiljøer på områder som: Bosetting, oppvekstmiljø, helse, omsorg, arealdisponering, kommunikasjon, service, sysselsetting, næringsutvikling, - og på øvrige områder av interesse for lokalbefolkningen
- Avgi råd overfor kommunen i saker som spesielt berører området
- Plansaker og andre saker som spesielt berører lokalutvalgets område skal sendes til lokalutvalget for uttalelse/medvirkning tidligst mulig i en utrednings/arbeidsprosess.

Rapporter som har tatt for seg erfaringer knyttet til sammenslåingen av Bodø og Skjerstad viser at det har vært positive effekter i Skjerstad som følge av sammenslåingen og at innbyggerne i Skjerstad er tilfredse med å være en del av Bodø kommune.

Vurderinger

Som det fremgår av ovennevnte vurdering er Bodø kommune ikke i en situasjon hvor vi må, eller er tvunget inn forhandlinger om kommunesammenslåing. Bodø kommune har gode forutsetninger for å bestå som egen kommune i uoverskuelig framtid.

Forventingene fra storting og regjering er at Bodø kommune er med på å utrede og vurdere om en annen kommunestruktur i vår region i større grad vil kunne oppfylle målene om

- Gode og likeverdig tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Selv om Bodø kommune «vil klare seg» også i fremtiden uten sammenslåinger vet vi at flere større sammenslåinger andre steder i landet vil medføre Bodø "rykker ned" på lista over større kommuner ved null-alternativet. Dette kan medføre at Bodøs får en svakere stemme inn mot nasjonale og regionale beslutninger – f.eks. ved spørsmål om plassering/tilførsel av offentlige/statlige arbeidsplasser og investeringer i infrastruktur og samferdselsanlegg.

Av intensjonsgrunnlaget som ble lagt frem for bystyret i sak PS 16/19 og 16/20 fremgår det at det ligger store muligheter i en fremtidig sammenslåing. På næringsiden kan vi sammen med nabokommunene bli blant de største kommunene i landet på havbruk og fiskeri. I tillegg har vi sammen store ressurser på industri, mineraler, ren energi, reiseliv, kompetanse m.m. Vi kan finne nye felles løsninger på samferdsels-, infrastruktur- og logistikkområdet. Og bygge en ny lokaldemokratimodell og fremtidens løsninger for tjenesteproduksjon i en stor by- og distriktskommune. En ny storkommune vil også være bedre rustet til å påta seg nye oppgaver, dersom dette blir aktuelt i sammenheng med kommunereformen.

Konklusjon

Formannskapet tar vurderingen av at Bodø kommune fortsetter som egen kommune, null-alternativet, til orientering.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
utviklingsdirektør

Saksbehandler: Egil Johansen

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

BDO-rapporten

Perspektivanalyse 2016-2025

<Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	15.10.2014
	Bystyret	30.10.2014

Kommunereformen

Forslag til innstilling

1. Bodø bystyre nedsetter en tverrpolitisk styringsgruppe i forbindelse med kommunereformen med funksjonstid til 31.12.2016 som ledes av ordfører. Styringsgruppen utarbeider mandat som vedtas av formannskapet.

Følgende velges:

.....
.....

2. Debatten i bystyret i forbindelse med denne kommunereform - saken skal gi føringer til arbeidet med å utarbeide mandat for styringsgruppen.
3. Bodø kommune søker om skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Nordland til å ansette prosjektleder for perioden 01.01.15 – 31.12.2016

Sammendrag

Kommunal – og moderniseringsministeren har i vedlagte invitasjon til ordfører inviterte alle kommuner i å delta i reformprosessen – ny kommunestruktur. Denne reformprosessen skal avsluttes med et kommunestyrevedtak senest våren 2016.

Bodø kommune er med i følgende utviklingsprosjekter som vil gi nyttig kunnskap i forbindelse med vurderinger om nye kommunestruktur:

1. Mulighetsstudier for Salten i regi av Salten regionråd.
2. Utviklingsprogram for byregioner – et prosjekt i regi av kommunaldepartementet.
3. Å utvikle en by – og regionsenterpolitikk i Nordland i regi av Nordland fylkeskommune.

Departementet skisserer to løp i forbindelse med ny kommunestruktur – en kjapp prosess for kommuner som er i ferd med å bestemme seg, og en prosess som tar noe lenger tid.

Bodø kommune er invitert til å være med i en prosess som innebærer viktige avgjørelser med tanke på Bodøs framtid. Rådmannen mener at kommunens politikere bør tungt inn i vurderinger, utvikling av strategier og forhandlingsopplegg og inviterer derfor bystyret til å nedsette en tverrpolitisk styringsgruppe med funksjonstid til 31.12.2016.

Rådmannen har også under «konklusjoner» i denne saken formulert noen områder som bør drøftes i bystyret i forbindelse med denne sak.

Saksopplysninger

Bakgrunn:

Rådmannen orienterte før sommerferien formannskap og bystyre om kommunereformen, jfr. vedlegg. Referatsaken inneholdt:

- Delrapport fra ekspertutvalget: Kriterier for god kommunestruktur
- Meldingsdel til kommuneproposisjonen: Kommunereform
- Kommunestruktur i Salten. Forslag til utredningsprogram fra Salten Regionråd.

I vedlagte skriv inviterer kommunal- og moderniseringsministeren ordførerne i alle landets kommuner til å delta i reformprosessen. Dette med bakgrunn i Stortingets behandling og klarsignal til reformen der siktemålet er at alle kommuner skal vurdere og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Et flertall i kommunal – og forvaltningskomiteen understreket «at det er eit utredningsansvar for alle kommuner.»

Kommunalministeren forstår det slik at alle kommuner skal gå gjennom prosessen med å diskutere og vurdere sammenslåing og at prosessen avsluttes med et kommunestyrevedtak **senest innen våren 2016.**

Tidsplan for kommunereformen:

- Vår 2014: Stortingsbehandling av mål for reformen og opplegget for videre arbeid.
- Høst 2014, 2015 og vår 2016: Regionale prosesser med KS, fylkesmenn og kommuner. Oppsummeres av fylkesmennene høsten 2016.
- Vår 2015: Regjeringen legger frem forslag til nye oppgaver for kommunene. Stortingsbehandling av denne meldingen.
- Høst 2015 og vår 2016: Kommunale vedtak om sammenslåing.
- Vår 2016: Vedtak i kongelige resolusjoner om sammenslåing av kommuner for de kommuner som er tidlig ute med lokale vedtak.
- Vår 2017: Regjeringen fremmer proposisjoner om ny kommunestruktur og om nye oppgaver til kommunene. Stortingsbehandling av disse proposisjonene.

Parallelt med dette pågår det flere andre prosesser som kan gi nyttig informasjon til kommunereformarbeidet i Bodø kommune:

1. Mulighetsstudier for Salten i regi av Salten regionråd.

Salten Regionråd ønsker å utrede en framtidsrettet og robust organisering av kommunal sektor i Salten.

Utredningsprogrammet ble vedtatt av Salten Regionråd den 5. juni 2014 og følgende tema skal belyses gjennom prosessen:

- a) Kommunal tjenesteproduksjon og økonomi
- b) Infrastruktur, samferdsel, utdanning og kompetanse
- c) Frivillig sektor

- d) Muligheter og utfordringer med fokus på industri, næringsliv og sysselsetting
- e) Demokrati, innflytelse og deltakelse
- f) Alternative modeller for organisering av kommunal sektor i Salten som i et langsiktig perspektiv gir livskraftige lokalsamfunn og robuste kommuner
- g) Nye oppgaver og muligheter

Utredningen skal svare på hvordan man best kan ivareta de grunnleggende rollene som kommunesektoren skal forvalte i framtiden. Utredningen skal dokumentere, analysere og vurdere de utfordringene som er knyttet til kommunen som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena.

Følgende skal utredes:

Utredningens problemstillinger og analysemomenter kan deles inn i fire delutredninger:

Kommunens roller	Hovedproblemstillinger som skal utredes	Faktorer som skal vurderes i sammenheng med problemstillingene
Delutredning A: Tjenesteyting	1. Hvordan sikre kvalitet, effektiv ressursbruk og likeverdighet i tjenesteproduksjonen ved ny kommunestruktur?	<ul style="list-style-type: none"> • Administrativ kapasitet • Tilgang på relevant kompetanse • Kommunaløkonomisk soliditet • Demografisk utvikling • Næringsstruktur • Lokal identitet • Frivillig sektors rolle • Utfordringer i samhandlingsreformen
Delutredning B: Myndighetsutøvelse	2. Hvordan ivareta rettsikkerhet, forutsigbarhet, habilitet og likebehandling i en ny kommunestruktur?	
Delutredning C: Samfunnsutvikling	3. Hvordan sikre helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøsyn i en ny kommunestruktur? 4. Hvordan tilrettelegge for positiv nærings- og kulturutvikling i en ny kommunestruktur?	
Delutredning D: Demokratisk arena	5. Hvordan sikre effektiv lokalpolitisk styring, og en aktiv lokalpolitisk arena i en ny kommunestruktur?	

I delutredning A-D skal punktene a) – g) belyses (se ovenfor).

I tillegg skal følgende områder ha et sterkt fokus i utredningsarbeidet:

- 1) Både fordeler og ulemper for en ivaretagelse av de overnevnte rollene skal vurderes i de strukturalternativene som utredningen anbefaler. **Eventuelle sentraliseringseffekter av de foreslåtte strukturalternativene skal vies særlig oppmerksomhet.**
- 2) **Aktuelle alternativer for ny kommuneinndeling skal framkomme av selve utredningsarbeidet og i nær dialog med kommunene.**

Anbefalinger om ny kommunestruktur skal ta utgangspunkt i faglige vurderinger av hvordan kommunene best forvalter sine kjerneoppgaver i framtiden. På denne bakgrunn skal utredningen gi grunnlag for en bred prosess i regionen omkring framtidig kommunestruktur som er i tråd med det forløpet for kommunereformen som er skissert i kommuneproposisjonen. Utredningsarbeidet skal også ta høyde for endringer i kommunens oppgavestruktur som vil bli skissert i ny stortingsmelding våren 2015.

Salten Regionråd legger opp til et nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland, KS Nordland og Nordland fylkeskommune der hvor det er naturlig. Siktemålet er at prosjektet/prosessen skal munne ut i beslutninger i kommunestyrene om igangsetting av konkrete sammenslåingsprosesser.

2. Utviklingsprogram for byregioner:

Utviklingsprogram for byregioner er initiert av kommunal- og moderniseringsdepartementet og skal bidra til økt kunnskap om samspill mellom by og omland og styrke disse områdenes regionale vekstkraft, med sikte på utvikling i regionen som helhet. Bodø inviterte i januar i år alle saltenkommunene til å delta i utviklingsprogrammet. Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Hamarøy og Steigen takket ja, mens Fauske, Sørfold og Meløy takket nei. Bodø ble som en av 33 byregioner tatt opp i programmet og ble i mars tildelt 1 100 000 kroner for å drive kunnskapsinnhenting om veksthemmende faktorer i Salten.

Gjennom en omfattende litteraturstudie er alle overordnede planer for alle Saltenkommunene, samt viktige regionale og nasjonale planer gjennomgått for å identifisere de ulike kommuners fortrinn og svakheter. I tillegg er all relevant statistikk gjennomgått. Litteraturstudien er oppsummert i en kortrapport.

Det er også utført en omfattende intervjustudie. Alle rådmenn og ordførere i Salten er intervjuet, i tillegg er en rekke næringslivstopper, kulturpersonligheter, akademia med mer intervjuet, til sammen 44 personer. Intervjuobjektene har vært godt spredt både geografisk og næringsmessig. Intervjustudien er oppsummert i en kortrapport.

Begge studiene danner grunnlaget for en hovedrapport som ble offentligjort og presentert på Salten regionrådsmøte den 18.september. Hovedrapporten gir en utfyllende beskrivelse av hovedutfordringene i Salten i dag. Hvilke faktorer som hemmer vekst i Salten, hvilke faktorer som hemmer vekst i de ulike kommunene og hvilke faktorer som hindrer samspill i kommunen.

Studien gir viktige bidrag inn i debatten om fremtidig kommunestruktur. Studien skal følges opp med utarbeidelse av mulige strategier/tiltak for å løse de identifiserte faktorene. Disse strategiene/tiltak vil danne grunnlag for å søke på fase 2 av utviklingsprogram for byregioner som er et treårig løp med fokus på å fjerne veksthemmende faktorer. KMD vil 11. januar 2015 lyse ut fase 2 av prosjektet.

Hovedfunn:

Kunnskapsinnhenting vedrørende «Utviklingsprogram for byregioner Bodø og Salten» inneholder svært mange interessante funn og betraktninger. I denne sammenheng tas med følgende:

Kort sammenfatning av faktorer som hindrer samspill med Bodø som regionsenter:

	Beiarn	Fauske	Gildeskål	Hamarøy	Meløy	Saltdal	Steigen	Sørfold
Avstand								
Frykt								
Informasjonsmangel								
Passivitet								
Kampen om de kloke hodene								
Sentralisering								

Kommentarer til tabellen:

1. Avstanden til Bodø i kilometer og reisetid.
2. Frykt for at Bodø skal utøve sin makt i for form av størrelse og manglende prioriteringer for og på vegne av omlandskommunene. Mangel på initiativ fra Bodø om samarbeid. Det er en forventning om at Bodø skal hjelpe de andre kommunene. Samtidig så er det en viss frykt for at Bodø som den sterke part skal utnytte styrken sin. Det er en manglende definisjon av hva man skal samarbeide om strategisk nivå.
3. Det tas ikke initiativ til samarbeid. Bodø må være initiativtaker og pådriver. Hvis ikke Bodø tar ansvar, gjør ingen andre det – Bodø blir følgelig premissgiver og finansierer samarbeidet mellom kommunene.
4. Mange opplever at Bodø har helt andre utfordringer og annet fokus. Nabokommunenes opplevelser er at de hverken blir sett eller hørt.
5. Kommensammenslåinger handler i stor grad om indentitet og ikke rasjonalitet. Arbeidet med kommunestruktur påvirker sammenhandlingen i regionen.
6. Bodø er betydelig større enn de andre kommunene, men har mange av de samme utfordringene med særlig fokus på å beholde og rekruttere de under 40 år. Kampen om å beholde ungdom og rekruttering av bedrifter og medarbeidere.
7. Stor diversitet i næringsstruktur vanskeliggjør samarbeid og klyngeutvikling. Regionen mangler de store motorene innenfor næringslivet. Næringslivet består i all hovedsak av bedrifter med under 10 ansatte.
8. *Det går igjen i mange samtaler at Bodø oppleves som raus og velvillig innstilt, mengden interkommunal samarbeid underbygger dette.*

3. Prosjekt i regi av Nordland fylkeskommune:

Nordland fylkeskommune i juni 2013 å starte opp et 3-årig prosjekt for å utvikle en by- og regionsenterpolitikk for Nordland. Arbeidet skal legge til grunn hver enkelt by- og regionsenters særlige utfordringer og muligheter, for deretter å etablere mål, strategier og tiltak for hver by innenfor temaene: 1. Vekstkraft, 2. Attraktivitet, 3. Regionforstørring og 4. Samarbeid by og

omland. Dette vil legge grunnlaget for en by- og regionsenterpolitikk for Nordland. Prosjektet er hjemlet i fylkesplan for Nordland 2013-2025.

Bodø deltar i dette prosjektet sammen med de 9 andre regionsentrene i Nordland (Leknes, Svolvær, Sortland, Narvik, Fauske, Mo i Rana, Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund).

I fylkesplanen heter det: *«I utviklingen av livskraftige lokalsamfunn og regioner må både fylkessentret, regionsentrene og lokalsentrene utvikles. Sentralisering er en global trend. Befolkninga velger i stadig større grad å bo i byene – også i Nordland. For å demme opp for fraflytting fra fylket og spesielt fra distriktene, må det satses særskilt på regionsentrene som lokomotiver for god utvikling i regionene».*

Fylkesplanen har to strategier for å følge dette opp:

- Styrke regionsentrene som funksjonelle sentra
- Styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen.

Nordland fylkeskommune ser sitt prosjekt i nær sammenheng med KMD sitt prosjekt. For Bodø sin del er KMD sitt prosjekt viktigst i forhold til regionsenterfunksjonen, mens fylkeskommunen sitt prosjekt er viktigst for fylkessenterfunksjonen.

Vurderinger

Ovennevnte prosjekter vil gi nyttig informasjon og kunnskap i forbindelse med kommunereformen.

I tillegg til dette bør man se på tidligere erfaringer. Bodø kommune har unike erfaringer fordi kommunen allerede har gjennomført kommunesammenslutning med Skjerstad.

I rapporten «Å bygge en ny kommune» har Telemarkforskning gjennomgått erfaringer av fire kommunesammenslutninger. Disse er:

- Bodø/Skerstad 1.1.2005
- Ølen/Vindafjord 1.1.2006
- Aure/Tustna 1.1.2006
- Kristiansund/Frei 1.1.2008

Hovedkonklusjonen er at kommunene klarer gjennomføringen innen oppsatt tidsplan, men at også flere oppgaver og utfordringer i mange tilfeller skyves over på den nye kommunen. Gjennomføring av en kommunesammenslutning er en særdeles kompleks og krevende prosess som krever betydelig kompetanse og handlekraft for å kunne gjennomføres på en god måte både politisk og administrativt.

Telemarkforskning sier videre: «Vegen til målet har sine humper og svinger. Kommunene får noen riper i lakken her og der, men ikke verre enn at man «står han av». Politikere og ansatte trekker stort sett i samme retning, det er lite obstruksjoner underveis. Det er masse å lære av alle disse fire sammenslutningene.»

Når det gjelder læring har Telemarkforskning gitt noen gode råd til kommunene (-og noen tips til staten). En gjengir noen her uten å kommentere dette ytterligere:

- Allerede i sonderings- eller utredningsfasen av prosessen bør man tidligst mulig lage en hovedframdriftsplan for hele sammenslutningsprosessen.
- Lag en intensjonsavtale før innbyggerhøring/folkeavstemning.
- Sørg for en god innbyggerdialog.
- Den største kommunen bør vise raushet overfor den minste
- Gjennomføringsfasen bør være lang nok, men heller ikke lenger enn nødvendig

- Lag en prosjektorganisasjon med tilstrekkelig bemanning, og sørg for en klar oppgave – og ansvarsfordeling
- Tillitsvalgte må tidlig trekkes inn i prosessen
- Den administrative hovedstrukturen må tidlig på plass
- Bruk arbeidsgrupper med tydelig mandat og bred deltagelse i forbindelse med utredning av detaljert administrativ organisering
- Kommunen bør ha felles økonomiplan/budsjett og økonomisystem det siste året før sammenslutning.
- Lær av andre!

Salten regionråd satte i 2002 «Kommunestruktur i Salten» på dagsorden. I perioden 2002 – 2006 ble det produsert rapporter innenfor følgende områder:

- Oppsummeringsrapport.pdf
- Demografi
 - A-Demografi-090206.pdf
 - Sammendrag Delrapport A.doc
- Næringsutvikling og sysselsetting
 - B-Naering.pdf
 - Sammendrag Delrapport B.doc
- Kultur og idrett
 - C-Kultur-idrett-130206.pdf
 - Sammendrag Delrapport C.doc
- Infrastruktur, samferdsel, utdanning og kompetanse
 - D-Samferdsels-140206.pdf
 - Sammendrag Delrapport D.doc
- Kommunal tjenesteproduksjon og kommunal økonomi
 - E-Økonomi-tjeneste-100201.pdf
 - Sammendrag Delrapport E.doc
- Demokrati, innflytelse og deltagelse
 - F-Demokrati.pdf
 - Sammendrag Delrapport F.doc

Disse dokumentene er fortsatt tilgjengelige på <http://www.salten.no/prosjekter/kommunestruktur.html>

Kommunal- og moderniseringsministeren sier i sitt vedlagte skriv til ordfører at alle kommuner inviteres til å sette i gang med «nabopraten» om kommunestruktur.

Imidlertid er vurdering av kommunestruktur tunge politiske prosesser. Skal Bodø være «raus storebror» med alt dette innebærer, eller skal man stille krav tidlig i slike samtaler? I så fall - hvilke krav er viktig for Bodø kommune? Skal man tilby samtaler til bestemte kommuner, eller skal man selge seg inn til alle kommuner i Salten? Det kan også være kommuner som har interesse av å snakke med Bodø kommune om kommunestruktur som ligger utenfor Salten.

Departementet skisserer to løp:

Løp 1: Kongelig resolusjon. For kommuner som gjør likelydende kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne vedtas på nasjonalt nivå i løpet av våren 2016. En slik sammenslåing vil tre i kraft fra 1.1.2018.

Løp 2: Proposisjon om en helhetlig kommunestruktur til Stortinget våren 2017.

I utarbeidelsen av beslutningsgrunnlaget for Stortinget vil det bli lagt til grunn at enkeltkommuner ikke skal kunne stanse endringer som er ønsket og hensiktsmessig ut fra regionale og nasjonale hensyn. I proposisjonen vil det dermed kunne foreslås sammenslåinger av kommuner som avviker fra de lokale vedtakene. Departementet legger til grunn av sammenslåingene som et utgangspunkt vil iverksettes senest fra 1. januar 2020.

Dette betyr at Bodø kommune kan komme til å håndtere både løp 1 (for enkeltkommuner som ønsker samtaler raskt), og løp 2 (gjennom prosessen i regi av Salten regionråd) samtidig.

Hovedrapporten i forbindelse med «Kunnskapsinnhenting i forbindelse med utviklingsprogram for byregioner Bodø og Salten» viser at regionen har betydelige utfordringer. Saltenregionen er ikke en ensartet region. Hver kommune har særtrekk innenfor størrelse, befolkningssammensetning, næringsgrunnlag, historie og samferdsel. Regionen dekker et betydelig geografisk område, og kan ikke sees på som et homogent område. Regionen har ikke felles bolig-, arbeids – og servicemarked, og avstanden mellom flere av kommunene er stor og kronglete.

Men har vi likevel et «skjebnefellesskap»?

Som sagt ovenfor tilsier all erfaring at alle spørsmål og strategier om ny kommunestruktur bør bearbeides og siles gjennom tunge politiske prosesser. Rådmannen vil derfor foreslå at det nedsettes en tverrpolitisk styringsgruppe der alle politiske partier er representert som får i oppdrag å utarbeide Bodø kommunes egne strategier i forbindelse med kommunereformen, og som tar stilling til kommunestrukturalternativer etter hvert som de avtegner seg i prosessen i Salten Regionråd. Denne gruppen bør være robust over tid og «overleve» neste kommunevalg når det gjelder sammensetning av partier. Funksjonstid bør være fram til 31.12.2016, og gruppen bør rapportere til formannskap/bystyre. Ordfører bør lede denne politiske gruppen.

Et alternativ til en tverrpolitisk styringsgruppe er at formannskapet har denne rollen. Imidlertid vil ikke alle partier være representert i en slik løsning, og en slik løsning vil høgst sannsynlig ikke være så robust over tid.

Rådmannen vil rigge administrasjonen slik at ovennevnte prosjekter kan samkjøres og at nyttig og relevant kunnskap kan overføres til den tverrpolitiske kommunereformgruppen i Bodø. En antar også at det vil oppstå spørsmål og alternativer som administrasjonen i Bodø kommune selv må utrede slik at det må avsettes ressurser til analysearbeid og utredninger. I den forbindelse vil administrasjonen søke fylkesmannen i Nordland om skjønnsmidler til en prosjektleder som kan være i aktivitet ut 2016.

En vil foreslå at kommunereformgruppen fremmer forslag til mandat som vedtas av formannskapet.

Konklusjon og anbefaling

Områder som bør drøftes i bystyret den 30.10.14 kan være følgende:

- a) Et hovedspørsmål er selvsagt om Bodø kommune skal ha en positiv holdning til kommunesammenslåing. I prinsippet er Bodø kommune i dag «stor nok» (jfr. spørsmålet om minimumsstørrelse, der både kompetanse, robusthet mv er omtalt). Dog er det slik at:
 - Størrelse kan ha en betydning; bla i diskusjonene på nasjonalt nivå om plassering av funksjoner mv.
 - Det vil være oppsiktsvekkende for nabokommunene om Bodø kommune nå signaliserer at vi ikke vil drøfte kommunesammenslåing.

- Nabokommunene rundt oss er ulike. Rådmannen mener likevel at Bodø kommune skal møte alle kommunene positivt, og ikke signalisere noen sterke preferanser.
- b) Alle kommuner har en utredningsplikt, jfr brev fra statsråden. Forventer bystyret en egen utredning i tillegg til det arbeidet som pågår i regi av regionrådet, samt i de to prosjektene som er beskrevet i saken?
- c) Hvilken holdning skal Bodø ha til enkeltkommuner som nå kommer med ønske om å drøfte kommunesammenslåing tidligere, jfr Gildeskål? Rådmannen anbefaler en positiv tilnærming; dvs at vi går i dialog med de kommuner som ønsker det.
- d) Hvilken holdning skal Bodø ha til å delta i utredninger der målet ikke er full sammenslåing, men å etablere et tett samarbeid der Bodø tar ansvar for deler av tjenesteytingen i nabokommunen, jfr Røst som ønsker å være en «mikrokommune»? (dvs. at Bodø har ansvar for deler av oppgavene.) Rådmannen tilrår at vi skal være positiv til å utrede dette.
- e) Hvor proaktive skal Bodø være i de påbegynte prosesser? Bodø har hatt en «tilbakelent» rolle til nå for ikke å bli beskylt for å ville overkjøre nabokommuner. Fylkesmann og departement forventer nå at de store kommunene har en aktiv rolle (bla ved at vi på selvstendig grunnlag utreder sammenslåinger). Samtidig viser funnene i utviklingsprogrammet (og diskusjonene i regionrådet) at flere kommuner mener at Bodø er for passiv; og har en forventning om at Bodø tar initiativ.
- f) Demokraturverdiene er viktige. Her kan det drøftes flere aspekter:
- Informasjonstiltak til befolkningen. Hvilke informasjonstiltak vurderer Bystyret må gjøres overfor befolkningen i Bodø kommune vedr. kommunestrukturen?
 - Folkeavstemming: Skal det vurderes en veiledende folkeavstemming i Bodø? Nærmiljøutvalgene. Skal Bodø kommune satse på slike utvalg som en del av kommunesammenslåingen. I så fall kan det kanskje søkes fylkesmannen om utredningsmidler for å evaluere ordningen i dag, samt utrede videreutvikling av ordningen. Her kan det bla drøftes rolle/ oppgave, myndighet, administrasjon knyttet til en omfattende utbygging av ordningen med nærmiljøkontor.

Rådmannen viser til at hver kommune kan få kr. 100.000 til informasjonstiltak og folkeavstemming. I tillegg mener rådmannen at diskusjoner med øvrige kommuner viser at ordning med kommunedelsutvalg kan bidra positivt i forbindelse med denne kommunereformen.

- g) Også de «vanskelige» spørsmålene må drøftes i prosessen:
- Kraft og kraftinntekter. Dette vet vi er et spørsmål som kraftkommunene er opptatt av. Kan/ skal slike inntekter for en tid øremerkes til en kommunedel?
 - Økonomisk status. Noen kommuner er rike, andre har store økonomiske utfordringer. Hvilken betydning skal dette ha?
 - Eksisterende struktur på tjenestetilbudet. Eks. har noen kommuner strukturelle utfordringer vedr. skole, mens andre har gjennomført strukturendringer.
 - Samisk språklov. Noen kommuner kan være inne i samisk område, mens andre ligger utenfor.
 - Interkommunalt samarbeid contra kommunesammenslåinger

- Nye oppgaver. Ekspertutvalget kommer med ny rapport i desember 2014. Men allerede nå antydes for eksempel fra samferdselsdepartementet at kollektivtransport, dvs buss og båt, kan komme til å bli overført fra fylkeskommunene til kommunene.

En konstruktiv debatt om disse spørsmål, og eventuelt nye spørsmål som kommer opp i forbindelse med dette, vil gi signaler fra bystyret når det gjelder å utarbeide mandat for styringsgruppen.

Rådmannen vil anbefale at bystyret nedsetter en tverrpolitisk gruppe i forbindelse med kommunereformen med funksjonstid til 31.12.2016.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingssjef

Saksbehandler: Tom Solli

Trykte vedlegg:

Vedlegg

- 1 Invitasjon til å delta i reformprosessen
- 2 Kommunereform

<Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
14/204	Formannskapet	15.10.2014
14/141	Bystyret	30.10.2014

Kommunereformen

Forslag til innstilling

1. Bodø bystyre nedsetter en tverrpolitisk styringsgruppe i forbindelse med kommunereformen med funksjonstid til 31.12.2016 som ledes av ordfører. Styringsgruppen utarbeider mandat som vedtas av formannskapet.

Følgende velges:

.....
.....

2. Debatten i bystyret i forbindelse med denne kommunereform - saken skal gi føringer til arbeidet med å utarbeide mandat for styringsgruppen.
3. Bodø kommune søker om skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Nordland til å ansette prosjektleder for perioden 01.01.15 – 31.12.2016

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingssjef

Saksbehandler: Tom Solli

Formannskapets behandling i møte den 15.10.2014:

Votering

Forslag til innstilling tiltrådt mot en stemme (1R)

Formannskapets innstilling

1. Bodø bystyre nedsetter en tverrpolitisk styringsgruppe i forbindelse med kommunereformen med funksjonstid til 31.12.2016 som ledes av ordfører. Styringsgruppen utarbeider mandat som vedtas av formannskapet.

Følgende velges:

.....
.....

2. Debatten i bystyret i forbindelse med denne kommunereform - saken skal gi føringer til arbeidet med å utarbeide mandat for styringsgruppen.
3. Bodø kommune søker om skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Nordland til å ansette prosjektleder for perioden 01.01.15 – 31.12.2016

Bystyrets behandling i møte den 30.10.2014:

Forslag

Fra Ole-Henrik Hjartøy (H) på vegne av H, FrP, KrF, SP, V:

Tillegg punkt 1:

I tillegg til ordfører utgjør samtlige gruppeledere styringsgruppen.

Votering

Innstillingens pkt 1: Vedtatt mot 3 stemmer (3R)

Fellesforslag fra H, FrP, KrF, SP, V: Enstemmig vedtatt

Innstillingens pkt 2 og 3: Enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Bodø bystyre nedsetter en tverrpolitisk styringsgruppe i forbindelse med kommunereformen med funksjonstid til 31.12.2016 som ledes av ordfører. Styringsgruppen utarbeider mandat som vedtas av formannskapet.

I tillegg til ordfører utgjør samtlige gruppeledere styringsgruppen.

2. Debatten i bystyret i forbindelse med denne kommunereformsaken skal gi føringer til arbeidet med å utarbeide mandat for styringsgruppen.
3. Bodø kommune søker om skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Nordland til å ansette prosjektleder for perioden 01.01.15 – 31.12.2016

Sammendrag

Kommunal – og moderniseringsministeren har i vedlagte invitasjon til ordfører inviterte alle kommuner i å delta i reformprosessen – ny kommunestruktur. Denne reformprosessen skal avsluttes med et kommunestyrevedtak senest våren 2016.

Bodø kommune er med i følgende utviklingsprosjekter som vil gi nyttig kunnskap i forbindelse med vurderinger om nye kommunestruktur:

1. Mulighetsstudier for Salten i regi av Salten regionråd.
2. Utviklingsprogram for byregioner – et prosjekt i regi av kommunaldepartementet.
3. Å utvikle en by – og regionsenterpolitikk i Nordland i regi av Nordland fylkeskommune.

Departementet skisserer to løp i forbindelse med ny kommunestruktur – en kjapp prosess for kommuner som er i ferd med å bestemme seg, og en prosess som tar noe lenger tid.

Bodø kommune er invitert til å være med i en prosess som innebærer viktige avgjørelser med tanke på Bodøs framtid. Rådmannen mener at kommunens politikere bør tungt inn i vurderinger, utvikling av strategier og forhandlingsopplegg og inviterer derfor bystyret til å nedsette en tverrpolitisk styringsgruppe med funksjonstid til 31.12.2016.

Rådmannen har også under «konklusjoner» i denne saken formulert noen områder som bør drøftes i bystyret i forbindelse med denne sak.

Saksopplysninger

Bakgrunn:

Rådmannen orienterte før sommerferien formannskap og bystyre om kommunereformen, jfr. vedlegg. Referatsaken inneholdt:

- Delrapport fra ekspertutvalget: Kriterier for god kommunestruktur
- Meldingsdel til kommuneproposisjonen: Kommunereform
- Kommunestruktur i Salten. Forslag til utredningsprogram fra Salten Regionråd.

I vedlagte skriv inviterer kommunal- og moderniseringsministeren ordførerne i alle landets kommuner til å delta i reformprosessen. Dette med bakgrunn i Stortingets behandling og klarsignal til reformen der siktemålet er at alle kommuner skal vurdere og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Et flertall i kommunal – og forvaltningskomiteen understreket «at det er eit utredningsansvar for alle kommuner.»

Kommunalministeren forstår det slik at alle kommuner skal gå gjennom prosessen med å diskutere og vurdere sammenslåing og at prosessen avsluttes med et kommunestyrevedtak **senest innen våren 2016.**

Tidsplan for kommunereformen:

- Vår 2014: Stortingsbehandling av mål for reformen og opplegget for videre arbeid.
- Høst 2014, 2015 og vår 2016: Regionale prosesser med KS, fylkesmenn og kommuner. Oppsummeres av fylkesmennene høsten 2016.

- Vår 2015: Regjeringen legger frem forslag til nye oppgaver for kommunene. Stortingsbehandling av denne meldingen.
- Høst 2015 og vår 2016: Kommunale vedtak om sammenslåing.
- Vår 2016: Vedtak i kongelige resolusjoner om sammenslåing av kommuner for de kommuner som er tidlig ute med lokale vedtak.
- Vår 2017: Regjeringen fremmer proposisjoner om ny kommunestruktur og om nye oppgaver til kommunene. Stortingsbehandling av disse proposisjonene.

Parallelt med dette pågår det flere andre prosesser som kan gi nyttig informasjon til kommunereformarbeidet i Bodø kommune:

1. Mulighetsstudier for Salten i regi av Salten regionråd.

Salten Regionråd ønsker å utrede en framtidsrettet og robust organisering av kommunal sektor i Salten.

Utredningsprogrammet ble vedtatt av Salten Regionråd den 5. juni 2014 og følgende tema skal belyses gjennom prosessen:

- Kommunal tjenesteproduksjon og økonomi
- Infrastruktur, samferdsel, utdanning og kompetanse
- Frivillig sektor
- Muligheter og utfordringer med fokus på industri, næringsliv og sysselsetting
- Demokrati, innflytelse og deltakelse
- Alternative modeller for organisering av kommunal sektor i Salten som i et langsiktig perspektiv gir livskraftige lokalsamfunn og robuste kommuner
- Nye oppgaver og muligheter

Utredningen skal svare på hvordan man best kan ivareta de grunnleggende rollene som kommunesektoren skal forvalte i fremtiden. Utredningen skal dokumentere, analysere og vurdere de utfordringene som er knyttet til kommunen som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena.

Følgende skal utredes:

Utredningens problemstillinger og analysemomenter kan deles inn i fire delutredninger:

Kommunens roller	Hovedproblemstillinger som skal utredes	Faktorer som skal vurderes i sammenheng med problemstillingene
Delutredning A: Tjenesteyting	1. Hvordan sikre kvalitet, effektiv ressursbruk og likeverdighet i tjenesteproduksjonen ved ny kommunestruktur?	<ul style="list-style-type: none"> • Administrativ kapasitet • Tilgang på relevant kompetanse
Delutredning B: Myndighetsutøvelse	2. Hvordan ivareta rettsikkerhet, forutsigbarhet, habilitet og likebehandling i en ny kommunestruktur?	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunaløkonomisk soliditet

Delutredning C: Samfunnsutvikling	<p>3. Hvordan sikre helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn i en ny kommunestruktur?</p> <p>4. Hvordan tilrettelegge for positiv nærings- og kulturutvikling i en ny kommunestruktur?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Demografisk utvikling • Næringsstruktur • Lokal identitet • Frivillig sektors rolle • utfordringer i samhandlingsreformen
Delutredning D: Demokratisk arena	<p>5. Hvordan sikre effektiv lokalpolitisk styring, og en aktiv lokalpolitisk arena i en ny kommunestruktur?</p>	

I delutredning A-D skal punktene a) – g) belyses (se ovenfor).

I tillegg skal følgende områder ha et sterkt fokus i utredningsarbeidet:

- 1) Både fordeler og ulemper for en ivaretagelse av de overnevnte rollene skal vurderes i de strukturalternativene som utredningen anbefaler. **Eventuelle sentraliseringseffekter av de foreslåtte strukturalternativene skal vies særlig oppmerksomhet.**
- 2) **Aktuelle alternativer for ny kommuneinndeling skal framkomme av selve utredningsarbeidet og i nær dialog med kommunene.**

Anbefalinger om ny kommunestruktur skal ta utgangspunkt i faglige vurderinger av hvordan kommunene best forvalter sine kjerneoppgaver i framtiden. På denne bakgrunn skal utredningen gi grunnlag for en bred prosess i regionen omkring framtidig kommunestruktur som er i tråd med det forløpet for kommunereformen som er skissert i kommuneproposisjonen.

Utredningsarbeidet skal også ta høyde for endringer i kommunens oppgavestruktur som vil bli skissert i ny stortingsmelding våren 2015.

Salten Regionråd legger opp til et nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland, KS Nordland og Nordland fylkeskommune der hvor det er naturlig. Siktemålet er at prosjektet/prosessen skal munne ut i beslutninger i kommunestyrene om igangsetting av konkrete sammenslåingsprosesser.

2. Utviklingsprogram for byregioner:

Utviklingsprogram for byregioner er initiert av kommunal- og moderniseringsdepartementet og skal bidra til økt kunnskap om samspill mellom by og omland og styrke disse områdenes regionale vekstkraft, med sikte på utvikling i regionen som helhet. Bodø inviterte i januar i år alle saltenkommunene til å delta i utviklingsprogrammet. Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Hamarøy og Steigen takket ja, mens Fauske, Sørfold og Meløy takket nei. Bodø ble som en av 33 byregioner tatt opp i programmet og ble i mars tildelt 1 100 000 kroner for å drive kunnskapsinnhenting om veksthemmende faktorer i Salten.

Gjennom en omfattende litteraturstudie er alle overordnede planer for alle Saltenkommunene, samt viktige regionale og nasjonale planer gjennomgått for å identifisere de ulike kommuners fortrinn og svakheter. I tillegg er all relevant statistikk gjennomgått. Litteraturstudien er oppsummert i en kortrapport.

Det er også utført en omfattende intervjustudie. Alle rådmenn og ordførere i Salten er intervjuet, i tillegg er en rekke næringslivstopper, kulturpersonligheter, akademia med mer intervjuet, til

sammen 44 personer. Intervjuobjektene har vært godt spredt både geografisk og næringsmessig. Intervjustudien er oppsummert i en kortrapport.

Begge studiene danner grunnlaget for en hovedrapport som ble offentliggjort og presentert på Salten regionrådsmøte den 18.september. Hovedrapporten gir en utfyllende beskrivelse av hovedutfordringene i Salten i dag. Hvilke faktorer som hemmer vekst i Salten, hvilke faktorer som hemmer vekst i de ulike kommunene og hvilke faktorer som hindrer samspill i kommunen.

Studien gir viktige bidrag inn i debatten om fremtidig kommunestruktur. Studien skal følges opp med utarbeidelse av mulige strategier/tiltak for å løse de identifiserte faktorene. Disse strategiene/tiltak vil danne grunnlag for å søke på fase 2 av utviklingsprogram for byregioner som er et treårig løp med fokus på å fjerne veksthemmende faktorer. KMD vil 11. vinteren 2015 lyse ut fase 2 av prosjektet.

Hovedfunn:

Kunnskapsinnhenting vedrørende «Utviklingsprogram for byregioner Bodø og Salten» inneholder svært mange interessante funn og betraktninger. I denne sammenheng tas med følgende:

Kort sammenfatning av faktorer som hindrer samspill med Bodø som regionsenter:

	Beiarn	Fauske	Gildeskål	Hamarøy	Meløy	Saltødal	Steigen	Sørfold
Avstand								
Frykt								
Informasjonsmangel								
Passivitet								
Kampen om de kloke hodene								
Sentralisering								

Kommentarer til tabellen:

1. Avstanden til Bodø i kilometer og reisetid.
2. Frykt for at Bodø skal utøve sin makt i for form av størrelse og manglende prioriteringer for og på vegne av omlandskommunene. Mangel på initiativ fra Bodø om samarbeid. Det er en forventning om at Bodø skal hjelpe de andre kommunene. Samtidig så er det en viss frykt for at Bodø som den sterke part skal utnytte styrken sin. Det er en manglende definisjon av hva man skal samarbeide om strategisk nivå.
3. Det tas ikke initiativ til samarbeid. Bodø må være initiativtaker og pådriver. Hvis ikke Bodø tar ansvar, gjør ingen andre det – Bodø blir følgelig premissgiver og finansierer samarbeidet mellom kommunene.
4. Mange opplever at Bodø har helt andre utfordringer og annet fokus. Nabokommunenes opplevelser er at de hverken blir sett eller hørt.

5. Kommensammenslåinger handler i stor grad om indentitet og ikke rasjonalitet. Arbeidet med kommunestruktur påvirker sammenhandlingen i regionen.
6. Bodø er betydelig større enn de andre kommunene, men har mange av de samme utfordringene med særlig fokus på å beholde og rekruttere de under 40 år. Kampen om å beholde ungdom og rekruttering av bedrifter og medarbeidere.
7. Stor diversitet i næringsstruktur vanskeliggjør samarbeid og klyngeutvikling. Regionen mangler de store motorene innenfor næringslivet. Næringslivet består i all hovedsak av bedrifter med under 10 ansatte.
8. *Det går igjen i mange samtaler at Bodø oppleves som raus og velvillig innstilt, mengden interkommunal samarbeid underbygger dette.*

3. Prosjekt i regi av Nordland fylkeskommune:

Nordland fylkeskommune i juni 2013 å starte opp et 3-årig prosjekt for å utvikle en by- og regionsenterpolitikk for Nordland. Arbeidet skal legge til grunn hver enkelt by- og regionsenters særlige utfordringer og muligheter, for deretter å etablere mål, strategier og tiltak for hver by innenfor temaene: 1. Vekstkraft, 2. Attraktivitet, 3. Regionforstørring og 4. Samarbeid by og omland. Dette vil legge grunnlaget for en by- og regionsenterpolitikk for Nordland. Prosjektet er hjemlet i fylkesplan for Nordland 2013-2025.

Bodø deltar i dette prosjektet sammen med de 9 andre regionsentrene i Nordland (Leknes, Svolvær, Sortland, Narvik, Fauske, Mo i Rana, Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund).

I fylkesplanen heter det: *«I utviklingen av livskraftige lokalsamfunn og regioner må både fylkessentret, regionsentrene og lokalsentrene utvikles. Sentralisering er en global trend. Befolkninga velger i stadig større grad å bo i byene – også i Nordland. For å demme opp for fraflytting fra fylket og spesielt fra distriktene, må det satses særskilt på regionsentrene som lokomotiver for god utvikling i regionene».*

Fylkesplanen har to strategier for å følge dette opp:

- Styrke regionsentrene som funksjonelle sentra
- Styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen.

Nordland fylkeskommune ser sitt prosjekt i nær sammenheng med KMD sitt prosjekt. For Bodø sin del er KMD sitt prosjekt viktigst i forhold til regionsenterfunksjonen, mens fylkeskommunen sitt prosjekt er viktigst for fylkessenterfunksjonen.

Vurderinger

Ovennevnte prosjekter vil gi nyttig informasjon og kunnskap i forbindelse med kommunereformen.

I tillegg til dette bør man se på tidligere erfaringer. Bodø kommune har unike erfaringer fordi kommunen allerede har gjennomført kommunesammenslutning med Skjerstad.

I rapporten «Å bygge en ny kommune» har Telemarkforskning gjennomgått erfaringer av fire kommunesammenslutninger. Disse er:

- Bodø/Skerstad 1.1.2005
- Ølen/Vindafjord 1.1.2006
- Aure/Tustna 1.1.2006
- Kristiansund/Frei 1.1.2008

Hovedkonklusjonen er at kommunene klarer gjennomføringen innen oppsatt tidsplan, men at også flere oppgaver og utfordringer i mange tilfeller skyves over på den nye kommunen. Gjennomføring

av en kommunesammenslutning er en særdeles kompleks og krevende prosess som krever betydelig kompetanse og handlekraft for å kunne gjennomføres på en god måte både politisk og administrativt.

Telemarkforskning sier videre: «Vegen til målet har sine humper og svinger. Kommunene får noen riper i lakken her og der, men ikke verre enn at man «står han av». Politikere og ansatte trekker stort sett i samme retning, det er lite obstruksjoner underveis. Det er masse å lære av alle disse fire sammenslutningene.»

Når det gjelder læring har Telemarkforskning gitt noen gode råd til kommunene (-og noen tips til staten). En gjengir noen her uten å kommentere dette ytterligere:

- Allerede i sonderings- eller utredningsfasen av prosessen bør man tidligst mulig lage en hovedframdriftsplan for hele sammenslutningsprosessen.
- Lag en intensjonsavtale før innbyggerhøring/folkeavstemning.
- Sørg for en god innbyggerdialog.
- Den største kommunen bør vise raushet overfor den minste
- Gjennomføringsfasen bør være lang nok, men heller ikke lenger enn nødvendig
- Lag en prosjektorganisasjon med tilstrekkelig bemanning, og sørg for en klar oppgave – og ansvarsfordeling
- Tillitsvalgte må tidlig trekkes inn i prosessen
- Den administrative hovedstrukturen må tidlig på plass
- Bruk arbeidsgrupper med tydelig mandat og bred deltagelse i forbindelse med utredning av detaljert administrativ organisering
- Kommunen bør ha felles økonomiplan/budsjett og økonomisystem det siste året før sammenslutning.
- Lær av andre!

Salten regionråd satte i 2002 «Kommunestruktur i Salten» på dagsorden. I perioden 2002 – 2006 ble det produsert rapporter innenfor følgende områder:

- Oppsummeringsrapport.pdf
- Demografi
 - A-Demografi-090206.pdf
 - Sammendrag Delrapport A.doc
- Næringsutvikling og sysselsetting
 - B-Naering.pdf
 - Sammendrag Delrapport B.doc
- Kultur og idrett
 - C-Kultur-idrett-130206.pdf
 - Sammendrag Delrapport C.doc
- Infrastruktur, samferdsel, utdanning og kompetanse
 - D-Samferdsels-140206.pdf
 - Sammendrag Delrapport D.doc
- Kommunal tjenesteproduksjon og kommunal økonomi
 - E-Økonomi-tjeneste-100201.pdf
 - Sammendrag Delrapport E.doc
- Demokrati, innflytelse og deltagelse
 - F-Demokrati.pdf
 - Sammendrag Delrapport F.doc

Disse dokumentene er fortsatt tilgjengelige på <http://www.salten.no/prosjekter/kommunestruktur.html>

Kommunal- og moderniseringsministeren sier i sitt vedlagte skriv til ordfører at alle kommuner inviteres til å sette i gang med «nabopraten» om kommunestruktur.

Imidlertid er vurdering av kommunestruktur tunge politiske prosesser. Skal Bodø være «raus storebror» med alt dette innebærer, eller skal man stille krav tidlig i slike samtaler? I så fall - hvilke krav er viktig for Bodø kommune? Skal man tilby samtaler til bestemte kommuner, eller skal man selge seg inn til alle kommuner i Salten? Det kan også være kommuner som har interesse av å snakke med Bodø kommune om kommunestruktur som ligger utenfor Salten.

Departementet skisserer to løp:

Løp 1: Kongelig resolusjon. For kommuner som gjør likelydende kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne vedtas på nasjonalt nivå i løpet av våren 2016. En slik sammenslåing vil tre i kraft fra 1.1.2018.

Løp 2: Proposisjon om en helhetlig kommunestruktur til Stortinget våren 2017.

I utarbeidelsen av beslutningsgrunnlaget for Stortinget vil det bli lagt til grunn at enkeltkommuner ikke skal kunne stanse endringer som er ønsket og hensiktsmessig ut fra regionale og nasjonale hensyn. I proposisjonen vil det dermed kunne foreslås sammenslåinger av kommuner som avviker fra de lokale vedtakene. Departementet legger til grunn av sammenslåingene som et utgangspunkt vil iverksettes senest fra 1. januar 2020.

Dette betyr at Bodø kommune kan komme til å håndtere både løp 1 (for enkeltkommuner som ønsker samtaler raskt), og løp 2 (gjennom prosessen i regi av Salten regionråd) samtidig.

Hovedrapporten i forbindelse med «Kunnskapsinnhenting i forbindelse med utviklingsprogram for byregioner Bodø og Salten» viser at regionen har betydelige utfordringer. Saltenregionen er ikke en ensartet region. Hver kommune har særtrekk innenfor størrelse, befolkningssammensetning, næringsgrunnlag, historie og samferdsel. Regionen dekker et betydelig geografisk område, og kan ikke sees på som et homogent område. Regionen har ikke felles bolig-, arbeids – og servicemarked, og avstanden mellom flere av kommunene er stor og kronglete.

Men har vi likevel et «skjebnefellesskap»?

Som sagt ovenfor tilsier all erfaring at alle spørsmål og strategier om ny kommunestruktur bør bearbejdes og siles gjennom tunge politiske prosesser. Rådmannen vil derfor foreslå at det nedsettes en tverrpolitisk styringsgruppe der alle politiske partier er representert som får i oppdrag å utarbeide Bodø kommunes egne strategier i forbindelse med kommunereformen, og som tar stilling til kommunestrukturalternativer etter hvert som de avtegner seg i prosessen i Salten Regionråd. Denne gruppen bør være robust over tid og «overleve» neste kommunevalg når det gjelder sammensetning av partier. Funksjonstid bør være fram til 31.12.2016, og gruppen bør rapportere til formannskap/bystyre. Ordfører bør lede denne politiske gruppen.

Et alternativ til en tverrpolitisk styringsgruppe er at formannskapet har denne rollen. Imidlertid vil ikke alle partier være representert i en slik løsning, og en slik løsning vil høgst sannsynlig ikke være så robust over tid.

Rådmannen vil rigge administrasjonen slik at ovennevnte prosjekter kan samkjøres og at nyttig og relevant kunnskap kan overføres til den tverrpolitiske kommunereformgruppen i Bodø.

En antar også at det vil oppstå spørsmål og alternativer som administrasjonen i Bodø kommune selv må utrede slik at det må avsettes ressurser til analysearbeid og utredninger. I den forbindelse vil

administrasjonen søke fylkesmannen i Nordland om skjønnsmidler til en prosjektleder som kan være i aktivitet ut 2016.

En vil foreslå at kommunereformgruppen fremmer forslag til mandat som vedtas av formannskapet.

Konklusjon og anbefaling

Områder som bør drøftes i bystyret den 30.10.14 kan være følgende:

- a) Et hovedspørsmål er selvsagt om Bodø kommune skal ha en positiv holdning til kommunesammenslåing. I prinsippet er Bodø kommune i dag «stor nok» (jfr. spørsmålet om minimumsstørrelse, der både kompetanse, robusthet mv er omtalt). Dog er det slik at:
 - Størrelse kan ha en betydning; bla i diskusjonene på nasjonalt nivå om plassering av funksjoner mv.
 - Det vil være oppsiktsvekkende for nabokommunene om Bodø kommune nå signaliserer at vi ikke vil drøfte kommunesammenslåing.
 - Nabokommunene rundt oss er ulike. Rådmannen mener likevel at Bodø kommune skal møte alle kommunene positivt, og ikke signalisere noen sterke preferanser.
- b) Alle kommuner har en utredningsplikt, jfr brev fra statsråden. Forventer bystyret en egen utredning i tillegg til det arbeidet som pågår i regi av regionrådet, samt i de to prosjektene som er beskrevet i saken?
- c) Hvilken holdning skal Bodø ha til enkeltkommuner som nå kommer med ønske om å drøfte kommunesammenslåing tidligere, jfr Gildeskål? Rådmannen anbefaler en positiv tilnærming; dvs at vi går i dialog med de kommuner som ønsker det.
- d) Hvilken holdning skal Bodø ha til å delta i utredninger der målet ikke er full sammenslåing, men å etablere et tett samarbeid der Bodø tar ansvar for deler av tjenesteytingen i nabokommunen, jfr Røst som ønsker å være en «mikrokommune»? (dvs. at Bodø har ansvar for deler av oppgavene.) Rådmannen tilrår at vi skal være positiv til å utrede dette.
- e) Hvor proaktive skal Bodø være i de påbegynte prosesser? Bodø har hatt en «tilbakelent» rolle til nå for ikke å bli beskyttet for å ville overkjøre nabokommuner. Fylkesmann og departement forventer nå at de store kommunene har en aktiv rolle (bla ved at vi på selvstendig grunnlag utreder sammenslåinger). Samtidig viser funnene i utviklingsprogrammet (og diskusjonene i regionrådet) at flere kommuner mener at Bodø er for passiv; og har en forventning om at Bodø tar initiativ.
- f) Demokraturverdingene er viktige. Her kan det drøftes flere aspekter:
 - Informasjonstiltak til befolkningen. Hvilke informasjonstiltak vurderer Bystyret må gjøres overfor befolkningen i Bodø kommune vedr. kommunestrukturen?
 - Folkeavstemming: Skal det vurderes en veiledende folkeavstemming i Bodø? Nærmiljøutvalgene. Skal Bodø kommune satse på slike utvalg som en del av kommunesammenslåingen. I så fall kan det kanskje søkes fylkesmannen om utredningsmidler for å evaluere ordningen i dag, samt utrede videreutvikling av ordningen. Her kan det bla drøftes rolle/ oppgave, myndighet, administrasjon knyttet til en omfattende utbygging av ordningen med nærmiljøkontor.

Rådmannen viser til at hver kommune kan få kr. 100.000 til informasjonstiltak og folkeavstemming. I tillegg mener rådmannen at diskusjoner med øvrige kommuner viser at

ordning med kommunedelsutvalg kan bidra positivt i forbindelse med denne kommunereformen.

g) Også de «vanskelige» spørsmålene må drøftes i prosessen:

- Kraft og kraftinntekter. Dette vet vi er et spørsmål som kraftkommunene er opptatt av. Kan/ skal slike inntekter for en tid øremerkes til en kommunedel?
- Økonomisk status. Noen kommuner er rike, andre har store økonomiske utfordringer. Hvilken betydning skal dette ha?
- Eksisterende struktur på tjenestetilbudet. Eks. har noen kommuner strukturelle utfordringer vedr. skole, mens andre har gjennomført strukturendringer.
- Samisk språklov. Noen kommuner kan være inne i samisk område, mens andre ligger utenfor.
- Interkommunalt samarbeid contra kommunesammenslåinger
- Nye oppgaver. Ekspertutvalget kommer med ny rapport i desember 2014. Men allerede nå antydes for eksempel fra samferdselsdepartementet at kollektivtransport, dvs buss og båt, kan komme til å bli overført fra fylkeskommunene til kommunene.

En konstruktiv debatt om disse spørsmål, og eventuelt nye spørsmål som kommer opp i forbindelse med dette, vil gi signaler fra bystyret når det gjelder å utarbeide mandat for styringsgruppen.

Rådmannen vil anbefale at bystyret nedsetter en tverrpolitisk gruppe i forbindelse med kommunereformen med funksjonstid til 31.12.2016.

Trykte vedlegg:

Vedlegg

- 1 Invitasjon til å delta i reformprosessen
- 2 Kommunereform

<Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
15/103	Formannskapet	24.06.2015

Kommunereformen - oppsummering av nabopraten og veien videre.

Forslag til vedtak

Formannskapet tar oppsummeringen av nabopraten til etterretning, og er enig i at Bodø kommune i henhold til vedtatt mandat for kommunereformen fortsetter arbeidet med å realisere ny storkommune i Salten. Neste steg i prosessen blir å invitere kommunene til samtaler om innholdet i et intensjonsgrunnlag som skal munne ut i felles intensjonsavtale for storkommunen.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingsdirektør

Saksbehandler: Tom Solli

Formannskapets behandling i møte den 24.06.2015:

Forslag

Fra Svein Olsen, Rødt

Alternativt forslag:

Formannskapet viser til enstemmig vedtak om prosessen videre, i sak 15/67 den 13.05.15

Prosesen videreføres derfor ikke før debatt og vedtak i bystyret (spes vises til pågående mulighetsstudier i regi av Salten regionråd.)

Votering

Forslag fra Rødt ble vedtatt med 5 stemmer (2AP, 1R, 1SV og 1 SP), mot 3 stemmer avgitt for forslag til vedtak (1H, 1FRP, 1V).

Vedtak

Formannskapet viser til enstemmig vedtak om prosessen videre, i sak 15/67 den 13.05.15

Prosesen videreføres derfor ikke før debatt og vedtak i bystyret (spes vises til pågående mulighetsstudier i regi av Salten regionråd.)

Sammendrag

Saken inneholder en oppsummering av nabopraten med 12 kommuner i forbindelse med kommunereformprosessen i Bodø kommune. En har tatt utgangspunkt i orienteringene som ble gitt i Bodø kommunes møte med 12 kommuner i regi av Salten regionråd den 4. juni 2015, og gitt et konsentrat av dette. Saken drøfter også veien videre og konkluderer med at Bodø kommune fortsatt bør ha en framoverlent og proaktiv rolle i forbindelse med etableringen av storkommunen.

Saksopplysninger

Bakgrunn:

Bystyret vedtok den 30.10.14 å nedsette en styringsgruppe for kommunereform i Bodø kommune. I samme vedtak ble det også bestemt at mandatet til styringsgruppen skulle vedtas av formannskapet, og dette ble gjort i møte den 17.12.14 med prosjektittel «Å bygge en ny kommune». Hovedmålet i prosjektet er å etablere en ny stor-kommune i Salten. Det framgår også av mandatet at interesserte kommuner i rand-soner til Salten også er velkommen til å delta.

Bodø kommune v/forhandlingsutvalget har hatt møter med alle Salten kommuner bortsett fra Fauske kommune der kommunereformen ble tatt opp som tema i felles formannskapsmøte den 12.5.15. I tillegg til alle Saltenkommuner har forhandlingsutvalget hatt innledende samtaler med Rødøy, Røst, Tysfjord og Værøy.

Oppsummering av innledende samtaler:

I rekkefølge har forhandlingsutvalget hatt møter med Steigen, Gildeskål, Værøy, Beiarn, Rødøy, Saltdal, Røst, Sørfold, Meløy, Hamarøy og Tysfjord.

I disse møtene har Bodø kommune først presentert hovedtall fra Bodø kommune, politisk og administrativ organisering, mulighetsstudier i Salten, nye oppgaver til større og robuste kommuner og tidslinjen til Bodø kommune. Man har også lagt vekt på å få fram begrunnelsen for ny storkommune i Salten:

- En kommune som vokser i folketall
- Rik på ressurser (kompetanse, naturressurser, industri, reiseliv m.m)
- En sterk rygg til å bære fremtiden med
- Salten en homogen region sammenliknet med andre regioner
- Å bygge en ny sterk kommune som kan konkurrere om etableringer både i landsdelen og nasjonalt.
- Storkommunen kan få 100.000 innbyggere om noen år, og kan konkurrere om nye oppgaver (samferdsel, videregående skole).
- En slagkraftig og robust kommune som kan være lokomotiv for utvikling i Nord.

Forhandlingsutvalget har møtt svært selvbevisste kommuner:

- Bevisste om egen identitet og gode kunnskaper om styrker og svakheter

- At vi må sammen finne fram til en samlet visjon for storkommunen i Salten
- Storkommunen må bli til noe vi har bruk for
- Alle kommuner er spent på hva naboen velger
- Kan likevel godt velge et annet alternativ enn naboen.
- Kommunene har mange alternativer de skal vurdere
- Befolkningsutviklingen er nedadgående – en stadig eldre befolkning
- Kommunene ser fordeler og utfordringer når det gjelder storkommunen
- Røst orienterer seg mot Salten og ønsker vertskommunemodell med Bodø pga. ekstreme avstandsuremper m.m.
- Kommunene ser etter det beste alternativet for egen kommune – hvilke alternativ er best for innbyggerne?
- Usikker på framtiden – hvordan ser null – alternativet ut?
- Opptatt av bygde – og boligutvikling «bolyst».
- Vi må skape fremtiden selv – tegne eget kommunekart i regionen.
- Bare Saltdal som ikke har endret grensene siden formannskapsloven i 1837.
- Bra at Bodø åpner dørene for andre kommuner og at man kjører en så åpen prosess.
- Løp 2 som innebærer ny kommune fra 1.1.2020.
- Uansett hva som skjer i Salten skal vi stå sammen i en sterk region.
- Bodø er byen vårres, styrke for hele regionen at Bodø er i vekst og utvikling.

Hovedproblemstillingene og samtalene om dette kan oppsummeres slik:

1. Lokaldemokrati:

- Hua i handa (hvordan takle overgangen fra et lite til et stort politisk miljø?)
- Lokal medbestemmelse
- Kort vei fra innbyggere til beslutningstagere
- Medvirkning og mer langsiktig deltagelse
- Det finnes ingen gullstandard som alle kommuner vil lykkes med.
- Lokaldemokrativeileder før sommeren 2015. <http://distriktssenteret.no/>
- Bodø har hatt kommunedelsutvalg siden 1990-tallet. 4 kommunedelsutvalg disponerer 2 årsverk. Utvalgene har uttalerett innenfor relevante områder. Bodø kommune skal vurdere rollen til disse utvalgene med tanke på stedsutvikling og avgjørelsesmyndighet.
- Spesiell ivaretagelse av geografiske ytterpunkter i en sammenslått kommune.
- Bedre kommunale tjenester gjennom tilførsel av lokalkunnskap
- Større lokalt engasjement som fører til god lokalsamfunnsutvikling
- Ta vare på lokal identitet og samhold
- Større lokalt samfunnsengasjement som fører til god lokalsamfunnsutvikling

2. Samferdsel

- Avstand og kommunikasjon til kommunesenteret og internt i storkommunen
- Knytte Salten tettere som serviceregion og etablere stabile bo- og arbeidsmarkedsområder.
- Vi har hørt om: (eksempler)
 - ✓ Livsfarlige tunneller fra Hamarøy og sørover
 - ✓ Forlengelse av Kystriksveien (Steigen, Vågan, Vesterålen, Tromsø)
 - ✓ Fergefri E6
 - ✓ Svært lange avstander
 - ✓ Fjordveien og nye alternative ruter med tunneller til/fra Beiarn
 - ✓ 1200 trailere fra Arnøya hvert år, buss, ferge og hurtigbåt problematikk.
 - ✓ Bru over Holandsfjorden.
 - ✓ Gode kollektivløsninger, Agendatoget mellom Rognan og Bodø og nytt togstopp på Tverlandet. Bypakke Bodø og tunell i Tjernfjellet.

Godt utgangspunkt:

Salten har de viktigste transportknutepunktene i Nord-Norge med stamrute-flyplass, nasjonalhavn, Nordlandsbanen, E6 og mellomriksvei til Sverige.

3. **Næringsutvikling:**

- Sterk lokalkunnskap
- Stor kunnskap om enkelt næringer
- Nærhet til det lokale næringslivet
- Kommunene med i «Utviklingsprogrammet for byregioner»

Satsningsområder:

- Utvikling av næringsnettverket gjennom økt samarbeid
- Utarbeidelse av strategiplan havbruk
- Utarbeidelse av strategiplan mineral
- Utarbeidelse av strategiplan natur- og kulturbasert reiseliv og primærnærings

Mange av kommunene i Salten har et godt arbeidsmarked hvis vi tar kommunikasjonene og bo- og arbeidsmarkedene i betraktning. Årsaken til at de ikke får folketallsvekst, er at det ikke er mulig å flytte dit pga bolig mangel. Nye boliger bør derfor bli et sentralt virkemiddel – uten nye boliger lite eller ingen vekst.

4. **Økonomi:**

- Stor usikkerhet om null – alternativet. Hva skjer hvis man velger å fortsette alene?
- Regjeringen varsler endringer i inntektssystemet fra 2017. Og hele inntektssystemet skal gjennomgås på nytt etter ny kommunestruktur er iverksatt (kilde Børre Stolp KS).
- Eiendomsskatt og differensiert arbeidsgiveravgift
- Kraftinntekter, fallrettigheter og konsesjonskraftsinntekter
- ROBEK – kommuner og akkumulerte underskudd
- Fattige kommuner med store underskudd og rike kommuner med peng på bok.

5. **Gode tjenester til innbyggerne.**

- Et rasjonelt og effektivt tjenestetilbud der folk bor.
- Arbeidsplasser i kommunehus/rådhus
- Samme standard og god kvalitet på tjenester i hele storkommunen.
- Spesialiserte tjenester etableres i byen
- Samisk perspektiv – samisk språk og kultur.

Det har også vært et viktig poeng for Bodø kommune i disse samtalene å få fram at storkommunen må vi bygge sammen, og at Bodø ikke har noen flere aksjer i dette enn andre kommuner. Som en konsekvens av dette må intensjonsgrunnlaget utvikles i samarbeid med interesserte kommuner og intensjonsavtalen om etablering av storkommunen må forhandles fram samlet og i full åpenhet mellom kommunene som ønsker å være med på dette.

Forhandlingsutvalget har også lagt vekt på å finne en dato i mai/juni der Bodø kommune kunne oppsummere nabopraten og diskutere veien videre sammen med alle kommuner man har hatt samtaler med.

Siste innledende samtale Bodø kommune hadde var den 26. mai med Tysfjord kommune. Derfor var det hensiktsmessig å få innpass i møte i Salten regionråd den 5. og 6. mai. På bakgrunn av dette innkalte Bodø kommune kommunene i Salten + Rødøy, Røst, Tysfjord og Værøy til møte den 4. juni i Saltstraumen hotell kl. 13 – 15 med følgende agenda:

- Velkommen ved ordfører Ole Henrik Hjartøy
- Oppsummering av nabopraten v/rådgiver i Bodø kommune Tom Solli
- Veien videre, intensjonsavtale og inndelingsloven v/rådmann Rolf Kåre Jensen

- Hva forventer Fylkesmannen i Nordland fra kommunen i kommunereformprosessen? v/ Silja Ildgruben prosessveileder hos FM.
- Tilbakemelding til Bodø kommune om nabopraten og veien videre.

Tilbakemeldinger til Bodø kommune er overveiende svært positive. Kommunene setter pris på at Bodø kommune har satt seg i førersetet og innkalt til disse innledende samtale. Bodø kommune berømmes for en konstruktiv og åpen prosess og en svært god tone under disse møtene.

Veien videre:

I forbindelse med foredraget «Hva forventer Fylkesmannen i Nordland fra kommunene i kommunereformprosessen?» la prosessveileder hos FM bl.a vekt på følgende:

HØST 2015:

- Prosessene inn i en ny mer forpliktende fase
- Politisk lederskap og politisk forankring i den enkelte kommune
- Retningsvalg
 - Vedtak i kommunestyret
- Avklaring hvordan Salten – prosessen føres videre.
- Rolleavklaring mellom aktørene i prosessen
 - Felles prosjekt og framdriftsplan
 - Eierskap
 - Dialog og samtidighet i «naboprosesser»

Det ble også vist fram følgende tidslinje:

Fase 2 avklaring og beslutning:

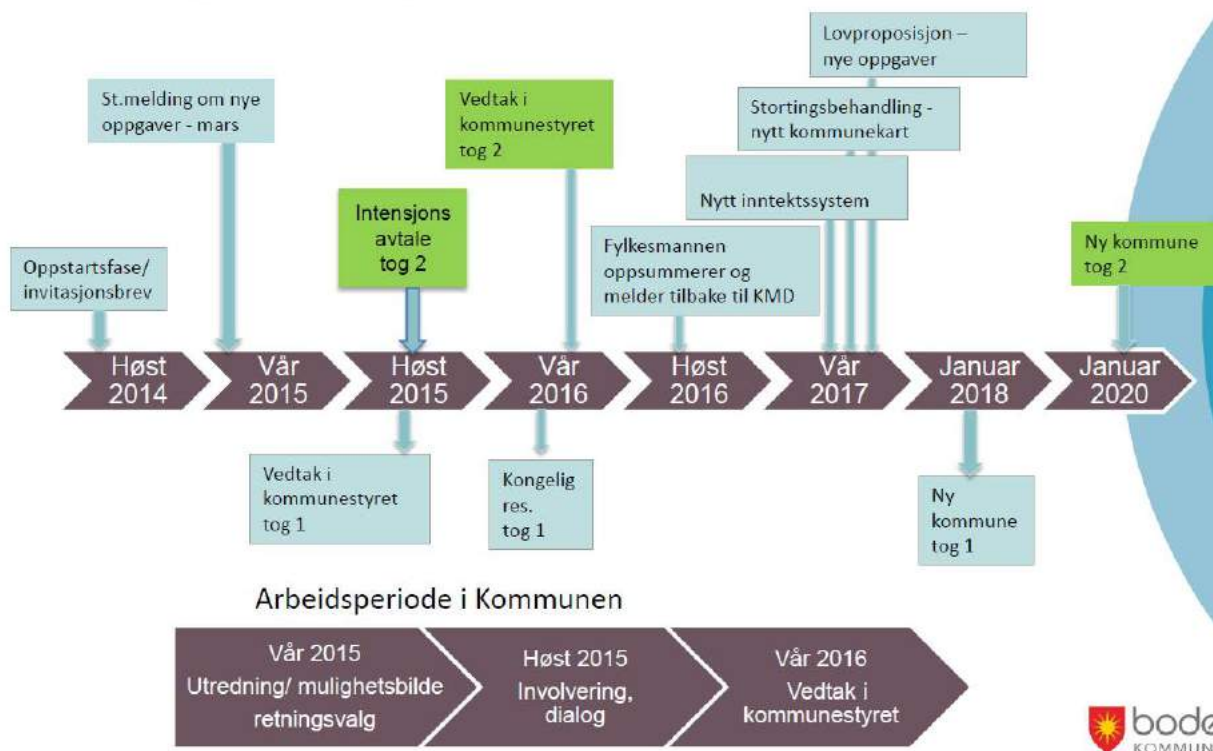

Rådmannen i Bodø kommune orienterte i sitt foredrag om:

- Kort om regjeringens mål for reformen
- Intensjonsavtale/ - plan
 - Hva kan en slik plan/ avtale inneholde
 - Eksempler fra eksisterende avtaler
 - Inndelingsloven
 - Kort om innhold; krav
 - Tidsplan/ framdrift i arbeidet

Og la fram følgende som en oppsummering:

Tidslinje i reformprosessen

Vurderinger

Kommunereformprosessen skal over i en mer forpliktende fase fra høsten av. Samtidig må prosessen i Bodø kommune samkjøres med «Mulighetsstudier for Salten» i regi av Salten regionråd.

Salten regionråd har engasjert konsultentselskapet BDO til å utarbeide 4 delrapporter + hovedrapport som vil vurdere mulige alternativer når det gjelder kommunesammenslåinger. Den endelige prosjektutredningen (hovedrapport) skal være ferdig medio september, dvs. omtrent samtidig med kommunevalget. Alle delrapportene skal være ferdig i løpet av juni d.å., og vil inneholde opplysninger/data og drøftinger om:

- Delrapport A: Tversgående faktagrunnlag som skal være utgangspunkt for de tre hovedtemaene; kommunen som tjeneste – og myndighetsutøver, kommunen som samfunnsutvikler og kommunen som demokratisk arena. Hovedfokus i faktagrunnlaget er demografisk utvikling, næringsutviklingsmessige trender, kompetanseinfrastruktur og regionaløkonomisk utvikling.
- Delrapport B: Tjenesteyting og myndighetsutøvelse
Hovedproblemstillinger:
 - ✓ Hvordan sikre kvalitet, effektiv ressursbruk og likeverdighet i tjenesteproduksjonen ved ny kommunestruktur?
 - ✓ Hvordan ivareta rettsikkerhet, forutsigbarhet, habilitet og likebehandling i en ny kommunestruktur?
- Delrapport C: Samfunnsutvikling
Hovedproblemstillinger:
 - ✓ Hvordan sikre ivaretagelse av areal – og transportinteresser tilpasset klima – miljøhensyn i en ny kommunestruktur?

- ✓ Hvordan tilrettelegge for positiv nærings – og kulturutvikling i en ny kommunestruktur?
- Delrapport D: Demokratisk arena
Hovedproblemstilling:
 - ✓ Hvordan sikre effektiv lokalpolitisk styring, og en aktiv lokalpolitisk arena i en ny kommunestruktur?

Under forutsetning av at de forskjellige kommunesammenslåingsalternativene drøftes inngående av BDO i den endelige prosjektrapporten, og at storkommunen i Salten er en av disse, kan denne prosjektrapporten bli et egnet grunnlag for å diskutere felles intensjonsavtale med interesserte kommuner utover høsten.

Som sagt ovenfor har kommunene i disse innledende samtaler vært opptatt av:

1. Lokaldemokrati
2. Samferdsel
3. Næringsutvikling
4. Økonomi
5. Gode tjenester til innbyggerne

I følge hovedproblemstillingene i «Mulighetsstudier for Salten» skal man gå grundig inn i disse emnene.

Rådmannen har en selvstendig utredningsplikt når det gjelder å vurdere alternativene som Bodø er en del av og må påse at intensjonsgrunnlaget sier noe om:

- Mål og forutsetninger for kommunealternativet
- Statusbilder for demografi, tjenester, økonomi og demokrati
- Utviklingsbilder for lokaldemokrati, samferdsel, næringsutvikling, økonomi og gode tjenester
- Bygde – og boligutvikling
- Navn, kommunevåpen og kommunesenter
- Lokalisering av administrative funksjoner
- Samisk språk og kultur
- Tjenestetilbud og kvalitetsmål innenfor alle kommunale tjenester
- Politisk organisering
- Administrativ organisering
- Vurdering av nye oppgaver
- Informasjon og kommunikasjon
- Retningslinjer for personalbehandling
- Forhold til andre private og offentlige organisasjoner
- Videre prosess

Hovedmålet for Bodø kommune er en ny storkommune i Salten. Bodø kommune har vært åpen og tydelig på dette i alle innledende samtaler. Spørsmålet er hvor framoverlent og proaktiv Bodø kommune skal være nå som prosessen går over i en ny fase. Ovenfor er det sagt at «Mulighetsstudier for Salten» kan bli et hensiktsmessig intensjonsgrunnlag, eventuelt med tilførsel av nye emner og kunnskap som kommunene er opptatt av.

Bodø kommune kan ikke ta beslutningen om hva et intensjonsgrunnlag skal inneholde, og hva som er godt nok i den forbindelse, alene. Et naturlig steg, som en fortsettelse av prosessen med innledende samtaler, vil derfor være at Bodø kommune etter ferien møter kommunene for å

diskutere innholdet av et intensjonsgrunnlag som skal munne ut i en intensjonsavtale. Dette kan gjøres slik at Bodø kommune inviterer interesserte kommuner til å være med på dette, eller at representanter fra administrasjonen i Bodø kommune reiser ut til Nord-Salten (Hamarøy, Steigen, Tysfjord), Indre Salten (Beiarn, Fauske, Sørfold, Saltdal) og Sør-Salten (Gildeskål, Meløy, Rødøy) og introduserer en del problemstillinger som en ønsker tilbakemeldinger på. Ettersom alle innledende samtaler har foregått i Bodø vurderer en det slik at det vil være riktig strategi å reise ut til kommunene for å diskutere innholdet i et intensjonsgrunnlag for storkommunen. En kan også vurdere om det er hensiktsmessig å samle noen kommuner og møte de samtidig. Prosessen videre med omforente tidspunkter for når intensjonsgrunnlaget og intensjonsavtalen skal være ferdig må også være tema på disse møtene slik at man når fristen for endelig vedtak i bystyret (juni 2016). Disse møtene bør avholdes fra 20. august og avtales før ferien.

Det framgår av vedtatt mandat for styringsgruppen for kommunereformen i Bodø at selv om målet er ny storkommune i Salten, skal styringsgruppen fortløpende følge med på å vurdere alternativer som blir lansert ut fra Bodø kommunes interesser. Dette betyr at det bør være tett kontakt mellom rådmann og styringsgruppen for kommunereformen utover høsten etter hvert som samtalene om innholdet i intensjonsgrunnlaget og prosessen i forbindelse med «Mulighetsstudier i Salten» skrider fram.

Konklusjon og anbefaling

Hensikten med dette saksframlegget er å orientere om nabopraten og å få en diskusjon om veien videre. Rådmannen mener at Bodø kommune fortsatt bør jobbe videre med å realisere storkommunen og at arbeidet med å utarbeide et omforent intensjonsgrunnlag intensiveres samtidig med at Bodø kommune aktivt følger prosessen i Salten regionråd i forbindelse med «Mulighetsstudier i Salten.»

Rett utskrift: Berit Skaug

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	24.06.2015

Kommunereformen - oppsummering av nabopraten og veien videre.

Forslag til vedtak

Formannskapet tar oppsummeringen av nabopraten til etterretning, og er enig i at Bodø kommune i henhold til vedtatt mandat for kommunereformen fortsetter arbeidet med å realisere ny storkommune i Salten. Neste steg i prosessen blir å invitere kommunene til samtaler om innholdet i et intensjonsgrunnlag som skal kunne ut i felles intensjonsavtale for storkommunen.

Sammendrag

Saken inneholder en oppsummering av nabopraten med 12 kommuner i forbindelse med kommunereformprosessen i Bodø kommune. En har tatt utgangspunkt i orienteringene som ble gitt i Bodø kommunes møte med 12 kommuner i regi av Salten regionråd den 4. juni 2015, og gitt et konsentrat av dette. Saken drøfter også veien videre og konkluderer med at Bodø kommune fortsatt bør ha en framoverlent og proaktiv rolle i forbindelse med etableringen av storkommunen.

Saksopplysninger

Bakgrunn:

Bystyret vedtok den 30.10.14 å nedsette en styringsgruppe for kommunereform i Bodø kommune. I samme vedtak ble det også bestemt at mandatet til styringsgruppen skulle vedtas av formannskapet, og dette ble gjort i møte den 17.12.14 med prosjektittel «Å bygge en ny kommune». Hovedmålet i prosjektet er å etablere en ny stor-kommune i Salten. Det framgår også av mandatet at interesserte kommuner i rand-soner til Salten også er velkommen til å delta.

Bodø kommune v/forhandlingsutvalget har hatt møter med alle Salten kommuner bortsett fra Fauske kommune der kommunereformen ble tatt opp som tema i felles formannskapsmøte den 12.5.15. I tillegg til alle Saltenkommuner har forhandlingsutvalget hatt innledende samtaler med Rødøy, Røst, Tysfjord og Værøy.

Oppsummering av innledende samtaler:

I rekkefølge har forhandlingsutvalget hatt møter med Steigen, Gildeskål, Værøy, Beiarn, Rødøy, Saltdal, Røst, Sørfold, Meløy, Hamarøy og Tysfjord.

I disse møtene har Bodø kommune først presentert hovedtall fra Bodø kommune, politisk og administrativ organisering, mulighetsstudier i Salten, nye oppgaver til større og robuste kommuner

og tidslinjen til Bodø kommune. Man har også lagt vekt på å få fram begrunnelsen for ny storkommune i Salten:

- En kommune som vokser i folketall
- Rik på ressurser (kompetanse, naturressurser, industri, reiseliv m.m)
- En sterk rygg til å bære fremtiden med
- Salten en homogen region sammenliknet med andre regioner
- Å bygge en ny sterk kommune som kan konkurrere om etableringer både i landsdelen og nasjonalt.
- Storkommunen kan få 100.000 innbyggere om noen år, og kan konkurrere om nye oppgaver (samferdsel, videregående skole).
- En slagkraftig og robust kommune som kan være lokomotiv for utvikling i Nord.

Forhandlingsutvalget har møtt svært selvbevisste kommuner:

- Bevisste om egen identitet og gode kunnskaper om styrker og svakheter
- At vi må sammen finne fram til en samlet visjon for storkommunen i Salten
- Storkommunen må bli til noe vi har bruk for
- Alle kommuner er spent på hva naboen velger
- Kan likevel godt velge et annet alternativ enn naboen.
- Kommunene har mange alternativer de skal vurdere
- Befolkningsutviklingen er nedadgående – en stadig eldre befolkning
- Kommunene ser fordeler og utfordringer når det gjelder storkommunen
- Røst orienterer seg mot Salten og ønsker vertskommunemodell med Bodø pga. ekstreme avstandsulemper m.m.
- Kommunene ser etter det beste alternativet for egen kommune – hvilke alternativ er best for innbyggerne?
- Usikker på fremtiden – hvordan ser null – alternativet ut?
- Opptatt av bygde – og boligutvikling «bolyst».
- Vi må skape fremtiden selv – tegne eget kommunekart i regionen.
- Bare Saltdal som ikke har endret grensene siden formannskapsloven i 1837.
- Bra at Bodø åpner dørene for andre kommuner og at man kjører en så åpen prosess.
- Løp 2 som innebærer ny kommune fra 1.1.2020.
- Uansett hva som skjer i Salten skal vi stå sammen i en sterk region.
- Bodø er byen vårres, styrke for hele regionen at Bodø er i vekst og utvikling.

Hovedproblemstillingene og samtalene om dette kan oppsummeres slik:

1. Lokaldemokrati:

- Hua i handa (hvordan takle overgangen fra et lite til et stort politisk miljø?)
- Lokal medbestemmelse
- Kort vei fra innbyggere til beslutningstagere
- Medvirkning og mer langsiktig deltagelse
- Det finnes ingen gullstandard som alle kommuner vil lykkes med.
- Lokaldemokrativeileder før sommeren 2015. <http://distriktssenteret.no/>
- Bodø har hatt kommunedelsutvalg siden 1990-tallet. 4 kommunedelsutvalg disponerer 2 årsverk. Utvalgene har uttalerett innenfor relevante områder. Bodø kommune skal vurdere rollen til disse utvalgene med tanke på stedsutvikling og avgjørelsesmyndighet.
- Spesiell ivaretagelse av geografiske ytterpunkter i en sammenslått kommune.
- Bedre kommunale tjenester gjennom tilførsel av lokalkunnskap
- Større lokalt engasjement som fører til god lokalsamfunnsutvikling
- Ta vare på lokal identitet og samhold
- Større lokalt samfunnsengasjement som fører til god lokalsamfunnsutvikling

2. Samferdsel

- Avstand og kommunikasjon til kommunesenteret og internt i storkommunen
- Knytte Salten tettere som serviceregion og etablere stabile bo- og arbeidsmarkedsområder.
- Vi har hørt om: (eksempler)
 - ✓ Livsfarlige tunneller fra Hamarøy og sørover
 - ✓ Forlengelse av Kystriksveien (Steigen, Vågan, Vesterålen, Tromsø)
 - ✓ Fergefri E6
 - ✓ Svært lange avstander
 - ✓ Fjordveien og nye alternative ruter med tunneller til/fra Beiarn
 - ✓ 1200 trailere fra Arnøya hvert år, buss, ferge og hurtigbåt problematikk.
 - ✓ Bru over Holandsfjorden.
 - ✓ Gode kollektivløsninger, Agendatoget mellom Rognan og Bodø og nytt togstopp på Tverlandet. Bypakke Bodø og tunell i Tjernfjellet.

Godt utgangspunkt:

Salten har de viktigste transportknutepunktene i Nord-Norge med stamrute-flyplass, nasjonalhavn, Nordlandsbanen, E6 og mellomriksvei til Sverige.

3. Næringsutvikling:

- Sterk lokalkunnskap
- Stor kunnskap om enkelt næringer
- Nærhet til det lokale næringslivet
- Kommunene med i «Utviklingsprogrammet for byregioner»

Satsningsområder:

- Utvikling av næringsnettverket gjennom økt samarbeid
- Utarbeidelse av strategiplan havbruk
- Utarbeidelse av strategiplan mineral
- Utarbeidelse av strategiplan natur- og kulturbasert reiseliv og primærnærings

Mange av kommunene i Salten har et godt arbeidsmarked hvis vi tar kommunikasjonene og bo- og arbeidsmarkedene i betraktning. Årsaken til at de ikke får folketallsvekst, er at det ikke er mulig å flytte dit pga boligmangel. Nye boliger bør derfor bli et sentralt virkemiddel – uten nye boliger lite eller ingen vekst.

4. Økonomi:

- Stor usikkerhet om null – alternativet. Hva skjer hvis man velger å fortsette alene?
- Regjeringen varsler endringer i inntektssystemet fra 2017. Og hele inntektssystemet skal gjennomgå på nytt etter ny kommunestruktur er iverksatt (kilde Børre Stolp KS).
- Eiendomsskatt og differensiert arbeidsgiveravgift
- Kraftinntekter, fallrettigheter og konsesjonskraftsinntekter
- ROBEK – kommuner og akkumulerte underskudd
- Fattige kommuner med store underskudd og rike kommuner med pæng på bok.

5. Gode tjenester til innbyggerne.

- Et rasjonelt og effektivt tjenestetilbud der folk bor.
- Arbeidsplasser i kommunehus/rådhus
- Samme standard og god kvalitet på tjenester i hele storkommunen.
- Spesialiserte tjenester etableres i byen
- Samisk perspektiv – samisk språk og kultur.

Det har også vært et viktig poeng for Bodø kommune i disse samtalene å få fram at storkommunen må vi bygge sammen, og at Bodø ikke har noen flere aksjer i dette enn andre kommuner. Som en konsekvens av dette må intensjonsgrunnlaget utvikles i samarbeid med interesserte kommuner og intensjonsavtalen om etablering av storkommunen må forhandles fram samlet og i full åpenhet mellom kommunene som ønsker å være med på dette.

Forhandlingsutvalget har også lagt vekt på å finne en dato i mai/juni der Bodø kommune kunne oppsummere nabopraten og diskutere veien videre sammen med alle kommuner man har hatt samtaler med.

Siste innledende samtale Bodø kommune hadde var den 26. mai med Tysfjord kommune. Derfor var det hensiktsmessig å få innpass i møte i Salten regionråd den 5. og 6. mai. På bakgrunn av dette innkalte Bodø kommune kommunene i Salten + Rødøy, Røst, Tysfjord og Værøy til møte den 4. juni i Saltstraumen hotell kl. 13 – 15 med følgende agenda:

- Velkommen ved ordfører Ole Henrik Hjartøy
- Oppsummering av nabopraten v/rådgiver i Bodø kommune Tom Solli
- Veien videre, intensjonsavtale og inndelingsloven v/rådmann Rolf Kåre Jensen
- Hva forventer Fylkesmannen i Nordland fra kommunen i kommunereformprosessen? v/ Silja Ildgruben prosessveileder hos FM.
- Tilbakemelding til Bodø kommune om nabopraten og veien videre.

Tilbakemeldinger til Bodø kommune er overveiende svært positive. Kommunene setter pris på at Bodø kommune har satt seg i førersetet og innkalt til disse innledende samtalene. Bodø kommune berømmes for en konstruktiv og åpen prosess og en svært god tone under disse møtene.

Veien videre:

I forbindelse med foredraget «Hva forventer Fylkesmannen i Nordland fra kommunene i kommunereformprosessen?» la prosessveileder hos FM bl.a vekt på følgende:

HØST 2015:

- Prosessene inn i en ny mer forpliktende fase
- Politisk lederskap og politisk forankring i den enkelte kommune
- Retningsvalg
 - Vedtak i kommunestyret
- Avklaring hvordan Salten – prosessen føres videre.
- Rolleavklaring mellom aktørene i prosessen
 - Felles prosjekt og framdriftsplan
 - Eierskap
 - Dialog og samtidighet i «naboprosesser»

Det ble også vist fram følgende tidslinje:

Fase 2 avklaring og beslutning:

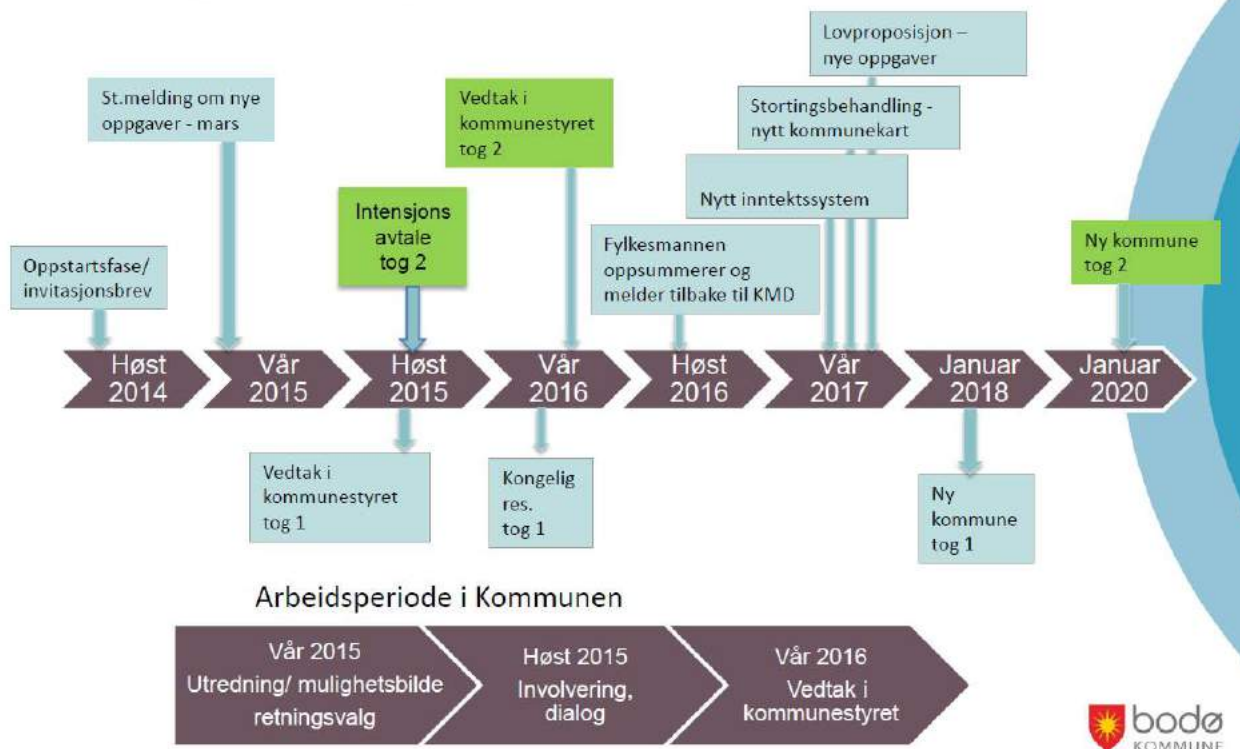
Rådmannen i Bodø kommune orienterte i sitt foredrag om:

- Kort om regjeringens mål for reformen
- Intensjonsavtale/ - plan

- Hva kan en slik plan/ avtale inneholde
- Eksempler fra eksisterende avtaler
- Inndelingsloven
- Kort om innhold; krav
- Tidsplan/ framdrift i arbeidet

Og la fram følgende som en oppsummering:

Tidslinje i reformprosessen

Vurderinger

Kommunereformprosessen skal over i en mer forpliktende fase fra høsten av. Samtidig må prosessen i Bodø kommune samkjøres med «Mulighetsstudier for Salten» i regi av Salten regionråd.

Salten regionråd har engasjert konsultentselskapet BDO til å utarbeide 4 delrapporter + hovedrapport som vil vurdere mulige alternativer når det gjelder kommunesammenslåinger. Den endelige prosjektutredningen (hovedrapport) skal være ferdig medio september, dvs. omtrent samtidig med kommunevalget. Alle delrapportene skal være ferdig i løpet av juni d.å., og vil inneholde opplysninger/data og drøftinger om:

- Delrapport A: Tversgående faktagrunnlag som skal være utgangspunkt for de tre hovedtemaene; kommunen som tjeneste – og myndighetsutøver, kommunen som samfunnsutvikler og kommunen som demokratisk arena. Hovedfokus i faktagrunnlaget er demografisk utvikling, næringsutviklingsmessige trender, kompetanseinfrastruktur og regionaløkonomisk utvikling.
- Delrapport B: Tjenesteyting og myndighetsutøvelse
Hovedproblemstillinger:
 - ✓ Hvordan sikre kvalitet, effektiv ressursbruk og likeverdighet i tjenesteproduksjonen ved ny kommunestruktur?

- ✓ Hvordan ivareta rettsikkerhet, forutsigbarhet, habilitet og likebehandling i en ny kommunestruktur?
- Delrapport C: Samfunnsutvikling
Hovedproblemstillinger:
 - ✓ Hvordan sikre ivaretagelse av areal – og transportinteresser tilpasset klima – miljøhensyn i en ny kommunestruktur?
 - ✓ Hvordan tilrettelegge for positiv nærings – og kulturutvikling i en ny kommunestruktur?
- Delrapport D: Demokratisk arena
Hovedproblemstilling:
 - ✓ Hvordan sikre effektiv lokalpolitisk styring, og en aktiv lokalpolitisk arena i en ny kommunestruktur?

Under forutsetning av at de forskjellige kommunesammenslåingsalternativene drøftes inngående av BDO i den endelige prosjektrapporten, og at storkommunen i Salten er en av disse, kan denne prosjektrapporten bli et egnet grunnlag for å diskutere felles intensjonsavtale med interesserte kommuner utover høsten.

Som sagt ovenfor har kommunene i disse innledende samtaler vært opptatt av:

1. Lokaldemokrati
2. Samferdsel
3. Næringsutvikling
4. Økonomi
5. Gode tjenester til innbyggerne

I følge hovedproblemstillingene i «Mulighetsstudier for Salten» skal man gå grundig inn i disse emnene.

Rådmannen har en selvstendig utredningsplikt når det gjelder å vurdere alternativene som Bodø er en del av og må påse at intensjonsgrunnlaget sier noe om:

- Mål og forutsetninger for kommunealternativet
- Statusbilder for demografi, tjenester, økonomi og demokrati
- Utviklingsbilder for lokaldemokrati, samferdsel, næringsutvikling, økonomi og gode tjenester
- Bygde – og boligutvikling
- Navn, kommunevåpen og kommunesenter
- Lokalisering av administrative funksjoner
- Samisk språk og kultur
- Tjenestetilbud og kvalitetsmål innenfor alle kommunale tjenester
- Politisk organisering
- Administrativ organisering
- Vurdering av nye oppgaver
- Informasjon og kommunikasjon
- Retningslinjer for personalbehandling
- Forhold til andre private og offentlige organisasjoner
- Videre prosess

Hovedmålet for Bodø kommune er en ny storkommune i Salten. Bodø kommune har vært åpen og tydelig på dette i alle innledende samtaler. Spørsmålet er hvor framoverlent og proaktiv Bodø kommune skal være nå som prosessen går over i en ny fase. Ovenfor er det sagt at

«Mulighetsstudier for Salten» kan bli et hensiktsmessig intensjonsgrunnlag, eventuelt med tilførsel av nye emner og kunnskap som kommunene er opptatt av.

Bodø kommune kan ikke ta beslutningen om hva et intensjonsgrunnlag skal inneholde, og hva som er godt nok i den forbindelse, alene. Et naturlig steg, som en fortsettelse av prosessen med innledende samtaler, vil derfor være at Bodø kommune etter ferien møter kommunene for å diskutere innholdet av et intensjonsgrunnlag som skal munne ut i en intensjonsavtale. Dette kan gjøres slik at Bodø kommune inviterer interesserte kommuner til å være med på dette, eller at representanter fra administrasjonen i Bodø kommune reiser ut til Nord-Salten (Hamarøy, Steigen, Tysfjord), Indre Salten (Beiarn, Fauske, Sørfold, Saltdal) og Sør-Salten (Gildeskål, Meløy, Rødøy) og introduserer en del problemstillinger som en ønsker tilbakemeldinger på. Ettersom alle innledende samtaler har foregått i Bodø vurderer en det slik at det vil være riktig strategi å reise ut til kommunene for å diskutere innholdet i et intensjonsgrunnlag for storkommunen. En kan også vurdere om det er hensiktsmessig å samle noen kommuner og møte de samtidig. Prosessen videre med omforente tidspunkter for når intensjonsgrunnlaget og intensjonsavtalen skal være ferdig må også være tema på disse møtene slik at man når fristen for endelig vedtak i bystyret (juni 2016). Disse møtene bør avholdes fra 20. august og avtales før ferien.

Det framgår av vedtatt mandat for styringsgruppen for kommunereformen i Bodø at selv om målet er ny storkommune i Salten, skal styringsgruppen fortløpende følge med på å vurdere alternativer som blir lansert ut fra Bodø kommunes interesser. Dette betyr at det bør være tett kontakt mellom rådmann og styringsgruppen for kommunereformen utover høsten etter hvert som samtalene om innholdet i intensjonsgrunnlaget og prosessen i forbindelse med «Mulighetsstudier i Salten» skrider fram.

Konklusjon og anbefaling

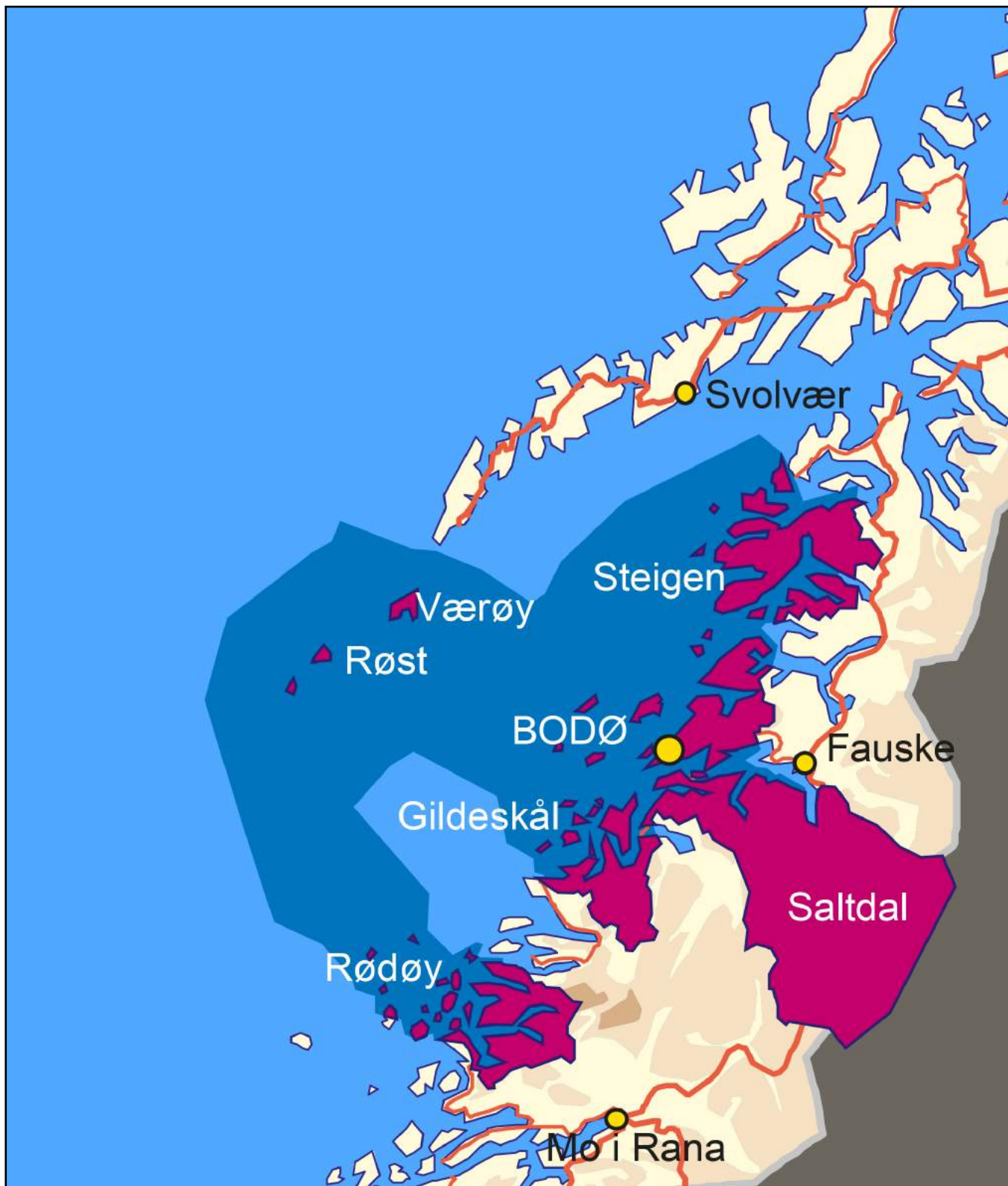
Hensikten med dette saksframlegget er å orientere om nabopraten og å få en diskusjon om veien videre. Rådmannen mener at Bodø kommune fortsatt bør jobbe videre med å realisere storkommunen og at arbeidet med å utarbeide et omforent intensjonsgrunnlag intensiveres samtidig med at Bodø kommune aktivt følger prosessen i Salten regionråd i forbindelse med «Mulighetsstudier i Salten.»

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingsdirektør

Saksbehandler: Tom Solli

Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

POLITISK PLATTFORM KOMMUNEREFORM

2016

1

Steigen, Værøy, Røst, Bodø, Gildeskål, Saltdal og Rødøy

Innhold

A – KOMMUNEREFORMEN - føringer fra sentrale myndigheter	3
B – POLITISK PLATTFORM FOR NY KOMMUNE	4
1. Visjon for ny kommune	4
2. Sterkere lokaldemokrati	4
3. Samferdsel/infrastruktur og kollektivtransport	5
4. Nye oppgaver	5
5. Tjenestetilbud	5
6. Senterstruktur	6
7. Bærekraftig økonomi	6
8. Kommunnavn og kommunesymboler	8
9. Arbeidsgiverpolitikk	8
10. Kommunikasjon og involvering	9
11. Nærings- og samfunnsutvikling	9
C – FRA VEDTAK TIL NY KOMMUNE	10
1. Videre arbeid/ fra vedtak til fellesnemnd	10
2. Fellesnemnd, sammensetning og mandat (utsettes til maimøte)	10
3. Partssammensatt utvalg, sammensetning og mandat	12
D – KOMMUNESPESIFIKKE FORHOLD	12
Røstmodellen	12

A – KOMMUNEREFORMEN - føringer fra sentrale myndigheter

Stortinget har gitt tilslutning til å gjennomføre en kommunereform. Målet er større, mer robuste kommuner med økt makt og myndighet. Dette er nødvendig for å møte morgendagens utfordringer og stadig økte forventninger fra innbyggerne.

Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester.

Reformen skal bedre forutsetningene for en styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet- og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og også den sosiale utviklingen i kommunen.

En viktig del av reformen er ønsket om å styrke lokaldemokratiet. Et levende lokaldemokrati hvor innbyggerne opplever at de har medvirkningsmuligheter, og hvor de benytter denne muligheten, vil være viktig når en ny kommune skal dannes.

Utfordringen med større kommuner er økt geografisk avstand innen kommunen, både for innbyggere, ansatte og politikere. Dette gir frykt for tap av stedsidentitet, tap av kommunale tjenester og arbeidsplasser i distriktene, dårligere lokalkunnskap hos saksbehandlerne og mindre engasjement og politisk involvering fra innbyggerne.

Denne politiske plattformen skal bidra til å begrense slike ulemper.

Større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og har en mer variert befolknings- og næringssammensetning. Det gjør kommunen bedre rustet til å håndtere uforutsette hendelser og utviklingstrekk.

Større kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger.

Mål for reformen:

1. Gode og helhetlige tjenester for innbyggerne
2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
4. Styrke lokaldemokratiet

B – POLITISK PLATTFORM FOR NY KOMMUNE

1. Visjon for ny kommune

Det lages en prosess med bredere deltagelse for å lage en visjon for den nye kommunen.

2. Sterkere lokaldemokrati

Kommunestyret

Formannskapsmodellen benyttes i den nye kommunen.

Det nye kommunestyret skal bestå av 35 representanter + 4 representanter for hver kommune som slutter seg til avtalen. (Eksempel Bodø og Røst blir $35+4+4 = 43$ representanter)

Formannskapet

Formannskapet skal bestå av xx medlemmer. (Overlates til fellesnemd og felles kommunestyremøte å avgjøre – avhengig av antall deltagere i ny kommune)

Komiteer, råd og utvalg

Fellesnemda utarbeider endelig forslag til politisk styringsstruktur.

Kommunedelsutvalg/lokalstyrer

Det skal opprettes lokalstyrer som velges ved direkte valg.

Ordningen evalueres etter første kommunestyreperioden.

Bare de som er innført i folkeregisteret som bosatt i vedkommende kommunedel skal være valgbare, Kommuneloven §14.

Lokalstyrene skal være høringsinstans for kommunestyret i spørsmål som berører lokalmiljø og ha beslutningsmyndighet på enkelte områder. Aktuelle områder for lokal beslutningsmyndighet er:

- Lokal samfunnsplanlegging og næringsutvikling
- Lokale kultur- og idrettstilbud
- Disponere lokale midler fra et næringsfond
- Arealforvaltning(planer/dispensasjoner)

Administrative og økonomiske ressurser til drift avpasses endelige oppgaver og øvrig administrativ struktur.

Eksisterende næringselskaper skal opprettholdes i den nye kommunen.

Det etableres et næringsfond i den nye kommunen som årlig overfører midler til kommunedelene.

Kommunedelene må vurderes i forhold til naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner ved nye kommunegrenser.

3. Samferdsel/infrastruktur og kollektivtransport

Det utarbeides illustrasjonskart/oversikt over de prioriterte kollektivtransportaksene i ny kommune. Dette skal danne grunnlag for en helhetlig samferdselsplan og nye transportløsninger for kommunen. Utvikling av dette tilbudet skal skje i god dialog med fylkeskommunen.

Transport- og samferdselstilbudet skal legge til rette for verdiskaping i hele kommunen og at folk skal kunne bo der de bor. Det skal legges til rette for dagpendling med båt, buss og tog.

Infrastruktur som bredbånd og tilstrekkelig strømforsyning skal sikres. Lange avstander avhjelpes i størst mulig grad av IKT-løsninger både i forhold til å løse oppgaver og for samhandling/deltakelse/dialog med innbyggerne.

4. Nye oppgaver

Ytre Salten vil bli en kommune med et stort og variert næringsliv innen handel, fiskeri, industri, havbruk, reiseliv og offentlig sektor. Kommunen skal være kunnskapsintensiv med høy kompetanse innen de aller fleste sektorer. Kommunen skal være en aktiv tilrettelegger for etablering av regionale og nasjonale oppgaver, og rustet for nye oppgaver.

Samtidig understrekes at **byen** fortsatt vil være fylkeshovedstad og sete for fylkeskommunen.

5. Tjenestetilbud

Dagens kommuner har ansvaret for tjenestetilbudet fram til 2020. I dette ligger også et ansvar for å tilpasse tilbudet til befolkningsutvikling, bosettingsmønster, vedlikeholdsbehov, skolestruktur mv.

Den nye kommunen skal være en livsløpskommune. Det vil si at tjenestestrukturen ved etableringen i 2020 i hovedsak opprettholdes, og at nødvendige tjenester skal leveres der folk bor. Det skal være lik standard på primærtjenestetilbudet i hele kommunen.

Intensjonen er at dagens skolestruktur opprettholdes så lenge det er faglig forsvarlig med videre drift.

Frivillighet er en grunnpilar i kommunen, og både lag, foreninger og privatpersoner skal stimuleres til å delta i frivillig arbeid. Kommunens lag og foreninger sikres økonomiske ressurser og praktisk tilrettelegging slik at lokal aktivitet blomstrer og forsterkes, og det skal sikres god tilgang på anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i hele kommunen. Alle barn og unge skal sikres et godt kulturskoletilbud.

Den nye kommunen skal utvikle et kulturtilbud som spiller på bredde i kulturtilbudet og aktivt å understøtte lokalt engasjement.

Antall kommunale arbeidsplasser bestrebes opprettholdt i den nye kommunen, men det kan bli endringer i konkret innhold for noen, ved at kompetansemiljø samles og styrkes i en ny kommune. Dette fordrer satsing på etter-/ videreutdanning. Samtidig vil effektivisering/ digitalisering av tjenester gjøre at tjenester/ arbeidsoppgaver endres og arbeidsplasser kan forsvinne. Dette vil

gjelde arbeidsplasser i hele den nye kommunen. Det må være et mål å legge til rette for sterke fagmiljøer som skal tjene hele kommunen.

6. Senterstruktur

Det er kan skilles mellom tre typer sentre i kommunen

- Bysenter: Bodø
- Lokalsenter: tidligere kommuners adm. sentrum eller største tettsted
- Nærsenter: mindre sentrum i kretsene.

7. Bærekraftig økonomi

i) Bruk av reformpenger

I tillegg til innsparinger fra stordriftsfordeler ved en kommunesammenslåing vil det tilflyte den nye kommunen reformstøtte både i form av engangsstøtte og ved at den nye kommunen får beholde småkommunetillegg og inndelingstilskudd som om de fortsatt var egne kommuner i 15+5 år.

Engangsstøtte ved kommunesammenslåing er 30 millioner. Reformstøtte vil være inntil 60 millioner avhengig av hvor mange kommuner som ønsker å slå seg sammen. Disse pengene vil gå til arbeidet med sammenslåing, omorganiseringskostnader og å sikre et likeverdig tjenestetilbud i kommunen. Det forutsettes at det bevilges tilstrekkelig midler å etablerer en moderne IKT struktur i den nye kommunen.

I tillegg vil sammenslåtte kommuner beholde basis- og inndelingstilskudd i 15 + 5 år. Dette utgjør for de 7 kommunene mer enn 200 millioner i året.

Kommuner	Basistilskudd	Småkommunetilskudd	Nord-Norge tilskudd
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
BODØ	12837	0	81807,495
GILDESKÅL	12837	5475	3327,835
STEIGEN	12837	5475	4242,455
RØST	12837	5475	931,07
SALTDAL	12837	0	7715,05
VÆRØY	12837	5475	1278,165
RØDØY	12837	5475	2146,725
Sum	89859	27375	101448,795

FIGUR 1 ILLUSTRASJON UTSLAG 2015-NIVÅ

ii) Kommunale avgifter og eiendomsskatt

Kommunale avgifter og eiendomsskatt skal harmoniseres i den nye kommunen.

iii) Investeringer og drift

Handlingsregler for drift av den nye kommunen (basert på sentrale anbefalinger):

- Resultatgrad - netto driftsresultat skal over tid være 1,75% av brutto driftsinntekter
- Fondsgrad – disposisjonsfond skal over tid være 3% av brutto driftsinntekter
- Gjeldsgrad – Lånegjeld ordinære investeringer skal over tid ikke overstige 50% av brutto driftsinntekter
- Finansierungsgrad – Renter og avdrag skal over tid ikke overstige 5% av brutto driftsinntekter

iv) Prioriterte investeringer ny kommune

1. Grunntjenester

- Vann og avløp
- Velferdsteknologi
- IKT infrastruktur

2. Lokale investeringer – prioritering iflg. tabell. Tiltak nedenfor skal prioriteres ved bruk av reformpenger og investeringer i den nye kommunen.

Kommune	Tiltak	Tiltak	Tiltak
Felles	Vann og avløp	IKT infrastruktur	velferdsteknologi
Bodø	Samferdsel ny kommune		
Gildeskål	Samferdsel ny kommune	Bolig og næringsarealer	
Rødøy	Bygge dagsenter/VTA	Frivillighetssentral m.m.	Svømmehall Jektvik 25m
Røst	skole/opplevessenter	havneutbygging - kaier	sykehjem - utvidelse
Saltdal	Slipen scene/kulturkontor	servicebygg/helsesenter	idrettsanlegg
Steigen	Barnehage Nordsteigen	Hurtigbåtanløp/kai Leinesfjord	
Værøy	Sykehjem	utvidelse skole	kommunale veilys

v) Eierskapsstrategi

Fellesnemnda/prosjektrådmann skal sette i gang arbeidet med å utarbeide en felles eierskapsstrategi for den nye kommunen.

8. Kommunnavn og kommunesymboler

Navn

Bodø

Kommunevåpen

Besluttet på felles kommunestyremøte i 2017.

Kommunesenter

Bodø.

Tidspunkt for sammenslåing

Kommunereformen legger opp til at sammenslåing skal skje 1.1.2020.

9. Arbeidsgiverpolitikk

Ingen vil bli sagt opp som en konsekvens av at det etableres en ny kommune. Innplassering forutsettes å skje med utgangspunkt i den nye kommunens behov, i tillegg til at det tilstrebes løsninger som er tilpasset den enkelte medarbeiders kompetanse og ønsker.

Den nye kommunen skal etablere et tre-partssamarbeid (arbeidsgiver, arbeidstaker og politikere)

Den nye kommunen skal etterstrebe å følge gml. Arbeidsmiljølov § 9.

Det er et mål for den nye kommunen å etterstrebe faste hele stillinger og at det utarbeides en helhetlig rekrutteringsplan med særlig vekt på læring

På grunn av geografiske avstander bør det lages avtaler som sikrer at arbeidstakere ikke får uforholdsmessig lang vei til arbeid dersom enkelte må bytte arbeidssted.

Fremtidig arbeidsgiverpolitikk utformes av fellesnemnd, partssammensatt utvalg og nytt kommunestyre i samarbeid med fagorganisasjonene.

10. Kommunikasjon og involvering

Kommunene har selv ansvar for involvering og medvirkning frem til vedtak om kommunesammenslåing før 1. juli 2016.

Kommunene som vedtar sammenslåing utarbeider en felles kommunikasjonsstrategi for reformarbeidet høsten 2016. Kommunene forplikter seg til å drøfte strategien med de tillitsvalgte.

11. Nærings- og samfunnsutvikling

Det skal legges til rette for næringsutvikling og boligbygging i alle kommunedelene. Utviklingen skal bygge på lokale fortrinn og ved plassering av stedsuavhengige tjenester. Virkemiddel for næringsutvikling skal finnes lokalt og det skal legges til rette for grundere.

Det er viktig å utnytte synergivirkninger og skape gode fellesløsninger der det ligger til rette for dette.

Nye og tradisjonelle næringer skal utvikles i nært samarbeid med kunnskapsmiljøene i regionen. For å oppnå dette er kommunikasjon viktig og at informasjon er åpen og tilgjengelig for alle.

Regionen er bl.a. stor på: havbruk, fiskeri, mineraler, grønn energi, reiseliv, kunnskapsbasert næring/IKT, industri og handel. Allerede tilgjengelige industriarealer og god infrastruktur lokalt og skal utgjøre førstevalg for kommunens arbeid med å tiltrekke seg nye industrietableringer.

Kommunen skal arbeide proaktivt for at næringslivet skal nyte godt av de laveste satsene for arbeidsgiveravgift, og minimum arbeide for å opprettholde et differensiert nivå som en har pr. 2015.

C – FRA VEDTAK TIL NY KOMMUNE

1. Videre arbeid/ fra vedtak til fellesnemnd

a) Kommunesammenslåingsprosessen

En ny kommune skal etableres, driftes og videreutvikles med utgangspunkt i hver av de gamle kommunenes identitet, fortrinn og sterke sider. Utvikling av lokaldemokratiet og innbyggerinitiativ skal gis høy prioritet i alle deler av kommunen.

b) Mål og prinsipper for sammenslåingsprosessen

Kommunene er ulike, men likevel likeverdige i arbeidet. Prosessen med å danne en ny kommune skal være tuftet på god kommunikasjon og åpenhet.

c) Tilknytning for flere kommuner

Nye kommuner gis adgang til og tiltrer forhandlingene om sammenslåing frem til endelig stortingsvedtak er fattet. Det forutsettes at kommuner som kommer til slutter seg til foreliggende avtale.

2. Fellesnemnd, sammensetning og mandat

Det opprettes en fellesnemnd som skal samordne og ta seg av forberedelsene til en ny kommune, jf. Inndelingslova § 26.

Fellesnemnda skal bestå av fem medlemmer fra Saltdal og tre medlemmer fra hver av de øvrige kommuner unntatt Bodø. Bodø kommune skal ha 50 % av medlemmene i nemnda ut fra antallet fra de andre kommunene. Fellesnemnda skal velges av og blant medlemmene i kommunestyrene.

Hver av kommunene har i perioden frem til 01.01.2020 ansvar for sin ordinære drift, men spørsmål som kan ha betydning for den nye kommunen skal drøftes i fellesnemnda.

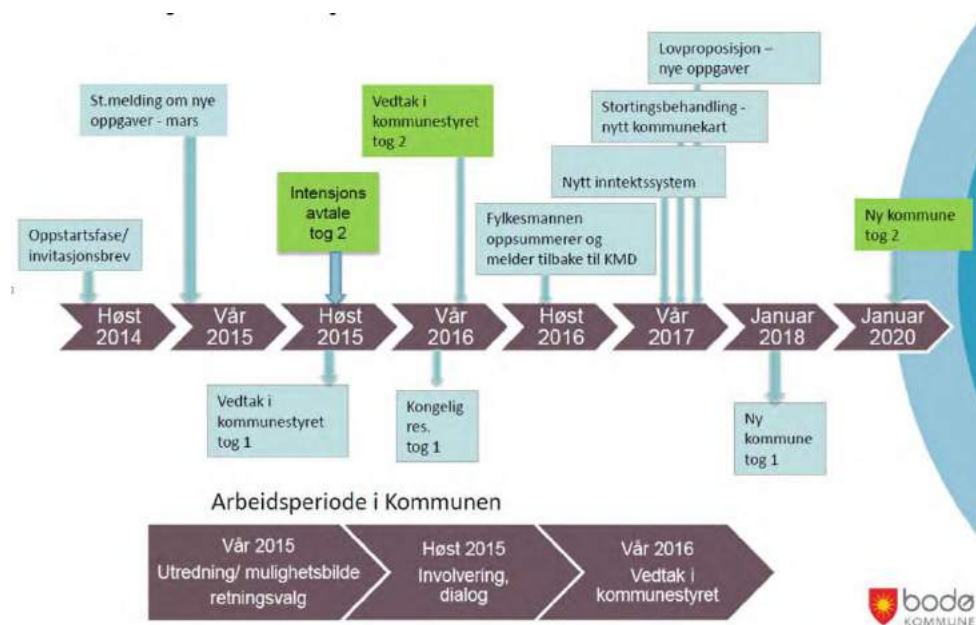
Fellesnemnda skal:

- Velge leder
- Gjennomgå og vurdere prinsipielle forhold til sammenslåingsprosessen.
- Ansette en prosjektrådmann som rekrutteres gjennom utlysning. Prosjektrådmannen tiltrer senest 01.01.2018.
- Utarbeide et utfyllende mandat for prosjektrådmannen som tydeliggjør ansvarsforhold overfor kommunene i prosjektperioden.
- Prosjektrådmannen rekrutterer sitt prosjektteam (merkantil funksjon, samt prosjektkoordinatorer i deltagende kommuner og ny ledergruppe når denne tiltrer) og vil i tillegg ha tilgang på ressurser i de eksisterende administrasjonene. Her bør kommunestyrene og fellesnemnda vurdere frikjøp av årsverk/ressursbruk.
- Forberede arbeidet med økonomiplan og budsjett for det første driftsåret i den nye kommunen, og avgi uttalelse til departementet om årsbudsjett og økonomiplaner for de deltakende kommunene.
- Følge opp regler og avtaler som omhandler ansattes vilkår og medbestemmelse ved sammenslåingen.
- Utgjøre arbeidsgiversiden i felles partssammensatt (PSU) utvalg.
- Ta stilling til revisjonsordning etter innstilling fra kontrollutvalgene.
- Utrede og ta stilling pensjonsordning
- Fellesnemnda/prosjektrådmann skal sette i gang arbeidet med å utarbeide en felles eierskapsstrategi for den nye kommunen
- Tilstrebe konsensus i alle saker.
- Utarbeide forslag til delegeringsreglement som behandles og vedtas av det nye kommunestyret.
- Utarbeide forslag til politisk reglement med løsninger som sikrer god geografisk og politisk bredde i de politiske beslutningsprosessene, som behandles og vedtas av det nye kommunestyret.
 - o Foreslå antall medlemmer formannskap
 - o Opprettelse av komiteer og utvalg.
 - o Opprettelse av lokalstyrer

I forbindelse med ansettelsesprosesser skal arbeidstakerorganisasjonene delta i ansettelsesprosessene

3. Partssammensatt utvalg, sammensetning og mandat

Det opprettes et felles partssammensatt utvalg som skal behandle saker som gjelder forholdet mellom den nye kommunen som arbeidsgiver og de ansatte. Felles partssammensatt utvalg skal på arbeidsgiversiden utgå fra fellesnemnda og fra arbeidstakersiden bestå av to medlemmer fra Saltdal og et medlem fra hver av de øvrige kommuner unntatt Bodø. Bodø kommune skal ha 50 % av medlemmene i nemda ut fra antallet fra de andre kommunene. Felles partssammensatt utvalg tiltrer 01.07.2017.

D – KOMMUNESPESIFIKKE FORHOLD

Røstmodellen

Partene er innforstått med at det utføres et arbeid med utredning av Røstmodellen som kommunedel i Bodø kommune på oppdrag for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Resultatet av dette arbeidet, som foreligger i Rapport fra NIVI analyse, skal legges til grunn for organisering og dimensjonering i den nye kommunen sammen med det som fremkommer i denne politiske plattformen.

Fellesnemnda vurderer om de løsninger som rapporten peker har overføringsverdi til andre kommunedeler i den nye kommunen. Rapporten vedlegges.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
16/20	Bystyret	11.02.2016

Ad. Formannskapetets sak 16/15 - kommunereform - status og veien videre

Forslag til vedtak Formannskapet tar denne statusrapporten om Bodø kommunes arbeid med kommunereform og orientering om videre prosess til orientering.

Det nedsettes et forhandlingsutvalg for videreføring av samtaler med nabokommuner, p.t. Steigen, Gildeskål, Rødøy, Røst og Saltdal. Utvalgets mandat er å vurdere og utarbeide intensjonsgrunnlag for fortsatt arbeid med kommunereform, dersom det er grunnlag for dette. Forhandlingsutvalget sammensettes slik:

- Ordfører
 - To politiske repr. (posisjon og opposisjon)
 - 1 repr. for tillitsvalgte
 - Rådmann
2. Bystyret tar felles utarbeidet intensjonsgrunnlag mellom kommunene Bodø, Saltdal, Gildeskål, Rødøy, Røst og Steigen til orientering.
 3. Andre kommuner som ønsker å tilslutte seg dette arbeidet er velkomne, men må forplikte seg til å følge det tidsløp som er lagt fram mot 1. juli 2016.
 4. Bodø kommune gjennomfører høring av innbyggere gjennom opinionsundersøkelse.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingsdirektør

Saksbehandler: Egil Johansen

Trykte vedlegg:

Intensjonsgrunnlag kommunereform, Steigen, Saltdal, Røst, Gildeskål, Rødøy og Bodø

Bystyrets behandling i møte den 11.02.2016:

Forslag

Fra Svein Olsen på vegne av AP, Rødt, Sv, Sp og MDG:

Alternativt punkt:

3. Andre kommuner som ønsker å tilslutte seg dette arbeidet er velkomne.
4. Bodø kommune legger til rette for involvering av egne innbyggere i prosessen. Innbyggerne skal få god informasjon om de forskjellige alternativene og konsekvensen av en eventuell sammenslåing.

Fra Ida Gudding Johnsen, V:

Tillegg pkt 1:

Leder av Bodø Ungdomsråd gis møte og talerett.

Votering

Innstillingens punkt 1 og 2 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra AP, Rødt, Sv, Sp og MDG til alternativt pkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra AP, Rødt, Sv, Sp og MDG til alternativt pkt 4 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra V ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Bystyret tar denne statusrapporten om Bodø kommunes arbeid med kommunereform og orientering om videre prosess til orientering.

Det nedsettes et forhandlingsutvalg for videreføring av samtaler med nabokommuner, p.t. Steigen, Gildeskål, Rødøy, Røst og Saltdal. Utvalgets mandat er å vurdere og utarbeide intensjonsgrunnlag for fortsatt arbeid med kommunereform, dersom det er grunnlag for dette. Forhandlingsutvalget sammensettes slik:

- Ordfører
 - To politiske repr. (posisjon og opposisjon)
 - 1 repr. for tillitsvalgte
 - Rådmann
 - Leder av Bodø Ungdomsråd gis møte- og talerett
2. Bystyret tar felles utarbeidet intensjonsgrunnlag mellom kommunene Bodø, Saltdal, Gildeskål, Rødøy, Røst og Steigen til orientering.
 3. Andre kommuner som ønsker å tilslutte seg dette arbeidet er velkomne.
 4. Bodø kommune legger til rette for involvering av egne innbyggere i prosessen. Innbyggerne skal få god informasjon om de forskjellige alternativene og konsekvensen av en eventuell sammenslåing.

Tilføyelse: Bystyret vedtok i PS 16/26 følgende sammensetning av forhandlingsutvalget:

Posisjon

Medlem : Morten Melå (Ap)
Vara: Svein Olsen (Rødt)
Vara: Ingrid Lien (Sp)

Opposisjon

Medlem: Grethe Monica Fjærvoll (H)
Vara: Allan Ellingsen (FrP)
Vara: Bente Haukås (KrF)

Sammendrag

Denne saken er et tillegg til Formannskapet sak PS 16/15. Rådmannen fremmet saken for Formannskapet som orienteringssak. Ved Formannskapets behandling ble innstilling endret, og saken ble forutsatt lagt fram for Bystyret. Rådmannen ønsker med dette å gi utfyllende opplysninger i saken.

I sak PS 16/15, den 28. januar 2016, vedtok Formannskapet følgende innstilling til bystyret:

«Innstilling

Formannskapet tar denne statusrapporten om Bodø kommunes arbeid med kommunereform og orientering om videre prosess til orientering.

Det nedsettes et forhandlingsutvalg for videreføring av samtaler med nabokommuner, p.t. Steigen, Gildeskål, Rødøy, Røst og Saltdal. Utvalgets mandat er å vurdere og utarbeide intensjonsgrunnlag for fortsatt arbeid med kommunereform, dersom det er grunnlag for dette. Forhandlingsutvalget sammensettes slik:

- *ordfører*
- *2 politiske repr, (posisjon og opposisjon)*
- *1 repr. for tillitsvalgte*
- *Rådmann»*

Administrasjonene i Steigen, Gildeskål, Saltdal, Rødøy, Røst og Bodø har utarbeidet et felles intensjonsgrunnlag som kan danne grunnlag for videre dialog om eventuell kommunesammenslåing. Intensjonsgrunnlaget vedlegges til orientering.

Intensjonsgrunnlaget medfører ikke at andre kommuner, som måtte ønske å delta i dialogen, utestenges fra den videre prosessen.

Dersom bystyret vedtar å opprette et forhandlingsutvalg og starte en dialog om sammenslåing, bør det tas stilling til hvordan innbyggerhøring skal gjennomføres. Rådmannen anbefaler at det

gjennomføres en opinionshøring og at resultatet av denne legges til grunn for videre dialog/forhandlinger.

Rådmannen har satt i gang arbeidet med å utrede null-alternativet (fortsette som egen kommune). Resultatet av denne vurderingen vil bli lagt frem for Formannskapet i mars 2016.

Det er i saken gjort rede for de vedtak som er fattet i nabokommunene om kommunereform etter siste behandling i Bystyret 29. oktober 2016, og hva arbeidet med en intensjonsavtale vil innebære.

Saksopplysninger

Rådmannen vil med dette gi Bystyret utfyllende informasjon om status i kommunereformarbeidet.

Spørsmål knyttet til kommunereform er tidligere behandlet i Bystyrets saker:

9 juni 2014 - RS 14/5,
30. oktober 2014 - PS 14/141,
7. mai 2015 - PS 15/43,
29. oktober - PS 15/121 og
29. oktober 2015 sak 15/121

Videre er spørsmål om kommunereform behandlet kun i Formannskap i saker:

17. desember 2014 - PS 14/257,
13. mai 2015- PS 15/67,
24. juni 2015, PS 15/103 og
16. desember 2015 – PS 15/168.

Bodø bystyre behandlet i møte 29.oktober 2015 sak 15/121 «Kommunereform – status og videre prosess». Bystyret fattet følgende vedtak:

«Bystyret tar oppsummeringen av det arbeidet som kommunene i Salten og regionrådet har gjennomført med kommunereformen, herunder sluttrapporten til BDO om utredning av kommunestruktur i Salten, til orientering.

Videre arbeid med kommunestruktur tas evt. opp dersom frivillige initiativ og/ eller vedtak kommer fra nabokommuner, og etter vedtak fra Bodø bystyre.»

På bakgrunn av vedtak og henvendelser i nabokommuner har det funnet sted samtaler på rådmannsnivå mellom kommunene Steigen, Beiarn, Gildeskål, Røst, Rødøy, Saltdal og Bodø kommuner. Beiarn kommune har falt ut underveis, mens Saltdal kommune har kommet til.

Rådmennene i de samarbeidene kommunene har utarbeidet et forslag til felles intensjonsgrunnlag som kan danne grunnlag for videre dialog/forhandlinger på politisk nivå. Intensjonsgrunnlaget vedlegges til orientering.

Følgende vedtak er gjort i kommunene som er med i intensjonsgrunnlaget:

- Steigen kommune

I Steigen kommunestyres sak 52/15 «Kommunereform» ble følgende innstilling fra formannskapet vedtatt den 10. september 2015. (15 mot 1 stemme)

«Formannskapet vedtar med bakgrunn i den framlagte utredning om en Nordsalten kommune samt arbeidsgruppens vurdering omkring en Indre Salten kommune at Steigen kommune på nåværende tidspunkt ikke skal gå inn i forhandlinger om intensjonsavtaler på noen av disse alternativene. Formannskapet vedtar også at der ikke skal gjennomføres en meningsmåling men at kommunens reformutvalg fortsetter forhandlingene med Bodø og de kommuner som ønsker å utrede en ny kommune med Bodø som sentrum. Forhandlingsresultatet vil være gjenstand for en endelig folkeavstemning på vinteren/våren 2016.»

- Gildeskål kommune

I kommunestyresak 69/2015 «Kommunereform – fremdriftsplan» ble følgende enstemmig vedtatt den 18. november 2015:

- 1. «Rådmannen legger frem sin utredning om 0-alternativet i januar/februar 2016 når virkningene av det nye inntektssystemet er kjent.*
- 2. Kommunenes forhandlingsutvalg trer i funksjon og tar opp igjen dialogen med Bodø kommune i november 2015.*
- 3. Forhandlingsutvalget består av Formannskapets medlemmer med tillegg av representantene Kennet Norum fra SV og Odd Hermann Kaspersen fra V/Krf.*
- 4. Forhandlingsutvalget legger frem resultatet av sitt arbeid i mars 2016.*
- 5. Det avholdes folkemøter i april 2016.*
- 6. Rådgivende folkeavstemning avholdes i mai 2016.*
- 7. Kommunestyret behandler retningsvalget i juni 2016.»*

- Røst kommune

I kommunestyresak 59/2015 «Fornytt søknad om utredning av Røstmodellen» ble enstemmig vedtatt den 5. november 2015:

«Røst kommunestyre vedtar å sende søknad om midler til videre utredning av Røstmodellen. Målet med utredningen er å finne ut hvordan mål og intensjoner i Røstmodellen kan ivaretas gjennom en lokalstyremodell innenfor Bodø kommune.»

- Rødøy kommune

I kommunestyresak 076/2015 «Kommunereform – retningsvalg» ble følgende vedtatt:

- «1. Rødøy kommune konsentrerer det videre arbeidet om kommunereform til utredningsalternativet ny kommune i Salten, med Bodø og omkringliggende kommuner.*
- 2. Ordfører, politisk arbeidsgruppe og rådmannen gis fullmakt til å utarbeide felles fremdriftsplan med samarbeidende kommuner, og å jobbe videre med fremforhandling av intensjonsgrunnlag.*
- 3. Arbeidsgruppe:*

4. Rådmannen bes utrede eventuelle grensejusteringer som konsekvens av retningsvalget.»

Medlemmer Varamedlemmer

Anita Tustervatn Jon Egil Johansen

Tone Hammersmark Olsen Inger Dagmar Monsen

Arne Tore Bang Tove Engseth

Frank K. Heimdal Torsten Simonsen

Olav Terje Hoff Per Ivar Myrbekk

Vidar Solheim Kjell Viggo Ovesen»

- Saltdal kommune

I Saltdal kommune er det gjort to politiske vedtak knyttet til arbeidet med kommunereformen.

Kommunestyret 25.3.15:

- *«Saltdal kommunes utredningsarbeid i forhold til kommunereformen legges opp til tidsplan som tar sikte på et vedtak om kommunestruktur for Saltdal kommune våren 2016.*
- *Utredningsarbeidet skal legges opp i forhold til følgende alternativer for fremtidig kommunestruktur:*
- *Saltdal som egen kommune*
- *Saltdal sammen med andre kommuner i Salten*
- *Planleggingen igangsettes i tråd med vedtatte tidsplan for prosessen.*
- *Det vises til kommunestyrets vedtak av 06.11.15.*
- *Det skal i første omgang avholdes folkemøter innen juni 2015, der en også får innspill på rullering av kommuneplanens samfunnsdel.»*

Formannskap 22.12.2015, enstemmig innstilling:

** Det oppnevnes en arbeidsgruppe som består av ordfører, varaordfører, opposisjonsleder, rådmann og kommunalleder til å intensivere det videre arbeidet med kommunestruktur.*

** Saltdal kommune inngår avtale med å utarbeide et intensjonsgrunnlag med: Fauske, Sørfold, Beiarn og Hamarøy.*

** Saltdal kommune inngår avtale med Bodø kommune for og utarbeidet et intensjonsgrunnlag for å være med i utredningen av Stor Salten kommunestruktur.*

** Saltdal kommune utreder nullalternativet – Saltdal som egen kommune.*

Formannskapets innstilling skal behandles i kommunestyret 10. februar 2016.

Vedtak i andre aktuelle kommuner:

- Beiarn kommune

Kommunestyret fattet den 20. januar 2016, i sak 3/16 «Kommunestruktur», følgende vedtak:

«Beiarn kommune velger null-alternativet, og avslutter med dette videre forhandlinger om sammenslåing med andre kommuner.

Beiarn kommune er ikke en del av en BAS-region. I tillegg til lang avstand til et nytt kommunesenter, vil reisen også inkludere to fjelloverganger. Dette vil vanskeliggjøre deltakelse i politikk og samhandling med den øvrige, eventuelle nye kommunen. Slik vi ser det, vil demokratiet derfor svekkes betydelig for Beiarns innbyggere.

Forslaget til nytt inntektssystem konkluderer med at Beiarn kommune, på grunn av avstander, ikke er en kommune som kan betegnes som «frivillig liten». Dette gjør at Beiarn kommune ikke vil bli straffet økonomisk for at vi velger å være egen kommune, slik det tidligere var varslet.

Beiarn kommunestyre erkjenner at vi på grunn av størrelsen er en sårbar kommune når det gjelder å løse store oppgaver. Beiarn kommune er derfor deltaker i ulike interkommunale samarbeidsordninger med nabokommunene for å kunne gi et tilfredsstillende tilbud. Vi vil også i fremtiden være avhengige av slike samarbeid. Arbeid i Salten Regionråd vil derfor være viktig for Beiarn kommune.

Gjennom valgkampen i høst har vi fått klart inntrykk av at kommunens innbyggere ønsker å beholde Beiarn som egen kommune. Dette viste også en markedsanalyse gjort av Nordfakta i august 2015 for Saltenposten. Av de 100 som ble spurt, var 73 % i mot at Beiarn skulle slå seg sammen med andre kommuner. 9 % svarte ikke, og 18 % var for.

Beiarn kommunestyre har tidligere vedtatt at vi ønsker å være egen kommune. Slik som situasjonen nå er, og hvor vi er avhengige av et godt forhold til nabokommunene, vil det ikke være redelig ovenfor de øvrige kommunene å jobbe frem en intensjonsavtale som et stort flertall av innbyggerne i Beiarn ikke ønsker og politikerne vil jobbe aktivt imot.»

- Værøy kommune

I kommunestyresak 14/2015 «Kommunereform veien videre» ble følgende enstemmig vedtatt den 24.juni 2015:

- *«Værøy kommune fortsetter utredning av fremtidig samarbeid mot Bodø og andre kommuner i Salten.*
- *De hovedtillitsvalgte i Værøy kommune innlemmes i tverrpolitisk gruppe.»*

- Sørfold kommune

I kommunestyresak 108/15, den 17. desember 2016 ble det fattet følgende vedtak:

«1. Kommunestyret slutter seg til rådmannens saksutredning forslag til videre prosess med kommunereformen.

2. Kommunestyret vedtar at sonderingsutvalget tar opp arbeidet og kommer i gang med samtaler/dialog med aktuelle kommuner (Fauske, Saltdal og Bodø kommune) i løpet av desember 2015. Starter arbeidet med å utarbeide et felles intensjonsgrunnlag.

3. Kommunestyret ber om at rådmannen legger fram egen sak om Sørfold kommunes plass i ny kommunestruktur (0-alternativet) i løpet av februar 2016.
4. Kommunestyret vedtar forhandlingsresultatet(intensjonsavtale) med aktuelle kommuner (Fauske, Saltdal og Bodø kommune) blir klart innen mars/april 2016.
5. Kommunestyret vedtar at det blir gjennomført en rådgivende folkeavstemning i Sørfold kommune i løpet av april 2016.
6. Kommunestyret avgjør retningsvalget i juni 2016.»

- Meløy kommune

I kommunestyresak 78/2015 «Kommunereformen» ble følgende vedtak enstemmig vedtatt den 12. november 2015:

1. «BDOs rapport; utredning av kommunestruktur Salten regionråd tas til orientering.
2. Meløys befolkning skal høres om kommunesammenslåing gjennom opinionsundersøkelse, etter Kommunal-og moderniseringsdepartementets veileder.
3. Det avklares med nabokommunene Rødøy og Gildeskål om evt. sammenslåing eller grensejustering innen januar 2016.
4. Informasjon og innbyggerdialog skal ha fokus gjennom hele prosessen.
5. Det gjennomføres 2 folkemøter i februar. 1 i Nordre Meløy og 1 i Søndre Meløy.
6. Høring gjennomføres tidsmessig etter evt. intensjonsavtale. Senest innen mars 2016.
7. Meløy kommune søker fylkesmannen i Nordland om 100.000,- kroner til arbeidet med informasjon og høring.
8. Det gjøres vedtak i kommunestyret om ny kommune/nullalternativ senest juni 2016»

- Tysfjord kommune

Formannskapet fattet den 21. januar 2016, i sak 2/16, følgende enstemmige vedtak:

«Tysfjord tar initiativ til forhandlingsmøter med Bodø, Indre Salten og Narvik, samt STH-alternativet, om kommunereformen.»

(STH- alternativet er Nord-Salten som ny kommune.)

Kommunestyret fattet i 2014, i sak 63/14 fattet følgende vedtak:

- «1. Tysfjord kommune ønsker å videreføre arbeidet med ny kommunestruktur basert på telemarkforskning sin hovedutredning og delutredning om deling av Tysfjord.
2. Kommunestyret vedtar å følge alternativ 2 i tidslinje fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet med kommunalt vedtak senest i mai 2016.
3. Tysfjord kommune deltar i kommunereformarbeidet som foregår i regi av Ofoten og Salten regionråd.

4. Tysfjord kommune gjennomfører kretsvisе informasjons- og dialogmøter med innbyggerne.

5. Etter de kretsvisе informasjons- og dialogmøter gjennomføres en anonymisert undersøkelse om befolkningens ønsker for framtidig kommunestruktur.

6. Det opprettes en styringsgruppe bestående av: - Ordfører - Rådmann

- 1 representant fra hver av partigrupperingene i kommunestyret for videreføring av arbeidet med ny kommunestruktur

7. Rådmannen gis i oppdrag å fremme en prosessplan for arbeidet til første kommunestyremøte i 2015.»

- Fauske kommune

I formannskapssak 8/16 vedtok Fauske kommune enstemmig den 2. november 2015:

«Formannskapet nedsetter et arbeidsutvalg bestående av:

- Jørn Stene
- Linda Salemonsен
- Ottar Skjellhaug

Rådmannen tiltrer som sekretær.

Utvalgets mandat er å inngå samtaler med Sørfold og Saltdal kommuner for derigjennom vurdere om et Indre Salten alternativ er aktuelt.

For øvrig viser formannskapet til sak 82/14.»

I sak 82/2014 fattet Fauske kommune følgende vedtak:

1. «Fauske kommune er opptatt av å avklare følgende alternative modeller:

- a. Fauske som egen kommune
- b. Indre Salten
- c. Sammenslåing med Bodø kommune
- d. Stor-Salten

2. Saken skal til folkeavstemming jfr. tidligere vedtak og det skal legges opp til folkemøter og god inkludering. Det utarbeides en informasjonsplan.

3. Det kalles inn til kommunestyremøte med tema kommunestruktur så snart oppgavemeldinga fra regjeringa er kommet (1. tertial 2015).

4. Etter avklaringer fra Salten regionråd og LVK, samt temadag og folkemøter, legges saken ut til folkeavstemning.

5. Fremdriftsplan som vedtatt av Salten regionråd med endelig avklaring i 2016.

6. Formannskapet er styringsgruppe.»

Bodø kommune og Fauske kommune hadde felles formannskapsmøte den 12. mai 2015. Det er etter dette ikke tatt noen initiativer for flere møter mellom Fauske og Bodø kommuner.

- Hamarøy kommune

Kommunestyret behandlet i møte 17.12.2015 sak 107/15.

«1. Hamarøy kommunestyre vedtar å gå i forhandlinger med kommunene Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn om en ny kommune i indre Salten. Det er en forutsetning at det oppnås geografisk sammenheng fra Hamarøy kommunegrense og de andre som slutter seg til.

Vedtaket gjøres med bakgrunn i følgende vurderinger:

1. Hamarøy, Steigen og Tysfjord har en rekke tjenester sammen. En fremtidig Nord-Salten kommune vil kunne bygge på disse forhold, samt muligheten for å utvikle andre tjenesteområder. Steigen har gjort vedtak om at dette ikke er et reelt alternativ på nåværende tidspunkt. I forhandlinger med andre kommuner som ikke inkluderer Steigen, vil derfor en revurdering av inngåtte samarbeidsavtaler være nødvendig for å åpne opp for forhandlinger med andre kommuner. Hamarøy kommune vil kunne vurdere et Nord-Salten-alternativ dersom det åpner seg nye muligheter ved at kommunene rundt oss, eller vi selv, ikke greier å konkludere i de påpekte dialoger eller at inntektssystemet tvinger kommunene i nye dialoger.

2. Det har vært gjennomført sonderingssamtaler med Bodø kommune om å delta i en storkommune med Bodø som sentrum. Dette alternativet er vurdert som ikke hensiktsmessig for Hamarøy kommune.

3. Det er gjennomført samtaler med kommunene Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn med tanke på en vurdering om et indre Salten-alternativ.

4. 0-alternativet gis egen vurdering.

5. Grensejusteringer der det synes geografisk naturlig og interkommunale samarbeid ses som en mulig justering i forhold til 0-alternativet.

6. Kommunestyret ber arbeidsgruppa sjekke ut mulighet for alternativt samarbeid mot Tysfjord/Ofotregionen. Et forhandlingsresultat om en ny kommune i indre Salten vil vurderes opp mot egenutredning om å fortsette som egen kommune, eventuelt andre alternativer som måtte komme frem i prosessen utover våren. Vedtak om fremtidig kommunestruktur for Hamarøy kommune skal fattes i løpet av juni 2016. Innen saken fremmes for kommunestyre skal det være gjennomført egen folkehøring.»

Vurderinger

I utredningsplikten som Stortinget har vedtatt ligger det at kommunene skal gjennomføre en egen vurdering av null-alternativet (fortsette som egen kommune) samt utrede ulike alternativer for kommunesammenslåing. Bodø kommune har deltatt i Salten regionråds sin utredning av mulighetsstudier for Salten. Videre gjennomfører rådmannen nå en egen vurdering av egen organisasjon. Resultatet av denne vurderingen vil bli lagt frem for Formannskapet i mars 2016.

Null-alternativet

Rådmannen gjennomfører nå en egenvurdering av hvordan kommunen klarer å gjennomføre de oppgaver som i dag er tillagt kommunen. Arbeidet er ikke ferdigstilt. Det generelle inntrykket er at Bodø kommune er en robust kommune som leverer gode og tidsriktige tjenester til sine innbyggere. Det vil på sikt bli utfordringer knyttet endret befolkningssammensetning, og at andelen eldre øker. Det er identifisert utfordringer på enkeltområder, men disse er i hovedsak tilknyttet det at Bodø kommune er en kommune i vekst i folketallet. Det er i dette arbeidet ikke gjennomført en vurdering av nye oppgaver til kommunene. Det vurderes likevel slik at Bodø kommune vil være i stand til å overta nye oppgaver som i dag ligger på fylkeskommunalt og statlig nivå.

Ytre Salten alternativet

Det har foregått samtaler på rådmannsnivå og det er utarbeidet et intensjonsgrunnlag som kan danne grunnlag for videre dialog om en intensjonsavtale. Denne dialogen bør skje mellom de utpekte forhandlingsutvalgene i de aktuelle kommunene. En slik prosess må gjennomføres i perioden mars/april 2016.

Å gjennomføre en kommunesammenslåing er et omfattende og komplekst prosjekt som krever god politisk og administrativ ledelse. I samtalen om en eventuell intensjonsavtale om sammenslåing vil det ligge store muligheter og utfordringer. De vedtakene som skal fattes innen 1. juli 2016 behøver i utgangspunktet kun omhandle hvilke kommuner en ønsker å slå seg sammen med. Det er ikke nødvendig å ta stilling til navn på den nye kommunen eller andre tema.

Intensjonsavtalene bør likevel tydeliggjøre fra politisk hold hvorfor man ønsker sammenslåing og hva man vil oppnå med dette. Videre bør det beskrives hvor kommunesenteret skal være, hvordan kommunale tjenester skal styrkes, hvordan ulike kommunale funksjoner skal lokaliseres og hvordan ansatte og innbyggere skal håndteres i prosessen.

Det er fra nabokommunene forventet at Bodø kommune, som den klart største kommunen, tar en aktiv rolle i den videre prosessen og er tydelige på hva vi ønsker med en eventuell sammenslåing.

Etter at vedtak er fattet i kommunene vil Fylkesmannen oppsummere prosessene og sende en tilrådning til departementet. Dette danner grunnlag for en stortingsproposisjon og vedtak om sammenslåing/kommunestruktur i Stortinget i løpet av 2017. Sammenslåing skal ordinært skje fra 2020.

Høring av innbyggerne

Innbyggerhøring i forbindelse med endringer i kommunegrenser er regulert gjennom Inndelingslovens § 10: «Kommunestyret bør innhente innbyggjarane sine synspunkt på forslag til grenseendring. Høringa kan skje ved folkerøysting, opinionsundersøking, spørjeundersøking, møte eller på annan måte.»

Det er altså kommunestyret selv som bestemmer om det skal gjennomføres høring av innbyggerne og hvordan dette eventuelt skal gjennomføres.

Gjennom folkeavstemming har alle muligheter for å utrykke sin mening, men folkeavstemminger innebærer at det er klare valgalternativ. I spørsmål om kommunesammenslutninger er alternativet ja eller nei. Folkeavstemminger kan være mindre egnet for å få fram meninger og bakgrunn for synspunkter samt styrken i disse. Ved lav valgdeltakelse kan det også reises spørsmål ved hvorvidt stemmeresultatet er representativt for innbyggernes syn. I slike tilfeller kan det være grunn til å stille seg spørsmål om hvilke synspunkter den store andelen som ikke stemte hadde. Var de positive, negative, usikre eller likegyldige?

Opinionsundersøkelser er en vanlig metode for å hente inn folk synspunkter og oppfatninger i forhold ulike spørsmål og problemstillinger. Opinionsundersøkelser kan legges opp slik at de gir et

representativt inntrykk av befolkningens synspunkter med relativt små feilmarginer. Slike undersøkelser forutsetter at man trekker et representativt utvalg av den befolkningsgruppen man ønsker å undersøke. I tillegg gir slike undersøkelser også muligheter for å fange opp mer nyansert synspunkter blant innbyggerne, f.eks. grad av sikkerhet, hvorfor de stemmer det ene eller andre, styrken i standpunktene, forutsetninger for å endre standpunkt o.l. Sånn sett kan en opinionsundersøkelse gi et mer representativt uttrykk for folkemeningen enn en folkeavstemning.

Andre måter å organisere høring av innbyggere er gjennom folkemøter, gruppeintervjuer, ordinære høringsprosesser og referansegrupper.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har inngått rammeavtale med Opinionen AS for gjennomføring av opinionsundersøkelser. I tillegg har departementet øremerket 100 000 kroner per kommune for gjennomføring av innbyggerhøringer. Ved bruk av denne type undersøkelse vil Bodø kommune kunne spørre 8 spørsmål til 1000 respondenter i Bodø kommune innenfor det departementet dekker.

I sammenslåingsprosessen mellom Bodø og Skjerstad kommuner ble det i Bodø kommune ikke gjennomført folkeavstemning med den begrunnelse i at det ble antatt lav deltagelse i et slikt valg. I en opinionsundersøkelse vil feilmarginen ved spørsmål om sammenslåing være på maks 3,1 % ved spurring av 1000 personer. Dette vurderes å gi et mye mer treffsikkert svar om folkets mening enn et valg der deltagelsen er lav. Videre vil det være knyttet betydelige kostnader utover det departementet stiller til rådighet av midler til gjennomføring av en folkeavstemning i Bodø kommune.

Konklusjon og anbefaling

På bakgrunn av vedtak i og felles utarbeidet intensjonsgrunnlag mellom kommunene Steigen, Saltdal, Gildeskål, Rødøy, Røst og Bodø kommuner anbefaler rådmannen at Bodø kommune går i dialog/forhandlinger med disse kommunene om en felles intensjonsavtale om sammenslåing.

Forhandlingsutvalget gis mandat til å gjennomføre dialog/forhandlinger med de kommuner som ønsker dette.

Nye kommuner kan tiltre forhandlingene, men at de må forplikte seg til å følge det løp som er lagt frem mot 1. juli 2016.

Rådmannen anbefaler at høring av innbyggerne skjer gjennom opinionsundersøkelse. En spørreundersøkelse blant et representativt utvalg på 1000 innbyggere gir svar med en feilmargin innenfor 3 prosent. En folkeavstemning i Bodø kommune vil kreve mye ressurser av kommunens administrasjon, både med tanke på arbeidstid men også økonomisk. Erfaringsmessig vil deltagelsen i en slik folkeavstemning bli lav og det kan stilles spørsmål om representativiteten i en slik avstemning. En opinionsundersøkelse gir også muligheten for å stille flere spørsmål til innbyggerne for å få innspill i forhandlingsprosessen enn det en folkeavstemning gir.

Rett utskrift: Berit Skaug

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Bystyret	11.02.2016

Ad. Formannskapetets sak 16/15 - kommunereform - status og veien videre

Forslag til vedtak Formannskapet tar denne statusrapporten om Bodø kommunes arbeid med kommunereform og orientering om videre prosess til orientering.

Det nedsettes et forhandlingsutvalg for videreføring av samtaler med nabokommuner, p.t. Steigen, Gildeskål, Rødøy, Røst og Saltdal. Utvalgets mandat er å vurdere og utarbeide intensjonsgrunnlag for fortsatt arbeid med kommunereform, dersom det er grunnlag for dette. Forhandlingsutvalget sammensettes slik:

- Ordfører
 - To politiske repr. (posisjon og opposisjon)
 - 1 repr. for tillitsvalgte
 - Rådmann
2. Bystyret tar felles utarbeidet intensjonsgrunnlag mellom kommunene Bodø, Saltdal, Gildeskål, Rødøy, Røst og Steigen til orientering.
 3. Andre kommuner som ønsker å tilslutte seg dette arbeidet er velkomne, men må forplikte seg til å følge det tidsløp som er lagt fram mot 1. juli 2016.
 4. Bodø kommune gjennomfører høring av innbyggere gjennom opinionsundersøkelse.

Sammendrag

Denne saken er et tillegg til Formannskapet sak PS 16/15. Rådmannen fremmet saken for Formannskapet som orienteringssak. Ved Formannskapetets behandling ble innstilling endret, og saken ble forutsatt lagt fram for Bystyret. Rådmannen ønsker med dette å gi utfyllende opplysninger i saken.

I sak PS 16/15, den 28. januar 2016, vedtok Formannskapet følgende innstilling til bystyret:

«Innstilling

Formannskapet tar denne statusrapporten om Bodø kommunes arbeid med kommunereform og orientering om videre prosess til orientering.

Det nedsettes et forhandlingsutvalg for videreføring av samtaler med nabokommuner, p.t. Steigen, Gildeskål, Rødøy, Røst og Saltdal. Utvalgets mandat er å vurdere og utarbeide intensjonsgrunnlag for fortsatt arbeid med kommunereform, dersom det er grunnlag for dette. Forhandlingsutvalget sammensettes slik:

- *ordfører*
- *2 politiske repr, (posisjon og opposisjon)*
- *1 repr. for tillitsvalgte*
- *Rådmann»*

Administrasjonene i Steigen, Gildeskål, Saltdal, Rødøy, Røst og Bodø har utarbeidet et felles intensjonsgrunnlag som kan danne grunnlag for videre dialog om eventuell kommunesammenslåing. Intensjonsgrunnlaget vedlegges til orientering.

Intensjonsgrunnlaget medfører ikke at andre kommuner, som måtte ønske å delta i dialogen, utestenges fra den videre prosessen.

Dersom bystyret vedtar å opprette et forhandlingsutvalg og starte en dialog om sammenslåing, bør det tas stilling til hvordan innbyggerhøring skal gjennomføres. Rådmannen anbefaler at det gjennomføres en opinionshøring og at resultatet av denne legges til grunn for videre dialog/forhandlinger.

Rådmannen har satt i gang arbeidet med å utrede null-alternativet (fortsette som egen kommune). Resultatet av denne vurderingen vil bli lagt frem for Formannskapet i mars 2016.

Det er i saken gjort rede for de vedtak som er fattet i nabokommunene om kommunereform etter siste behandling i Bystyret 29. oktober 2016, og hva arbeidet med en intensjonsavtale vil innebære.

Saksopplysninger

Rådmannen vil med dette gi Bystyret utfyllende informasjon om status i kommunereformarbeidet.

Spørsmål knyttet til kommunereform er tidligere behandlet i Bystyrets saker:

9 juni 2014 - RS 14/5,
30. oktober 2014 - PS 14/141,
7. mai 2015 - PS 15/43,
29. oktober - PS 15/121 og
29. oktober 2015 sak 15/121

Videre er spørsmål om kommunereform behandlet kun i Formannskap i saker:

17. desember 2014 - PS 14/257,
13. mai 2015- PS 15/67,
24. juni 2015, PS 15/103 og
16. desember 2015 – PS 15/168.

Bodø bystyre behandlet i møte 29.oktober 2015 sak 15/121 «Kommunereform – status og videre prosess». Bystyret fattet følgende vedtak:

«Bystyret tar oppsummeringen av det arbeidet som kommunene i Salten og regionrådet har gjennomført med kommunereformen, herunder sluttrapporten til BDO om utredning av kommunestruktur i Salten, til orientering.

Videre arbeid med kommunestruktur tas evt. opp dersom frivillige initiativ og/ eller vedtak kommer fra nabokommuner, og etter vedtak fra Bodø bystyre.»

På bakgrunn av vedtak og henvendelser i nabokommuner har det funnet sted samtaler på rådmannsnivå mellom kommunene Steigen, Beiarn, Gildeskål, Røst, Rødøy, Saltdal og Bodø kommuner. Beiarn kommune har falt ut underveis, mens Saltdal kommune har kommet til.

Rådmennene i de samarbeidene kommunene har utarbeidet et forslag til felles intensjonsgrunnlag som kan danne grunnlag for videre dialog/forhandlinger på politisk nivå. Intensjonsgrunnlaget vedlegges til orientering.

Følgende vedtak er gjort i kommunene som er med i intensjonsgrunnlaget:

- Steigen kommune

I Steigen kommunestyres sak 52/15 «Kommunereform» ble følgende innstilling fra formannskapet vedtatt den 10. september 2015. (15 mot 1 stemme)

«Formannskapet vedtar med bakgrunn i den framlagte utredning om en Nordsalten kommune samt arbeidsgruppens vurdering omkring en Indre Salten kommune at Steigen kommune på nåværende tidspunkt ikke skal gå inn i forhandlinger om intensjonsavtaler på noen av disse alternativene. Formannskapet vedtar også at der ikke skal gjennomføres en meningsmåling men at kommunens reformutvalg fortsetter forhandlingene med Bodø og de kommuner som ønsker å utrede en ny kommune med Bodø som sentrum. Forhandlingsresultatet vil være gjenstand for en endelig folkeavstemning på vinteren/våren 2016.»

- Gildeskål kommune

I kommunestyresak 69/2015 «Kommunereform – fremdriftsplan» ble følgende enstemmig vedtatt den 18.november 2015:

- 1. «Rådmannen legger frem sin utredning om 0-alternativet i januar/februar 2016 når virkningene av det nye inntektssystemet er kjent.*
- 2. Kommunenes forhandlingsutvalg trer i funksjon og tar opp igjen dialogen med Bodø kommune i november 2015.*
- 3. Forhandlingsutvalget består av Formannskapets medlemmer med tillegg av representantene Kennet Norum fra SV og Odd Hermann Kaspersen fra V/Krf.*
- 4. Forhandlingsutvalget legger frem resultatet av sitt arbeid i mars 2016.*
- 5. Det avholdes folkemøter i april 2016.*
- 6. Rådgivende folkeavstemning avholdes i mai 2016.*

7. Kommunestyret behandler retningsvalget i juni 2016.»

- Røst kommune

I kommunestyresak 59/2015 «Fornytt søknad om utredning av Røstmodellen» ble enstemmig vedtatt den 5. november 2015:

«Røst kommunestyre vedtar å sende søknad om midler til videre utredning av Røstmodellen. Målet med utredningen er å finne ut hvordan mål og intensjoner i Røstmodellen kan ivaretas gjennom en lokalstyremodell innenfor Bodø kommune.»

- Rødøy kommune

I kommunestyresak 076/2015 «Kommunereform – retningsvalg» ble følgende vedtatt:

«1. Rødøy kommune konsentrerer det videre arbeidet om kommunereform til utredningsalternativet ny kommune i Salten, med Bodø og omkringliggende kommuner.

2. Ordfører, politisk arbeidsgruppe og rådmannen gis fullmakt til å utarbeide felles fremdriftsplan med samarbeidende kommuner, og å jobbe videre med fremforhandling av intensjonsgrunnlag.

3. Arbeidsgruppe:

4. Rådmannen bes utrede eventuelle grensejusteringer som konsekvens av retningsvalget.»

Medlemmer Varamedlemmer

Anita Tustervatn Jon Egil Johansen

Tone Hammersmark Olsen Inger Dagmar Monsen

Arne Tore Bang Tove Engseth

Frank K. Heimdal Torsten Simonsen

Olav Terje Hoff Per Ivar Myrbekk

Vidar Solheim Kjell Viggo Ovesen»

- Saltdal kommune

I Saltdal kommune er det gjort to politiske vedtak knyttet til arbeidet med kommunereformen.

Kommunestyret 25.3.15:

- *«Saltdal kommunes utredningsarbeid i forhold til kommunereformen legges opp til tidsplan som tar sikte på et vedtak om kommunestruktur for Saltdal kommune våren 2016.*
- *Utredningsarbeidet skal legges opp i forhold til følgende alternativer for fremtidig kommunestruktur:*
- *Saltdal som egen kommune*

- *Saltdal sammen med andre kommuner i Salten*
- *Planleggingen igangsettes i tråd med vedtatte tidsplan for prosessen.*
- *Det vises til kommunestyrets vedtak av 06.11.15.*
- *Det skal i første omgang avholdes folkemøter innen juni 2015, der en også får innspill på rullering av kommuneplanens samfunnsdel.»*

Formannskap 22.12.2015, enstemmig innstilling:

** Det oppnevnes en arbeidsgruppe som består av ordfører, varaordfører, opposisjonsleder, rådmann og kommunalleder til å intensivere det videre arbeidet med kommunestruktur.*

** Saltdal kommune inngår avtale med å utarbeide et intensjonsgrunnlag med: Fauske, Sørfold, Beiarn og Hamarøy.*

** Saltdal kommune inngår avtale med Bodø kommune for og utarbeidet et intensjonsgrunnlag for å være med i utredningen av Stor Salten kommunestruktur.*

** Saltdal kommune utreder nullalternativet – Saltdal som egen kommune.*

Formannskapets innstilling skal behandles i kommunestyret 10. februar 2016.

Vedtak i andre aktuelle kommuner:

- Beiarn kommune

Kommunestyret fattet den 20. januar 2016, i sak 3/16 «Kommunestruktur», følgende vedtak:

«Beiarn kommune velger null-alternativet, og avslutter med dette videre forhandlinger om sammenslåing med andre kommuner.

Beiarn kommune er ikke en del av en BAS-region. I tillegg til lang avstand til et nytt kommunesenter, vil reisen også inkludere to fjelloverganger. Dette vil vanskeliggjøre deltakelse i politikk og samhandling med den øvrige, eventuelle nye kommunen. Slik vi ser det, vil demokratiet derfor svekkes betydelig for Beiarns innbyggere.

Forslaget til nytt inntektssystem konkluderer med at Beiarn kommune, på grunn av avstander, ikke er en kommune som kan betegnes som «frivillig liten». Dette gjør at Beiarn kommune ikke vil bli straffet økonomisk for at vi velger å være egen kommune, slik det tidligere var varslet.

Beiarn kommunestyre erkjenner at vi på grunn av størrelsen er en sårbar kommune når det gjelder å løse store oppgaver. Beiarn kommune er derfor deltaker i ulike interkommunale samarbeidsordninger med nabokommunene for å kunne gi et tilfredsstillende tilbud. Vi vil også i fremtiden være avhengige av slike samarbeid. Arbeid i Salten Regionråd vil derfor være viktig for Beiarn kommune.

Gjennom valgkampen i høst har vi fått klart inntrykk av at kommunens innbyggere ønsker å beholde Beiarn som egen kommune. Dette viste også en markedsanalyse gjort av Nordfakta i august 2015 for Saltenposten. Av de 100 som ble spurt, var 73 % i mot at Beiarn skulle slå seg sammen med andre kommuner. 9 % svarte ikke, og 18 % var for.

Beiarn kommunestyre har tidligere vedtatt at vi ønsker å være egen kommune. Slik som situasjonen nå er, og hvor vi er avhengige av et godt forhold til nabokommunene, vil det ikke være redelig ovenfor de øvrige kommunene å jobbe frem en intensjonsavtale som et stort flertall av innbyggerne i Beiarn ikke ønsker og politikerne vil jobbe aktivt imot.»

- Værøy kommune

I kommunestyresak 14/2015 «Kommunereform veien videre» ble følgende enstemmig vedtatt den 24.juni 2015:

- *«Værøy kommune fortsetter utredning av fremtidig samarbeid mot Bodø og andre kommuner i Salten.*
- *De hovedtillitsvalgte i Værøy kommune innlemmes i tverrpolitisk gruppe.»*

- Sørfold kommune

I kommunestyresak 108/15, den 17. desember 2016 ble det fattet følgende vedtak:

- «1. Kommunestyret slutter seg til rådmannens saksutredning forslag til videre prosess med kommunereformen.*
- 2. Kommunestyret vedtar at sonderingsutvalget tar opp arbeidet og kommer i gang med samtaler/dialog med aktuelle kommuner (Fauske, Saltdal og Bodø kommune) i løpet av desember 2015. Starter arbeidet med å utarbeide et felles intensjonsgrunnlag.*
- 3. Kommunestyret ber om at rådmannen legger fram egen sak om Sørfold kommunes plass i ny kommunestruktur (0-alternativet) i løpet av februar 2016.*
- 4. Kommunestyret vedtar forhandlingsresultatet(intensjonsavtale) med aktuelle kommuner (Fauske, Saltdal og Bodø kommune)blir klart innen mars/april 2016.*
- 5. Kommunestyret vedtar at det blir gjennomført en rådgivende folkeavstemning i Sørfold kommune i løpet av april 2016.*
- 6. Kommunestyret avgjør retningsvalget i juni 2016.»*

- Meløy kommune

I kommunestyresak 78/2015 «Kommunereformen» ble følgende vedtak enstemmig vedtatt den 12. november 2015:

- 1. «BDOs rapport; utredning av kommunestruktur Salten regionråd tas til orientering.*
- 2. Meløys befolkning skal høres om kommunesammenslåing gjennom opinionsundersøkelse, etter Kommunal-og moderniseringsdepartementets veileder.*
- 3. Det avklares med nabokommunene Rødøy og Gildeskål om evt. sammenslåing eller grensejustering innen januar 2016.*
- 4. Informasjon og innbyggerdialog skal ha fokus gjennom hele prosessen.*

5. Det gjennomføres 2 folkemøter i februar. 1 i Nordre Meløy og 1 i Søndre Meløy.
6. Høring gjennomføres tidsmessig etter evt. intensjonsavtale. Senest innen mars 2016.
7. Meløy kommune søker fylkesmannen i Nordland om 100.000,- kroner til arbeidet med informasjon og høring.
8. Det gjøres vedtak i kommunestyret om ny kommune/nullalternativ senest juni 2016»

- Tysfjord kommune

Formannskapet fattet den 21. januar 2016, i sak 2/16, følgende enstemmige vedtak:

«Tysfjord tar initiativ til forhandlingsmøter med Bodø, Indre Salten og Narvik, samt STH-alternativet, om kommunereformen.»

(STH- alternativet er Nord-Salten som ny kommune.)

Kommunestyret fattet i 2014, i sak 63/14 fattet følgende vedtak:

«1. Tysfjord kommune ønsker å videreføre arbeidet med ny kommunestruktur basert på telemarkforskning sin hovedutredning og delutredning om deling av Tysfjord.

2. Kommunestyret vedtar å følge alternativ 2 i tidslinje fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet med kommunalt vedtak senest i mai 2016.

3. Tysfjord kommune deltar i kommunereformarbeidet som foregår i regi av Ofoten og Salten regionråd.

4. Tysfjord kommune gjennomfører kretsvis informasjon- og dialogmøter med innbyggerne.

5. Etter de kretsvis informasjon- og dialogmøter gjennomføres en anonymisert undersøkelse om befolkningens ønsker for framtidig kommunestruktur.

6. Det opprettes en styringsgruppe bestående av: - Ordfører - Rådmann

- 1 representant fra hver av partigrupperingene i kommunestyret for videreføring av arbeidet med ny kommunestruktur

7. Rådmannen gis i oppdrag å fremme en prosessplan for arbeidet til første kommunestyremøte i 2015.»

- Fauske kommune

I formannskapssak 8/16 vedtok Fauske kommune enstemmig den 2. november 2015:

«Formannskapet nedsetter et arbeidsutvalg bestående av:

- *Jørn Stene*
- *Linda Salemonsén*
- *Ottar Skjellhaug*

Rådmannen tiltrer som sekretær.

Utvalgets mandat er å inngå samtaler med Sørfold og Saltdal kommuner for derigjennom vurdere om et Indre Salten alternativ er aktuelt.

For øvrig viser formannskapet til sak 82/14.»

I sak 82/2014 fattet Fauske kommune følgende vedtak:

- 1. «Fauske kommune er opptatt av å avklare følgende alternative modeller:
 - a. Fauske som egen kommune*
 - b. Indre Salten*
 - c. Sammenslåing med Bodø kommune*
 - d. Stor-Salten**
- 2. Saken skal til folkeavstemming jfr. tidligere vedtak og det skal legges opp til folkemøter og god inkludering. Det utarbeides en informasjonsplan.*
- 3. Det kalles inn til kommunestyremøte med tema kommunestruktur så snart oppgavemeldinga fra regjeringa er kommet (1. tertial 2015).*
- 4. Etter avklaringer fra Salten regionråd og LVK, samt temadag og folkemøter, legges saken ut til folkeavstemning.*
- 5. Fremdriftsplan som vedtatt av Salten regionråd med endelig avklaring i 2016.*
- 6. Formannskapet er styringsgruppe.»*

Bodø kommune og Fauske kommune hadde felles formannskapsmøte den 12. mai 2015. Det er etter dette ikke tatt noen initiativer for flere møter mellom Fauske og Bodø kommuner.

- Hamarøy kommune

Kommunestyret behandlet i møte 17.12.2015 sak 107/15.

«1.Hamarøy kommunestyre vedtar å gå i forhandlinger med kommunene Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn om en ny kommune i indre Salten. Det er en forutsetning at det oppnås geografisk sammenheng fra Hamarøy kommunegrense og de andre som slutter seg til. Vedtaket gjøres med bakgrunn i følgende vurderinger:

1. Hamarøy, Steigen og Tysfjord har en rekke tjenester sammen. En fremtidig Nord-Salten kommune vil kunne bygge på disse forhold, samt muligheten for å utvikle andre tjenesteområder. Steigen har gjort vedtak om at dette ikke er et reelt alternativ på nåværende tidspunkt. I forhandlinger med andre kommuner som ikke inkluderer Steigen, vil derfor en revurdering av inngåtte samarbeidsavtaler være nødvendig for å åpne opp for forhandlinger med andre kommuner. Hamarøy kommune vil kunne vurdere et Nord-Salten-alternativ dersom det åpner seg nye muligheter ved at kommunene rundt oss, eller vi selv, ikke greier å konkludere i de påpekte dialoger eller at inntektssystemet tvinger kommunene i nye dialoger.

2. Det har vært gjennomført sonderingssamtaler med Bodø kommune om å delta i en storkommune med Bodø som sentrum. Dette alternativet er vurdert som ikke hensiktsmessig for Hamarøy kommune.

3. Det er gjennomført samtaler med kommunene Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn med tanke på en vurdering om et indre Salten-alternativ.

4. 0-alternativet gis egen vurdering.

5. Grensejusteringer der det synes geografisk naturlig og interkommunale samarbeid ses som en mulig justering i forhold til 0-alternativet.

6. Kommunestyret ber arbeidsgruppa sjekke ut mulighet for alternativt samarbeid mot Tysfjord/Ofofregionen. Et forhandlingsresultat om en ny kommune i indre Salten vil vurderes opp mot egenutredning om å fortsette som egen kommune, eventuelt andre alternativer som måtte komme frem i prosessen utover våren. Vedtak om fremtidig kommunestruktur for Hamarøy kommune skal fattes i løpet av juni 2016. Innen saken fremmes for kommunestyre skal det være gjennomført egen folkehøring.»

Vurderinger

I utredningsplikten som Stortinget har vedtatt ligger det at kommunene skal gjennomføre en egenvurdering av null-alternativet (fortsette som egen kommune) samt utrede ulike alternativer for kommunesammenslåing. Bodø kommune har deltatt i Salten regionråds sin utredning av mulighetsstudier for Salten. Videre gjennomfører rådmannen nå en egenvurdering av egen organisasjon. Resultatet av denne vurderingen vil bli lagt frem for Formannskapet i mars 2016.

Null-alternativet

Rådmannen gjennomfører nå en egenvurdering av hvordan kommunen klarer å gjennomføre de oppgaver som i dag er tillagt kommunen. Arbeidet er ikke ferdigstilt. Det generelle inntrykket er at Bodø kommune er en robust kommune som leverer gode og tidsriktige tjenester til sine innbyggere. Det vil på sikt bli utfordringer knyttet endret befolkningssammensetning, og at andelen eldre øker. Det er identifisert utfordringer på enkeltområder, men disse er i hovedsak tilknyttet det at Bodø kommune er en kommune i vekst i folketallet. Det er i dette arbeidet ikke gjennomført en vurdering av nye oppgaver til kommunene. Det vurderes likevel slik at Bodø kommune vil være i stand til å overta nye oppgaver som i dag ligger på fylkeskommunalt og statlig nivå.

Ytre Salten alternativet

Det har foregått samtaler på rådmannsnivå og det er utarbeidet et intensjonsgrunnlag som kan danne grunnlag for videre dialog om en intensjonsavtale. Denne dialogen bør skje mellom de utpekte forhandlingsutvalgene i de aktuelle kommunene. En slik prosess må gjennomføres i perioden mars/april 2016.

Å gjennomføre en kommunesammenslåing er et omfattende og komplekst prosjekt som krever god politisk og administrativ ledelse. I samtalene om en eventuell intensjonsavtale om sammenslåing vil det ligge store muligheter og utfordringer. De vedtakene som skal fattes innen 1. juli 2016 behøver i utgangspunktet kun omhandle hvilke kommuner en ønsker å slå seg sammen med. Det er ikke nødvendig å ta stilling til navn på den nye kommunen eller andre tema.

Intensjonsavtalene bør likevel tydeliggjøre fra politisk hold hvorfor man ønsker sammenslåing og hva man vil oppnå med dette. Videre bør det beskrives hvor kommunesenteret skal være, hvordan

kommunale tjenester skal styrkes, hvordan ulike kommunale funksjoner skal lokaliseres og hvordan ansatte og innbyggere skal håndteres i prosessen.

Det er fra nabokommunene forventet at Bodø kommune, som den klart største kommunen, tar en aktiv rolle i den videre prosessen og er tydelige på hva vi ønsker med en eventuell sammenslåing.

Etter at vedtak er fattet i kommunene vil Fylkesmannen oppsummere prosessene og sende en tilrådning til departementet. Dette danner grunnlag for en stortingsproposisjon og vedtak om sammenslåing/kommunestruktur i Stortinget i løpet av 2017. Sammenslåing skal ordinært skje fra 2020.

Høring av innbyggerne

Innbyggerhøring i forbindelse med endringer i kommunegrenser er regulert gjennom Inndelingslovens § 10: «Kommunestyret bør innhente innbyggjarane sine synspunkt på forslag til grenseendring. Høringa kan skje ved folkerøysting, opinionsundersøking, spørjeundersøking, møte eller på annan måte.»

Det er altså kommunestyret selv som bestemmer om det skal gjennomføres høring av innbyggerne og hvordan dette eventuelt skal gjennomføres.

Gjennom folkeavstemming har alle muligheter for å utrykke sin mening, men folkeavstemminger innebærer at det er klare valgalternativ. I spørsmål om kommunesammenslutninger er alternativet ja eller nei. Folkeavstemminger kan være mindre egnet for å få fram meninger og bakgrunn for synspunkter samt styrken i disse. Ved lav valgdeltakelse kan det også reises spørsmål ved hvorvidt stemmeresultatet er representativt for innbyggernes syn. I slike tilfeller kan det være grunn til å stille seg spørsmål om hvilke synspunkter den store andelen som ikke stemte hadde. Var de positive, negative, usikre eller likegyldige?

Opinionsundersøkelser er en vanlig metode for å hente inn folk synspunkter og oppfatninger i forhold ulike spørsmål og problemstillinger. Opinionsundersøkelser kan legges opp slik at de gir et representativt inntrykk av befolkningens synspunkter med relativt små feilmarginer. Slike undersøkelser forutsetter at man trekker et representativt utvalg av den befolkningsgruppen man ønsker å undersøke. I tillegg gir slike undersøkelser også muligheter for å fange opp mer nyansert synspunkter blant innbyggerne, f.eks. grad av sikkerhet, hvorfor de stemmer det ene eller andre, styrken i standpunktene, forutsetninger for å endre standpunkt o.l. Sånn sett kan en opinionsundersøkelse gi et mer representativt uttrykk for folkemeningen enn en folkeavstemming.

Andre måter å organisere høring av innbyggere er gjennom folkemøter, gruppeintervjuer, ordinære høringsprosesser og referansegrupper.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har inngått rammeavtale med Opinionen AS for gjennomføring av opinionsundersøkelser. I tillegg har departementet øremerket 100 000 kroner per kommune for gjennomføring av innbyggerhøringer. Ved bruk av denne type undersøkelse vil Bodø kommune kunne spørre 8 spørsmål til 1000 respondenter i Bodø kommune innenfor det departementet dekker.

I sammenslåingsprosessen mellom Bodø og Skjerstad kommuner ble det i Bodø kommune ikke gjennomført folkeavstemning med den begrunnelse i at det ble antatt lav deltagelse i et slikt valg. I en opinionsundersøkelse vil feilmarginen ved spørsmål om sammenslåing være på maks 3,1 % ved spørring av 1000 personer. Dette vurderes å gi et mye mer treffsikkert svar om folkets mening enn et valg der deltagelsen er lav. Videre vil det være knyttet betydelige kostnader utover det departementet stiller til rådighet av midler til gjennomføring av en folkeavstemning i Bodø kommune.

Konklusjon og anbefaling

På bakgrunn av vedtak i og felles utarbeidet intensjonsgrunnlag mellom kommunene Steigen, Saltdal, Gildeskål, Rødøy, Røst og Bodø kommuner anbefaler rådmannen at Bodø kommune går i dialog/forhandlinger med disse kommunene om en felles intensjonsavtale om sammenslåing.

Forhandlingsutvalget gis mandat til å gjennomføre dialog/forhandlinger med de kommuner som ønsker dette.

Nye kommuner kan tiltre forhandlingene, men at de må forplikte seg til å følge det løp som er lagt frem mot 1. juli 2016.

Rådmannen anbefaler at høring av innbyggerne skjer gjennom opinionsundersøkelse. En spørreundersøkelse blant et representativt utvalg på 1000 innbyggere gir svar med en feilmargin innenfor 3 prosent. En folkeavstemning i Bodø kommune vil kreve mye ressurser av kommunens administrasjon, både med tanke på arbeidstid men også økonomisk. Erfaringsmessig vil deltagelsen i en slik folkeavstemning bli lav og det kan stilles spørsmål om representativiteten i en slik avstemning. En opinionsundersøkelse gir også muligheten for å stille flere spørsmål til innbyggerne for å få innspill i forhandlingsprosessen enn det en folkeavstemning gir.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingsdirektør

Saksbehandler: Egil Johansen

Trykte vedlegg:

Intensjonsgrunnlag kommunereform, Steigen, Saltdal, Røst, Gildeskål, Rødøy og Bodø

Utrykte vedlegg:

<><Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	16.12.2015

Kommunereformen - utredning av Røstmodellen

Forslag til vedtak

Formannskapet slutter seg til **Søknad - Utvikling av lokalstyremodell for Røst, av 19. november 2015**

Sammendrag

Bodø kommune og Røst kommune inngikk 25. mars 2015 en intensjonsavtale om digital fusjon og samarbeid om utvikling av Røst kommune gjennom et lovregulert vertskommunesamarbeid, kalt Røstmodellen. Det ble fremmet en søknad om støtte til arbeidet 20. juni 2015.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet(KMD) har gitt klare signaler om at de ikke vil gi støtte til å utrede denne type samarbeid og at en slik løsning heller ikke vil utløse reformstøtte i forbindelse med kommunereformen. Det er derfor fremmet en ny/revidert søknad som bygger på de samme prinsippene, men hvor intensjonen er å ivareta Røstmodellen gjennom en lokalstyremodell innenfor Bodø kommune.

Rådmannen ber Formannskapet om å slutte seg til søknaden om å utrede en lokalstyremodell for Røst.

Saksopplysninger

Bodø kommune og Røst kommune inngikk 25. mars 2015 en intensjonsavtale om digital fusjon og samarbeid om utvikling av Røst kommune gjennom et lovregulert vertskommunesamarbeid. Bystyret godkjente intensjonsavtalen i sak 15/43 den 7. mai 2015.

Søknad fra Bodø kommune og Røst kommune om utredning og utprøving av Røstmodellen ble sendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet 20. juni 2015. Det er i ettertid gitt klare signaler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet(KMD) om at det ikke vil bli gitt midler til å utrede alternativer hvor Røst består som egen kommune og at en slik modell heller ikke vil utløse reformstøtten knyttet til kommunereformen.

Røst kommune v/ kommunestyret har derfor den 5. november 2015 i sak 059/15 vedtatt å endre søknaden slik at den nå skal omhandle hvordan mål og intensjoner i Røstmodellen kan ivaretas ved en lokalstyremodell innenfor Bodø kommune. Det er presisert at dette ikke medfører at det er fattet noe vedtak om full fusjon/sammenslåing mellom Røst kommune og Bodø kommune.

Røst kommune fremmet etter dette den 19. november 2015 en ny endret søknad til KMD om midler til utredning av lokalstyremodell ved en eventuell sammenslåing med Bodø. Søknaden er gitt tilslutning fra rådmannen i Bodø kommune. Utredningen har en kostnadsramme på 1,2 millioner og skal være ferdigstilt innen 15. mars 2016.

Fylkesmannen har i sin oversendelse til KMD av 1. desember 2015 anbefalt at søknaden innvilges. Fylkesmannen understreker den avgjørende betydningen utviklingen av lokalutvalgsmoeller vil ha for å få gode prosesser i kommunereformarbeidet, både mellom Røst og Bodø, Bodø og eventuelt andre kommuner og overføringsverdien til landet for øvrig.

KMD har gitt følgende foreløpige tilbakemelding til Fylkesmannen: «Vi har nå sett raskt igjennom de mottatte dokumentene, og vår foreløpige tilbakemelding er at det er behov for et oppdatert vedtak fra Bodø for å synliggjøre deres deltakelse i denne utredningen. Premissene i søknaden har endret seg betraktelig siden kommunestyrevedtaket i Bodø 7. mai 2015, og derfor vanskelig å legge til grunn for behandlingen av søknaden.»

Dette medfører at det er nødvendig å få det videre arbeidet med å utrede lokalstyremodell for Røst, som del av Bodø kommune, politisk forankret i Bodø kommune.

Vurderinger

Målsettingen for Røstmodellen er i intensjonsavtalen knyttet til hvordan en skal sikre gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, positiv og bærekraftig samfunnsutvikling og styrket lokaldemokrati i kommuner med ekstreme avstandsulemper, samtidig som kommunen ikke er dimensjonert til å klare å løse lovpålagte oppgaver i tråd med nasjonale mål og føringer.

Den opprinnelige tanken var å bygge på en vertskommunemodell med lovpålagt samarbeid om interkommunale løsninger. Når KMD ikke vil støtte et slikt utredningsarbeid, og en slik løsning heller ikke vil gi grunnlag for reformstøtte, er det naturlig å se på andre løsninger.

Etter rådmannens oppfatning er den nye søknaden om utvikling av en lokalstyremodell, basert på en tilpasset Røstmodell, i samsvar med de føringer som ligger i intensjonsavtalen mellom Røst kommune og Bodø kommune. De samme utfordringene knyttet til geografi, dimensjonering av kommuneorganisasjonen og krav til teknologi gjør seg gjeldene uavhengig om løsningene er basert på interkommunalt samarbeid eller en formell sammenslåing.

Ved eventuelle forhandlinger om sammenslåing med andre kommuner vil ulike modeller for lokalstyre/kommunedelsutvalg/nærmiljøutvalg bli et sentralt tema. Utredning av en tilpasset Røstmodellen vil i denne sammenheng være et viktig informasjonsgrunnlag med overføringsverdi til andre kommuner.

Rådmannen er kjent med at det i tillegg til Røst kommune også er fattet vedtak i Gildeskål kommune og Steigen kommune om å utrede sammenslåing med Bodø videre. Det vil sannsynligvis også komme forespørslers fra andre kommuner.

Rådmannen tar sikte på å legge frem en større sak om kommunereformen til Bystyret i januar/februar 2016, herunder samarbeid med Røst. Bystyret vil da bli invitert til å ta stilling til hvordan Bodø kommune ønsker å håndtere forespørslene om å utrede sammenslåing videre.

Konklusjon og anbefaling

Rådmannen tilrår at Formannskapet slutter seg til søknaden av 19. november 2015 om Utvikling av lokalstyremodell for Røst.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
utviklingsdirektør

Saksbehandler: Egil Johansen

Trykte vedlegg:

1. Intensjonsavtale av 25. mars 2015
2. Røst kommunestyre vedtak, sak 059/15 av 5. november 2015
3. Søknad om utredning av Røstmodellen av 19. november 2015
4. Fylkesmannen tilrådning til KMD av 1. desember 2015

Utrykte vedlegg:

◇<Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	16.12.2015

Kommunereformen - utredning av Røstmodellen

Forslag til vedtak

Formannskapet slutter seg til **Søknad - Utvikling av lokalstyremodell for Røst, av 19. november 2015**

Sammendrag

Bodø kommune og Røst kommune inngikk 25. mars 2015 en intensjonsavtale om digital fusjon og samarbeid om utvikling av Røst kommune gjennom et lovregulert vertskommunesamarbeid, kalt Røstmodellen. Det ble fremmet en søknad om støtte til arbeidet 20. juni 2015.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet(KMD) har gitt klare signaler om at de ikke vil gi støtte til å utrede denne type samarbeid og at en slik løsning heller ikke vil utløse reformstøtte i forbindelse med kommunereformen. Det er derfor fremmet en ny/revidert søknad som bygger på de samme prinsippene, men hvor intensjonen er å ivareta Røstmodellen gjennom en lokalstyremodell innenfor Bodø kommune.

Rådmannen ber Formannskapet om å slutte seg til søknaden om å utrede en lokalstyremodell for Røst.

Saksopplysninger

Bodø kommune og Røst kommune inngikk 25. mars 2015 en intensjonsavtale om digital fusjon og samarbeid om utvikling av Røst kommune gjennom et lovregulert vertskommunesamarbeid. Bystyret godkjente intensjonsavtalen i sak 15/43 den 7. mai 2015.

Søknad fra Bodø kommune og Røst kommune om utredning og utprøving av Røstmodellen ble sendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet 20. juni 2015. Det er i ettertid gitt klare signaler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet(KMD) om at det ikke vil bli gitt midler til å utrede alternativer hvor Røst består som egen kommune og at en slik modell heller ikke vil utløse reformstøtten knyttet til kommunereformen.

Røst kommune v/ kommunestyret har derfor den 5. november 2015 i sak 059/15 vedtatt å endre søknaden slik at den nå skal omhandle hvordan mål og intensjoner i Røstmodellen kan ivaretas ved en lokalstyremodell innenfor Bodø kommune. Det er presisert at dette ikke medfører at det er fattet noe vedtak om full fusjon/sammenslåing mellom Røst kommune og Bodø kommune.

Røst kommune fremmet etter dette den 19. november 2015 en ny endret søknad til KMD om midler til utredning av lokalstyremodell ved en eventuell sammenslåing med Bodø. Søknaden er gitt tilslutning fra rådmannen i Bodø kommune. Utredningen har en kostnadsramme på 1,2 millioner og skal være ferdigstilt innen 15. mars 2016.

Fylkesmannen har i sin oversendelse til KMD av 1. desember 2015 anbefalt at søknaden innvilges. Fylkesmannen understreker den avgjørende betydningen utviklingen av lokalutvalgsmodeller vil ha for å få gode prosesser i kommunereformarbeidet, både mellom Røst og Bodø, Bodø og eventuelt andre kommuner og overføringsverdien til landet for øvrig.

KMD har gitt følgende foreløpige tilbakemelding til Fylkesmannen: «Vi har nå sett raskt igjennom de mottatte dokumentene, og vår foreløpige tilbakemelding er at det er behov for et oppdatert vedtak fra Bodø for å synliggjøre deres deltakelse i denne utredningen. Premissene i søknaden har endret seg betraktelig siden kommunestyrevedtaket i Bodø 7. mai 2015, og derfor vanskelig å legge til grunn for behandlingen av søknaden.»

Dette medfører at det er nødvendig å få det videre arbeidet med å utrede lokalstyremodell for Røst, som del av Bodø kommune, politisk forankret i Bodø kommune.

Vurderinger

Målsettingen for Røstmodellen er i intensjonsavtalen knyttet til hvordan en skal sikre gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, positiv og bærekraftig samfunnsutvikling og styrket lokaldemokrati i kommuner med ekstreme avstandsulemper, samtidig som kommunen ikke er dimensjonert til å klare å løse lovpålagte oppgaver i tråd med nasjonale mål og føringer.

Den opprinnelige tanken var å bygge på en vertskommunemodell med lovpålagt samarbeid om interkommunale løsninger. Når KMD ikke vil støtte et slikt utredningsarbeid, og en slik løsning heller ikke vil gi grunnlag for reformstøtte, er det naturlig å se på andre løsninger.

Etter rådmannens oppfatning er den nye søknaden om utvikling av en lokalstyremodell, basert på en tilpasset Røstmodell, i samsvar med de føringer som ligger i intensjonsavtalen mellom Røst kommune og Bodø kommune. De samme utfordringene knyttet til geografi, dimensjonering av kommuneorganisasjonen og krav til teknologi gjør seg gjeldene uavhengig om løsningene er basert på interkommunalt samarbeid eller en formell sammenslåing.

Ved eventuelle forhandlinger om sammenslåing med andre kommuner vil ulike modeller for lokalstyre/kommunedelsutvalg/nærmiljøutvalg bli et sentralt tema. Utredning av en tilpasset Røstmodellen vil i denne sammenheng være et viktig informasjonsgrunnlag med overføringsverdi til andre kommuner.

Rådmannen er kjent med at det i tillegg til Røst kommune også er fattet vedtak i Gildeskål kommune og Steigen kommune om å utrede sammenslåing med Bodø videre. Det vil sannsynligvis også komme forespørslers fra andre kommuner.

Rådmannen tar sikte på å legge frem en større sak om kommunereformen til Bystyret i januar/februar 2016, herunder samarbeid med Røst. Bystyret vil da bli invitert til å ta stilling til hvordan Bodø kommune ønsker å håndtere forespørslene om å utrede sammenslåing videre.

Konklusjon og anbefaling

Rådmannen tilrår at Formannskapet slutter seg til søknaden av 19. november 2015 om Utvikling av lokalstyremodell for Røst.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
utviklingsdirektør

Saksbehandler: Egil Johansen

Trykte vedlegg:

1. Intensjonsavtale av 25. mars 2015
2. Røst kommunestyre vedtak, sak 059/15 av 5. november 2015
3. Søknad om utredning av Røstmodellen av 19. november 2015
4. Fylkesmannen tilrådning til KMD av 1. desember 2015

Utrykte vedlegg:

◇<Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	14.10.2015
	Bystyret	29.10.2015

Kommunereform - status og videre prosess

Forslag til innstilling

Bystyret tar oppsummeringen av det arbeid som kommunene i Salten og regionrådet har gjennomført med kommunereformen herunder sluttrapporten til BDO om utredning av kommunestruktur i Salten til etterretning.

Vi opplever at Steigen, Gildeskål og Beiarn, uten at det er formalisert i vedtak, har gjort retningsvalg på den måten at hvis kommunen skal slå seg sammen med andre kommuner så må Bodø inngå.

Steigen og Beiarn har derfor nå gitt uttrykk for interesse for raskt å komme i dialog for å se på muligheten for å utarbeide et intensjonsgrunnlag.

Samtidig tas det kontakt med de andre kommunene for å informere om at dette skjer og at de kommunene som selv ønsker det kan delta i slike samtaler.

Sammendrag

Saken inneholder en oppsummering av arbeidet med kommunereform hittil. Bodø kommune har gjennomført nabopraten med 12 kommuner. Videre er det utarbeidet flere rapporter, blant annet BDO sin hovedrapport for regionrådet. Denne saken diskuterer ulike alternativer for fremtidig kommunestruktur og danner grunnlag for debatt i bystyret jamfør formannskapets vedtak 24.juni 2015.

Samarbeidsavtalen som kommende posisjonspartier har blitt enige om sier følgende om kommunereform «*samarbeidspartiene legger til grunn at kommunesammenslåing kun skal skje på bakgrunn av frivillige initiativ fra nabokommunene.*»

I fellesmøte 4.juni 2015 i Saltstraumen mellom Bodø kommune og de 12 nabokommunene ble det uttrykt et ønske fra nabokommunene om at Bodø skal inneha en offensiv holdning i kommunereformarbeidet. Rådmannen oppfatter holdningen som ble uttrykt i møtet mellom kommunene at de frivillige initiativ fra nabokommunene er gjeldende og at prosessen med å lage en ny kommune i Salten derfor må fortsette. Videre har Fylkesmannen i Nordland presisert at

kommunereformarbeidet i Salten må gå fremover for å rekke de tidsfrister som Stortinget har vedtatt. Forslag til videre prosess og alternativer for Bodø kommune redegjøres for i denne saken.

Intensjonsgrunnlag skal utarbeides ut ifra de innspill som kommunene har kommet med i nabosamtalene. Oppsummert gjelder dette følgende fem hovedpunkter:

- Lokaldemokrati
- Samferdsel
- Næringsutvikling
- Økonomi
- Gode tjenester til innbyggerne

Saksopplysninger

Saksgang:

Bystyret vedtok den 30.10.14 å nedsette en styringsgruppe for kommunereform i Bodø kommune. I samme vedtak ble det også bestemt at mandatet til styringsgruppen skulle vedtas av formannskapet, og dette ble gjort i møte den 17.12.14 med prosjektittel «Å bygge en ny kommune». Hovedmålet i prosjektet er å etablere en ny stor-kommune i Salten. Det framgår også av mandatet at interesserte kommuner i rand-soner til Salten også er velkommen til å delta.

Bodø kommune v/forhandlingsutvalget har hatt møter med alle Salten kommuner bortsett fra Fauske kommune der kommunereformen ble tatt opp som tema i felles formannskapsmøte den 12.5.15. I tillegg til alle Saltenkommuner har forhandlingsutvalget hatt innledende samtaler med Rødøy, Røst, Tysfjord og Værøy.

I formannskapsmøte 13.05.15 vedtok formannskapet følgende i PS 15/67 Vedrørende tilskudd til folkehøring og informasjon til innbyggerne - kommunereformen.: *«Bodø kommune gir melding til Fylkesmannen i Nordland om status, og at statsstøtten til folkehøring og informasjon på kr. 100.000,- planlegges brukt slik:*

- *Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000*
- *Informasjonsmøte/oppsummeringsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni*
- *Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.*
- *Evt. innbyggerundersøkelse*

Bystyret forelegges en egen sak der det redegjøres for de forskjellige alternativer for fremtidig kommunestruktur i Salten.

Mulighetsstudier i regi av Salten regionråd, andre kommuner (jfr Røst), synspunkter framkommet i møter mellom Bodø kommuner og andre kommuner og vedtak gjort i andre kommuner, danner grunnlag for debatt og vedtak.»

04.06.2015 ble det i forbindelse med regionrådsmøte avholdt et møte mellom alle 12 kommunene som Bodø har hatt samtaler med. Bodø kommune oppfattet her et sterkt ønske fra våre nabokommuner at Bodø fortsatt holdt initiativ i prosessen for å sikre fremdrift.

Formannskapet 24.06.15 vedtok etter forslag fra Rødt at *«Formannskapet viser til enstemmig vedtak om prosessen videre, i sak 15/67 den 13.05.15. Prosessen videreføres derfor ikke før debatt og vedtak i bystyret (spes vises til pågående mulighetsstudier i regi av Salten regionråd.)»*

BDO har avgitt sin sluttrapport til Salten regionråd. Denne ble behandlet i regionrådets møte 24.09.2015. Følgende ble enstemmig vedtatt: *«Salten Regionråd tar sluttrapporten fra BDO til orientering og oversender den til kommunene for videre behandling.»*

Fylkesmannens foreløpige oppsummering

Fylkesmannen i Nordland har oppsummert status i kommunereformarbeidet i alle 44 Nordlandskommune. For Bodø kommune skriver Fylkesmannen følgende i sin vurdering:

«Bodø kommune har gjennomført innledende samtaler med 12 kommuner. BDO rapport legges fram i sept. Videre prosess må avklares mellom de kommunene som er med videre. Arbeid med intensjonsgrunnlag viktig»

For nabokommunene påpeker fylkesmannen at det er viktig med tidlig avklaring av retningsvalg etter valget og at arbeidet med intensjonsgrunnlag bør starte umiddelbart.

Det er også viktig for Bodø kommune å få avklart så snart som mulig hvilke kommuner som ønsker å være med det videre arbeid.

Oppsummering av møteserie med nabokommunene.

Bodø kommune har gjennomført enkeltvis møter med kommunene Rødøy, Meløy, Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Sørfold, Hamarøy, Tysfjord, Steigen, Værøy og Røst. I tillegg har det vært gjennomført et felles formannskapsmøte med Fauske kommune. Stikkordsmessig oppsummering av disse møtene kan leses i vedlegget oppsummering møteserie. Hovedtrekkene er at følgende temaer er viktige å belyse/besvare i reformprosessen:

- Lokaldemokrati
- Samferdsel
- Næringsutvikling
- Økonomi
- Gode tjenester til innbyggerne

I tillegg ble det 4. juni 2015 ble det avholdt et felles møte mellom alle 13 kommunene med følgende agenda:

- Velkommen ved ordfører Ole Henrik Hjartøy
- Oppsummering av nabopraten v/rådgiver i Bodø kommune Tom Solli
- Veien videre, intensjonsavtale og inndelingsloven v/rådmann Rolf Kåre Jensen
- Hva forventer Fylkesmannen i Nordland fra kommunen i kommunereformprosessen? v/ Silja Ildgruben prosessveileder hos FM
- Tilbakemelding til Bodø kommune om nabopraten og veien videre.

Tilbakemeldinger til Bodø kommune er overveiende svært positive. Kommunene setter pris på at Bodø kommune har satt seg i førersetet og innkalt til disse innledende samtalene. Bodø kommune berømmes for en konstruktiv og åpen prosess og en svært god tone under disse møtene.

Vurderinger

BDO har i sin sluttrapport til Salten regionråd gjennomført beskrivelser over ulike modeller for fremtidig kommunestruktur. Modellene er:

1. Null-alternativet der dagens kommunestruktur videreføres
2. 3 kommuner (Nordre, Indre og Ytre Salten). Her er Bodø kommune en del av Ytre Salten sammen med kommunene Gildeskål, Beiarn og Meløy.
3. 3 kommuner (Nordre Salten, Saltenfjord og Meløy). Her er Bodø kommune en del av Saltenfjordkommunen sammen med Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske og Sørfold.
4. Stor-Salten, Her er alle kommunene i Salten slått sammen til en kommune.

BDO har fått sitt mandat fra Salten regionråd og har bare sett på alternativene for de 9 Saltenkommunene. Bodø kommune har også ført samtaler med Tysfjord, Rødøy, Værøy og Røst. I en fremtidig kommunestruktur vil kun Stor-Saltenalternativet være reelt hvis Tysfjord og Bodø skulle være i samme kommune. For Rødøy er både Stor-Salten og Ytre-Salten mulige alternativer. Værøy og Røst kan i prinsippet være en del av alle alternativene som Bodø er en del av.

For Værøy og Røst vil det grunnet avstandsulemper være muligheter for et omfattende vertskommunesamarbeid gjennom den såkalte Røstmodellen. Denne modellen vil kunne være gjeldende uansett hvilken fremtidig struktur Bodø er med i. I vurderingene nedenfor er derfor denne modellen tatt med som et eget punkt og ikke inn i de ulike strukturalternativene.

I det følgende vil rådmannen redegjøre kort for de ulike alternativene og konsekvenser for Bodø kommune. Redegjørelsen gjelder de alternativer som Bodø kommune er en del av. For mer informasjon om de andre alternativene samt utfyllende informasjon henvises det til vedlagte sluttrapport fra BDO.

Null-alternativet: Bodø består som egen kommune

BDO oppsummerer i sin sluttrapport følgende om null-alternativet: *«Null-alternativet vurderer vi dit at det er kun Bodø kommune som vil være store nok til å håndtere fremtidens utfordringer. Flertallet av de resterende kommunene har lav evne til å finansiere fremtidige investeringsbehov; har sårbar næringsstruktur; har liten kapasitet til å ivareta tjenestebehovet innenfor kapitalintensive tjenester og er lite egnet til å sikre nødvendig tiltak for å skape funksjonelle helhetlige planprosesser for å videreutvikle regionen.»*

Bodø kommune er med sine over 50 000 innbyggere den 15. største kommunen i Norge. Bodø oppfyller per i dag alle kriterier som er regjeringens ekspertutvalg (Vabø-utvalget) har lagt til grunn. Bodø kommune vil allikevel ha utfordringer i fremtiden som må løses.

Gjennom de samtaler og forhandlinger om kommunesammenslåinger som pågår i resten av landet vil det dannes nye kommuner som er større enn Bodø. Eksempelvis har Sandefjord, Andebu og Stokke vedtatt sammenslåing og danner en ny kommune som får ca. 62500 innbyggere. På Østlandet ligger det an til mange sammenslåinger av denne typen der byer med 30 000 til 40 000 innbyggere slår seg sammen med sine naboer og blir større enn Bodø.

Hvis Bodø kommune skulle rykke nedover på innbyggerlista til en plass mellom 30 og 40 vil det bli vanskeligere å få gjennomslag for våre saker på nasjonalt nivå. Dette vil antagelig både Bodø kommune og Saltenregionen tape på i lengden.

BDO sin sluttrapport peker på at flertallet av de andre Saltenkommunene har lav evne til å finansiere fremtidige investeringsbehov; har sårbar næringsstruktur; har liten kapasitet til å ivareta tjenestebehovet innenfor kapitalintensive tjenester og er lite egnet til å sikre nødvendige tiltak for å skape funksjonelle helhetlige planprosesser for å videreutvikle regionen.

Det er varslet en omlegging av inntektssystemet for kommunene slik at det antas at mindre kommuner vil få mindre overføringer i fremtiden noe som vil forverre evnen til å ivareta de kommunale oppgavene. Det må derfor antas at kommunene rundt Bodø ønsker interkommunalt samarbeid på stadig flere områder. Dette vil på sikt kunne svekke lokaldemokratiet i Bodø hvis stadig nye oppgaver skal løftes ut i IKS'er.

Nordre, Indre og Ytre Salten

I dette alternativet er Salten delt i 3 kommuner. Nordre Salten som består av Steigen, Hamarøy og muligens hele eller deler av Tysfjord. Indre Salten som består av Sørfold, Fauske og Saltdal, og Ytre Salten som består av Meløy, Gildeskål, Beiarn og Bodø. I Ytre Salten vil også Rødøy, Værøy og Røst kunne inngå.

Disse alternativene vil gi en innbyggerfordeling på 16 000 innbyggere i Indre Salten, ca. 60 000 innbyggere i Ytre Salten og mellom 4 300 og 6 400 innbyggere i Nordre Salten avhengig av om Tysfjord er med eller ikke i dette alternativet.

BDO peker på i sin sluttrapport at alternativet Ytre Salten vil få muligheten til å styrke fagmiljøene innen barnehage, grunnskole, pleie og omsorg og barnevern. Det antas at det er gode muligheter for realisering av stordriftsfordeler innen administrasjon.

For Ytre Salten vil Bodø sine ressurser innen utviklingsarbeid passe godt sammen med kompetansen som nabokommunene har innenfor havbruk, fiskeri, kraft og industri. En Ytre Salten kommune gir muligheten til å dedikere fagpersoner til enkeltområder innen næringsutvikling i langt større grad enn i dag.

Ytre Salten vil ha avstandsulempet. BDO anbefaler derfor at det innføres en lokalutvalgsmoell med avgjørelsesmyndighet innenfor enkelte områder.

Etablering av en Ytre Salten kommune vil utløse en reformstøtte på totalt 80 millioner. Videre vil det medføre en økning på 6,333 millioner i merinntekter fra konsesjonskraft ved en pris på 20 øre per KWh. Her er ikke Rødøy regnet med.

Ytre Salten-alternativet vil med sine ca. 60 000 innbyggere antagelig falle noe på nasjonal plassering av kommuner etter innbyggertall. Dette vil i noe grad kunne påvirke kommunens gjennomslagskraft på nasjonalt nivå.

Dagens interkommunale samarbeid der Bodø er med vil måtte bestå med en tre kommuners struktur. Det vil også antagelig etterspørres behov for samarbeid på flere områder spesielt fra Nord-Salten som blir en liten kommune i forhold til Indre og Ytre Salten.

Saltenfjordalternativet

Dette alternativet består av 3 kommuner. Nordre Salten med Steigen, Hamarøy og eventuelt Tysfjord. Saltenfjord med Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold og Bodø og Meløy som egen kommune eventuelt sammen med Rødøy. Saltenfjord vil få ca. 70 000 innbyggere og er den modellen som best samsvarer med dagens Bo-, arbeids-, og serviceregion med unntak av Beiarn som per i dag ikke naturlig inngår i felles BAS-region.

Som for Ytre Salten så vil Saltenfjordalternativet sørge for mulighet for styrkning av fagmiljøene innen barnehage, grunnskole, pleie og omsorg og barnevern. Det antas at det er gode muligheter for realisering av stordriftsfordeler innen administrasjon

Avstandsmessig er Saltenfjordalternativet et bedre alternativ med at det er kortere avstander fra Bodø til andre nåværende kommunesentre innenfor fremtidig kommunestruktur sammenlignet med Ytre Salten. Bodø og Fauske har i dag de sterkeste kommunale næringsutviklingsmiljøene i Salten. En etablering av Saltenfjordkommunen og dermed sammenslåing av disse miljøene vil kunne gi sterke synergier for fremtidig næringsutvikling.

Saltenfjordalternativet bør etter BDO sin anbefaling ha en kommunedelsutvalgsmodell med beslutningsmyndighet innenfor gitte områder.

Etablering av Saltenfjordkommunen vil gi en engangsstøtte på totalt 90 millioner. Det vil være mulig å innhente 11 millioner mer i økte inntekter fra konsesjonskraft ved en pris på 20 KWh.

Mange nåværende interkommunale samarbeider vil kunne trekkes tilbake inn i kommunal regi ved opprettelse av Saltenfjordkommunen. Allikevel må noen som omfatter hele Salten fortsatt bestå og antagelig må det opprettes nye for å ivareta Nord-Salten og Meløy kommuner som blir små kommuner sammenlignet med Saltenfjord.

Saltenfjordalternativet med ca. 70 000 innbyggere vil være stor nok til at kommunen opprettholder sin posisjon blant de 15 største kommunene i Norge og dermed vil det være lettere med nasjonal gjennomslagskraft enn de tidligere skisserte alternativ.

Stor-Salten

I dette alternativet inngår alle Saltenkommunene. I tillegg vil denne modellen åpne for sammenslåing med hele eller deler av Tysfjord og Rødøy samt sammenslåing eller annet samarbeid med Røst og Værøy. En sammenslåing av alle Saltenkommunene vil gi i overkant av 80 000 innbyggere. Ulike alternativer for de 4 randkommunene gjør at et Stor-Salten vil ha en plass mellom 80 000 og 85 000 innbyggere.

Alle fordeler som er pekt på i Saltenfjordmodellen er også gjeldende i Stor-Salten modellen. Avstandsulempen bli mer gjeldende i Stor-Salten enn i de andre alternativene. En kommunedelsutvalgsmodell der kommunedelsutvalgene har beslutningsmyndighet over enkelte områder bør derfor utvikles.

I tillegg faller behovet for nåværende og fremtidige interkommunale samarbeider bort. Eventuelle samarbeid som består vil avhenge av hvilken løsning Værøy og Røst velger i et slikt scenario. BDO skriver i sin sluttrapport følgende om bortfall av IKS'er: *«Ettersom en ny storkommune i Salten vil redusere behovet for interkommunale samarbeid, så vil man kunne redusere det demokratiske*

underskuddet. Særlig er det viktig innenfor tjenester som daglig berører deler av befolkningen med særskilte behov, hvor det er et administrativt og politisk viktig ansvar å følge opp.»

Et Stor-Salten med 80 000 til 85 000 innbyggere vil uavhengig av hva som skjer ellers i landet med kommunestruktur plassere Salten som 1 av de 10 største kommunene i Norge. Dette vil gjøre at kommunen i alle sammenhenger vil synes på det nasjonale kartet. Kommunen vil få en sterk røst inn mot nasjonale beslutningstakere og vil ha muligheten til å etablere et sterkt utviklingsmiljø innenfor alle kommunale tjenesteområder til beste for regionens innbyggere og næringsliv.

Etablering av Stor-Salten vil gi en engangsstøtte på totalt 90 millioner. Det vil være mulig å innhente 22 millioner mer i økte inntekter fra konsesjonskraft ved en pris på 20 KWh.

Tysfjord kommune er i dag en del av samisk forvaltningsområde. Ved etablering av en Stor-Salten kommune som inkluderer nåværende områder av Tysfjord kommune (som i dag er en del av forvaltningsområdet), vil dette kunne medføre at den nye kommunen bli en del av det samiske forvaltningsområdet. Om den nye kommunen vil bli innlemmet i forvaltningsområdet vil alle innbyggere i den nye kommunen ha rett på å bruke samisk i sin kontakt med offentlige organ. Det vil i tillegg stille krav til at den nye kommunen skal tilrettelegge for at ansatte kan ta permisjon med lønn for å skaffe seg kunnskap i samisk, for på den måten å sikre at kommunen kan yte tilstrekkelige tjenester på samisk. Den nye kommunen vil på tjenestesiden bli lovpålagt å tilby samiske barn et tilbud i barnehagene og grunnskolene et tilbud som bygger på det samiske språk og kultur. Barn har i tillegg rett på å bli betjent på samisk i barnevernsinstitusjoner. Innenfor pleie- og omsorgstjenestene vil samiske pasienter ha rett til et tilbud som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur.

Oppsummert vil inkluderingen av deler av Tysfjord ha stor innvirkning på kommunenes forpliktelser overfor den samiske befolkningen.

I oppsummeringen av sluttrapporten skriver BDO: *«På bakgrunn av de foregående analysene vurderer vi det dit hen at Stor-Salten kommune er det alternativet som nærmest oppfyller regjeringens mål med reformen. En storkommune i regionen vil etter vår vurdering ha bedre forutsetninger for å kunne levere god tjenester til innbyggerne i fremtiden ved blant annet å gjøre det mulig å skape større fagmiljøer samt kapasitet i egen organisasjon. En ny storkommune har også bedre forutsetninger for å satse helhetlig på samfunns- og næringsutvikling i regionen. Uavhengig av mulighetene som en slik storkommune vil kunne gi innbyggerne i regionen mener vi at denne kommunen vil ha utfordringer knyttet til store avstander mellom de ulike distriktene. En slik storkommune vil etter vår vurdering være avhengig av at man etablerer kommunedelsutvalg med beslutningsmyndighet over innbyggernære tjenester som grunnskole, barnehage og pleie- og omsorgstjenester for å minimalisere avstandsutfordringene.»*

Røst-modellen

Røst kommune har besluttet å trekke seg fra utredningen om kommunesammenslåing i Lofoten, og orienterer seg nå mot Bodø og Salten. Forhandlingsutvalgene i Røst og Bodø kommuner har på bakgrunn av dette utviklet intensjonsavtale om digital fusjon og samarbeid om utvikling av nye Røst kommune.

Intensjonsavtalen innebærer at Røst kommune fortsetter som egen kommune, men med et forpliktende lovregulert vertskommunesamarbeid med Bodø kommune. Avtalen legger opp til at det skal utvikles felles søknad om modellforsøk med tildeling av nasjonale prosjektmidler.

Gjennom søknaden søkes også avklaring på om kommuner som velger Røstmodellen kvalifiserer for reform – og engangsstøtte etter samme prinsipper som kommuner som slutter seg sammen.

Intensjonen i avtalen er at Røstmodellen skal være etablert som modellforsøk innen utløpet av 2015.

Et utvidet samarbeid med Røst er viktig av strategiske årsaker (fiskeri, reiseliv, sikkerhet/beredskap og Røst sin geografiske plassering), men det forutsettes at Bodø kommune fullt ut får kompensert de reelle kostnader med dette.

I samtaler med Værøy kommune framkommer det at denne kommunen på mange måter er i samme situasjon som Røst med ekstreme avstandsulempet m.m. En vil derfor tilby Værøy å være med på felles søknad om modellforsøk sammen med Røst og Bodø. At Bodø får kompensert de reelle kostnader med dette gjelder også her.

Bystyret vedtok i møte 7.mai 2015 følgende angående Røst-modellen:

- *«Bodø bystyre godkjenner vedlagte intensjonsavtale med Røst kommune om digital fusjon og samarbeid om utvikling av nye Røst kommune.*
- *En slik godkjenning i pkt. 1 forutsetter at man får gjennomslag i departementet om at Røst kommune sin grunnorganisasjon må forsterkes slik at kommunen kan lykkes med å utvikle et sterkere og mer forpliktende interkommunalt samarbeid. Det forutsettes også at Bodø kommune får kompensert sine kostnader i forbindelse med avtalen fullt ut, og at Røstmodellen kvalifiserer til reform – og engangsstøtte etter samme prinsipper som kommuner som slår seg sammen.*
- *Værøy kommune tilbys å være med på modellforsøk sammen med Røst og Bodø kommuner under samme forutsetninger.»*

Bodø kommune sammen med Røst kommune og Fylkesmannen i Nordland møtte 1.juli 2015 Kommunal- og moderniseringsdepartementet representert med Statsråd Jan Tore Sanner og statssekretær Jardar Jensen for å diskutere muligheten for å utvikle Røst-modellen innenfor rammene av kommunereformen. De politiske signalene fra dette møtet var:

- Departementet uttrykte forståelse for konklusjonen om at noe må gjøres og at det vil være behov for en grunnorganisasjon og en viss beredskap for å sikre likeverdige tjenester og utvikling på Røst
- Departementet uttrykte at de vanskelig kunne se hva som var nytt med Røstmodellen og mente modellen kan implementeres ut fra gjeldende regelverk om vertskommunesamarbeid uavhengig av KMD
- Departementet uttrykte tydelig at kommuner som velger Røstmodellen ikke vil kvalifisere for reform- og engangsstøtte som er forbeholdt kommuner som slår seg (100%) sammen
- Departementet ga signaler om at kommunene bør undersøke om fordelene med Røstmodellen kan oppnås gjennom en kommunedelsorganisering innenfor en sammenslått kommune, der kommunene kan dra nytte av foreliggende incentiver gjennom reformstøtte, engangsstøtte og inndelingstilskudd

- Konsekvensene av ekstreme avstandsulemper og at Røst er i en spesiell situasjon i forhold til andre distriktskommuner ble ikke tillagt vekt
- Det ble ikke gitt signaler om at det er aktuelt å utvikle verken spesialordninger eller unntaksordninger for utvalgte kommuner som del av det videre reformarbeid
- Det ble heller ikke vist til at departementet er involvert i arbeid for å avklare aktuelle lokalstyremodeller som kan være den alternative løsningen
- Departementet lovte en snarlig behandling av søknaden så snart den er mottatt.

Søknad om utvikling av Røst-modellen ble overlevert departementet i dette møtet. Bodø kommune har ikke mottatt svar på denne søknaden, men signalene som departementet har gitt viser at en slik modell ikke er ønskelig.

Veien videre

Alle kommuner i Norge skal innen 1.juli 2016 fatte vedtak om fremtidig kommunestruktur. For å nå denne fristen må følgende tidsplan følges:

Vår 2015

Juni 2016

Etter vedtak i kommunestyrene juni 2016 vil det videre arbeid foregå etter følgende tidslinje:

Høst 2016

2017 - 2019

1.1. 2020

Vi er nå i den fasen der intensjonsgrunnlag skal utarbeides. Intensjonsgrunnlaget er grunnlaget kommunene har for å vedta om de vil gå videre med arbeidet med intensjonsavtale. For å holde tidsfristen om vedtak i kommunene innen 1.juli 2016 bør intensjonsgrunnlaget være ferdig til 31. desember. Intensjonsgrunnlaget bør behandles i respektive kommuner i løpet av januar før

intensjonsavtale utarbeides. Hvis en eller flere kommuner ønsker å gå videre i prosessen skal det utarbeides en intensjonsavtale som danner grunnlaget for høring av innbyggerne gjennom opinionsundersøkelser eller folkeavstemning avhengig av hva hver enkelt kommune velger. Intensjonsavtale bør være utarbeidet innen utgangen av februar 2016.

For at Bodø kommune skal kunne gjennomføre det arbeid som kreves i reformen er det nå viktig å få vite hvilke kommuner som ønsker å arbeide videre med et intensjonsgrunnlag. Bodø ønsker derfor å gå i dialog om intensjonsgrunnlag i første omgang med Beiarn og Steigen som har ytre ønske om å starte et slikt arbeid. Videre ønsker Bodø kommune å invitere de andre kommunene til å delta.

Innhold intensjonsgrunnlag

Utarbeidelsen av intensjonsgrunnlaget bør starte omgående. På bakgrunn av nabosamtalene og sluttrapporten til BDO bør følgende temaer vurderes i arbeidet med intensjonsgrunnlag:

- Mål og forutsetninger for kommunealternativet
- Statusbilder for demografi, tjenester, økonomi og demokrati
- Utviklingsbilder for lokaldemokrati, samferdsel, næringsutvikling, økonomi og gode tjenester
- Bygde – og boligutvikling
- Navn, kommunevåpen og kommunesenter
- Lokalisering av administrative funksjoner
- Samisk språk og kultur
- Tjenestetilbud og kvalitetsmål innenfor alle kommunale tjenester
- Politisk organisering
- Administrativ organisering
- Vurdering av nye oppgaver
- Informasjon og kommunikasjon
- Retningslinjer for personalbehandling
- Forhold til andre private og offentlige organisasjoner
- Videre prosess

Konklusjon og anbefaling

Hensikten med dette saksframlegget er å orientere prosessen som er gjennomført hittil og få en diskusjon om veien videre.

Hensikten er å bygge en kommune for de neste 50 år. Å bygge en kommune for å møte utfordringene knyttet konkurranse om fremtidige arbeidsplasser, utvikling av fremtidige arbeidsplasser og hvordan vi møter fremtidens demografiske utfordringer knyttet til helse- og omsorgstjenester. Rådmannen mener at regionen vil stå mye sterkere i den nasjonale og internasjonale konkurransen som en helhetlig kommune enn med dagens struktur.

På bakgrunn av de signaler kommunene har gitt i møtet i fellesmøte i Saltstraumen 4.juni 2015 og sluttrapporten fra BDO mener Rådmannen at Bodø kommune fortsatt bør jobbe videre med å realisere en ny storkommune i Salten. Rådmannen mener at arbeidet med å utarbeide et omforent intensjonsgrunnlag må intensiveres.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingsdirektør

Saksbehandler: Asgeir Jordbru

Trykte vedlegg:

Sluttrapport fra BDO «*Utredning av kommunestruktur Salten regionråd*»
Oppsummering av nabopraten med 12 nabokommuner

Utrykte vedlegg:

Ingen

<Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
15/121	Formannskapet	14.10.2015
15/121	Bystyret	29.10.2015

Kommunereform - status og videre prosess

Forslag til innstilling

Bystyret tar oppsummeringen av det arbeid som kommunene i Salten og regionrådet har gjennomført med kommunereformen herunder sluttrapporten til BDO om utredning av kommunestruktur i Salten til etterretning.

Vi opplever at Steigen, Gildeskål og Beiarn, uten at det er formalisert i vedtak, har gjort retningsvalg på den måten at hvis kommunen skal slå seg sammen med andre kommuner så må Bodø inngå.

Steigen og Beiarn har derfor nå gitt uttrykk for interesse for raskt å komme i dialog for å se på muligheten for å utarbeide et intensjonsgrunnlag.

Samtidig tas det kontakt med de andre kommunene for å informere om at dette skjer og at de kommunene som selv ønsker det kan delta i slike samtaler.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingsdirektør

Saksbehandler: Asgeir Jordbru

Trykte vedlegg:

Sluttrapport fra BDO «*Utredning av kommunestruktur Salten regionråd*»
Oppsummering av nabopraten med 12 nabokommuner

Utrykte vedlegg:

Ingen

Formannskapetets behandling i møte den 14.10.2015:

Forslag

Fra Svein Olsen, Rødt, på vegne av Rødt, AP og SP:

Alternativt forslag til innstillingen:

Bystyret tar oppsummeringen av det arbeidet som kommunene i Salten og regionrådet har gjennomført med kommunereformen, herunder sluttrapporten til BDO om utredning av kommunestruktur i Salten, til orientering.

Videre arbeid med kommunestruktur tas evt opp derom frivillige initiativ og/ eller vedtak kommer fra nabokommuner, og etter vedtak fra Bodø bystyre.

Votering

Forslaget fra Svein Olsen fikk 5 stemmer (3AP, 1R, 1SP) og ble vedtatt

Innstilling

Bystyret tar oppsummeringen av det arbeidet som kommunene i Salten og regionrådet har gjennomført med kommunereformen, herunder sluttrapporten til BDO om utredning av kommunestruktur i Salten, til orientering.

Videre arbeid med kommunestruktur tas evt opp derom frivillige initiativ og/ eller vedtak kommer fra nabokommuner, og etter vedtak fra Bodø bystyre.

Bystyrets behandling i møte den 29.10.2015:

Forslag

Fra Grethe Monica Fjærvoll, H:

Bystyret tar oppsummeringen av det arbeid som kommunene i Salten og regionrådet har gjennomført med kommunereformen herunder sluttrapporten til BDO om utredning av kommunestruktur i Salten til etterretning.

Vi opplever at Steigen, Gildeskål og Beiarn, uten at det er formalisert i vedtak, har gjort retningsvalg på den måten at hvis kommunen skal slå seg sammen med andre kommuner så må Bodø inngå.

Steigen og Beiarn har derfor nå gitt uttrykk for interesse for raskt å komme i dialog for å se på muligheten for å utarbeide et intensjonsgrunnlag.

Samtidig tas det kontakt med de andre kommunene for å informere om at dette skjer og at de kommunene som selv ønsker det kan delta i slike samtaler.

Votering

Forslag til innstilling ble vedtatt med 20 stemmer (12AP, 4R, 2SV, 1SP, 1MDG) mot 19 stemmer avgitt for forslaget fra H (13H, 4FRP, 1V, 1KRF)

Vedtak

Bystyret tar oppsummeringen av det arbeidet som kommunene i Salten og regionrådet har gjennomført med kommunereformen, herunder sluttrapporten til BDO om utredning av kommunestruktur i Salten, til orientering.

Videre arbeid med kommunestruktur tas evt opp derom frivillige initiativ og/ eller vedtak kommer fra nabokommuner, og etter vedtak fra Bodø bystyre.

Sammendrag

Saken inneholder en oppsummering av arbeidet med kommunereform hittil. Bodø kommune har gjennomført nabopraten med 12 kommuner. Videre er det utarbeidet flere rapporter, blant annet BDO sin hovedrapport for regionrådet. Denne saken diskuterer ulike alternativer for fremtidig kommunestruktur og danner grunnlag for debatt i bystyret jamfør formannskapetets vedtak 24.juni 2015.

Samarbeidsavtalen som kommende posisjonspartier har blitt enige om sier følgende om kommunereform *«samarbeidspartiene legger til grunn at kommunesammenslåing kun skal skje på bakgrunn av frivillige initiativ fra nabokommunene.»*

I fellesmøte 4.juni 2015 i Saltstraumen mellom Bodø kommune og de 12 nabokommunene ble det uttrykt et ønske fra nabokommunene om at Bodø skal inneha en offensiv holdning i kommunereformarbeidet. Rådmannen oppfatter holdningen som ble uttrykt i møtet mellom kommunene at de frivillige initiativ fra nabokommunene er gjeldende og at prosessen med å lage en ny kommune i Salten derfor må fortsette. Videre har Fylkesmannen i Nordland presisert at kommunereformarbeidet i Salten må gå fremover for å rekke de tidsfrister som Stortinget har vedtatt. Forslag til videre prosess og alternativer for Bodø kommune redegjøres for i denne saken.

Intensjonsgrunnlag skal utarbeides ut ifra de innspill som kommunene har kommet med i nabosamtalene. Oppsummert gjelder dette følgende fem hovedpunkter:

- Lokaldemokrati
- Samferdsel
- Næringsutvikling
- Økonomi
- Gode tjenester til innbyggerne

Saksopplysninger

Saksgang:

Bystyret vedtok den 30.10.14 å nedsette en styringsgruppe for kommunereform i Bodø kommune. I samme vedtak ble det også bestemt at mandatet til styringsgruppen skulle vedtas av formannskapet, og dette ble gjort i møte den 17.12.14 med prosjektittel «Å bygge en ny kommune». Hovedmålet i prosjektet er å etablere en ny stor-kommune i Salten. Det framgår også av mandatet at interesserte kommuner i rand-soner til Salten også er velkommen til å delta.

Bodø kommune v/forhandlingsutvalget har hatt møter med alle Salten kommuner bortsett fra Fauske kommune der kommunereformen ble tatt opp som tema i felles formannskapsmøte den 12.5.15. I tillegg til alle Saltenkommuner har forhandlingsutvalget hatt innledende samtaler med Rødøy, Røst, Tysfjord og Værøy.

I formannskapsmøte 13.05.15 vedtok formannskapet følgende i PS 15/67 Vedrørende tilskudd til folkehøring og informasjon til innbyggerne - kommunereformen.: *«Bodø kommune gir melding til Fylkesmannen i Nordland om status, og at statsstøtten til folkehøring og informasjon på kr. 100.000,- planlegges brukt slik:*

- *Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000*
- *Informasjonsmøte/oppsummeringsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni*
- *Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.*
- *Evt. innbyggerundersøkelse*

Bystyret forelegges en egen sak der det redegjøres for de forskjellige alternativer for fremtidig kommunestruktur i Salten.

Mulighetsstudier i regi av Salten regionråd, andre kommuner (jfr Røst), synspunkter framkommet i møter mellom Bodø kommuner og andre kommuner og vedtak gjort i andre kommuner, danner grunnlag for debatt og vedtak.»

04.06.2015 ble det i forbindelse med regionrådsmøte avholdt et møte mellom alle 12 kommunene som Bodø har hatt samtaler med. Bodø kommune oppfattet her et sterkt ønske fra våre nabokommuner at Bodø fortsatt holdt initiativ i prosessen for å sikre fremdrift.

Formannskapet 24.06.15 vedtok etter forslag fra Rødt at *«Formannskapet viser til enstemmig vedtak om prosessen videre, i sak 15/67 den 13.05.15. Prosessen videreføres derfor ikke før debatt og vedtak i bystyret (spes vises til pågående mulighetsstudier i regi av Salten regionråd.)»*

BDO har avgitt sin sluttrapport til Salten regionråd. Denne ble behandlet i regionrådets møte 24.09.2015. Følgende ble enstemmig vedtatt: *«Salten Regionråd tar sluttrapporten fra BDO til orientering og oversender den til kommunene for videre behandling.»*

Fylkesmannens foreløpige oppsummering

Fylkesmannen i Nordland har oppsummert status i kommunereformarbeidet i alle 44 Nordlandskommune. For Bodø kommune skriver Fylkesmannen følgende i sin vurdering:

«Bodø kommune har gjennomført innledende samtaler med 12 kommuner. BDO rapport legges fram i sept. Videre prosess må avklares mellom de kommunene som er med videre. Arbeid med intensjonsgrunnlag viktig»

For nabokommunene påpeker fylkesmannen at det er viktig med tidlig avklaring av retningsvalg etter valget og at arbeidet med intensjonsgrunnlag bør starte umiddelbart.

Det er også viktig for Bodø kommune å få avklart så snart som mulig hvilke kommuner som ønsker å være med det videre arbeid.

Oppsummering av møteserie med nabokommunene.

Bodø kommune har gjennomført enkeltvis møter med kommunene Rødøy, Meløy, Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Sørfold, Hamarøy, Tysfjord, Steigen, Værøy og Røst. I tillegg har det vært gjennomført et felles formannskapsmøte med Fauske kommune. Stikkordsmessig oppsummering av disse møtene kan leses i vedlegget oppsummering møteserie. Hovedtrekkene er at følgende temaer er viktige å belyse/besvare i reformprosessen:

- Lokaldemokrati
- Samferdsel
- Næringsutvikling
- Økonomi
- Gode tjenester til innbyggerne

I tillegg ble det 4. juni 2015 ble det avholdt et felles møte mellom alle 13 kommunene med følgende agenda:

- Velkommen ved ordfører Ole Henrik Hjartøy
- Oppsummering av nabopraten v/rådgiver i Bodø kommune Tom Solli
- Veien videre, intensjonsavtale og inndelingsloven v/rådmann Rolf Kåre Jensen
- Hva forventer Fylkesmannen i Nordland fra kommunen i kommunereformprosessen? v/ Silja Ildgruben prosessveileder hos FM
- Tilbakemelding til Bodø kommune om nabopraten og veien videre.

Tilbakemeldinger til Bodø kommune er overveiende svært positive. Kommunene setter pris på at Bodø kommune har satt seg i førersetet og innkalt til disse innledende samtalene. Bodø kommune berømmes for en konstruktiv og åpen prosess og en svært god tone under disse møtene.

Vurderinger

BDO har i sin sluttrapport til Salten regionråd gjennomført beskrivelser over ulike modeller for fremtidig kommunestruktur. Modellene er:

1. Null-alternativet der dagens kommunestruktur videreføres
2. 3 kommuner (Nordre, Indre og Ytre Salten). Her er Bodø kommune en del av Ytre Salten sammen med kommunene Gildeskål, Beiarn og Meløy.
3. 3 kommuner (Nordre Salten, Saltenfjord og Meløy). Her er Bodø kommune en del av Saltenfjordkommunen sammen med Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske og Sørfold.
4. Stor-Salten, Her er alle kommunene i Salten slått sammen til en kommune.

BDO har fått sitt mandat fra Salten regionråd og har bare sett på alternativene for de 9 Saltenkommunene. Bodø kommune har også ført samtaler med Tysfjord, Rødøy, Værøy og Røst. I en fremtidig kommunestruktur vil kun Stor-Saltenalternativet være reelt hvis Tysfjord og Bodø skulle være i samme kommune. For Rødøy er både Stor-Salten og Ytre-Salten mulige alternativer. Værøy og Røst kan i prinsippet være en del av alle alternativene som Bodø er en del av.

For Værøy og Røst vil det grunnet avstandsulemper være muligheter for et omfattende vertskommunesamarbeid gjennom den såkalte Røstmodellen. Denne modellen vil kunne være gjeldende uansett hvilken fremtidig struktur Bodø er med i. I vurderingene nedenfor er derfor denne modellen tatt med som et eget punkt og ikke inn i de ulike strukturalternativene.

I det følgende vil rådmannen redegjøre kort for de ulike alternativene og konsekvenser for Bodø kommune. Redegjørelsen gjelder de alternativer som Bodø kommune er en del av. For mer informasjon om de andre alternativene samt utfyllende informasjon henvises det til vedlagte sluttrapport fra BDO.

Null-alternativet: Bodø består som egen kommune

BDO oppsummerer i sin sluttrapport følgende om null-alternativet: *«Null-alternativet vurderer vi dit at det er kun Bodø kommune som vil være store nok til å håndtere fremtidens utfordringer. Flertallet av de resterende kommunene har lav evne til å finansiere fremtidige investeringsbehov; har sårbar næringsstruktur; har liten kapasitet til å ivareta tjenestebehovet innenfor kapitalintensive tjenester og er lite egnet til å sikre nødvendig tiltak for å skape funksjonelle helhetlige planprosesser for å videreutvikle regionen.»*

Bodø kommune er med sine over 50 000 innbyggere den 15. største kommunen i Norge. Bodø oppfyller per i dag alle kriterier som er regjeringens ekspertutvalg (Vabø-utvalget) har lagt til grunn. Bodø kommune vil allikevel ha utfordringer i fremtiden som må løses.

Gjennom de samtaler og forhandlinger om kommunesammenslåinger som pågår i resten av landet vil det dannes nye kommuner som er større enn Bodø. Eksempelvis har Sandefjord, Andebu og Stokke vedtatt sammenslåing og danner en ny kommune som får ca. 62500 innbyggere. På Østlandet ligger det an til mange sammenslåinger av denne typen der byer med 30 000 til 40 000 innbyggere slår seg sammen med sine naboer og blir større enn Bodø.

Hvis Bodø kommune skulle rykke nedover på innbyggerlista til en plass mellom 30 og 40 vil det bli vanskeligere å få gjennomslag for våre saker på nasjonalt nivå. Dette vil antagelig både Bodø kommune og Saltenregionen tape på i lengden.

BDO sin sluttrapport peker på at flertallet av de andre Saltenkommunene har lav evne til å finansiere fremtidige investeringsbehov; har sårbar næringsstruktur; har liten kapasitet til å ivareta tjenestebehovet innenfor kapitalintensive tjenester og er lite egnet til å sikre nødvendig tiltak for å skape funksjonelle helhetlige planprosesser for å videreutvikle regionen.

Det er varslet en omlegging av inntektssystemet for kommunene slik at det antas at mindre kommuner vil få mindre overføringer i fremtiden noe som vil forverre evnen til å ivareta de kommunale oppgavene. Det må derfor antas at kommunene rundt Bodø ønsker interkommunalt samarbeid på stadig flere områder. Dette vil på sikt kunne svekke lokaldemokratiet i Bodø hvis stadig nye oppgaver skal løftes ut i IKS'er.

Nordre, Indre og Ytre Salten

I dette alternativet er Salten delt i 3 kommuner. Nordre Salten som består av Steigen, Hamarøy og muligens hele eller deler av Tysfjord. Indre Salten som består av Sørfold, Fauske og Saltdal, og Ytre Salten som består av Meløy, Gildeskål, Beiarn og Bodø. I Ytre Salten vil også Rødøy, Værøy og Røst kunne inngå.

Disse alternativene vil gi en innbyggerfordeling på 16 000 innbyggere i Indre Salten, ca. 60 000 innbyggere i Ytre Salten og mellom 4 300 og 6 400 innbyggere i Nordre Salten avhengig av om Tysfjord er med eller ikke i dette alternativet.

BDO peker på i sin sluttrapport at alternativet Ytre Salten vil få muligheten til å styrke fagmiljøene innen barnehage, grunnskole, pleie og omsorg og barnevern. Det antas at det er gode muligheter for realisering av stordriftsfordeler innen administrasjon.

For Ytre Salten vil Bodø sine ressurser innen utviklingsarbeid passe godt sammen med kompetansen som nabokommunene har innenfor havbruk, fiskeri, kraft og industri. En Ytre Salten kommune gir muligheten til å dedikere fagpersoner til enkeltområder innen næringsutvikling i langt større grad enn i dag.

Ytre Salten vil ha avstandsulempet. BDO anbefaler derfor at det innføres en lokalutvalgsmoell med avgjørelsesmyndighet innenfor enkelte områder.

Etablering av en Ytre Salten kommune vil utløse en reformstøtte på totalt 80 millioner. Videre vil det medføre en økning på 6,333 millioner i merinntekter fra konsesjonskraft ved en pris på 20 øre per KWh. Her er ikke Rødøy regnet med.

Ytre Salten-alternativet vil med sine ca. 60 000 innbyggere antagelig falle noe på nasjonal plassering av kommuner etter innbyggertall. Dette vil i noe grad kunne påvirke kommunens gjennomslagskraft på nasjonalt nivå.

Dagens interkommunale samarbeid der Bodø er med vil måtte bestå med en tre kommuners struktur. Det vil også antagelig etterspørres behov for samarbeid på flere områder spesielt fra Nord-Salten som blir en liten kommune i forhold til Indre og Ytre Salten.

Saltenfjordalternativet

Dette alternativet består av 3 kommuner. Nordre Salten med Steigen, Hamarøy og eventuelt Tysfjord. Saltenfjord med Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold og Bodø og Meløy som egen kommune eventuelt sammen med Rødøy. Saltenfjord vil få ca. 70 000 innbyggere og er den modellen som best samsvarer med dagens Bo-, arbeids-, og serviceregion med unntak av Beiarn som per i dag ikke naturlig inngår i felles BAS-region.

Som for Ytre Salten så vil Saltenfjordalternativet sørge for mulighet for styrkning av fagmiljøene innen barnehage, grunnskole, pleie og omsorg og barnevern. Det antas at det er gode muligheter for realisering av stordriftsfordeler innen administrasjon

Avstandsmessig er Saltenfjordalternativet et bedre alternativ med at det er kortere avstander fra Bodø til andre nåværende kommunesentre innenfor fremtidig kommunestruktur sammenlignet med Ytre Salten. Bodø og Fauske har i dag de sterkeste kommunale næringsutviklingsmiljøene i Salten. En etablering av Saltenfjordkommunen og dermed sammenslåing av disse miljøene vil kunne gi sterke synergier for fremtidig næringsutvikling.

Saltenfjordalternativet bør etter BDO sin anbefaling ha en kommunedelsutvalgsmodell med beslutningsmyndighet innenfor gitte områder.

Etablering av Saltenfjordkommunen vil gi en engangsstøtte på totalt 90 millioner. Det vil være mulig å innhente 11 millioner mer i økte inntekter fra konsesjonskraft ved en pris på 20 KWh.

Mange nåværende interkommunale samarbeider vil kunne trekkes tilbake inn i kommunal regi ved opprettelse av Saltenfjordkommunen. Allikevel må noen som omfatter hele Salten fortsatt bestå og antagelig må det opprettes nye for å ivareta Nord-Salten og Meløy kommuner som blir små kommuner sammenlignet med Saltenfjord.

Saltenfjordalternativet med ca. 70 000 innbyggere vil være stor nok til at kommunen opprettholder sin posisjon blant de 15 største kommunene i Norge og dermed vil det være lettere med nasjonal gjennomslagskraft enn de tidligere skisserte alternativ.

Stor-Salten

I dette alternativet inngår alle Saltenkommunene. I tillegg vil denne modellen åpne for sammenslåing med hele eller deler av Tysfjord og Rødøy samt sammenslåing eller annet samarbeid med Røst og Værøy. En sammenslåing av alle Saltenkommunene vil gi i overkant av 80 000 innbyggere. Ulike alternativer for de 4 randkommunene gjør at et Stor-Salten vil ha en plass mellom 80 000 og 85 000 innbyggere.

Alle fordeler som er pekt på i Saltenfjordmodellen er også gjeldende i Stor-Salten modellen. Avstandsulempen bli mer gjeldende i Stor-Salten enn i de andre alternativene. En kommunedelsutvalgsmodell der kommunedelsutvalgene har beslutningsmyndighet over enkelte områder bør derfor utvikles.

I tillegg faller behovet for nåværende og fremtidige interkommunale samarbeider bort. Eventuelle samarbeid som består vil avhenge av hvilken løsning Værøy og Røst velger i et slikt scenario. BDO skriver i sin sluttrapport følgende om bortfall av IKS'er: *«Ettersom en ny storkommune i Salten vil redusere behovet for interkommunale samarbeid, så vil man kunne redusere det demokratiske*

underskuddet. Særlig er det viktig innenfor tjenester som daglig berører deler av befolkningen med særskilte behov, hvor det er et administrativt og politisk viktig ansvar å følge opp.»

Et Stor-Salten med 80 000 til 85 000 innbyggere vil uavhengig av hva som skjer ellers i landet med kommunestruktur plassere Salten som 1 av de 10 største kommunene i Norge. Dette vil gjøre at kommunen i alle sammenhenger vil synes på det nasjonale kartet. Kommunen vil få en sterk røst inn mot nasjonale beslutningstakere og vil ha muligheten til å etablere et sterkt utviklingsmiljø innenfor alle kommunale tjenesteområder til beste for regionens innbyggere og næringsliv.

Etablering av Stor-Salten vil gi en engangsstøtte på totalt 90 millioner. Det vil være mulig å innhente 22 millioner mer i økte inntekter fra konsesjonskraft ved en pris på 20 KWh.

Tysfjord kommune er i dag en del av samisk forvaltningsområde. Ved etablering av en Stor-Salten kommune som inkluderer nåværende områder av Tysfjord kommune (som i dag er en del av forvaltningsområdet), vil dette kunne medføre at den nye kommunen bli en del av det samiske forvaltningsområdet. Om den nye kommunen vil bli innlemmet i forvaltningsområdet vil alle innbyggere i den nye kommunen ha rett på å bruke samisk i sin kontakt med offentlige organ. Det vil i tillegg stille krav til at den nye kommunen skal tilrettelegge for at ansatte kan ta permisjon med lønn for å skaffe seg kunnskap i samisk, for på den måten å sikre at kommunen kan yte tilstrekkelige tjenester på samisk. Den nye kommunen vil på tjenestesiden bli lovpålagt å tilby samiske barn et tilbud i barnehagene og grunnskolene et tilbud som bygger på det samiske språk og kultur. Barn har i tillegg rett på å bli betjent på samisk i barnevernsinstitusjoner. Innenfor pleie- og omsorgstjenestene vil samiske pasienter ha rett til et tilbud som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur.

Oppsummert vil inkluderingen av deler av Tysfjord ha stor innvirkning på kommunenes forpliktelser overfor den samiske befolkningen.

I oppsummeringen av sluttrapporten skriver BDO: *«På bakgrunn av de foregående analysene vurderer vi det dit hen at Stor-Salten kommune er det alternativet som nærmest oppfyller regjeringens mål med reformen. En storkommune i regionen vil etter vår vurdering ha bedre forutsetninger for å kunne levere god tjenester til innbyggerne i fremtiden ved blant annet å gjøre det mulig å skape større fagmiljøer samt kapasitet i egen organisasjon. En ny storkommune har også bedre forutsetninger for å satse helhetlig på samfunns- og næringsutvikling i regionen. Uavhengig av mulighetene som en slik storkommune vil kunne gi innbyggerne i regionen mener vi at denne kommunen vil ha utfordringer knyttet til store avstander mellom de ulike distriktene. En slik storkommune vil etter vår vurdering være avhengig av at man etablerer kommunedelsutvalg med beslutningsmyndighet over innbyggernære tjenester som grunnskole, barnehage og pleie- og omsorgstjenester for å minimalisere avstandsutfordringene.»*

Røst-modellen

Røst kommune har besluttet å trekke seg fra utredningen om kommunesammenslåing i Lofoten, og orienterer seg nå mot Bodø og Salten. Forhandlingsutvalgene i Røst og Bodø kommuner har på bakgrunn av dette utviklet intensjonsavtale om digital fusjon og samarbeid om utvikling av nye Røst kommune.

Intensjonsavtalen innebærer at Røst kommune fortsetter som egen kommune, men med et forpliktende lovregulert vertskommunesamarbeid med Bodø kommune. Avtalen legger opp til at det skal utvikles felles søknad om modellforsøk med tildeling av nasjonale prosjektmidler.

Gjennom søknaden søkes også avklaring på om kommuner som velger Røstmodellen kvalifiserer for reform – og engangsstøtte etter samme prinsipper som kommuner som slutter seg sammen.

Intensjonen i avtalen er at Røstmodellen skal være etablert som modellforsøk innen utløpet av 2015.

Et utvidet samarbeid med Røst er viktig av strategiske årsaker (fiskeri, reiseliv, sikkerhet/beredskap og Røst sin geografiske plassering), men det forutsettes at Bodø kommune fullt ut får kompensert de reelle kostnader med dette.

I samtaler med Værøy kommune framkommer det at denne kommunen på mange måter er i samme situasjon som Røst med ekstreme avstandsulempet m.m. En vil derfor tilby Værøy å være med på felles søknad om modellforsøk sammen med Røst og Bodø. At Bodø får kompensert de reelle kostnader med dette gjelder også her.

Bystyret vedtok i møte 7.mai 2015 følgende angående Røst-modellen:

- *«Bodø bystyre godkjenner vedlagte intensjonsavtale med Røst kommune om digital fusjon og samarbeid om utvikling av nye Røst kommune.*
- *En slik godkjenning i pkt. 1 forutsetter at man får gjennomslag i departementet om at Røst kommune sin grunnorganisasjon må forsterkes slik at kommunen kan lykkes med å utvikle et sterkere og mer forpliktende interkommunalt samarbeid. Det forutsettes også at Bodø kommune får kompensert sine kostnader i forbindelse med avtalen fullt ut, og at Røstmodellen kvalifiserer til reform – og engangsstøtte etter samme prinsipper som kommuner som slår seg sammen.*
- *Værøy kommune tilbys å være med på modellforsøk sammen med Røst og Bodø kommuner under samme forutsetninger.»*

Bodø kommune sammen med Røst kommune og Fylkesmannen i Nordland møtte 1.juli 2015 Kommunal- og moderniseringsdepartementet representert med Statsråd Jan Tore Sanner og statssekretær Jardar Jensen for å diskutere muligheten for å utvikle Røst-modellen innenfor rammene av kommunereformen. De politiske signalene fra dette møtet var:

- Departementet uttrykte forståelse for konklusjonen om at noe må gjøres og at det vil være behov for en grunnorganisasjon og en viss beredskap for å sikre likeverdige tjenester og utvikling på Røst
- Departementet uttrykte at de vanskelig kunne se hva som var nytt med Røstmodellen og mente modellen kan implementeres ut fra gjeldende regelverk om vertskommunesamarbeid uavhengig av KMD
- Departementet uttrykte tydelig at kommuner som velger Røstmodellen ikke vil kvalifisere for reform- og engangsstøtte som er forbeholdt kommuner som slår seg (100%) sammen
- Departementet ga signaler om at kommunene bør undersøke om fordelene med Røstmodellen kan oppnås gjennom en kommunedelsorganisering innenfor en sammenslått kommune, der kommunene kan dra nytte av foreliggende incentiver gjennom reformstøtte, engangsstøtte og inndelingstilskudd

- Konsekvensene av ekstreme avstandsulempet og at Røst er i en spesiell situasjon i forhold til andre distriktskommuner ble ikke tillagt vekt
- Det ble ikke gitt signaler om at det er aktuelt å utvikle verken spesialordninger eller unntaksordninger for utvalgte kommuner som del av det videre reformarbeid
- Det ble heller ikke vist til at departementet er involvert i arbeid for å avklare aktuelle lokalstyremodeller som kan være den alternative løsningen
- Departementet lovte en snarlig behandling av søknaden så snart den er mottatt.

Søknad om utvikling av Røst-modellen ble overlevert departementet i dette møtet. Bodø kommune har ikke mottatt svar på denne søknaden, men signalene som departementet har gitt viser at en slik modell ikke er ønskelig.

Veien videre

Alle kommuner i Norge skal innen 1.juli 2016 fatte vedtak om fremtidig kommunestruktur. For å nå denne fristen må følgende tidsplan følges:

Vår 2015

Juni 2016

Etter vedtak i kommunestyrene juni 2016 vil det videre arbeid foregå etter følgende tidslinje:

Høst 2016

2017 - 2019

1.1. 2020

Vi er nå i den fasen der intensjonsgrunnlag skal utarbeides. Intensjonsgrunnlaget er grunnlaget kommunene har for å vedta om de vil gå videre med arbeidet med intensjonsavtale. For å holde tidsfristen om vedtak i kommunene innen 1.juli 2016 bør intensjonsgrunnlaget være ferdig til 31. desember. Intensjonsgrunnlaget bør behandles i respektive kommuner i løpet av januar før

intensjonsavtale utarbeides. Hvis en eller flere kommuner ønsker å gå videre i prosessen skal det utarbeides en intensjonsavtale som danner grunnlaget for høring av innbyggerne gjennom opinionsundersøkelser eller folkeavstemning avhengig av hva hver enkelt kommune velger. Intensjonsavtale bør være utarbeidet innen utgangen av februar 2016.

For at Bodø kommune skal kunne gjennomføre det arbeid som kreves i reformen er det nå viktig å få vite hvilke kommuner som ønsker å arbeide videre med et intensjonsgrunnlag. Bodø ønsker derfor å gå i dialog om intensjonsgrunnlag i første omgang med Beiarn og Steigen som har ytre ønske om å starte et slikt arbeid. Videre ønsker Bodø kommune å invitere de andre kommunene til å delta.

Innhold intensjonsgrunnlag

Utarbeidelsen av intensjonsgrunnlaget bør starte omgående. På bakgrunn av nabosamtalene og sluttrapporten til BDO bør følgende temaer vurderes i arbeidet med intensjonsgrunnlag:

- Mål og forutsetninger for kommunealternativet
- Statusbilder for demografi, tjenester, økonomi og demokrati
- Utviklingsbilder for lokaldemokrati, samferdsel, næringsutvikling, økonomi og gode tjenester
- Bygde – og boligutvikling
- Navn, kommunevåpen og kommunesenter
- Lokalisering av administrative funksjoner
- Samisk språk og kultur
- Tjenestetilbud og kvalitetsmål innenfor alle kommunale tjenester
- Politisk organisering
- Administrativ organisering
- Vurdering av nye oppgaver
- Informasjon og kommunikasjon
- Retningslinjer for personalbehandling
- Forhold til andre private og offentlige organisasjoner
- Videre prosess

Konklusjon og anbefaling

Hensikten med dette saksframlegget er å orientere prosessen som er gjennomført hittil og få en diskusjon om veien videre.

Hensikten er å bygge en kommune for de neste 50 år. Å bygge en kommune for å møte utfordringene knyttet konkurranse om fremtidige arbeidsplasser, utvikling av fremtidige arbeidsplasser og hvordan vi møter fremtidens demografiske utfordringer knyttet til helse- og omsorgstjenester. Rådmannen mener at regionen vil stå mye sterkere i den nasjonale og internasjonale konkurransen som en helhetlig kommune enn med dagens struktur.

På bakgrunn av de signaler kommunene har gitt i møtet i fellesmøte i Saltstraumen 4.juni 2015 og sluttrapporten fra BDO mener Rådmannen at Bodø kommune fortsatt bør jobbe videre med å realisere en ny storkommune i Salten. Rådmannen mener at arbeidet med å utarbeide et omforent intensjonsgrunnlag må intensiveres.

Rett utskrift: Berit Skaug

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
15/67	Formannskapet	13.05.2015

Vedrørende tilskudd til folkehøring og informasjon til innbyggerne - kommunereformen.

Forslag til vedtak

Bodø kommune gir melding til Fylkesmannen i Nordland om status, og at statsstøtten til folkehøring og informasjon på kr. 100.000,- planlegges brukt slik:

- Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000
- Informasjonsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni i forbindelse om tema/overskrifter i felles intensjonsavtale om etablering av ny storkommune
- Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.
- Evt. innbyggerundersøkelse.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingssjef

Saksbehandler: Tom Solli

Formannskapetets behandling i møte den 13.05.2015:

Forslag

Fra Svein Olsen, Rødt:

Alternativt forslag til vedtak:

Bodø kommune gir melding til Fylkesmannen i Nordland om status, og at statsstøtten til folkehøring og informasjon på kr. 100.000,- planlegges brukt slik:

- Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000
- Informasjonsmøte/oppsummeringsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni
- Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.
- Evt. innbyggerundersøkelse

Bystyret forelegges en egen sak der det redegjøres for de forskjellige alternativer for fremtidig kommunestruktur i Salten.

Mulighetsstudier i regi av Salten regionråd, andre kommuner (jfr Røst), synspunkter framkommet i møter mellom Bodø kommuner og andre kommuner og vedtak gjort i andre kommuner, danner grunnlag for debatt og vedtak.

Votering

Forslag fra Rødt ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Bodø kommune gir melding til Fylkesmannen i Nordland om status, og at statsstøtten til folkehøring og informasjon på kr. 100.000,- planlegges brukt slik:

- Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000
- Informasjonsmøte/oppsummeringsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni
- Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.
- Evt. innbyggerundersøkelse

Bystyret forelegges en egen sak der det redegjøres for de forskjellige alternativer for fremtidig kommunestruktur i Salten.

Mulighetsstudier i regi av Salten regionråd, andre kommuner (jfr Røst), synspunkter framkommet i møter mellom Bodø kommuner og andre kommuner og vedtak gjort i andre kommuner, danner grunnlag for debatt og vedtak.

Sammendrag

Alle kommuner kan få utbetalt kr. 100.000 til informasjon og høring fra departementet. I Bodø er det aktuelt å bruke disse midlene til felles avis til alle husstander i Salten i regi av Salten regionråd, informasjons – og folkemøter, og evt. innbyggerundersøkelser.

Saksopplysninger

Bakgrunn:

Alle kommuner som deltar i kommunereformen vil få utbetalt kr. 100.000 til informasjon og høring. Det er ikke nødvendig å søke med det gis melding til fylkesmannen som i samråd med departementet finner at vilkårene er oppfylt.

Departementet har tydeliggjort at det vil være et krav for utbetaling at høring av innbyggerne skjer etter at et faktagrunnlag for de alternativene som er utredet i prosessen er presentert for folket.

Utbetaling vil derfor kunne skje når:

- Kommunen har etablert et kunnskapsgrunnlag som innbyggerne kan ta stilling til.
- Kommunen har oppsummert faktainnsamlingen og kommunestyret har fattet vedtak om sammenslåingsalternativ(er), og hvordan innbyggerne skal bli hørt.
- Departementet i samråd med fylkesmannen, finner at vilkårene for utbetaling er oppfylt.

Vurderinger

Bodø bystyre vedtok følgende i pkt. 1 i sak «Kommunereformen» (PS 14/141, 30.10.2014) følgende:

«Bodø bystyre nedsetter en tverrpolitisk styringsgruppe i forbindelse med kommunereformen med funksjonstid til 31.12.2016 som ledes av ordfører. Styringsgruppen utarbeider mandat som vedtas av formannskapet. I tillegg til ordfører utgjør samtlige gruppeledere styringsgruppen.»

I formannskapsmøte den 17.12.2014 – PS 14/257- ble mandat for styringsgruppen for kommunereform i Bodø vedtatt. Her framkommer det at målet for denne prosessen i Bodø er å bygge en ny storkommune i Salten. Interesserte kommuner i rand-soner til Salten er også velkommen til å delta.

Det står også i mandatet at når aktuelle sammenslåingsalternativer er avklart, som Bodø kommune er en del av, skal styringsgruppen ta initiativ til å utvikle felles framtidige mulighetsbilder. Hovedoppgaven blir å presentere temaer som skal gi innbyggerne og politikerne et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvilke sammenslåingsalternativer som er mest aktuelt.

Bodø kommune deltar i mulighetsstudier i Salten i regi av Salten regionråd:

Delrapport A:

- *Utarbeide faktagrunnlag med hovedfokus på:*
- *Demografisk utvikling*
- *Næringsmessige trender*
- *Kompetanseinfrastruktur*
- *Regionaløkonomisk utvikling*

Delrapport B:

- *Hvordan sikre kvalitet, effektiv ressursbruk og likeverdighet i tjenesteproduksjonen ved ny kommunestruktur?*
- *Hvordan ivareta rettsikkerhet, forutsigbarhet, habilitet og likebehandling i en ny kommunestruktur?*

Delrapport C:

- *Hvordan sikre helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn i en ny kommunestruktur?*

Delrapport D:

- *Hvordan sikre effektiv lokalpolitisk styring, og en aktiv lokalpolitisk arena i en ny kommunestruktur?*

I følge rådgivningsfirmaet BDO, som er engasjert av Salten regionråd, skal utkast til disse 4 delrapportene være klare i løpet av mai d.å. Selve hovedrapporten vil bli presentert medio september etter en prosess i forkant slik at rapporten skal være godt forankret.

Dette betyr at Bodø kommune, og alle andre saltenkommuner, vil etablere et kunnskapsgrunnlag som innbyggerne kan ta stilling til.

I kommunikasjonsstrategien som Salten Regionråd har vedtatt i sak SR-sak 04/15, er utarbeidelse av felles avis med som et hovedtiltak. Kommunikasjonsrådgiverne i Salten (Meløy, Fauske og Bodø) planlegger å få ut denne avisen til alle husstander i Salten før sommerferien. En antar at utkast til rapporter som vil komme fra BDO i løpet av mai vil gi mye interessant faktagrunnlag som kan bearbeides videre til artikler i denne avisa.

Bodø kommune skal ta nabopraten med 12 kommuner om kommunesammenslåing. Disse samtalenes avsluttes med felles formannskapsmøte med Fauske den 12. mai. I forbindelse med møte i Salten Regionråd den 4. og 5. juni ønsker Bodø kommune å samle interesserte kommuner med tema felles intensjonsavtale for etablering av ny storkommune i Salten. Representanter fra Bodø kommune vil gå gjennom hvilke tema som går igjen fra nabopraten med 12 kommuner som innledning til diskusjon om hvilke emner/overskrifter en felles intensjonsavtale om etablering av storkommune bør ha. I dette møte kan det også være interessant å leie inn en inspirator som kan si noe om hvilke muligheter som åpner seg når man har anledning til å bygge en NY storkommune.

I tillegg til dette vil det bli aktuelt med folkemøter og innleie av foredragsholdere utover høsten 2015 og våren 2016.

Mange firma tilbyr nå verktøy om innbyggerundersøkelser. En tenker seg at det kan bli aktuelt med en slik innbyggerundersøkelse høst 2015/våren 2016 når bystyret har tatt stilling til hvilke kommuner Bodø skal sette seg ned med for å forhandle fram felles intensjonsavtale.

For øvrig har Bodø kommune opprettet en informasjonsside om «Ny storkommune i Salten» her <http://bodo.kommune.no/ny-storkommune-i-salten/category7867.html?source=smallcampaign>

Konklusjon og anbefaling

På bakgrunn av orienteringen ovenfor mener rådmannen at Bodø kommune kan gi melding til fylkesmannen om status slik at kr. 100.000,- kan overføres kommunen. Disse midlene er tenkt brukt til:

- Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000
- Informasjonsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni i forbindelse om tema/overskrifter i felles intensjonsavtale om etablering av ny storkommune
- Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.
- Evt. innbyggerundersøkelse.

Rett utskrift: Berit Skaug

INTENSJONGRUNNLAG

KOMMUNEREFORM

Steigen, Saltdal, Gildeskål, Rødøy, Røst og Bodø

Høgnakken mot Breistjerna/Sandhornøya - Foto: Eirik Alst - www.nordnorge.com

Innledning

Intensjonsgrunnlaget er en samlet beskrivelse av utvalgte samfunnsområder for kommunene Steigen, Røst, Saltdal, Gildeskål, Rødøy og Bodø kommuner. Dette skal danne grunnlag for videre dialog mellom kommunene om en felles intensjonsavtale om sammenslåing før 1. juli 2016.

Den nye kommunen er gitt arbeidstittel «Ytre Salten». Dette er gjort for å holde den nye kommunen avskilt fra de eksisterende kommunene.

Arbeidet med intensjonsgrunnlaget er gjort i samarbeid mellom administrasjonene i de seks kommunene. Bodø kommune har hatt sekretærrollen og ansvaret for å sy sammen dokumentet.

I starten av dette arbeidet var Beiarn kommune med, men etter vedtak i kommunestyret i Beiarn kommune den 20. januar 2016 har Beiarn trukket seg fra det videre arbeidet. Saltdal kommune har kommet inn i arbeidet i januar 2016.

Første del av intensjonsgrunnlaget gir en kort presentasjon av kommunereformen,

hvor vi står i prosessen, kommunene som deltar i samarbeidet og et samlet bilde av hvordan en ny storkommune kan se ut. Videre presenteres ulike modeller for lokaldemokrati og fordeling av administrative oppgaver.

Andre del er mer faktabasert med et utvalg av talltabeller og oversikter over bl.a. interkommunale samarbeid, demografi, næringsliv, samferdsel, skolestruktur og valgresultater. Her er også de økonomiske konsekvensene av kommunereformen vurdert. Faktadelen legges frem slik den er nå og kan være ufullstendig på enkelte områder. Det forventes at det vil være behov for å utrede flere tema i den videre prosessen mot en intensjonsavtale om sammenslåing.

Intensjonsgrunnlaget bygger i hovedsak på beskrivelser fra de deltagende kommuner, data fra nettstedet www.nykommune.no, data fra Statistisk sentralbyrå (SSB), «Mulighetsstudier for Salten» utarbeidet av BDO og referater fra nabosamtalene som ble gjennomført våren 2015.

Intensjonsgrunnlaget skal legges frem for behandling i de respektive kommunestyrene i februar 2016.

Rådmennene vil understreke at det har vært en god og åpen tone mellom kommunene i dette arbeidet og at alle kommunene har bidratt positivt i arbeidet. Intensjonsgrunnlaget utelukker ikke at nye kommuner kan tiltre arbeidet.

Torben Marstrand
Steigen kommune

Helge Akerhaugen
Gildeskål kommune

Randi Gregersen
Røst kommune

Kitt Grønningsæter
Rødøy kommune

Rolf Kåre Jensen
Bodø kommune

Elisabeth Larsen
Saltdal kommune

Innhold

Innledning	2
Innhold	3
Sammendrag	5
Del 1 – Å sammen bygge en ny kommune	6
Bakgrunn	6
Målsetninger og kriterier for reformen	6
Kriterier for god kommunestruktur	6
Nye oppgaver til kommunene	7
Prosessen videre med kommunereformen	7
Kommunebilder	8
Rødøy kommune	8
Steigen kommune	10
Gildeskål kommune	12
Saltdal kommune	14
Røst kommune	16
Bodø kommune	18
"Ytre Salten" kommune	20
Formalia	22
Navn på ny kommune	22
Kommunevåpen	22
Kommunesenter	22
Tidspunkt for sammen slåing	22
Lokalisering av administrative funksjoner	22
Tre modeller for organisering av administrative funksjoner	22
Lokaldemokrati – modeller for politisk organisering	23
Kommunedelsutvalg	23
Røstmodellen	23
Geografi, organisering og representasjon	23
Del 2 – Faktadel	26
Økonomi	26
Dekning av engangskostnader	26
Reformstøtte	26
Inndelingstilskudd	26
Nytt inntektssystemet	26
Netto driftsresultat	27
Driftsinntekter	28
Interkommunale samarbeidsordninger	28
Nye oppgaver til kommunene	29
Demografi	30
Befolkningsutvikling	30
Befolknings sammensetning	30
Innbyggere 20-66 år i forhold til eldre innbyggere	31
Tjenester og struktur	31
Barnehagesektoren	31
Grunnskolesektoren	31
Helse og omsorg	32
Totalt ansattbehov	32
Nærings sammensetning	33
Arbeidsmarked	33
Sårbarhetsindikator	34
50 Største bedrifter i Bodø	36
50 Største bedrifter i Rødøy, Gildeskål, Steigen, Saltdal og Røst	37
Primærnæringer	38
Fiskeri	38
Landbruk	38
Samferdsel	38

Nordfjorden, Rødøy

Sammendrag

En ny «Ytre Salten» kommune vil ha et areal på til sammen 6 007 km². Det ville gjøre den nye kommunen til den nest største kommunen i landet i areal målt mot dagens kommunestørrelser.

Gildeskål - Foto: Richard J. Valga - www.nordnorge.com

Den nye kommunen vil bli den 11. største i landet målt mot innbyggertallene i dagens kommuner. Befolkningstall i den nye kommunen er 60 894 per 1. januar 2015, og kommunen vil ha en forventet vekst i befolkningen på linje med landsgjennomsnittet de nærmeste årene.

I en så stor kommune med mange øyer, fjorder og lange avstander er samferdsel identifisert som en av de viktigste utfordringene. Gode kommunikasjoner mellom kommunesentret Bodø og omlandet blir meget viktig.

Kommunene har en næringsstruktur som passer godt sammen. Det ligger et stort potensiale for videreutvikling av store næringer som landbruk, fiskeri og havbruk både på produksjon, logistikk, forskning og utvikling. Den nye kommunen har store naturressurser, en sterk industri, ren miljøvennlig kraft, gode sikkerhet- og beredskapsfunksjoner og forskningsmiljøer.

Løsninger for lokalsamfunnene med hensyn til skolestruktur, kultur- og idrettstilbud, identitet til sitt eget bosted, samt utvikling av gode modeller for lokaldemokrati og administrativ drift av kommunen vil være viktige tema. Ulike modeller for administrativ organisering og lokaldemokrati er beskrevet i

intensjonsgrunnlaget. Valg av løsninger vil være tema i de senere samtalene om en eventuell intensjonsavtale.

Det er knyttet betydelige økonomiske incentiver til kommunereformen. Det dekkes engangskostnader og gis reformstøtte ved sammenslåing. I tillegg vil den nye kommunen gjennom inndelingstilskuddet beholde alle tilskudd i inntektssystemet som om de fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen, før det trappes ned over 5 år. De endelige økonomiske konsekvensene, sett i lys av forslag til nytt inntektssystem som nå er på høring, er imidlertid usikre.

Regjeringen har signalisert at større kommuner i fremtiden vil få nye oppgaver. De største kommunene kan også få ansvaret for videregående skoler og kollektivtransport. Midler som i dag kanaliseres til fylkeskommunene vil således bli kanalisert til de kommuner som ønsker å ivareta disse funksjonene på et desentralisert plan.

Interkommunalt samarbeid er svært utbredt i Nordland og har en økende trend. Snittet for alle kommunene i fylket er 31 samarbeidsordninger. Kartlegging som er gjort viser at dagens kommunesamarbeid kun i

begrenset grad berører kapasitet og kompetanse innenfor de sentrale velferdssektorene. Hensynet til likeverdige velferdstjenester og andre nasjonale mål med kommunene, aktualiserer derfor en debatt om det interkommunale samarbeidet og dagens kommunestruktur i Nordland.

Å gjennomføre en kommunesammenslåing er et omfattende og komplekst prosjekt som krever god politisk og administrativ ledelse. I samtalene om en eventuell intensjonsavtale om sammenslåing vil det ligge store muligheter og utfordringer. De vedtakene som skal fattes innen 1. juli 2016 behøver i utgangspunktet kun omhandle hvilke kommuner en ønsker å slå seg sammen med. Det er ikke nødvendig å ta stilling til navn på den nye kommunen eller andre tema.

Intensjonsavtalene bør likevel tydeliggjøre fra politisk hold hvorfor man ønsker sammenslåing og hva man vil oppnå med dette. Videre bør det beskrives hvor kommunesentret skal være, hvordan kommunale tjenester skal styrkes, hvordan ulike kommunale funksjoner skal lokaliseres og hvordan ansatte og innbyggere skal håndteres i prosessen.

Del 1 – Å sammen bygge en ny kommune

Bakgrunn

Formålet med kommunereformen, som Stortinget sluttet seg til i Innst. 300 S (2013-2014), er blant annet å gi gode og likeverdige tjenester til innbyggerne der de bor og å sikre gode lokalsamfunn i hele landet. I tillegg ønsker man å styrke forutsetningene for en helhetlig samfunnsutvikling og gjøre kommunene så økonomisk solide at de kan takle uforutsette hendelser, drive effektivt og løse oppgaver som ikke er lovpålagte. Større kommuner kan ta ansvar for flere oppgaver og er ikke avhengig av nabokommuner for å løse lovpålagte oppgaver.

Da Stortinget behandlet Kommune- proposisjonen 2016 i juni 2015 viste flertallet til Innst. 300 S (2013-2014) der det het at "alle kommuner har utredningsplikt i kommunereforma". I Innst. 375 S (2014-2015) utdyper flertallet at de i begrepet utredningsplikt legger til grunn "at alle kommunar skal ta aktivt del i kommunereforma. Dette inneber blant anna å ha dialog med nabokommunar, utgreie og vurdere aktuelle alternativ for så å ta stilling til om og i så fall kva kommunar ein ønskjer å gå saman med innan 1. juli."

Det er knyttet betydelige økonomiske insentiver til å gjennomføre prosessen slik at vedtak om en eventuell sammenslåing blir gjort før 1. juli 2016. Det dekkes engangskostnader i størrelsesorden 30 – 60 millioner avhengig av antall kommuner som slås sammen. Det gis reformstøtte på 30 millioner som utbetales ved sammenslåing. I tillegg vil den nye kommunen gjennom inndelingstilskuddet beholde alle tilskudd i inntektssystemet, også regionale tilskudd basert på 2016-tall som om de fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen, før det trappes ned over 5 år. Tilskuddene vil også bli prisjustert i perioden. Dette gir økonomisk sikkerhet og forutsigbarhet langt frem i tid med tanke på basistilskuddet (13,2 millioner), småkommunetilskudd (5,4 millioner) og Nord-Norgetilskudd.

Forslag til nytt inntektssystem for kommunene er på høring. I brev av 28. oktober 2015 har kommunalminister

Sanner varslet at det vil bli vurdert endringer som innebærer at inntektssystemet ikke i samme grad som i dag kompenserer for at små kommuner frivillig velger å stå alene. Nytt inntektssystem vil tre i kraft fra 2017. Konsekvenser av nytt inntektssystem er vurdert i del 2 av intensjonsgrunnlaget.

Målsetninger og kriterier for reformen

Stortinget har gitt tilslutning til å gjennomføre en kommunereform. Målet er større, mer robuste kommuner med økt makt og myndighet. Dette er nødvendig for å møte morgendagens utfordringer og stadig økte forventninger fra innbyggerne.

I Prop. 95 S (2013-2014) Kommuneproposisjonen 2015 angir regjeringen 4 overordnede mål for kommunereformen:

1) Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester.

2) Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal bedre forutsetningene for en styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet- og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og også den sosiale utviklingen i kommunen. Det er ønskelig at kommunegrensene i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

3) Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og kan også ha en mer variert befolknings- og næringssammensetning. Det gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser og utviklingstrekk.

Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor begrensede økonomiske rammer.

4) Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver.

Større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger. Færre og større kommuner som gjennomfører en velferdspolitik i henhold til nasjonale mål, vil redusere behovet for statlig detaljstyring. Kommunene vil slik få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.

Kriterier for god kommunestruktur

Kommunal og moderniseringsdepartementet satte 3. januar 2014 ned et ekspertutvalg som skulle se på oppgaveløsning i kommunene. Utvalget har fått et todelt oppdrag:

1. På fritt faglig grunnlag skal utvalget gjennomgå og foreslå prinsipper og kriterier for en ny kommuneinndeling. Kriteriene skal i sum ivareta kommunens fire roller som demokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver. Den første delrapporten ble lagt fram 31. mars 2014.
2. Utvalgets neste oppgave var å analysere og vurdere eksempler på enkelte oppgaver som det kan være aktuelt å overføre til kommunene, forutsatt større og mer robuste kommuner. Utvalget skulle vurdere eksempler på oppgaver innen tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling. Sluttrapport ble lagt frem 1. desember 2014.

I sin første rapport anbefalte utvalget ti kriterier rettet mot kommunesektoren, og to kriterier rettet mot staten.

Kriterier for kommunene:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunns- utviklingsområder
8. Høy politisk deltagelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Kriterier for staten:

1. Bred oppgaveportefølje
2. Statlig rammestyring

Med bakgrunn i disse kriteriene kom utvalget med tre anbefalinger for en god kommunestruktur. For det første sier utvalget at kommunene bør ha minst 15 000 – 20 000 innbyggere for å sikre en god oppgaveløsning. Dette er blant annet begrunnet med at kommunene skal løse mer spesialiserte oppgaver med mindre bruk av interkommunalt samarbeid. Den største utfordringa knyttet til dette er avstander og demokrati. Mange kommuner med lavt innbyggertall, har store arealer.

Nye oppgaver til kommunene

Regjeringen har fremmet Stortingsmelding 14 (2014-2015) om nye oppgaver til større kommuner. Meldingen gir en gjennomgang av hvilke oppgaver kommunene kan få ansvar for. Meldingen varsler en gjennomgang av den statlige styringen av kommunene.

De største kommunene kan også få ansvaret for videregående skoler og kollektivtransport. Det legges opp til i meldingen at kommunene

generelt skal få større frihet fra statlig styring. Midler som i dag kanaliseres til fylkeskommunene vil således bli kanalisert til de kommuner som ønsker å ivareta disse funksjonene på et desentralisert plan. Oversikt over oppgaver som kan bli overført til kommunene ligger i del 2.

Prosessten videre med kommunereformen

Det er lagt et stramt tidsløp for kommunereformen. I Innst. 300 S (2013-2014) fremgår det at det er en forventning om «... å ha dialog med nabokommunar, utgreie og vurdere aktuelle alternativ for så å ta stilling til om og i så fall kva kommunar ein ønskjer å gå saman med innan 1. juli.»

Intensjonsgrunnlaget skal danne grunnlag for en dialog med målsetting om å vedta en likelydende intensjonsavtale om at en ønsker å bli slått sammen innen 1. juli 2016.

Intensjonsavtalen må fremforhandles i en dialog mellom forhandlingsutvalgene som kommunene har utnevnt.

Intensjonsavtale

Å gjennomføre en kommune-sammenslåing er et omfattende og komplekst prosjekt som krever god politisk og administrativ ledelse. De vedtakene som fattes innen 1. juli 2016 behøver ifølge departementet kun omhandle hvilke kommuner en ønsker å slå seg sammen med. Det er ikke nødvendig å ta stilling til navn på den nye kommunen eller andre tema.

Intensjonsavtalene bør likevel tydeliggjøre fra politisk hold hvorfor

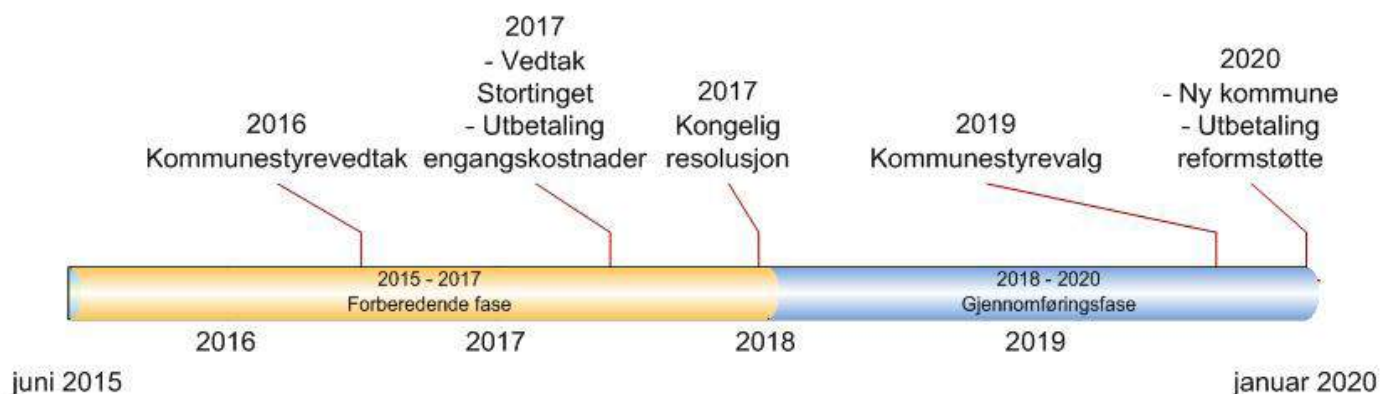
man ønsker sammenslåing og hva man vil oppnå med dette. Dette er gjerne beskrevet som definerte hovedmål og delmål i intensjonsavtalen. Videre bør det beskrives hvor kommunesenteret skal være, hvordan kommunale tjenester skal styrkes, hvordan ulike kommunale funksjoner skal lokaliseres og hvordan ansatte og innbyggere skal håndteres i prosessen.

Høring

Det er anbefalt at de kommuner som har vedtatt folkeavstemning gjør dette etter at intensjonsavtalen er signert. Dersom en velger å gjennomføre opinionsundersøkelse, kan dette gjøres i etterkant av vedtak av intensjonsgrunnlag, slik at en kan bruke resultatet inn i forhandlinger om intensjonsavtale.

Milepæler i reformen

Arbeidet med intensjonsavtaler er en del av den forberedende fasen av reformen. Etter vedtak i kommunene før 1. juli 2016 vil Fylkesmannen oppsummere vedtakene i Nordland og gi en tilrådning om fremtidig kommunestruktur. På bakgrunn av dette vil Kommunal- og moderniseringsdepartementet fremme en proposisjon om ny kommunestruktur for Stortinget våren 2017. Når ny struktur er vedtatt av Stortinget vil Fylkesmannen kalle inn til felles kommunestyremøter hvor det bl.a. tas stilling til navn på den nye kommunen, antall representanter i det nye kommunestyret, opprettelse fellesnemd og eventuelt andre fellesorgan som skal samordne og ta seg av forberedelsen av sammenslåingsprosessen fram mot 1. januar 2020.

Kommunebilder

Rødøy kommune

Kommunesenter: Vågaholmen
Befolkning: 1269
Areal: 711,3 km²
Ordfører: Olav Terje Hoff (SP)
Rådmann: Kitt Grønningsæter

KORT OM KOMMUNEN

Kystfolket under polarsirkelen. 1269 innbyggere, bosatt i seks øykretser og langs fire fjorder på fastlandet.

Sentralt beliggende i skipsleia, midt mellom Helgeland og Salten. Rødøy har store havstrekninger, omfangsrik skjærgård, dype fjorder, høye fjell og Svartisen mot øst. Kommunen er kjent flott natur og har store naturressurser.

LEVEKÅR- OG TJENESTETILBUD

Rødøy driver seks 1-10 skoler og like mange barnehager. Store havstrekninger gjør det nødvendig å opprettholde den desentraliserte strukturen.

Det drives to heldøgns omsorgssentre og legekontor på Rødøy og i Tjongsfjorden. Hjemmetjenesten drives ut fra de to omsorgssentrene. Ambulansebåten for Rødøy, Lurøy og Træna drives av Helgelandssykehuset og er stasjonert på Rødøy. Den brukes også som legekontor i øykretsene fast hver 14. dag. Det er ansatt tre kommuneleger og vi har driftsavtale med to fysioterapeuter. Psykisk helse har to årsverk.

Bygge- og delingssaker, prosjektering, oppmåling, kartforvaltning, vei/samferdsel (65 km kommunal vei, åtte kaier), landbruk, feiing og tilsyn og vannforsyning (ni kommunale vannverk) og brannvern (to hovedstasjoner, ca. 95 frivillige mannskap) sorterer under teknisk etat.

Det er bygget 12 nye gjennomgangsboliger siste fire år, og åtte nye er under bygging. Boligmarkedet har lite sirkulasjon, og det er få tilgjengelige boliger.

Interkommunale samarbeidsordninger har stort omfang, og forventes å måtte utvides ytterligere med nye oppgaver til kommunene.

NÆRINGS- OG UTVIKLING

Vi har mange små bedrifter i Rødøy kommune, ingen større hjørnesteinsbedrifter. Kommunen er største arbeidsgiver.

Hovednæringene er landbruk, fiske (sjark, kystfiske) og fiskeoppdrett. Innenfor oppdrett har Selsøyvik Havbruk hovedkontor i Rødøy, mens Nova Sea og Marine Harvest bare har havbruk i kommunen. Andre næringer er turisme, vannkraft, og handel-/servicenæring med mange små bedrifter innenfor blant annet dagligvare, byggvare, og båtsalg. Mange som bor i kommunen er også sysselsatt offshore og i samferdsel, og pendler ut.

Et nytt smoltanlegg som vil skaffe ca. 20 arbeidsplasser i kommunen i løpet av 2016 er under etablering. Asylmottak for enslige mindreårige flyktninger har oppstart i februar, og forventes å tilføre 15-20 nye arbeidsplasser. Utbygging av Smibelg-Storåvatn kraftverker pågår, og produksjonen vil starte i 2020.

Rådmannen fungerer som næringssjef og næringskonsulent gir faglig bistand overfor næringslivet. Prosjekter under utvikling eller i oppstartsfasen som kan nevnes er flere reiselivsprosjekter, utvikling av næringsområde i Reppen, produkter til lagring borekaks (MarmelESS), whisky produksjon (Myken destilleri) og grafittforekomst på Nordvænes.

Kommunen gir også lån og tilskudd gjennom næringsfond A (primærnæringer), næringsfond B og Gründerfond (statlige, regionalpolitiske virkemidler), og kraftfond fra Melfjord- og Smibelg-Storåvatn utbyggingene.

Rødøy kommune er med i Helgeland reiseliv og Kystriksveien reiseliv.

SAMFERDSEL

Bare 10 % av befolkningen har fast veiforbindelse – de fleste er avhengig av hurtigbåt og ferge både til kommunesenteret og til nærmeste by.

Kommunesenteret Vågaholmen ligger på Tjongsfjordhalvøya, med fergeforbindelse langs FV17, Kystriksveien.

Fergesambandet nordover har ca. 15 rundturer/døgn og ca. 10 min overfartstid. Sambandet sørover har ca. 5 rundturer/døgn, med ca. 70 min overfartstid. Det er daglig bussforbindelse til Ørnes, Bodø og Mo, og lokal buss mellom Jektvik og Vågaholmen. Korteste reisetid til både Bodø og Mo er ca. 2,5-3 timer, lengre fra øykretsene.

Lokal fergerute i Rødøybassenget trafikkerer øyene ut til Nordnesøy, og anløper fastlandet i Jektvik ved FV17. Herfra er det veiforbindelse til kommunesenteret, og forbindelse med ferger til nærmeste byer.

Nordlandsekspresen har fem anløp i kommunen. Daglig avgang om morgenen nordover og ettermiddagen sørover gjør det mulig å gjøre dagsærend på anløpssteder lengre nord, med fire timer i Bodø. Ærend sørover innebærer overnatting eller kombinasjon med andre reisemuligheter.

Lokal hurtigbåtrute, pendlerruten, trafikkerer øyene fra Myken og inn til fastlandet ved Tonnes i Lurøy og i Jektvik, før den ligger i Vågaholmen til ettermiddagsturen utover igjen. Mandager går den ekstra runde som muliggjør halvdagsmøter internt i kommunen. Korresponderer med Nordlandsekspresen.

Skys av barnehage- og skolebarn skjer med ferge, hurtigbåt og egen skoleskysbåt, samt med buss. Drosjer

finnes på fastlandet i Tjongsfjord/ Værangfjord og i Øresvik/Kilboghavn.

Gods følger FV17 eller godsruta Fjordlast Bodø til Rødøy, Træna og Lurøy. Denne er spesielt viktig for leveranse av fisk fra mottaksstasjoner i kommunen.

VIKTIGE PUNKTER FOR «MIN» KOMMUNE

Rødøy kommune er opptatt av at flere skal velge å forbli bosatt eller å flytte til kommunen, etter at folketallet har vært synkende over flere tiår.

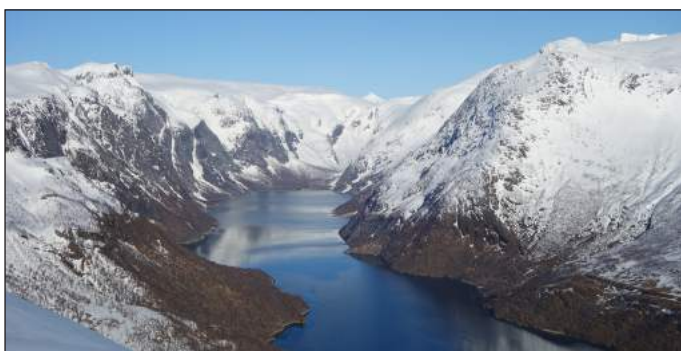
Kommunikasjon og infrastruktur er kritiske faktorer for næringsliv, trygghet og trivsel – dermed også for bidra til positiv befolkningsutvikling. Bredbånd, post, og mobilnett med god dekning kan verken tjenesteytere eller privatpersoner være uten. Å få fast veiforbindelse langs FV17 til nytt kommunesentrum er sentralt. Videre å jobbe for gode ruteforbindelser med tidsriktig båtmateriell både til knutepunkter på fastlandet og til Bodø by. Transport av

varer, fiskeprodukter og drivstoff må sikres.

Rødøy kommune er opptatt av å opprettholde et desentralisert skole- og barnehagetilbud. Kommunen har utfordringer når det gjelder å sikre at alle barn og unge får barnehage, skole, musikkskole og fritidstilbud i sitt nærrområde. Det er viktig å vedlikeholde bygg og utstyr ut fra dagens krav og behov og å rekruttere kvalifiserte fagfolk til stillinger. Å få ungdommen til å komme hjem etter endt utdanning er et mål en kan nå gjennom å styrke tilhørighet, identitet og trivsel.

Folkehelse og livskvalitet skal med som integrert perspektiv i alle planer. Vi er opptatt av tilrettelegging for fysisk aktivitet i barnehage og skole, og for befolkningen som helhet, men også tilrettelegge for at den enkelte kan ta større ansvar for egen helse. En god og stabil legetjeneste og omsorgstilbud er også sentralt.

Verdiskapning og næringsutvikling må styrkes for å opprettholde bosetting og tjenestetilbud. Det innebærer god tilrettelegging for attraktive arbeidsplasser. For jordbruket er tilgang til arealutvidelse, å opprettholde landbruksfaglige miljø, utvikle videreforedling og nisjeproduksjon i forbindelse med primærproduksjon, og å redusere skade på beitende sau av freda rovdyr og rev viktig. For fiskeri er det viktig å fortsatt ha en variert fiskeflåte med større og mindre fartøy, og å sikre mottak av variert type fisk slik at også den minste delen av flåten har leveringsmuligheter. Å jobbe for at havbruksnæringen gir større positive lokale ringvirkninger, for eksempel i form av videreforedling og arbeidsplasser, og å redusere negative miljøkonsekvenser av havbruk er sentralt. Videre bør det tilrettelegges for næringsarealer – nær kaier.

Steigen kommune

Adm.senter: Leinesfjord
Befolkning: ca. 2500
Areal: ca. 1000 km²
Ordfører: Asle Schrøder (SP)
Rådmann: Torben Marstrand

Foto: Ernst Furuhatt - www.nordnorge.com

KORT OM KOMMUNEN

Steigen kommune er en kystkommune med ca. 2 500 innbyggere. Kommunen står på historiske røtter, som forteller om makt og strategisk plassering i geografien. Her var høvdingmakt i jernalder og vikingtid, her var lovmakt da Hålogaland Lagmannsrett hadde sitt sete her i over 400 år og her var økonomisk makt med handelssteder på Grøtøy og Løvøy.

Steigen kommune er stor i utstrekning, ca. 1 000 km², og grenser til Bodø i sør og Hamarøy i nord.

Som de fleste andre distriktskommuner har også Steigen opplevd en gradvis nedgang i folketallet over mange år.

Kommunen har på grunn av sin geografiske struktur et nokså desentralisert tjenestetilbud, selv om det de siste årene har skjedd en del sentralisering av tjenester. Den største sentraliseringen skjedde i 2001, da alt av pleie-, omsorgs og helsetjenester ble samlokalisert fysisk til et bygg i Leinesfjord, nemlig Steigentunet. Det har også i de siste 10-12 år skjedd en sentralisering innenfor skole, hvor det i dette tidsrommet er lagt ned 4 skoler. I dag har kommunen 4 skoler og 4 barnehager.

Steigen kommune besto tidligere av 3 kommuner, nemlig Nordfold, Leiranger og Steigen kommuner, men ble sammenslått til en kommune i 1964. Dette har nok også preget kommunen med hensyn til lokalisering av tjenester.

Steigen kommunes overordna mål er å være en inkluderende kommune preget av gjestfrihet og toleranse. Kommunen skal bestå av flere aktive lokalsamfunn og et velfungerende kommunesenter.

LEVEKÅR- OG TJENESTETILBUD

Steigen kommune har et godt utviklet tjenestetilbud både innenfor skole/ barnehager og helse/pleie/omsorg, og har også i dag et tjenestetilbud som

kunne ha betjent langt flere enn dagens innbyggere. Steigen kommune opplever i likhet med mange småkommuner, at ungdommen flytter ut for å ta utdanning og ofte etablerer seg på større steder. Gjennomsnittsalderen i kommunen er ganske høy. I 2015 var det 379 personer i aldersgruppen 67-79 år. I 2020 forventes antall personer i denne aldersgruppen å øke til 440. I aldersgruppen 0-15 forventes det en nedgang på 30 personer fram mot 2020, mens for antall eldre i aldersgruppen 80 og over, forventes det en nedgang på 13 personer fram mot 2020.

Steigen kommune vil altså ikke oppleve noen eldrebølge hvis prognosene slår til, men vil allikevel ha utfordringer knyttet til en stadig eldre befolkning.

Steigen kommunes vakre og varierte natur gir mange muligheter for aktiviteter og rekreasjon av ulike slag, noe som igjen er et viktig bidrag til å fremme folkehelsen.

NÆRINGS- OG UTVIKLING

Steigen har tradisjonelt sett vært en kommune hvor landbruk og fiske har vært de dominerende næringene. I de senere år har det imidlertid vært en strukturendring innenfor disse næringene. Antall melkebruk er halvert de siste 10 år, mens produksjonen av både melk og kjøtt er stabil. Den dyrka jorda høstes og nyttes.

Steigen kommune har naturlige fortrinn for jordbruksdrift i form av store arealer med produktiv dyrka jord, mildt klima med tidlig vår, og ikke minst kompetanse som er bygd opp og vedlikeholdt i fagmiljøet. Det er et mål at ei bærekraftig utnyttning av jordbruksarealene til matproduksjon fortsatt skal være et viktig grunnlag for sysselsetting og bosetting i Steigen. For Steigen-landbruket vil volumproduksjon fortsatt være et viktig satsingsområde, og Steigen kommune kan også i framtiden betraktes som «spiskammeret» for hele Nordre Nordland.

En stor utfordring i årene framover vil være rekruttering.

Innenfor fiske har det vært en negativ utvikling og en nedgang i antall fiskefartøyer og fiskere de siste 10-20 år. Dette betyr i neste omgang redusert råstofftilførsel. Det ligger et uutnyttet potensiale både på flåtesiden og foredling, hvor mulighetene for videreutvikling og etablering av nye arbeidsplasser er store. Regulering av aktive redskaper som snurrevad innenfor en fjordlinje gir håp om vekst i bestandene av kysttorsk.

Skogbruk har også et betydelig potensial som bør utnyttes bedre. Det samme har reiselivsnæringa.

Mens jordbruk og fiske har hatt en nedgang, har oppdrettsnæringen økt betydelig de siste årene, og Steigen er i dag en stor oppdrettskommune, både med tradisjonelle oppdrettsanlegg, men også med klekkeri, smoltanlegg og stamfiskeanlegg. Det arbeides nå for å få etablert stort og moderne slakteri på Storskjæret. Lykkes vi med dette, vil Steigen kommune ha hele «produksjonslinjen» fra klekkeri til ferdig slaktet laks. Kommunen må fortsatt jobbe for å legge til rette for knoppskyting og videreutvikling av råvarene i større grad enn i dag. Kommunen må ha et nært samarbeide med den marine næringen for sammen se på utfordringer og muligheter for videre foredling og muligheter for økt produksjon.

Et overordna mål for Steigen er å ha et sterkt og variert næringsliv. Steigen kommune skal være en aktiv tilrettelegger for næringsutvikling og nyetableringer. Kommunen skal bidra til at det er enkelt å etablere nye bedrifter.

SAMFERDSEL

Gode samferdselstilbud er svært viktig både for kommunens innbyggere og for å legge til rette for et godt og konkurransedyktig næringsliv. Viktige utfordringer for Steigen kommune

Foto: Ernst Furuhatt - www.nordnorge.com

innenfor samferdsels- og infrastruktur, er:

- Opprettholde dagens hurtigbåttilbud og med muligheter for godstransport
- God veistandard med asfalt på riks- og fylkesvei
- Utrede videre mulighet for Kystriksvei
- Legge til rette for gode havner og dypvannskaier
- Bedre mobildekning og bedre bredbåndskapasitet

Gode samferdselsløsninger og infrastruktur er med på å fremme et godt og konkurransedyktig næringsliv.

VIKTIGE PUNKTER FOR «MIN» KOMMUNE

Steigen kommune har store utfordringer

knyttet til å skape nye arbeidsplasser, som igjen kan bidra til å redusere nedgangen i folketallet. Det er også en utfordring å skape en mer variert næringsstruktur. Steigen er en overføringsavhengig kommune og nedgang i folketallet gir igjen fratrekk i de statlige overføringer. Det har vist seg vanskelig å redusere kommunens tjenestetilbud tilpasset et stadig lavere folketall og inntektsgrunnlag.

Kommunen ønsker å legge til rette for stedsuavhengige arbeidsplasser i samarbeid med næringslivet. Dette er igjen betinget av gode samferdselsmuligheter. Hurtigbåttilbudet er svært viktig for kommunen og også det

å kunne legge til rette for dagpendling vil ha stor betydning.

Innenfor utdanning vil det være viktig å opprettholde videregående skoletilbud på minimum dagens nivå og å sikre høy kvalitet gjennom hele utdanningsløpet fra barnehage, grunnskole og videregående skole.

Det er viktig at barn og ungdom gjennom opplevelser og læring blir stolte over Steigens historie, natur og kulturliv, og gjennom entreprenørskap, global forståelse og kontakt med andre barn og ungdom, blir bevisst Steigens ressurser og muligheter.

Gildeskål kommune

Adm.senter: Inndyr
Befolkning: 2047
Areal: 665km²
Ordfører: Petter Jørgen Pedersen (AP)
Rådmann: Helge Akerhaugen

Våg Havn - Foto: Trygve Førde

KORT OM KOMMUNEN

«Å eg veit meg eit land»

Gildeskål kommune grenser til Bodø i nord og har 2047 innbyggere per januar 2016. Fra 2012 har kommunen snudd en langvarig nedgang i folketallet til en positiv utvikling. Kommunens administrasjonssenter er Inndyr.

I kommunen er det 5 skoler/barnehager fordelt på kretsene Arnøy, Sandhornøy, Nygård, Inndyr og Storvik. På Inndyr har Meløy videregående skole sin avdeling for havbruk og fiskeri, med elever fra hele Nordland. Det er 2 eldresenter, Nygård og Sandhornøy i tillegg til Gildeskål bo og servicesenter på Inndyr.

De største næringene er havbruk/fiskeri, kraftproduksjon, entreprenørvirksomhet, servicenæringer og offentlig sektor.

Gildeskålsamfunnets visjon er naturlig nok hentet fra den kjære sangen til Elias Blix. Gildeskålfolket vet at Blix hadde Gildeskål i sine tanker når han skrev Nordlands nasjonalsang "Barndomsminne fra Nordland".

Uansett hvor du er i kommunen befinner du deg i skjæringspunktet mellom høgreiste fjell og fjorder. Strender, daler, grotter, stupbratte heng, grønne daler og fruktbart land, og hundrevis av øyer og holmer. Hvordan kan man slutte å drømme om en slik storlått naturgitt gave!

Visjonen "Å eg veit meg eit land" uttrykker ikke minst framtidsperspektivet med uendelige nye muligheter.

Verdigrunnlaget for Gildeskål er kommunens kjerneverdier, og definerer filosofien for organisasjonens virksomhet både internt og i våre relasjoner til samfunnet. Verdiene er utarbeidet med utgangspunkt i kommunens visjon «...Å eg veit meg eit land»:

- Offensiv
 - Utvikle kommunens naturlige fortrinn, nyskapning, imøtekommenhet, handlekraft, modig og engasjert, ja-kommune

- Inkluderende
 - Bolyst, godt å bo, raushet og åpenhet, takhøyde, vi bryr oss om-kommune
- Stolt
 - Glad i bygda, fremsnakking, vifølelse, omdømme-bevissthet, folkehelse gjennom trivsel og glede, den positive kommune
- Troverdige
 - Hegne om innbyggernes behov og drømmer, profesjonell, etterrettelig, tydelig, effektiv, får det gjort-kommune

Kommunen har oppsummert disse verdiene i følgende slagord «Vi tørr å være nyskapende», som er det man ønsker å signalisere ut til samfunnet.

LEVEKÅR- OG TJENESTETILBUD

Gildeskål kommune skal fremstå som en attraktiv kommune å bo i og kjennetegnes ved nærhet til gode og tilrettelagte tjenester med høy kvalitet. Det legges grunnlag for boligetablering og innbyggernes deltakelse i utvikling av nærmiljø og kulturarenaer. Det skapes varierte arbeidsplasser og gode transportmuligheter som muliggjør arbeidspendling på tvers av kommunegrensene.

Gildeskåls storlåtte natur gir gode muligheter for fysisk aktivitet og rekreasjon og er et viktig bidrag til god folkehelse.

Kommunens fremtidige omsorgstjenester organiseres på tre nivå; hjemmetjenester, tilrettelagte boliger og institusjonsomsorg. Utgangspunktet er at de eldre skal få anledning til å bo i eget hjem så lenge de ønsker og det er faglig forsvarlig. De ulike nivå på tjenestetilbudet skal være kjent for brukere og pårørende, slik at de opplever forutsigbare og trygge rammer. Utvikling av velferdsteknologi, sentralisering av tilbud og bruk av frivillige i omsorgstjenesten er strategien for å imøtekomme økt press på omsorgstjenestene.

Det er fem skoler og barnehager i kommunen, en i hver bygd. Barna har nærhet til skolen og de vokser opp i trygge omgivelser. Skolen har høye ambisjoner og vil være blant de tre beste i Salten.

Gildeskål kommune videreutvikler frivillighetsarbeidet og legger til rette for møteplasser med fokus på kulturelle aktiviteter for alle aldersgrupper. Kommunen skal styrke sitt gode omdømme gjennom Elias Blix og kirkestedet og fortsatt sikre gode kulturopplevelser.

Et godt utbygd nettverk av gang og sykkelstier som er universelt utformet, bidrar til sikkerhet og økt fysisk aktivitet. Vi bruker det rike kulturlandskapet i kommunen, og stimulerer også til god folkehelse gjennom aktiv bruk av vår storlåtte natur.

NÆRINGS- OG UTVIKLING

Gildeskål kommune støtter aktivt den virksomhet som er igangsatt med tanke på å utvikle nye næringer basert på «den blå åkeren». Vi arbeider for å tilrettelegge muligheter for en slik virksomhet både på sjø og land.

Tilgang til lokalt produsert elektrisk kraft vil gi grunnlag for utvikling av ny industri og flere arbeidsplasser. Gildeskål er i dag en stor eksportør av høykvalitet råvarer fra fiske og havbruk. Vi legger til rette for knoppskyting og nyetablering av virksomheter som tar hånd om råvarene i større grad enn i dag og bearbeider disse til produkter «klar for tallerken». Vi frakter i dag ut mer enn 20.000 tonn råvarer, dette vil vi søke å videreføre i størst mulig grad. Vår kystsonenplan viser også at vi har areal til å utvikle, og utvide den marine produksjonen i årene fremover.

Kommunen har bidratt sterkt til å få etablert nytt fiskemottak og flere fiskebåter lokalisert i kommunen slik at det bygges opp arbeidsplasser i de kystnære fiskeriene. Det satses også på lokal foredling av fiskeprodukter for

Dit skal vi! - Foto: Arne Sklett Larsen - www.nordnorge.com

et stadig økende marked nasjonalt og internasjonalt.

Kommunen deltar aktivt i årene fremover med å skape et kompetanse- og teknologimiljø knyttet til Havbruksparken i Sundsfjord. Vi skal forsterke samarbeidet vårt med Universitetet i Nordland og på den måten også kunne utvikle nye arbeidsplasser innen forskning og utvikling av nye bedrifter innen bioteknologi. Vi legger til rette for å kunne utvikle et videre samarbeide med den marine næringen og sammen se på de utfordringer og muligheter denne næringen har for å utvide sin produksjon.

Kommunen er en tydelig medspiller i den utviklingen som er i gang innen reiselivsnæringen. Dette gjennom å bidra til at de opplevelser vi kan tilby blir mer synlig og lettere tilgjengelig. Videre bygge et sterkt samarbeide lokalt innen reiselivsnæringen, men også i Bodø-regionen, der vi er avhengig av hverandre i fremtiden om vi skal lykkes med å vise oss fram som en sterk opplevelsesregion. Det vil i utviklingen av en fremtidsrettet reiselivsutvikling være svært viktig å skape opplevelsesbaserte arbeidsplasser i kommunen.

Det arbeides aktivt for å skape arbeidsplasser lokalt og regionalt, for å støtte utvikling av nye produkter og bearbeiding av lokale råvarer.

Kommunen har en aktiv og ledende rolle i å videreføre arbeidet for å skape muligheter for etablering av arbeidsplasser innen petroleumsnæringen. Dette gjennom å delta i prosesser som er igangsatt i

regionen samt tilrettelegge for områder tilpasset denne næringen.

Gildeskål har et svært stort antall fritidsbeboere, og er Saltens største hyttekommune. Denne ressursen vil i fremtiden bli stadig mer viktig i forhold til å utvikle tjeneste- og servicearbeidsplasser. Kommunen skal bidra med å tilrettelegge for etablering av nye slike arbeidsplasser og støtte eksisterende.

SAMFERDSEL

Gildeskål kommune skal ha en fremtidsrettet infrastruktur som utvikles i takt med samfunnsutviklingen. Tilrettelegging av kommunikasjon innad i kommunen og mot bystrøk står sentralt, og skal være et fortrinn som bidrar til økt bosetting i Gildeskål. Pendlerbåten fra Sandhornøy til Bodø tar f.eks. bare 35 minutter. Fra Nygårdsjøen er det med bil en halv time til stasjonen på Tverlandet, knapt tre kvarter til universitetet og en time til Fauske. FV 17 går igjennom kommunen med bussforbindelser til Bodø.

Kommunen vil i løpet av 2016 ha en velfungerende digital infrastruktur og 4G mobildekning som gjør det mulig å opprette og beholde kompetansearbeidsplasser.

VIKTIGE PUNKTER FOR «MIN» KOMMUNE

Bodø er byen i Gildeskål kommune. Alt som skjer i Bodø er viktig for Gildeskålsamfunnet på samme vis som en positiv utvikling i Gildeskål vil være bra for regionen som Bodø er en del av.

Derfor er samferdsel og kommunikasjonene mot Bodø svært viktig. Det å ha høy frekvens på offentlig kommunikasjon langs sjø og vei er viktig. Dette har betydning for arbeidsreiser og å kunne bruke kulturtilbudene, samt for raskt å kunne nå andre destinasjoner i inn- og utland.

Gildeskål kommune har svært attraktive bo- og oppvekstvilkår og et stort antall tomter tilgjengelig for dem som vil bosette seg i kommunen. Gildeskål har ambisjoner om å videreutvikle dette for mer tilflytting, økt innbyggertall og levende lokalsamfunn.

Offentlige arbeidsplasser er viktig også for Gildeskål-samfunnet, og ansatte i kommunal, fylkeskommunal og statlige virksomheter er verdifulle bidragsyttere i sine lokalsamfunn.

Gildeskål er allerede blant landsdelens viktigste kommuner innenfor havbruk, med hele næringskjeden fra smoltproduksjon til slakteri, videregående opplæring og FoU. Videre utvikling innenfor havbruk i samspill med bl.a. Nord universitet vil skape grunnlag for bedriftsutvikling og nye arbeidsplasser på en lang rekke områder.

Saltdal kommune

Adm.senter: Rognan
Befolkning: 4700
Areal: 2216 km²
Ordfører: Rune Berg (SP)
Rådmann: Elisabeth Marie Larsen

KORT OM KOMMUNEN

Imøtekommende – Løsningsfokusert – Ansvarlig
Saltdal kommune er en stor kommune i utstrekning (2216 km²) med i overkant av 4.700 innbyggere i 2015. Kommunen er tredje største kommunen i Salten.

Arealene i kommunen inneholder til dels store ressurser i form av dyrket mark, botaniske forhold og forekomster av malm. De topografiske forholdene i kommunen er spesielle med karakteristiske fjell og åser. Landskapet er særegent og variert. Kommunen har et klima med innlandskarakter, men med tilknytning til fjord. Sjøarealet er egnet for ulike former av sjøbasert næring og fritidsutfoldelse. Kommunen har betydelige urørte landareal som egner seg til natur og friluftsliv.

Kommunen har store landområder som er vernet eller båndlagt – 64 %. Saltdal kommune grenser til følgende nabokommuner: Fauske, Bodø, Beiarn og Rana sør for Saltfjellet. I øst grenser kommunen opp mot Sverige og Arjeplog kommune. Saltdal har gode kommunikasjonsforbindelser med buss og tog. Bodø ligger 9 mil fra Rognan – en reisetid på 1 time med tog og ca. 75 minutter med biltransport.

Visjon fra kommuneplanens samfunnsdel 2003: «Saltdal kommune skal være en fremsynt kommune for bedriftsetablering, bosetting og oppvekst. Saltdal kommune skal snu flyttestrømmen og vise at Saltdal kan henge med i lokale, regionale, nasjonale og globale sammenhenger»

LEVEKÅR- OG TJENESTETILBUD

Saltdal kommune har tre skoler. Rognan sentrum har en barneskole og en ungdomsskole. Røklund har barn – og ungdomsskole. Kommunen har totalt seks barnehager, fire kommunale og to private barnehager.

Kommunen har godt helse og omsorgstilbud, og blir ofte omtalt som omsorgskommunen. Våren 2014 vedtok kommunestyret en ny Boligpolitisk plan

som har et sterkt fokus på etablering av boliger til eldre, flyktninger med mere.

Kommunen er ikke entydig forskjellig fra landet som helhet når det gjelder andelen barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt. Lav inntekt defineres her som under 60 % av nasjonal medianinntekt.

Kommunen er i avslutningen på et større prosjekt med utbygging av vann og avløpssystem i store deler av kommunen. Prosjektet regnes som avsluttet innen utgangen av 2017.

Kommunen har i dag over 30 interkommunale samarbeidsordninger som stor fungerer veldig bra som innbefatter samarbeid med flere nabokommuner.

Saltdal videregående skole har et mangfold av studieretninger og potensiale til utvikling. Til søkningen til skole synes å være tilfredsstillende.

NÆRINGS- OG UTVIKLING

Næringslivet i Saltdal kommune er preget av at kommunen er en betydelig industrikommune i Nordland, med bedrifter som Nexans og Saltdalshytta i spissen. Antall sysselsatte i de tradisjonelle primærnæringene reduseres, mens det er en økning i sysselsatte innen oppdrettsnæringen. Næringsgruppene Industri, Bygg – og anlegg, transport og kommunikasjon og finans opplever reduksjon i antall sysselsatte. Offentlig forvaltning og annen tjenesteyting som er den største næringsgruppen på 1023 i 2014 kan anses å være stabil. I den offentlige forvaltningen utgjør Helse – og omsorgstjenestene en stor og viktig del av sysselsettingen i kommunen. I sluttsum er det en nedgang på 94 sysselsatte fra 2008 – 2014.

SAMFERDSEL

Kommunen har et godt utbygd samferdselsnett med E6, jernbane og kai som brukes i næringsammenheng. Bredbånddekningen i kommunen ligger opp mot 90 % og man forventer bredbånd

til hele kommunen i løpet av 2016/2017. Siste utbyggingsprosjekt var bredbånd til ny tollstasjon ved riksgrensen.

Nasjonal Transportplan for perioden 2014 – 2023 har lagt inn utbygging av tunnel gjennom Tjernfjellet (RV 77) med planlagt ferdigstilling av prosjekt i 2018. I forbindelse med Tjernfjellutbyggingen er det ut fra NTP satt utbedring av strekningen Sørrelv – Borkamo (E6). Utbedring gjøres med bruk av uttaksmasse fra tunnelutbyggingen. For perioden 2022 – 2029 vil E 6 Setså jernbaneundergang og eventuell ny trase til Fauske være fokusområde for Saltdal i NTP.

VIKTIGE PUNKTER FOR «MIN» KOMMUNE

Det er viktig for Saltdalssamfunnet at det i fremtiden vil være et robust og bærekraftig samfunn med et rikt og variert næringsliv. Kommunen er en mellomstor kommune og tredje største kommunen i Salten. Det er derfor viktig for befolkningen og næringslivet at det vil være vekst og innovasjon også i fremtiden.

Kommunen har i dag et rikt og godt tjenestetilbud innenfor helse, skole og kultur. Kommunen har Blåfrostfestivalen, trebåt dagene, miniputteturnering, Polarlekene og Rognan dagene med mere. Dette er arrangement som samler folk fra hele distriktet sågar fra hele landet.

Saltdal videregående skole er viktig utdanningsinstitusjon i indre Salten og vil ha en viktig rolle for utdanning av ungdom både i egen region og andre. Skolen har fra høsten 2016 fått en ny nasjonal linje (blomsterdekoratør) som den andre skolen i landet med dette tilbudet.

Folkehelse skal være integrert i alle kommunale planer. Kommunen er opptatt av tilrettelegging for fysisk aktivitet i barnehage og skole, og for øvrig for befolkningen som helhet.

Foto: Salten Friluftsråd - www.nordnorge.com

Foto: Salten Friluftsråd - www.nordnorge.com

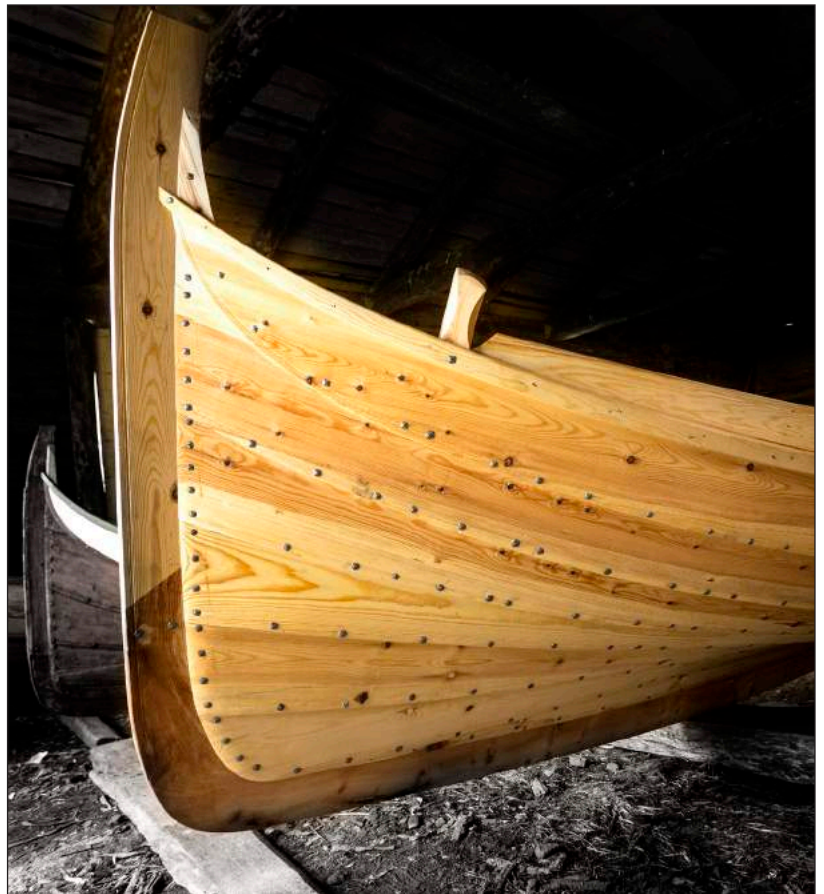

Foto: Baard Loeken - www.nordnorge.com

Foto: Rune Nilsen - www.nordnorge.com

Røst kommune

Adm.senter: Inndyr
Befolkning: ca. 600
Areal: ca. 10 km²
Ordfører: Tor Arne Andreassen
Rådmann: Randi Greger

KORT OM KOMMUNEN

Røst utgjør den ytterste, sørligste og minste kommunen i Lofoten med ca. 600 innbyggere. Røst ligger ca. 100 km vest for Bodø og 115 km nord for Polarsirkelen. Nærmeste nabo er Værøy kommune som ligger ca. 25 km mot nordøst.

Røst består av 365 gressgrodde øyer. Røstlandet er den største øya og det høyeste punkt er bare 11 m over havnivå. Sørvest for Røstlandet reiser øyene/fjellene Vedøya, Storfjellet, Ellefsnyken, Trenyken og Hernyken seg fra havet. Storfjellet er høyest, 259 moh. Aller ytterst ligger øya Skomvær med Skomvær fyrstasjon.

Røst har en flott skjærgård med store muligheter for friluftsliv og båtliv.

LEVEKÅR- OG TJENESTETILBUD

På Røst har vi en skole med 1 – 10 klassetrinn og en barnehage med 2 avdelinger. Vi har et sykehjem med heldøgns omsorg, et legekontor og 50 % stilling som psykiatri og 50 % stilling som helsesøster.

Røst har en liten administrasjon med enhetsledere på Teknisk, Helse- og omsorg, Oppvekst, Servicekontor i tillegg til rådmannens stab.

Røst har eget vannverk og miljøstasjon hvor alt av søppel fraktes til Bodø (svært dyr ordning). Teknisk sjef er også brannsjef med 16 frivillige brannmannskaper.

Røst kommune har et utstrakt interkommunalt samarbeid og dette forventes utvidet med tilføring av ytterligere nye oppgaver til kommunen.

NÆRINGS- OG UTVIKLING

Hovednæringa på Røst er fiskeri. Røst har 7 store fiskemottak, 1 av fiskemottakene produserer bare saltfisk. Røst har også et stort trandamperi som leverer tran til Møllers og annen hver flaske tran som selges i butikkene kommer fra trandamperiet på Røst.

Røst har ikke oppdrettsanlegg for fisk.

Hovedtyngden av skreien som blir landet på Røst i løpet av vinterfiske, går til hending som blir til tørrfisk. Røst er den plassen i landet som har de beste klimatiske forholdene for tørking av fisk og eksporterer store mengder prima tørrfisk, mesteparten går til Italia. Røst alene dekker mellom 35 – 40 % av det Italienske tørrfiskmarkedet.

På Røst er det 4 sauebønder med ca. 500 lamsau og bestanden er økende. Lammene som produseres på Røst har en meget spesielt god kvalitet og sendes til Leknes der de merkes som «Lofotlam».

Det er flere små reiselivsbedrifter på Røst. Noen driver med fisketurisme mens andre har overnatting og spisesteder som sin spesialitet. Det er 5 spisesteder og 5 skjenkesteder på Røst. De fleste har åpent hele året.

Kommunen gir lån og tilskudd til nyetablering fra et lite næringsfond. Kommunen har ikke egen næringsseksjon / fiskerirettleder og gir dermed ikke god nok faglig bistand til næringslivet. Dette er en stor utfordring for Røst kommune.

SAMFERDSEL

Røst ligger langt ute i havet, og her er næringsliv og befolkningen 100 % avhengig av god og stabil kommunikasjon, både til vanns og i luften.

Vi har to daglige fergeruter mellom Røst og Bodø (via Værøy) på vinter og høst, og to daglige forbindelser mellom Røst og Bodø (via Værøy og Moskenes) på sommeren. Lørdag og søndag er det en avgang.

Tidligere har det vært store utfordringer med godstaranporten til og fra Røst. Etter at de nye gassfergene er kommet er dette problemet løst. Det er nå stor kapasitet for gods til og fra Røst.

Vi har to avganger daglig med Widerøe Røst / Bodø (via Leknes) daglig. Lørdag og søndag er det en avgang.

Dette mener vi er god kommunikasjon, men også helt nødvendig for at dette

øysamfunnet skal kunne eksistere også i fremtiden.

VIKTIGE PUNKTER FOR «MIN» KOMMUNE

Etter en stor nedgang i folketallet de siste årene er det viktig at vi legger til rette for at flere skal kunne bosette seg i kommunen. Barnetallet er synkende noe som er en utfordring for både skole og barnehage.

Verdiskaping og næringsutvikling må styrkes for å opprettholde bosetting og tjenestetilbud. Dette innebærer god tilrettelegging for gode og attraktive helårslige arbeidsplasser. Vi skal legge til rette for fortsatt vekst i landbruk og støtte opp om sauedriften på Røst.

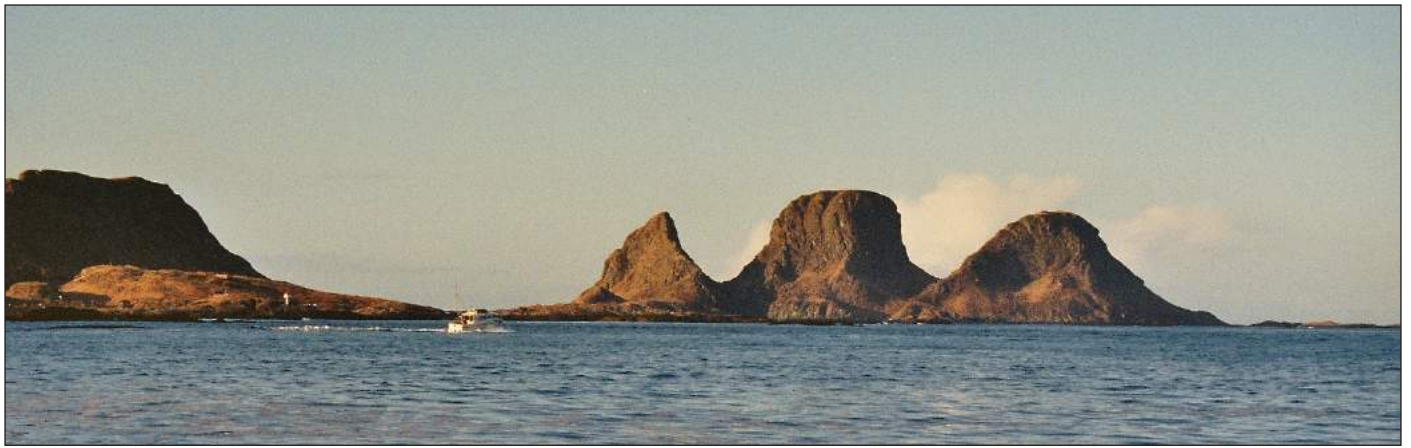
Gode havneforhold for fiskeflåten er viktig, derfor legger vi til rette for utbedring av havna ved at det blir gjort utdyping og bedre liggeforhold for den største fiskeflåten. Havna blir også skjermet mot ekstremvær ved at det bygges to moloer mot vest.

Kommunen legger også til rette for nye næringsarealer slik at eksisterende og nye næringer kan etablere seg på Røst.

Folkehelse og god livskvalitet skal være tema i alle planverk som regulerer kommunen. Kommunen er opptatt av å legge til rette for fysisk aktivitet for hele befolkningen.

Kommunen har i dag en stor aktivitetshall som i dag brukes til alle typer idretts- og kulturaktiviteter. Vi har basseng som benyttes hver dag i skoletiden og som er åpne for hele befolkningen på torsdagene. Det arbeides nå for å få bygd en kunstgressbane for øyas fotballinteresserte. På idrett- og fritidsområdet er det stor aktivitet med landhockey, både for voksne og barn, badminton og stort treningssenter.

Røst har alltid vært omtalt som «kulturøya». Vi har et aktivt kulturliv med sangkor, danseband, flere trubadurer, årlige festivaler og ikke minst – en egen opera. Dette mangfoldet skal vi ta vare på.

Bodø kommune

Adm. Senter: Bodø
Befolkning: ca. 50 000
Areal: ca. 1400 km²
Ordfører: Ida Pinnerød
Rådmann: Rolf Kåre Jensen

KORT OM KOMMUNEN

Attraktiv hovedstad i Nord.

Bodø kommune har i overkant av 50 000 innbyggere. Kommunen har en moderne by i vekst, men også livskraftige innlandsbygder og øysamfunn.

På 67 grader nord – midt i det magiske nord - ligger Bodø. Velutbygd og moderne infrastruktur, temperert klima, et universitet med høy kvalitet på undervisning og forskning, et godt kulturtilbud og spektakulær natur gjør Bodø til en attraktiv hovedstad i Nord.

LEVEKÅR- OG TJENESTETILBUD

Ettersom den yrkesaktive andelen av befolkningen går ned blir det viktig at disse er i jobb lengst mulig. Vi løser ikke dagens helseutfordringer kun med økt kapasitet og kvalitet i behandlingstilbud. Når ca. 70 % av årsakene til for tidlig død skyldes ikke-smittsomme kroniske sykdommer (hjerte/ kar, kreft, diabetes, kroniske luftveissykdommer m.m.) må det helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeidet i Bodø intensiveres.

Økt risiko for sykdom eller funksjonssvikt kan starte tidlig i livsløpet. Grunnlaget for helsevaner legges i barndommen. Barnehage og skole har ansvar for å fremme en helhetlig læring som omfatter både fysisk, psykisk og sosial helse. Sentrale tema bør være mat, fysisk aktivitet, psykososialt miljø og fysisk miljø. Med Bodøs naturkvaliteter, inkludert STImuli – prosjektet, er det viktig å vektlegge betydningen av disse for fysisk og psykisk helse, trivsel og tilhørighet. Det er også her det legges til rette for sosiale relasjoner, medvirkning, inkludering, likeverd og å bli stolt av egen kommune.

I Bodø var det ca. 2600 uføre i 2012, av disse 90 personer under 30 år. Samtidig har hvert 9. barn en psykisk diagnose. Barn og unge med særlige behov stiller ekstra store krav til kommunal tilrettelegging, da de ofte har behov for sammensatte og koordinerte tjenester. For brukerne må det kommunale tjenestetilbudet oppleves som helhetlig

og hensyn til barn og unges levekår på tvers av avdelinger og alle virksomheter må ivaretas. Den kommunale organisasjonen bør derfor intensivere arbeidet med å tilby helhetlige tjenester.

Ettersom andelen eldre øker er utviklingen av morgendagens omsorgstjenester viktig. Det å være ressurs i eget liv, å få leve livet i eget hjem på tross av helse eller funksjonssvikt, er forankret i befolkningen i Bodø gjennom mange år. Hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi er neste skritt i denne strategien – fra hjemmehjelp til «hjemmetrener» og bruk av digitale hjelpemidler. Utviklingen av morgendagens omsorgstjenester bør gjøres i samarbeid med kompetansemiljøene på Nord Universitet.

Bruk av frivillighet er et viktig utviklingsområde. Frivillighet er på dagsorden både hos nasjonale og lokale aktører. Nasjonal frivillighetsstrategi i omsorgssektoren er i ferd med å bli lansert, og kommunen må ta oppgaven med å bli en del av denne strategien.

NÆRINGS- OG UTVIKLING

Bodø har alltid vært en handelsby, og var også den viktigste årsak til at byen ble etablert i 1816. Handelsbyen Bodø har fått et oppsving gjennom etablering av kjøpesentra og større handelshus og utviklingen av sentrum.

Regionen vår er rik på ressurser, og har i tillegg til samisk og norsk befolkning et stadig større innslag av mennesker med annen kulturell bakgrunn. Næringslivet baserer seg både på nedarvet kunnskap, og kunnskap hentet fra forsknings- og utdanningsinstitusjonene i regionen. Nord Universitetet må ha en sentral rolle i å videreutvikle de ulike kompetansearbeidsplassene og bidra til nye, i randsonen av Universitetet.

For å være konkurransedyktig i et stadig mer globalt marked må vi ha evne til å omstilling. Både næringsliv og offentlig sektor i Bodø må være produktiv og omstillingsdyktig, og med stor grad

av innovasjons – og nyskapingsevne. For å realisere kunnskapssamfunnet må vi få tak i kompetent arbeidskraft og legge til rette for at de kan arbeide med å skape de nye ideene ut fra våre konkurransefortrinn og vår historie.

Nordområdesatsingen gir nye muligheter. Dette gjelder for eksempel innenfor luftfart, logistikk, petroleumsnæringen, marine næringer, kompetansenæringer, mineralnæringer m.m.

Bodøs IT-næring dekker et vidt spekter av ulike typer selskap som representerer en bred IT- kompetanse. Flere utvikler og selger egne produkter, og noen av selskapene er landsdekkende og har store markedsandeler for sine tjenester. Miljøet innenfor forretningsstøtte er voksende, særlig gjelder dette innenfor helse og statlig sektor.

Bioøkonomi som begrep er i ferd med å feste seg. EUs definisjon er bærekraftig produksjon og omdannelse av biomasse til mat, helse- og fiberprodukter, industrielle produkter og energi. Konseptet knyttes til håndtering av de globale utfordringene som økt matproduksjon, klimaendringer, framtidig befolkningsvekst og behov for energi. I dette perspektivet har Nordområdene, Nordland og Bodø en viktig rolle å spille.

Sjømatnæringens betydning vil øke ytterligere de neste årene. Forskerne forutsetter kraftig vekst og prognoser viser at det er mulig med en omsetning på 550 milliarder kroner i 2050. Dette tilsvarer en seksdobling fra dagens nivå.

Det er grunn til å ha visjoner for biomarin produksjon og industri i Nordland. Veksten vil hovedsakelig skje innen dyrking av organismer som lever i vann. Nord Universitetet disponerer topp moderne laboratorier både på campus og ved Mørkvedbukta forskningsstasjon. Fagområdet har utviklet seg i nært samspill med havbruksnæringen og samhandlingen mellom forskning og relevant industri gjenspeiles i utdanningsprogrammene. Samarbeidet mellom forskningsinstitusjoner og

Foto: Rune Nilsen - www.nordnorge.com

næringene er svært viktig med tanke på marin verdiskaping i Nordland og Bodø.

Bærekraftig verdiskaping i mat og naturbaserte næringer er viktig i bioøkonomien. Landbruket i Bodø, som også bidrar til å opprettholde livskraftige bygder og bygdesamfunn, har en viktig rolle. Landbruket sikre matforsyningen og kortreist. Sterkt økende skogressurser er grunnlag for en mangedobling av hogstkvantumet innen 20 år.

Bodø er et urbant sentrum i naturskjønne omgivelser og framstår dermed som et attraktivt reisemål og møtested. Dette kan utvikles videre ved å samle de ulike aktører i offentlig og privat sektor innenfor kommune, region, fylke og landsdel til en satsing mot felles mål innenfor reiselivsnæringen. Kjerringøy gamle handelssted med et autentisk kystkulturmiljø og Saltstraumen som har verdens sterkeste tidevannsstrøm er gode eksempler på destinasjoner i Bodø som kan utvikles gjøres mere kjent og utvikles videre.

Mangfoldet av næringer er en av Bodøs styrker. Samtidig har Bodø en høy andel offentlige arbeidsplasser, kompetansearbeidsplasser som gir ringvirkninger og stabilitet i nedgangstider. En stor offentlig sektor kan gi mindre utviklingsdynamikk og vekstmuligheter i oppgangstider. Fortsatt næringstilrettelegging og arbeid med nyskaping vil derfor være viktig framover.

Næringsutviklingsarbeidet til kommunen er organisert i en egen avdeling. Her ledes arbeidet med kommunens tilrettelegging for næringsutvikling, overordnet samfunnsplanlegging

og større byutviklingsprosjekter som «Ny by- Ny flyplass», «Norges sikkerhets- og beredskapshovedstad», «Sentrumsprosjektet», «Bodø i Vinden» og «Økt nærings samarbeid i Salten».

SAMFERDSEL

Passasjertallene til Bodø lufthavn viser at Bodø er svært viktig som nav for Nordland. Bodø er på andre plass etter Gardermoen når det gjelder transferpassasjerer. Et godt utviklet kollektivnett fra Bodø til omlandet på vei, bane, hurtigbåt og fly er viktig for videre utvikling av både Bodø og omlandet. Gode innpendlingsmuligheter langs vei, bane og med hurtigbåt er vitalt for at folk kan bo i øysamfunnene og bygdene rundt byen. De senere år har også Bodøs distrikter hatt befolkningsvekst noe som tyder på en sunn utvikling mellom by og land.

Bodø skal fortsatt være et intermodalt (transport av gods i en sammenhengende kjede) knutepunkt hvor gods fra/til Nord-Norge går med jernbane og båt. Et effektivt transportsystem er viktig forutsetning både for eksisterende næringer og for at nye næringer skal vokse fram.

Utviklingen innenfor havbruk vil kreve nye arealer som tas i bruk for kultivering av nye arter samt tare og mikroalger. Dette vil også sette økte krav til nye og effektive transportløsninger, hvor kombinasjonen av sjø- og jernbanetransport i Bodø er svært aktuell.

Bypakke Bodø skal videreutvikle Bodø som en attraktiv by å bo og drive virksomhet i ved å fremme en effektiv, miljøvennlig og trygg transport. Bypakke

Bodø har en tidshorisont fram til 2020 og vil blant annet inneholde ny riksvei 80, bedre kollektivtilbud og nye gang- og sykkelveier.

VIKTIGE PUNKTER FOR «MIN» KOMMUNE

Regionene i Nordland er avhengig av at Bodø lykkes og styrker sin posisjon i Nord-Norge, samtidig bør man se ut over Nordland og Nord-Norge for å posisjonere seg i forbindelse med nordområdesatsingen inkludert Barentsregionen og Arktis.

Velutbygd og moderne infrastruktur, temperert klima, et universitet med høy kvalitet på undervisning og forskning, et godt kulturtilbud og spektakulær natur gjør Bodø godt egnet til å bli en «Attraktiv hovedstad i nord».

Skal Bodø bli en attraktiv hovedstad i nord må by og land fungere sammen og for alle aldersgrupper enten man ønsker å benytte tilbud i bydelene eller i sentrum. Dette krever mye av kommunen, næringslivet og samarbeidet med andre berørte myndigheter. Og som for andre byer er det avgjørende at Bodø, ut fra egne muligheter, styrker sin attraksjonskraft og identitet framover.

Hvordan Bodø som by og omlandet kan utfylle hverandre er et viktig satsningsområde for Bodø kommune og grunnen til at vi ønsket å delta i regjeringens byregionprogram der vi nå sammen med de åtte andre Saltenkommunene har dannet prosjektet «Økt nærings samarbeid i Salten» som skal utarbeide fellesstrategier innenfor havbruk, mineral og reiseliv.

“Ytre Salten” kommune

Adm. Senter:
Befolkning: 60.000+
Areal:
Ordfører:
Rådmann:

Foto: Vebjørn Karlsen - www.nordnorge.com

KORT OM KOMMUNEN

«Ytre Salten» har i overkant av 60 000 innbyggere. Den nye kommunen har et bærekraftig landbruk, havbruk, rike fiskerier, ren kraft, stolte industritradisjoner, reiseliv, handel, sikkerhet og forskning.

Tradisjonsrik mat, som tørrfisk fra Røst og kjøttprodukter fra Breivik i gamle Skjerstad, i møte med Whisky fra Myken eller lokalbrygget øl fra Gildeskål og Bodø kan danne grunnlag for en ny identitet. I tillegg har vi oppdrettslaks fra Steigen, Gildeskål og Rødøy og villaks i Saltdalselva. Virksomheter og produkter knyttet til den «blå åkeren» kan utvikles i et samarbeid mellom Nord universitet og en sterk næring.

LEVEKÅR- OG TJENESTETILBUD

Lokalsamfunnene i den nye kommunen skal være livløpsammfunn.

Det betyr at lokalsamfunnene der innbyggerne ønsker å bo og leve opprettholdes. Der har familiene barnehagetilbud, der går ungene på skole og der får de eldre god omsorg. Lokale foreninger, idrettslag og kulturtilbud er viktige for å opprettholde identiteten menneskene har til stedet og som arenaer hvor lokaldemokratiet skal bygges og utvikles.

Å bygge en ny kommune gir mange muligheter men byr også på mange utfordringer. Skal denne prosessen bli vellykket, er det viktig å identifisere utfordringene og prøve å skissere gode løsninger for disse. I dette ligger det å se hvilke muligheter en ny kommune kan gi innbyggerne. Hva har de ulike kommunene av felles identitet? Felles næringsliv? Felles utfordringer?

NÆRINGS- OG UTVIKLING

Regionen vår er rik på ressurser, og har i tillegg til samisk og norsk befolkning et stadig større innslag av mennesker med annen kulturell bakgrunn. Næringslivet baserer seg både på nedarvet kunnskap, og kunnskap hentet fra forsknings- og utdanningsinstitusjonene

i regionen. Nord Universitet må ha en sentral rolle i å videreutvikle kompetansearbeidsplassene, og bidra til nye i randsonen av Universitetet.

For å være konkurransedyktig i et stadig mer globalt marked må vi ha evne til å omstille oss. Det vil være avgjørende at næringslivet og offentlig sektor er produktiv og omstillingsdyktig, og har innovasjons- og nyskapingsevne. Vi må erkjenne at vi er i konkurranse med resten av verden. For å realisere kunnskapssamfunnet må vi få tak i kompetent arbeidskraft og legge til rette for at de kan arbeide med å skape de nye ideene ut fra våre konkurransefortrinn og vår historie.

«Ytre Salten» vil være et bærekraftig vekstsentra i Nord. De ulike kommunene har egne næringsmessige fortrinn som i sum gir store muligheter. I nasjonal sammenheng vil «Ytre Salten» være en av de største kommunene på landbruk, fiskeri og havbruk. Dette gir grunnlag for å bygge sterke fagmiljøer innenfor disse næringene og utvikle næringene videre.

Fire reinbeitedistrikter berører «Ytre Salten». Dette er Hestmannen/ Strandtindene, Saltfjellet, Doukta og Stajjgo/Håbmer.

I Saltdal finnes sterke tradisjoner og miljøer innen industri. Bodø er handelssentrum, administrativt sentrum og Universitetsby. Røst er en fiskerikommune, Gildeskål er sterke på havbruk og energi. Rødøy er sterke på havbruk. Steigen er sterke på havbruk og landbruk. Felles for alle er et reiseliv med stort potensial som bygger på fantastiske opplevelser, lokale mattilbud i verdensklasse, strand- og sjøliv, fjellområder og store nasjonalparker. Et sterkt samarbeid mellom byen, lokalsentrene og omlandene gir grunnlaget for vekst i alle samfunnene.

SAMFERDSEL

Kommunikasjon og infrastruktur er kritiske faktorer for næringsliv, trygghet og trivsel – dermed også for å bidra til

positiv befolkningsutvikling. Bredbånd, post, og mobilnett med god dekning kan verken tjenesteytere eller privatpersoner være uten. Effektive løsninger for samferdsel mellom byen og omlandet er avgjørende for en effektiv drift av kommunen, ønsket næringsutvikling og et fortsatt spredt bosetningsmønster. «Ytre Salten» vil være en sterk stemme inn mot regionale og nasjonale samferdselsmyndigheter.

VIKTIGE PUNKTER FOR DEN NYE KOMMUNE

Innenfor myndighetsutøvelse og administrasjon kan det med utgangspunkt i BDO-rapporten legges til grunn at:

«Ytre Salten» kan antas å få betydelig bedre kapasitet og kompetanse rettet mot myndighetsutøvelse innenfor de fleste fagområder sammenlignet med den nåværende kommunestrukturen.

Utfordringer knyttet til relasjoner mellom ansatte og innbyggere vil bli vesentlig redusert, da det vil bli bedre muligheter for den enkelte saksbehandler til å delegere saker der det er habilitetsproblematikk. Det er også rimelig å anta at utfordringer knyttet til rekruttering vil bli redusert.

Det vil oppstå stordriftsulempen knyttet til samordning av tjenester og geografiske avstander. «Ytre Salten» kommune gir imidlertid også relativt store muligheter for effektivisering og realisering av stordriftsfordeler innenfor administrasjonstjenester. Om Indre og Ytre Salten-alternativene heter det videre i BDO rapporten:

«Uavhengig av om man velger å sentralisere deler av administrasjonstjenestene vil man uansett kunne dra nytte av en bredere og større kompetanse innad i organisasjonen. Det er også rimelig å anta at alternativene Indre og Ytre Salten vil ha mindre problemer knyttet til rekruttering, sammenlignet med enkeltkommunenes nåværende situasjon. Det kan også forventes noe reduserte kostnader til IKT-systemer på sikt.»

Foto: Roger Johansen - www.nordnorge.com

Målene for reformen om bedre kapasitet og kompetanse og likeverdige tjenester vil oppnås i «Ytre Salten». En ny stor kommune vil også bidra til å styrke og samordne utviklingen lokalt og regionalt når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet- og beredskap, transport, næring, miljø og klima.

Å sikre lokaldemokratiet gode kår er et viktig. Gode modeller for kommunedelsutvalg eller lokalutvalg som sikrer deltagelse og rekruttering blir viktig. Innbyggerne skal kjenne at de har

innflytelse over sine liv og lokalsamfunn, samtidig som de føler seg hjemme og bygger opp en ny identitet til den nye kommunen.

Andelen eldre over 80 år vil dobles i den nye kommunen fram mot 2040. Dette gjør at vi må tørre å tenke nytt om omsorg. Mange tjenester kan løses ved bruk av velferdsteknologi, men det er viktig fortsatt å ha de varme hendene der folk bor. På sikt må flere årsverk dreies fra administrasjon til omsorg.

I «Ytre Salten» vil behovet for interkommunale løsninger bli redusert, samtidig vil den nye kommunen være så stor at den kan ta på seg nye oppgaver.

«Ytre Salten» vil være et vekstsenter i Nord. En sterk nordnorsk stemme som klarer å fremme både utfordringer og muligheter til sentrale myndigheter. Kommunen har både kraft og vilje til å sette fart på utviklingen i Nord.

Formalia

Navn på ny kommune

Besluttes på felles kommunestyremøte. «Ytre Salten» er brukt som arbeidstittel for å skille ny kommune fra dagens kommuner. Dette navnet ble valgt før Saltdal tiltrådte arbeidet.

Kommunevåpen

Besluttes på felles kommunestyremøte i 2017.

Kommunesenter

Bodø.

Tidspunkt for sammenslåing

Det er mulig å gjennomføre en kommunesammenslåing ved alle årsskifter i en valgperiode. Da kan kommunene enten velge å gjennomføres ekstraordinært kommunestyrevalg (forkorting av kommunestyreperiode for alle sittende representanter), eller at det nye kommunestyret velges av og blant de gamle kommunestyrerepresentantene (forkorting av kommunestyreperiode for enkelte representanter). Det er altså det sittende, direktevalgte kommunestyret

i de opprinnelige kommunene som velger sine representanter til det nye kommunestyret.

Kommunereformen legger opp til at sammenslåing skal skje 1.1.2020. Men det er mulig å få til sammenslåing 1.1.2019. Dette må avklares i dialog med departementet før vedtak av kongelig resolusjon om kommunesammenslåing.

Lokalisering av administrative funksjoner

Tre modeller for organisering av administrative funksjoner

Telemarksforskning har tidligere presentert tre modeller for hvordan administrative funksjoner kan organiseres. En samlokaliseringsmodell, en desentralisert modell og en funksjonsdelingsmodell. Her følger en kort beskrivelse av disse modellene.

Samlokaliseringsmodell

I denne modellen blir de fleste av kommunenes administrative oppgaver lokalisert til et sted. En slik modell vil i størst grad sikre økonomiske stordriftsfordeler og større fagmiljø. Samtidig vil det være modellen som gir minst fysisk tilgjengelighet til innbyggerne, med unntak av dem som bor der samlokaliseringen skjer. For samhandling mellom ulike sektorer vil dette og være en positiv modell. Vi forutsetter at ikke alle tjenester vil samlokaliseres i en slik modell, eksempelvis vil tjenester som skoler og barnehager fortsatt måtte ha en struktur som sikrer fysisk tilgjengelighet for innbyggerne. Når det gjelder spesialiserte tjenester som arealplanlegging, byggesaksbehandling, landbrukskontor og så videre, er det ikke lenger så viktig for innbyggerne

å ha fysisk tilgang til kontoret. Gode digitale løsninger, med eksempelvis godt tilgjengelige søknader, er vel så viktig.

Desentralisert modell

I en desentralisert modell ser vi for oss at tjenestetilbudet på mange måter blir videreført som i dag, med unntak av de mest sentrale lederstillingene. I en slik modell vil en fortsatt ha «kommunehus» med et bredt spekter av funksjoner i hver av de gamle kommunene. Dette alternativet vil i størst grad ivareta ønsket om fysisk tilgjengelighet for innbyggerne, men samtidig vil en i mindre grad oppnå større fagmiljø, økonomiske gevinster eller bedre samhandling i noen særlig grad ved en sammenslåing.

Funksjonsdelingsmodell

I en funksjonsdelingsmodell ser vi for oss at en samler oppgaver som naturlig hører sammen, eller kan dra nytte av hverandre, på et sted. Eksempelvis:

- Lønningskontor
- Post og arkiv
- Sentralbord
- Fakturamottak
- Regnskap
- Landbruksforvaltning
- Geodata
- Kommunal innfordring
- Innkjøp

Dette betyr at man samler enkelte oppgaver som naturlig hører sammen på en plass. En eventuell ny kommune vil lokalisere fellesadministrative funksjoner etter en funksjonsdelingsmodell, og vil ta stilling til lokalisering når det er avklart hvilke kommuner som vil inngå.

Flere av de frivillige sammenslåingene som har blitt gjennomført de seneste årene har hatt en form for funksjonsdelingsmodell. I sammenslåingen mellom Frei og Kristiansund ble det gamle rådhuset til Frei omgjort til et familie- og helsehus for barnevern, helsestasjon, skolehelsetjeneste og legesenter. I sammenslåingen mellom Skjerstad og Bodø, ble deler av landbrukskontoret i Bodø flyttet til Skjerstad.

Lokaldemokrati – modeller for politisk organisering

En viktig del av kommunereformen er å styrke demokratiet. Ytre Salten blir en stor kommune med mange øyer, fjorder og til dels kompliserte samferdselsløsninger. Velfungerende kommunedelsutvalg blir derfor en vesentlig del av demokratiet i en slik kommune både for å sikre lokaldemokratiet men også som en rekrutteringsarena for politikere. I det følgende er det beskrevet ulike former for lokaldemokratiske løsninger.

Kommunedelsutvalg

Kommunedelsutvalg er beskrevet i kommunelovens § 12, og kan forstås som en bestemt type lokalutvalg.

Lovbestemmelsen går i korthet ut på at kommunestyret kan opprette slike utvalg for deler av kommunen, og kan bestemme om medlemmene i kommunedelsutvalg skal utpekes av kommunestyret selv eller velges ved direkte valg. I tilfelle direkte valg, skal valglovens bestemmelser følges bare «i den grad det er hensiktsmessig», som det heter i loven.

Kommunestyret fastsetter selv kommunedelsutvalgenes arbeidsoppgaver, og de kan tildeles avgjørelsesmyndighet i saker som vedrører kommunedelen med mindre annet følger av lov. Den vide juridiske rammen betyr at det er stor variasjon i hvordan ulike kommuner praktiserer denne lovbestemmelsen, og en ordning med kommunedelsutvalg kan utformes på mange forskjellige måter.

I tråd med den vide juridiske rammen er det stor spennvidde når det gjelder arbeidsoppgavene til kommunedelsutvalg. Det vanligste fra kommunens side er å bruke kommunedelsutvalg som høringsorgan for saker som angår det aktuelle området. Men det finnes også kommunedelsutvalg som har delegert ansvar for kommunal tjenesteproduksjon. Bydelsutvalgene i Oslo har for eksempel ansvar for helse, sosial og barnehagesektoren. Lignende ordninger har også vært prøvd ut i flere store bykommuner, men det er først og fremst Oslo kommune som har praktisert denne modellen. Bydelsutvalgene i Oslo har en innbyggerstørrelse på mellom 29.000 og 52.000 innbyggere, og denne ordningen vil trolig bare passe i et mindre antall norske kommuner.

Selv om man i prinsippet kan tenke seg mange forskjellige funksjoner lagt til kommunedelsutvalg, så kan vi litt forenklet si at det primært er som høringsorgan og serviceorgan (først

og fremst Oslo) at kommunedelsutvalg har vært brukt i norsk sammenheng. At kommunen sender saker på høring til kommunedelsutvalget kan oppfattes som å invitere utvalget til å innta en avventende arbeidsmåte. Den vide bestemmelsen i kommuneloven åpner imidlertid også for å tenke seg andre og mer pro-aktive roller for kommunedelsutvalg.

Planleggingsorgan

Som planleggingsorgan kan et kommunedelsutvalg, på linje med andre aktører, aktivt bruke plan- og bygningslovens bestemmelser til å foreslå reguleringsplaner for sitt område. Gjennom sitt kjennskap til lokale forhold kan kommunedelsutvalg her spille en viktig rolle i å avklare arealkonflikter. Denne muligheten til å engasjere seg direkte i planlegging har i liten grad blitt benyttet så langt.

Forvaltningsorgan

Som forvaltningsorgan kan et kommunedelsutvalg få delegert myndighet på utvalgte områder til å fatte beslutninger som angår egen bydel / eget lokalsamfunn. Selv om eksempelvis Plan- og bygningsloven forutsetter at alle overordnede plansaker blir behandlet i kommunestyret, kan enkeltsaker som i dag typisk er delegert til planutvalg o.l., i prinsippet også delegeres til kommunedelsutvalg.

Utviklingsorgan

Man kan også forestille seg kommunedelsutvalg som utviklingsorgan. I slike tilfeller får kommunedelsutvalget delegert myndighet til å fordele budsjettmidler innen samfunns- og næringsutvikling, for eksempel gjennom å disponere næringsfond og gjennom å få tildelt midler til å gjennomføre konkrete prosjekter.

Av disse rollene er det først og fremst utviklingsorgan som er prøvd ut i Norge – og da i et beskjedent omfang. Dette skyldes trolig at dagens kommunedelsutvalg, med unntak av dem vi finner i de største byene, mangler tilstrekkelig politisk og administrativ kapasitet og kompetanse. Sett fra

kommunens ståsted kan det også skyldes en frykt for at helhetsperspektivet kan forsvinne gjennom å desentralisere myndighet og ressurser til kommunedelsutvalg. I forbindelse med kommunereformen og eventuelle framtidige kommunesammenlåinger kan man imidlertid tenke seg at tidligere kommuner kan «gjenoppstå» som kommunedeler med kommunedelsutvalg som har en viss formell forvaltnings- og utviklingsmyndighet. En slik modell er neppe aktuell alle steder, men kan være egnet der naturgitte forhold i form av avstand og topografi ligger til rette for det, for eksempel i tidligere selvstendige øykommuner.

Røstmodellen

Røstmodellen tar opp i seg funksjonene som både planlegging-, forvaltning- og utviklingsorgan. Det gjennomføres et eget arbeid i regi av NIVI Analyse angående Røstmodellen som kommunedelsutvalgmodell. Resultatene av dette arbeidet antas å ha stor informasjons- og overføringsverdi for kommunene i «Ytre –Salten» samarbeidet.

Geografi, organisering og representasjon

Der utdaterte kommunegrenser er utgangspunktet for en sammenlåingsprosess kan det være en dårlig ide å sementere gamle kommunegrenser gjennom kommunedeler og kommunedelsutvalg. Men der topografi og avstand gjør det hensiktsmessig, kan det være en god ide å bygge videre på den gamle kommunestrukturen. Generelt kan det være et poeng å ta utgangspunkt i lokal stedsidentitet når kommunen skal inndeles i kommunedeler. På dette nivået har en muligheten til å lage en struktur som toner ned geografiske dragkamper og fordelingskonflikter, og som kan dra nytte av den energien som steds patriotisme kan utløse.

Lokale administrative ressurser

En kommune som vurderer å etablere kommunedelsutvalg bør ha realistiske forventninger knyttet til behovet for lokal administrasjon. Et fungerende kommunedelsutvalg trenger forutsigbare

Foto: Ernst Furuhatt - www.nordnorge.com

administrative ressurser, også når utvalget primært fungerer som høringsorgan. Jo flere tunge oppgaver som legges til kommunedelsutvalget, desto mer behov vil det være for administrative og faglige ressurser til saksforberedelse og gjennomføring av vedtak. I noen kommuner vil kommunedelsutvalget kunne dra nytte av kommunens administrative ressurser, i andre kommuner kan det være mest naturlig å bygge opp egne administrasjoner ute i kommunedelene.

Mange kommunedelsutvalg, og særlig de som ivaretar ikke-lovpålagte oppgaver som for eksempel å være høringsorgan, opplever at de står utsatt til når kommunen skal spare penger. I verste fall kan store deler av energien i et kommunedelsutvalg gå med til å kjempe for å beholde en administrativ ressurs eller å kjempe for utvalgets framtid. Hvis dette gjentar seg år etter år, sier det seg selv at det går ut over utvalgsmedlemmenes motivasjon og energi. I lys av dette er forutsigbarhet svært viktig. En kommune som oppretter kommunedelsutvalg, og som i den forbindelse også stiller administrative ressurser til disposisjon, bør ta høyde for at disse tildelingene må vedvare over lang tid.

Kommunale administrative ressurser

Etablering av kommunedelsutvalg krever også at kommunen sentralt har satt av administrative ressurser for å ivareta kontakten til kommunedelsutvalg. Jo mer formalisert ansvar kommunedelsutvalg har, desto viktigere vil det være å sikre god kommunikasjon med kommunens administrative og politiske ledelse. Her er det også viktig å avklare hvilken myndighet denne kontakten, enten det er en administrativ avdeling eller en enkeltperson, har til å forplikte kommunen.

Valg

Kommuneloven åpner for både kommunal oppnevning av representanter (og leder) og direkte valg. Kommuneloven sier ingenting om hvilket grunnlag

medlemmer skal oppnevnes på. Prinsipielt er det mulig å oppnevne medlemmer basert på andre kriterier enn partitilhørighet, for eksempel kan kommunestyret be lokalt foreningsliv om å foreslå kandidater som kommunestyret deretter velger blant.

Også direkte valg kan utformes på forskjellige måter, selv om valglovens regler, slik vi allerede har vært inne på, skal gjelde så langt det er hensiktsmessig. Flere kommuner som praktiserer direkte valg, blant annet Oslo og Bodø kommune, lar valget skje parallelt med kommunestyrevalget, slik at de som stemmer ved kommunestyrevalget samtidig kan delta i valget av kommunedelsutvalg.

En alternativ og enklere måte å praktisere direkte valg på, særlig i mindre kommunedeler, er å gjennomføre valget i form av frammøte på et årsmøte for kommunedelsutvalget. Fredrikstad er eksempel på en kommune som gjennomfører valget på denne måten. I tillegg kan man tenke seg ulike kombinasjoner av direkte og indirekte valg, der kommunen kan oppnevne noen medlemmer mens de resterende velges gjennom direkte valg, for eksempel via et årsmøte.

Det er flere faktorer som bør påvirke hvilken rekrutteringsform en velger. Jo mer kommunedelsutvalget er innvevd i kommunens formelle styringssystem, desto mer naturlig vil det være å bruke de politiske partiene som organiserende prinsipp i rekrutteringsprosessen. Men også faktorer som størrelse og eventuelle konfliktlinjer internt i kommunedelen kan bety noe for hvordan man velger å rekruttere medlemmer til kommunedelsutvalg.

Horisontale koordinerings- og læringsarenaer
Desentralisering

til kommunedelsutvalg øker faren for oppsplitting og kan i verste fall invitere til mer såkalt NIMBY-kultur (not in my backyard). Men dette kan motvirkes. I kommuner hvor kommunedelsutvalgene er sammensatt av partipolitiske representanter, vil de politiske partiene kunne fungere som viktige koordinerings- og læringsarenaer. Men flere kommuner har også etablert en fellesarena for sine kommunedelsutvalg, der medlemmer i utvalgene kan møtes på tvers av kommunedelsgrenser en eller to ganger i året. På slike møter kan utvalgene fremme felles initiativ og lære av erfaringene til andre kommunedelsutvalg. Ved siden av nødvendig koordinering og nyttig læring, kan slike tverrgående arenaer også bidra til å utvikle et kommunalt helhetsspektiv blant medlemmer i kommunedelsutvalg.

Styringsform

Formannskapsmodellen vil bli brukt som styringsform i den nye kommunen. Innføring av parlamentarisme må etter kommuneloven stemmes over i to valgperioder og vil hvis det er aktuelt være et spørsmål som nytt kommunestyre fra 1.1.2020 tar opp til politisk behandling. En eventuell parlamentarisme vil derfor ikke være aktuelt å innføre før etter kommunevalget i 2023.

Antall kommunestyrerepresentanter Kommuneloven regulerer et minimumsantall for antall kommunestyrerepresentanter. I dag har kommunene følgende antall representanter:

Kommune	Innbyggere 2015	Antall repr.	Minimum repr.	Innbyggere pr repr.
Ytre Salten	61254	116	35	
Bodø	50185	39	35	1287
Steigen	2507	17	11	147
Gildeskål	2014	17	11	118
Rødøy	1269	17	11	75
Røst	545	11	11	50
Saltdal	4734	21	19	225

Det er totalt 122 kommunestyre-representanter i dagens kommunestyre. Kommunestyret i den nye kommunen skal etter kommuneloven ha et minimum på 35 representanter.

Det er få eksempler fra nyere tid på at et kommunestyre blir betydelig større, fordi en eller flere nabokommuner har blitt innlemmet. Kommunene Sandefjord, Andebu og Stokke har vedtatt sammenslåing fra 1. januar 2017. Kommunestyret i den nye kommunen skal ha 57 medlemmer. Før sammenslåingen har Sandefjord 39 bystyrerepresentanter, Stokke har 29 og Andebu har 25 representanter i kommunestyret.

Fram til konstitueringen etter ordinært kommunestyrevalg i 2019, skal kommunestyret i nye Sandefjord kommune bestå av 39 representanter fra Sandefjord, 11 representanter fra Stokke og 7 representanter fra Andebu. Disse utpekes av og blant de enkelte kommunestyrene med utgangspunkt i valgresultatet i 2015. Fra 2019 vil kommunestyret/ bystyret i nye Sandefjord kommune bestå av 45 representanter. Antallet kommunestyre-representanter økes dermed med 6 fra dagens Sandefjord til fremtidens Sandefjord.

Kommunesammenslåing kan for enkelte derfor oppleves som vanskelig, fordi de orienterer seg sterkt mot

sitt eget nærmiljø og knytter deler av identiteten til sin egen kommune. Det nye kommunestyret må bygge opp en felles identitet knyttet til den nye storkommunen. I denne prosessen er det ekstra viktig å være synlig til stede lokalt. Hvis deler av den nye kommunen blir svakt representert, kan dette gi grobunn for negative oppfatninger om at ens eget sted blir forbigått og glemt. I slike tilfeller kan det vurderes å opprette nær-demokratiske ordninger, der formålet er å gi lokalsamfunnet mulighet til medvirkning i kommunale prosesser.

Foto: Rune Nilsen - www.nordnorge.com

Del 2 – Faktadel

Økonomi

Det er knyttet betydelige økonomiske insentiver til å gjennomføre prosessen slik at vedtak om en eventuell sammenslåing blir gjort før 1. juli 2016. Forslag til nytt inntektssystem er på høring frem til 1. mars 2016. Det er fortsatt knyttet betydelig usikkerhet til de økonomiske konsekvensene for enkeltkommunene og en eventuelt sammenslått kommune. I det følgende redegjøres det for hva som er klart per 1. februar 2016.

Dekning av engangskostnader

Stortinget har vedtatt en standardisert modell for engangskostnader i forbindelse med kommunereformen. Engangskostnadene er ment å dekke de utgiftene kommunene vil få med å etablere en ny kommune. Eksempel på slike kostnader er standardisering av IKT-løsninger. Utbetaling av engangskostnader skjer etter følgende modell: *Se tabell 2.1.*

«Ytre Salten» vil ha over 60 000 innbyggere og består av 6 kommuner slik at engangskostnader vil bli dekket med 60 millioner.

Reformstøtte

Tidligere har det vært knyttet penger til infrastrukturtiltak ved kommunesammenslåinger. Dette er nå endret til en reformstøtte som den nye kommunen disponerer fritt. Reformstøtten utbetales utfra antall innbyggere i den nye kommunen etter følgende modell: *Se tabell 2.2.*

«Ytre Salten»-alternativet vil dermed få utbetalt 30 millioner i reformstøtte.

Inndelingstilskudd

Inndelingstilskuddet i inntektssystemet er en kompensasjonsordning til

sammenslåtte kommuner for reduksjon i rammetilskuddet som følge av kommunesammenslåinger. Inndelingstilskuddet kompenserer for tap av basistilskuddet som er et gitt beløp per kommune samt eventuelle tap av regionalpolitiske tilskudd.

Kommuner som slår seg sammen vil kompenseres for netto nedgang i samlede regionalpolitiske tilskudd. Det vil si at dersom den nye sammenslåtte kommunen mottar regionalpolitiske tilskudd, skal kommunen kompenseres for differansen mellom tidligere og nye regionalpolitiske tilskudd.

Inndelingstilskuddet fryses reelt på det nivået det har det året kommunene slår seg sammen, og gis en varighet på 15 år. Tilskuddet vil deretter trappes gradvis ned over fem år.

Inndelingstilskuddet består av basistilskuddet, småkommunetillegget og Nord-Norge tilskuddet. For 2016 er satsene 1689 kroner per innbygger for Nord-Norgetilskuddet. Småkommunetillegget er på kroner 5 475 000 per år for alle kommuner med mindre enn 3200 innbyggere. Basistilskuddet er på kroner 13 200 000 per år. For kommunene i Ytre Salten fordeler dermed inntektene seg som følger: *Se tabell 2.3.*

Ved en kommunesammenslåing er disse inntektene som minimum sikret i 15 år fremover fra 2020 med en videre nedtrapping over 5 år til nytt inntektssystem som da blir gjeldende fra 2045.

Nytt inntektssystemet

Forslag til nytt inntektssystem er ute på høring frem til 1. mars 2016. Ikke

alle sider og konsekvenser med det nye inntektssystemet er kjent. I hovedtrekk er følgende endringer foreslått:

- Forslag til nye kostnadsnøkler for kommunene, inkludert en ny modell der det skilles mellom frivillige og ufrivillige smådriftsulemper
- Forslag til endringer i de regionalpolitiske tilskuddene
- En beskrivelse av skatteelementene i inntektssystemet

Forslaget til nye kostnadsnøkler er hovedsakelig en ren oppdatering av de kostnadsnøkler som gjelder i dag. Høringsforslaget presenterer videre et opplegg for å skille mellom frivillige og ufrivillige smådriftsulemper, gjennom bruk av et strukturkriterium for fastsettelse av basistilskudd. Det måler reiseavstand for den enkelte innbygger for å møte 5 000 innbyggere (måles med utgangspunkt i grunnkretsens befolkningsmessige sentrum). Gjennomsnittet for alle kommunens innbyggere blir kommunens verdi. Strukturkriteriet benyttes til å gradere kommunens basistilskudd. Mens alle kommuner i dag får et fullt basistilskudd, 13,2 mill. kroner i 2016, ville bruken av et strukturkriterium medført at kommunen ville fått mellom 0 og 13,2 mill. kroner i basistilskudd.

Kommunesektorens samlede inntekter vil ikke bli berørt av forslaget, fordi reduksjonen i basistilskudd vil bli beholdt i det samlede inntektssystemet, men gir omfordelingsvirkninger mellom kommunene

I høringsnotatet foreslås at småkommunetilskudd, Nord-Norge-/ Namdalentilskudd og distriktstilskudd Sør-Norge samlet i to nye tilskudd; Nord-Norge-tilskudd og Sør-Norge-tilskudd.

Tabell 2.1

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåing	0-19 999 innb.	20 000-49 999 innb.	50 000-99 999 innb.	100 000+ innb.
2 kommuner	20 mill.	25 mill.	30 mill.	35 mill.
3 kommuner	30 mill.	35 mill.	40 mill.	45 mill.
4 kommuner	40 mill.	45 mill.	50 mill.	55 mill.
5 eller flere kommuner	50 mill.	55 mill.	60 mill.	65 mill.

Tabell 2.2

Antall innbyggere i sammenslåing	Reformstøtte
0 – 10 000 innbyggere	0.
10 000 – 14 999 innbyggere	5 mill.
15 000 – 29 999 innbyggere	20 mill.
30 000 – 49 999 innbyggere	25 mill.
Over 50 000 innbyggere	30 mill.

I høringsnotatet presenteres ingen forslag til satser for de nye tilskuddene, men det legges opp til at:

- Småkommunetillegget vil differensieres i forhold til kommunenes verdi på distriktsindeksen (eksisterende indeks for grad av distriktsutfordringer)
- Det vil bli gjort justeringer i tilskuddene slik at mer enn i dag fordeles per innbygger

Omleggingene som skisseres antas å ha størst betydning for kommunene med under 3 200 innbyggere. I og med at det ikke er fremmet forslag til nye tilskuddssatser har det ikke vært mulig å lage virkningstabeller ned på kommunenivå.

Nytt basistilskudd

Hvor mye hver enkelt kommune får i nytt basistilskudd avhenger av størrelse og avstand fra kommunen til 5000 innbyggere (strukturkriterium). Ut fra tre ulike grenseverdier for strukturkriterium har KS beregnet netto omfordeling for hver enkelt kommune. *Se tabell 2.4.*

I forslaget er det de store kommunene som tjener mest på omleggingen av basistilskuddet, mens kommuner i sjiktet 10 000 til 20 000 innbyggere er de som taper mest. Hvordan dette slår ut for en samlet «Ytre Salten» kommune er ikke beregnet, men det er nærliggende å anta at nytt basistilskudd vil ligge i overkant av det som er beregnet for Bodø. Dette fordi både innbyggertall og distriktsindeksen går opp. For eksempel har Tromsø kommune med et strukturkriterium på

3,9 og 70 000 innbyggere et basistilskudd på 27 062 000 ved grenseverdi 25,4 km. Dette er ca. 12,6 millioner mer enn Bodø kommune.

Ny kostnadsnøkkel

Høringsforslagets forslag til nye kostnadsnøkler er hovedsakelig en ren oppdatering av de kostnadsnøkklene som gjelder i dag.

Utslaget for ny kostnadsnøkkel blir:

Kommune	Utslag ny kostnadsnøkkel
Bodø	- 3 141 000
Steigen	- 872 000
Gildeskål	- 2 349 000
Rødøy	- 2 132 000
Røst	1 997 000
Saltdal	- 1 646 000

Regionalpolitiske tilskudd

Innenfor de regionalpolitiske tilskuddene foreslås at småkommunetilskudd, Nord-Norge-/ Namdalenstilskudd og distriktstilskudd Sør-Norge samlet i to nye tilskudd; Nord-Norge-tilskudd og Sør-Norge-tilskudd. I høringsnotatet presenteres ingen forslag til satser for de nye tilskuddene, men det legges opp til at:

- Småkommunetillegget vil differensieres i forhold til kommunenes verdi på distriktsindeksen (eksisterende indeks for grad av distriktsutfordringer).
- Det vil bli gjort justeringer i tilskuddene slik at mer enn i dag fordeles per innbygger.

Omleggingene som skisseres antas å ha størst betydning for kommunene med under 3 200 innbyggere.

Oppsummering av nytt inntektsgrunnlag

Ved bruk av grenseverdi lik 25,4 og utslag for ny kostnadsnøkkel vil endringene i inntekter for kommunene bli som følger:

Kommune	Utslag ny kostnadsnøkkel og strukturkriterium
Bodø	11 273 000
Steigen	476 000
Gildeskål	- 1 266 000
Rødøy	- 1 449 000
Røst	2 290 000
Saltdal	- 5 992 000

Det nye regionalpolitiske tilskuddet vil antagelig føre til at Bodø kommune får mer enn det tabellen over viser. Antagelig vil Saltdal få redusert trekket noe, mens de andre kommunene antagelig vil få mindre/trukket mer enn det tabellen viser.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for den økonomiske balansen i kommuner og fylkeskommuner. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommuner har til disposisjon til avsetninger og investeringer. Ifølge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat for kommunesektoren under ett og over tid utgjøre 1,75% av inntektene. Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fratrukket utlån og

Tabell 2.3

Kommune	Basistilskudd	Småkommunetillegg	Nord-Norge-tilskudd
Bodø	13 200 000	0	84 762 465
Steigen	13 200 000	5 475 000	4 234 323
Gildeskål	13 200 000	5 475 000	3 401 646
Rødøy	13 200 000	5 475 000	2 143 341
Røst	13 200 000	5 475 000	920 505
Saltdal	13 200 000	0	7 995 726

Tabell 2.4

Kommune	Strukturkriterium	Grenseverdi lik 25,4	Grenseverdi lik 16,5	Grenseverdi lik 13,3
Bodø	3,0	14 414 000	8 198 000	5 630 000
Steigen	64,5	1 348 000	993 000	834 000
Gildeskål	39,5	1 083 000	798 000	670 000
Rødøy	73,6	682 000	503 000	422 000
Røst	221,5	293 000	216 000	181 000
Saltdal	13,1	4 345 000	1 058 000	1 360 000

ubrukte lånemidler, i prosent av brutto driftsinntektene for samme kommune. Tallene er fra SSB/KOSTRA 2014.

Kommune	NETTO DRIFTS-RESULTAT	NETTO LÅNEGJELD
Bodø	-1,2	90,7
Steigen	-2,1	94,0
Gildeskål	6,6	81,3
Rødøy	2,1	59,8
Røst	2,7	76,6
Saltdal	-2,1	56,1

Driftsinntekter

Driftsinntektene er summen av skatteinntekter, rammetilskudd, øremerkede tilskudd til løpende drift og gebyrer/salgs- og leieinntekter. Tallene vises i 1000 kroner. Tallene er fra SSB/KOSTRA 2014.

Kommune	PER INNBYGGER	SUM FOR KOMMUNEN
Bodø	66	3 321 996
Steigen	95	239 488
Gildeskål	111	223 904
Rødøy	111	140 771
Røst	129	70 386
Saltdal	92	437 099

Interkommunale samarbeidsordninger

NIVI analyse har i 2014 gjennomgått alle interkommunale samarbeider i Nordland i rapporten «Revidert status for interkommunalt samarbeid i Nordland 2014» Rapporten er utarbeidet i samarbeid med Fylkesmannen i Nordland og KS.

Kartleggingen har skjedd med bruk av samme metodikk som NIVI har brukt i tidligere kartlegginger i Sør-Trøndelag (2009 og 2013), Nord-Trøndelag (2008 og 2012), Nordland (2010) og Møre og Romsdal (2013). Kartleggingen har skjedd med utgangspunkt i en definisjon av interkommunalt samarbeid der følgende typer samarbeid regnes med:

- Alle formelle ordninger med en organisatorisk overbygning dvs. IKS, AS, styre etter kommunelovens § 27 og vertskommune med felles folkevalgt nemnd etter kommunelovens § 28c
- Alle formelle ordninger uten organisatorisk overbygning dvs. vertskommuneavtaler

etter kommunelovens § 28b og avtalebasert kjøp og salg av tjenester mellom kommunene

Følgende typer samarbeid er i utgangspunktet ikke omfattet av foreliggende kartlegging:

Selskaper med begrenset ansvar (BA)
Stiftelser
Medlemsbaserte foreninger
Fagnettverk og diskusjonsfora
Midlertidige og uformelle prosjekter og fellesaktiviteter mellom kommunene
Samarbeidsordninger der staten eller private aktører er dominerende deltakere
Nasjonale nettverk eller prosjekter av typen effektivitetsnettverkene, kvalitetskommuner etc.

Tallet på interkommunale samarbeidsordninger har vokst fra 270 i 2010 til 297 samarbeidsordninger i mars 2014.

I rapporten heter det bl.a. at det i Nordland, som i andre fylker, registreres et voksende interkommunalt samarbeid som i økende grad berører lovpålagte velferdstjenester. Det gjelder særlig innenfor helse- og sosialsektoren.

Samarbeidet om kommunale kjerneoppgaver utvikles i stigende grad innenfor funksjonelle kommuneregioner bestående av en vertskommune med tilhørende nabokommuner. For visse oppgaver innenfor administrasjon, næring, infrastruktur, helse, brann og øvrig beredskap pågår en restrukturering i retning av større landskap som dekker flere regionrådsområder eller hele fylket.

I kartleggingen dokumenteres store variasjoner i samarbeidets innhold. I Nordland er det funnet 11 oppgaveområder hvor over 90 prosent av fylkets 44 kommuner deltar i formalisert interkommunalt samarbeid. Det gjelder regionråd og regionalt næringsfond, beredskap mot akutt forurensning (IUA), 110-sentral, krisesenter, geodatasamarbeid, kompetansesamarbeid i VAR-sektoren, regionalt kompetansekontor (RKK), renovasjon, revisjon og interkommunal PP-tjeneste. Over halvparten av kommunene samarbeider på ytterligere åtte forskjellige oppgavefelt. Her inngår samarbeid om kontrollutvalgssekretariat, friluftsråd, energiselskap, arkiv, innkjøp, IKT, legevakt og felles barneverntjeneste. Nær 60 prosent av kommunene i Nordland samarbeider nå om barnevern. Det er på nivå med Møre og Romsdal (56 prosent), men lavere enn i Sør-Trøndelag (84 prosent).

Kartleggingen tyder på at IKT-samarbeidet har kommet kortere i Nordland enn i aktuelle referansefylker. I Nordland finnes få eksempler på helhetlig IKT-samarbeid, der både teknologi, driftsløsninger og IKT-organisasjon er felles. Med noen unntak preges mye av dagens IKT-samarbeid i Nordland av spredte pragmatiske løsninger, ofte med avtaler med flere nabokommuner i kombinasjon med tjenestekjøp fra private aktører. Kommunene i Nordland samarbeider overraskende lite om en rekke viktige oppgaver. Det gjelder administrative funksjoner, som skatt, lønn og regnskap. Det gjelder viktige helsetjenester som legevakt, kommuneoverlege, miljørettet helsevern og ikke minst lokalmedisinsk senter og andre samhandlingstjenester. Det gjelder også samarbeidet om oppgaver innenfor NAV, psykiatri, voksenopplæring, landbruk og naturforvaltning, planfunksjon og tekniske tjenester.

Til tross for voksende interkommunalt samarbeid og mange positive nyetableringer de siste årene, preges mye av dagens oppgaveløsning av en svært sårbar og personavhengig kommuneforvaltning i Nordland. Foreliggende kartlegging tilsier at dagens kommunesamarbeid kun i begrenset grad berører kompetanse og kapasitet innenfor de sentrale velferdssektorene.

Det registreres store forskjeller i kapasitet og kompetanse innenfor lovpålagte oppgaveområder som barnevern, planlegging, landbruk, brannvern, NAV-kontor og andre sentrale velferdstjenester. Hensynet til likeverdige velferdstjenester og andre nasjonale mål med kommunene, aktualiserer på denne bakgrunn en debatt om både det interkommunale samarbeidet og dagens kommunestruktur i Nordland.

Av tabellen nedenfor framgår den geografiske hovedstrukturen. Tabellen framkommer ved at ordningene er fordelt på tre hovedgrupper hhv. ordninger på lokalt nivå, regionalt nivå og høyere geografisk nivå.

Ordninger på lokalt nivå gjelder typisk kjøp og salg av tjenester mellom to eller flere kommuner.

Ordninger på regionalt nivå dekker ordninger der alle eller tilnærmet alle kommunene innenfor regionrådets nedslagsfelt deltar.

Ordninger på høyere geografisk nivå omfatter ordninger som kan ha mange

deltakerkommuner, ofte organisert på fylkesnivå eller på tvers av grensene for regionrådene.

Kommune	Høyere nivå	Region-rådsnivå	Lavere nivå	Sum 2014	Sum 2010
Bodø	9	12	14	35	38
Steigen	9	11	11	31	35
Gildeskål	9	13	3	25	26
Rødøy	8	10	9	27	27
Røst	9	11	6	26	23
Saltdal	9	13	12	34	38

Nye oppgaver til kommunene

Regjeringen har fremmet Stortingsmelding 14 (2014-2015) om nye oppgaver til større kommuner. Meldingen gir en gjennomgang av hvilke oppgaver kommunene kan få ansvar for. Meldingen varsler en gjennomgang av den statlige styringen av kommunene.

De største kommunene kan også få ansvaret for videregående skoler og kollektivtransport. Det legges opp til i meldingen at kommunene generelt skal få større frihet fra statlig styring. Midler som i dag kanaliseres til fylkeskommunene vil således bli kanalisert til de kommuner som ønsker å ivareta disse funksjonene på et desentralisert plan. Oversikt over oppgaver som er kan bli overført til kommunene ligger i del 2.

ARBEIDSRETTEDE TILTAK

Ansvaret for finansieringen og forvaltningen av tiltakene «varig tilrettelagt arbeid» (VTA) og «varig tilrettelagt arbeid i ordinært arbeidsliv» (VTO) utredes nærmere med sikte på overføring til kommunene.

HJELPEMIDLER

Ansvaret for hjelpemidler til varige behov kan overføres til kommuner på 15 000-20 000 innbyggere.

ARBEIDS- OG UTDANNINGSREISER

Ordringen med Arbeids- og utdanningsreiser kan overføres fra Arbeids- og velferdsetaten til større kommuner

TANNHELSETJENESTEN

Allmenntannhelsetjenesten, spesialisttannhelsetjenesten og fylkeskommunenes ansvar etter tannhelsetjenesteloven overføres til større og mer robuste kommuner

HABILITERING OG REHABILITERING

Større kommuner kan få et større ansvar for rehabiliteringstjenester

som i dag ivaretas av spesialisthelsetjenesten. Det skal utredes nærmere hvilke oppgaver innenfor rehabiliteringsfeltet kommunene skal få et større ansvar for, samt i hvilken form en slik ansvarsending skal skje.

PSYKISK HELSE – DISTRIKTPSYKATRISKE SENTRE, DPS

Departementet foreslår å opprette en forsøksordning med overføring av driftsansvar for DPS til kommuner som har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse. Formålet med forsøksordningen vil være å undersøke om et kommunalt ansvar for tjenesten kan bidra til et bedre og mer helhetlig tilbud til brukerne. DPS er, og vil i forsøket fortsatt være, en spesialisthelsetjeneste. Det kommunale driftsansvaret skal utøves etter avtale med RHF, som fortsatt vil inneha det lovbestemte sørge-for-ansvaret.

NOTARIUS PUBLICUS' VIGSLER OG NOTARIALBEKREFTelser

Departementet mener derfor at tingrettenes og Oslo byfogdembetes myndighet til å forestå vigslar kan overføres til kommunene. Kommunene kan også gis notarialmyndighet til å bekrefte underskrifter på dokumenter og bekrefte rett kopi, i tillegg til de andre notarius publicusmyndighetene.

KLIMA- OG MILJØFORVALTNING

Forvaltning av små verneområder etter naturmangfoldloven § 62 kan overføres til større kommuner. Fylkeskommunens myndighet etter innlandsfiskeforskriften § 2 tredje ledd kan overføres til større kommuner. Fylkeskommunens myndighet til å fastsette utvidet jakttid for enkelte fremmede/introduserte arter etter § 2 i forskrift om jakt- og fangsttider og hvor det i liten grad er nødvendig å ta hensyn

til regional utberedelse, kan overføres til større kommuner. Myndighet til å gi utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 når det gjelder grønnsaksvaskerier og til å behandle saker vedrørende støy fra motorsportsbaner, skytebaner og vindmøller kan overføres til større kommuner.

DET BOLIGSOSIALE OMRÅDET – TILSKUDD TIL ETABLERING I EGEN BOLIG OG TILSKUDD TIL TILPASNING AV BOLIG

Departementet foreslår at midlene til tilskudd til etablering og den personrettede delen av tilskudd til tilpasning innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. Forslaget om å overføre tilskuddene innebærer at statens administrasjon bortfaller. Husbanken har i dag oppgaver med blant annet å fordele tilskuddsmidlene mellom kommunene, og med rapportering og kontroll av bruken av midlene. Disse oppgavene vil falle bort, slik at det kan frigjøres ressurser til andre viktige oppgaver i Husbanken. Husbanken skal fortsatt ha en rolle som veileder overfor kommunene på det boligsosiale området.

IDRETTSFUNKSJONELL FORHÅNDSGODKJENNING AV SVØMMEANLEGG

Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av svømmehaller kan overføres til kommunene.

TILSKUDD TIL FRIVILLIGSENTRALER

Det vil være hensiktsmessig å overføre ansvaret for å gi tilskudd til frivilligsentraler til kommunene.

VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

De fleste kommuner vil også etter kommunereformen være for små til å kunne ivareta ansvaret for videregående opplæring uten omfattende interkommunalt samarbeid. Departementet mener derfor at ansvaret for videregående opplæring ikke kan overføres til kommunene generelt. Ansvaret for videregående opplæring kan overføres til de største kommunene.

SKOLESKYSS

Regjeringen foreslår at ansvaret for skoleskyssen kan overføres til kommuner som overtar ansvaret for videregående opplæring og kollektivtransport.

UTVALGTE KULTURLANDSKAP I JORDBRUKET

Forvaltningen av utvalgte kulturlandskap i jordbruket kan overføres fra fylkesmannen til kommunene.

TILSKUDD TIL VERDENSARVOMRÅDENE

Forvaltningen av tilskudd til verdensarvområdene kan overføres fra fylkesmannen til kommunene.

NÆRINGS- OG MILJØTILTAK I SKOGBRUKET

Forvaltningen av tilskudd til veibygging og til drift med taubane kan overføres fra fylkesmannen til kommunene

TILSKUDD TIL TILTAK I BEITEOMRÅDER

Med større kommuner og generelt bedre landbruksfaglig kompetanse foreslår departementet at forvaltningsansvaret for ordningen kan overføres fra fylkesmannen til kommunene.

KOLLEKTIVTRANSPORT

Det fylkeskommunale ansvaret for kollektivtransporten, inkludert TT-ordningen, kan overføres til de største kommunene. Forutsetningene for at en kommune skal ha ansvar for kollektivtransporten er at kommunen omfatter et område som utgjør en felles bolig-, arbeids- og serviceregion (geografisk funksjonelt område) og som har et tilstrekkelig markedsgrunnlag til å kunne gi befolkningen et ønsket kollektivtransporttilbud innenfor en samfunnsøkonomisk akseptabel kostnad. Ansvaret for skoleskyss kan overføres til kommuner som overtar ansvaret for videregående opplæring og kollektivtransport.

LOKAL NÆRINGS- OG SAMFUNNSUTVIKLING

Når utredninger og et sammenstilt kunnskapsgrunnlag foreligger, vil det utgjøre et grunnlag for å vurdere om det er behov for å klargjøre og styrke kommunenes rolle knyttet til lokal nærings- og samfunnsutvikling. Regjeringen vil følge opp dette spørsmålet i proposisjonen om nye oppgaver til større kommuner som planlegges fremmet for Stortinget i vårsesjonen 2017.

Demografi

Befolkningsutvikling

Historisk befolkningsutvikling fra 1972 til 2015 og framskrivning av befolkningsutviklingen frem mot 2040. Dataene er hentet fra SSB og baserer seg på middelvekstalternativet. Per 1.januar 2015 er samlet befolkning i «Ytre Salten» kommune 61 254 innbyggere.

Kommune	1972	1980	2000	2015	2020	2040
Ytre Salten	44063	47133	53818	61254	64324	72842
Bodø	29489	32567	41367	50185	53283	62237
Steigen	3919	3711	2977	2507	2495	2308
Gildeskål	3320	2887	2351	2014	2027	1975
Rødøy	2158	1909	1570	1269	1349	1544
Røst	755	813	666	545	538	462
Saltdal	4422	5246	4887	4734	4632	4316

Befolknings sammensetning

Dagens og framskrevet utvikling for 6 ulike aldersgrupper. Framskrivningene er basert på SSBs mellomalternativ.

Befolknings sammensetning 2015

Kommune	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år og eldre
Ytre Salten	4314	7301	3249	37993	5984	2413
Bodø	3684	6064	2681	31501	4499	1756
Steigen	108	272	134	1456	374	163
Gildeskål	118	229	91	1146	276	154
Rødøy	85	178	82	698	159	67
Røst	29	62	22	336	58	38
Saltdal	290	496	239	2856	618	235

Befolknings sammensetning 2020

Kommune	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år og eldre
Ytre Salten	4428	7535	3025	39654	7099	2583
Bodø	3811	6357	2507	33321	5369	1918
Steigen	137	255	114	1395	437	157
Gildeskål	109	199	93	1176	309	141
Rødøy	96	174	97	727	180	75
Røst	33	51	21	332	67	34
Saltdal	242	499	193	2703	737	258

Befolknings sammensetning 2040

Kommune	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år og eldre
Ytre Salten	4550	8071	3372	41562	9793	5494
Bodø	3952	6997	2919	35990	8077	4302
Steigen	134	246	104	1159	381	284
Gildeskål	106	181	76	1103	294	215
Rødøy	121	223	87	785	197	131
Røst	24	40	16	224	99	59
Saltdal	213	384	170	2301	745	503

Innbyggere 20-66 år i forhold til eldre innbyggere

Denne tabellen gir mulighet til å se antall personer i arbeidsfør alder i forhold til to ulike grupper av eldre i 2015, 2020 og 2040. Arbeidsfør alder er 20-66 år mens de eldre aldersgruppene er 67 år og over, og 80 år og over. En reduksjon i forholdstallet mellom de to aldersgruppene betyr at det er færre innbyggere i yrkesaktiv alder per innbygger i den eldre aldersgruppen. Framskrivningene er basert på SSBs mellomalternativ.

67 år og over

Kommune	2015	2020	2040
Ytre Salten	4,5	4,1	2,7
Bodø	5	4,6	2,9
Steigen	2,7	2,3	1,7
Gildeskål	2,7	2,6	2,2
Rødøy	3,1	2,9	2,4
Røst	3,5	3,3	1,4
Saltdal	3,3	2,7	1,8

Over 80 år

Kommune	2015	2020	2040
Ytre Salten	15,7	15,4	7,6
Bodø	17,9	17,4	8,4
Steigen	8,9	8,9	4,1
Gildeskål	7,4	8,3	5,1
Rødøy	10,4	9,7	6
Røst	8,8	9,8	3,8
Saltdal	12,2	10,5	4,6

Tjenester og struktur

Barnehagesektoren

Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning, samt andel barn med barnehageplass fordeler seg som følger:

Kommune	Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	Andel barn 1-5 år med barnehageplass
Bodø	96,8	95
Steigen	83,3	85,4
Gildeskål	69,2	91,5
Rødøy	58,3	84,7
Røst	66,7	76
Saltdal	92	96,7
Saltdal	3,3	2,7

Anslått tjenestebehov i barnehagesektoren

Denne figuren sier noe om behovet for årsverk i yrkesaktiv alder (20 – 66 år) per 1000 innbygger som må brukes innenfor barnehagesektoren i 2014, 2020 og 2040. Ved å se på behovet per 1000 innbygger i alderen 20 – 66 år korrigerer man for forandringer som skyldes endringer i størrelsen på befolkningen.

I beregningene er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrad og standard på tjenestene som i 2014. Tjenestedataene er hentet fra KOSTRA 2014.

Framskrivningene er basert på SSBs mellomalternativ.

Kommune	2014	2020	2040
Ytre Salten	22,3	21,7	21,5
Bodø	22,4	21,7	21
Steigen	17,2	21,5	25
Gildeskål	21,8	20,4	21,8
Rødøy	30,1	31,6	38,2
Røst	17,9	18,1	22,3
Saltdal	22,8	20,3	20,9

Omsatt i reelt behov for antall ansatte blir tallene som følger:

Kommune	2015	2020	2040
Ytre Salten	843	864	894
Bodø	706	723	756
Steigen	25	30	29
Gildeskål	25	24	24
Rødøy	21	23	30
Røst	6	6	5
Saltdal	47	47	40

Grunnskolesektoren

Oversikt antall skoler:

Oversikt over grunnskoler hentet fra skoleporten.udir.no

Bodø			Steigen	Gildeskål	Rødøy	Røst	Saltdal
Alberthaugen	Løding	Skaug	Laskestad	Inndyr	Gjerøy	Røst	Rognan
Alstad	Løpsmark	Skjerstad	Leines	Nygårdsjøen	Jektvik		Røklund
Aspåsen	Misvær	St. Eysteins	Leinesfjord	Sandhornøy	Nesøy		
Bankgata	Mørkvedmarka	Støver	Nordfold	Storvik	Rødøy		
Bodøsjøen	Rønvik	Tverlandet		Sørarnøy	Tjongsfjord		
Grønnåsen	Saltstraumen	Værran			Øresvik		
Hunstad	Saltvern	Østbyen					
Kjerringøy							

Gruppestørrelser

Kommune	Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. årstrinn
Bodø	13,6
Steigen	7,4
Gildeskål	7,8
Rødøy	6,9
Røst	6,5
Saltdal	11,7
Saltdal	3,3

Skoleresultater

Følgende tabell angir resultater fra nasjonale prøver i 2015/16 i engelsk, lesing og regning for 5.trinn og 8.trinn (ungdomsskole). Videre er standpunkt karakter for 2014/15 ved avslutning 10.klasse vist for fagene Engelsk skriftlig, matematikk og Norsk hovedmål. Data er hentet fra Skoleporten. udir.no. For Røst kommune er det ikke offentliggjort tall fra nasjonale prøver grunnet personvern hensyn siden det er få elever her. Se tabell 2.5.

Estimert framtidig tjenestebehov i årsverk per 1000 innbyggere 20-66 år:

Denne figuren sier noe om behovet for årsverk i yrkesaktiv alder (20 – 66 år) per 1000 innbygger som må brukes innenfor skolesektoren i 2014, 2020 og 2040. Ved å se på behovet per 1000 innbygger i alderen 20 – 66 år korrigerer man for forandringer som skyldes endringer i størrelsen på befolkningen. I beregningene er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrad og standard på tjenestene som i 2014. Tjenestedataene er hentet fra KOSTRA 2014. Framskrivningene er basert på SSBs mellomalternativ.

Kommune	2014	2020	2040
Samlet	21,5	21	21,4
Bodø	19,6	19,4	19,7
Steigen	37,1	35,8	42,3
Gildeskål	37,5	31,5	30,8
Rødøy	55,9	52,3	62,4
Røst	23,8	21,1	22,3
Saltdal	19,6	20,7	18,7

Omsatt i reelt behov for antall ansatte blir tallene som følger:

Kommune	2015	2020	2040
Ytre Salten	828	841	902
Bodø	617	646	709
Steigen	54	50	49
Gildeskål	43	37	34
Rødøy	39	38	49
Røst	8	7	5
Saltdal	90	81	69

Helse og omsorg

Estimert framtidig tjenestebehov i årsverk per 1000 innbyggere 20-66 år:

Denne figuren sier noe om behovet for årsverk i yrkesaktiv alder (20 – 66 år) per 1000 innbygger som må brukes innenfor helse- og omsorgssektoren i 2014, 2020 og 2040. Ved å se på behovet per 1000 innbygger i alderen 20 – 66 år korrigerer man for forandringer som skyldes endringer i størrelsen på befolkningen. I beregningene er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrad og standard på tjenestene som i 2014. Tjenestedataene er hentet fra KOSTRA 2014. Framskrivningene er basert på SSBs mellomalternativ.

Kommune	2014	2020	2040
Samlet	46,9	47,9	68
Bodø	39,9	40,8	58,6
Steigen	72,8	76	125,1
Gildeskål	97,7	92,7	126
Rødøy	51,6	55	73,9
Røst	44,6	45,2	84,8
Saltdal	89,6	99,5	155,1

Omsatt i reelt behov for antall ansatte blir tallene som følger:

Kommune	2014	2020	2040
Ytre Salten	1694	1800	2672
Bodø	1257	1359	2109
Steigen	106	106	145
Gildeskål	112	109	139
Rødøy	36	40	58
Røst	15	15	19
Saltdal	326	345	451

Tabell 2.5

Prøve	Bodø	Steigen	Gildeskål	Rødøy	Røst	Saltdal	Landet
5.trinn Engelsk	49	45	42	51		47	50
5.trinn lesing	50	47	41	49		49	50
5.trinn regning	50	46	43	50		49	50
Ungdom engelsk	50	50	50	45		47	50
Ungdom Lesing	51	48	48	47		47	50
Ungdom Regning	51	49	48	47		48	50
Standpunkt Engelsk skriftlig	4,1	3,6	3,7	4,5	4,0	4,0	3,9
Standpunkt Matematikk	3,7	3,7	2,9	4,0	3,8	3,7	3,5
Standpunkt Norsk hovedmål	4,1	4,1	3,3	4,4	3,7	3,8	3,8

Statistikk helse og omsorg

Kommune	Andel 80 år og eldre som er beboere på institusjon	Andel årsverk i brukertjenester m/ fagutdanning	Antall 80 år og eldre som mottar hjemmetjenester
Bodø	14	78	27,3
Steigen	17,2	76	41,1
Gildeskål	20,1	72	45,5
Rødøy	19,4	79	49,3
Røst	23,7	67	34,2
Saltdal	13,6	82	37,4

Totalt ansattbehov

Totalt sett for de tre sektorene barnehage, grunnskole og pleie og omsorg er ansattbehovet fremover mot 2040 for den enkelte kommune og samlet som følger:

Kommune	2014	2020	2040
Ytre Salten	3365	3505	4468
Bodø	2580	2728	3574
Steigen	185	186	223
Gildeskål	180	170	197
Rødøy	96	101	137
Røst	29	28	29
Saltdal	463	473	560

Nærings sammensetning

Privat og offentlig sysselsetting

Tabellen viser andel sysselsatte i offentlig og privat sektor i kommunene i 2014. Tall fra SSB.

Kommune	OFFENTLIG	PRIVAT
Ytre Salten	41 %	59 %
Bodø	41 %	59 %
Steigen	36 %	64 %
Gildeskål	42 %	58 %
Rødøy	41 %	59 %
Røst	26 %	74 %
Saltdal	41 %	59 %

Nærings sammensetning

Disse tallene viser nærings sammensetningen fordelt på primær, sekundær og tertiær næring i kommunene i 2014 oppgitt i prosent. Tall fra SSB.

Kommune	PRIMÆR-NÆRING	SEKUNDÆR-NÆRING	TERTIÆR-NÆRING
Ytre Salten	3	14	83
Bodø	1	13	86
Steigen	24	13	63
Gildeskål	16	17	66
Rødøy	24	10	67
Røst	22	31	48
Saltdal	3	27	70

Arbeidsmarked

Utpendling

Denne tabellen viser i første kolonne fra venstre totalt antall arbeidstakere bosatt i kommunen. Kolonne to fra venstre viser antall arbeidstakere som arbeider i kommunen og er bosatt i kommunen (hvor mange av de fra kolonne 1 som jobber i samme kommune som de er bosatt i). De fem neste kolonnene viser de kommunene hvor flest pendler til, og den siste kolonnen viser summen av antall pendlerne til andre kommuner. Data er hentet fra SSBs pendlingstall for 2014.

Kommune	ARBEIDSTAKERE	PENDLER IKKE	1.	2.	3.	4.	5.	ANDRE
SAMLET	32 361	29 472	496 - Oslo	364 - Fauske	208 - Trondheim	188 - Tromsø	181 - Meløy	1452
BODØ	27 034	24 807	443 - Oslo	176 - Trondheim	170 - Fauske	167 - Tromsø	127 - Sokkel sør for 62° N	1 144
SALTDAL	2 309	1 833	175 - Fauske	130 - Bodø	27 - Oslo	12 - Sokkel sør for 62° N	10 - Trondheim	122
STEIGEN	1 177	959	58 - Bodø	29 - Hamarøy	18 - Sokkel sør for 62° N	14 - Oslo	14 - Fauske	85
RØDØY	620	477	38 - Meløy	23 - Lurøy	14 - Bodø	12 - Rana	9 - Sokkel sør for 62° N	47
RØST	281	244	20 - Bodø	3 - Oslo	3 - Vestvågøy	2 - Frøya	2 - Vågan	7
GILDESKÅL	940	672	119 - Bodø	77 - Meløy	14 - Beiarn	9 - Trondheim	6 - Sokkel sør for 62° N	43

Innpendling

Denne tabellen viser i første kolonne fra venstre totalt antall sysselsatte i kommunen, kolonne 2 viser antall personer som er bosatt og arbeider i kommunen (samme som kolonne 2 i utpendlingstabellen). De neste fem kolonnene viser de kommunene hvor flest pendler fra, og siste kolonne er summen av de som pendler fra andre kommuner. Summen av kolonne 2 til 8 gir totalt antall sysselsatte i kommunen noe som tilsvarer kolonne 1. Data er hentet fra SSBs pendlingstall for 2014.

Kommune	1.	2.	3.	4.	5.	ANDRE
SAMLET	763 - Fauske	172 - Meløy	158 - Tromsø	131 - Oslo	115 - Rana	1 783
BODØ	639 - Fauske	155 - Tromsø	130 - Saltdal	121 - Oslo	119 - Gildeskål	1 879
SALTDAL	117 - Fauske	51 - Bodø	17 - Sørfold	11 - Beiarn	6 - Rana	46
STEIGEN	45 - Hamarøy	17 - Bodø	8 - Tysfjord	4 - Fauske	3 - Narvik	35
RØDØY	19 - Meløy	14 - Lurøy	3 - Ås	3 - Oslo	2 - Bodø	15
RØST	5 - Bodø	3 - Vestvågøy	2 - Flakstad	1 - Rygge	1 - Vestby	4
GILDESKÅL	57 - Bodø	40 - Meløy	6 - Beiarn	3 - Oslo	3 - Fauske	18

Antall sysselsatte etter næring

Antall sysselsatte etter næring og bosted er som følger:

	Bodø	Rødøy	Gildeskål	Saltdal	Steigen	Røst
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	320	132	107	68	224	55
05-09 Bergverksdrift og utvinning	216	13	14	25	20	1
10-33 Industri	1014	31	55	347	38	62
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	237	11	44	45	17	0
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	2165	33	88	210	97	20
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	3441	62	82	211	115	19
49-53 Transport og lagring	2071	89	57	71	118	28
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	1092	13	15	97	21	15
58-63 Informasjon og kommunikasjon	675	1	3	13	7	1
64-66 Finansiering og forsikring	435	2	9	7	5	0
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	1245	6	17	61	24	3
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	1096	4	33	86	32	11
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	3142	37	49	111	70	12
85 Undervisning	2429	69	107	185	112	13
86-88 Helse- og sosialtjenester	6375	102	232	703	243	39
90-99 Personlig tjenesteyting	1011	14	23	59	24	2
00 Uoppgitt	70	1	5	10	10	0
Sum	27034	620	940	2309	1177	281

Arbeidsledighet

Arbeidsledighet i antall personer ved utgangen av året de fem siste år. Kilde SSB.

Kommune	Alder	2010	2011	2012	2013	2014
Bodø	15-74 år	623	572	576	615	563
	15-29 år	243	237	257	262	205
	30-74 år	380	335	319	353	358
Rødøy	15-74 år	11	12	13	15	7
	15-29 år	4	5	8	10	4
	30-74 år	7	7	5	5	3
Gildeskål	15-74 år	27	30	34	28	18
	15-29 år	6	6	5	12	6
	30-74 år	21	24	29	16	12
Saltdal	15-74 år	85	78	80	70	56
	15-29 år	28	24	32	26	18
	30-74 år	57	54	48	44	38
Steigen	15-74 år	49	50	20	30	31
	15-29 år	17	15	7	10	9
	30-74 år	32	35	13	20	22
Røst	15-74 år	22	22	13	23	11
	15-29 år	8	5	2	6	3
	30-74 år	14	17	11	17	8
Ytre Salten	15-74 år	751	702	665	720	640
	15-29 år	289	276	281	300	230
	30-74 år	462	426	384	420	410

Sårbarhetsindikator

Denne indeksen sier noe om hvor sårbart næringslivet i kommunen er. En kommunes næringsmessige sårbarhet er i denne sammenheng målt ved å kombinere tre indikatorer – hjørnesteinsfaktor, bransjespesialisering og arbeidsmarkedsintegrasjon. En høyere verdi tilsvarer større sårbarhet. Denne sårbarhetsindeksen er utviklet av Telemarksforskning og viser sårbarheten til kommunene i Norge basert på 2011-tall.

Kommune	SÅRBARHETSINDIKATOR
Bodø	7,2
Steigen	19,8
Gildeskål	13,4
Rødøy	20,2
Røst	44,2
Saltdal	13,6

Midnattsol over Landego, Bodø - Foto: Tor E. Akselsen

50 Største bedrifter i Bodø

Driftsinntekter i 1000 kroner

Pos.	Navn	Postnr	Poststed	Driftsinntekter
1	Helse Nord Rhf	8006	Bodø	15101687
2	Widerøes Flyveselskap AS	8003	Bodø	3806765
3	Nordlandssykehuset Hf	8005	Bodø	3639605
4	Norlandia Care Group AS	8008	Bodø	1853651
5	Coop Nordland Sa	8008	Bodø	1680651
6	Saltens Bilruter AS	8008	Bodø	771068
7	Helseforetakenes Nasjonale Luftam	8006	Bodø	763683
8	Polar Quality AS	8006	Bodø	750257
9	Nordvik Gruppen AS	8041	Bodø	707496
10	Elektro AS	8006	Bodø	700879
11	Ghj Finans AS	8004	Bodø	633696
12	Gunvald Johansen Holding AS	8004	Bodø	633696
13	Raise Gruppen Holding AS	8100	Misvær	513488
14	Gunvald Johansen Bygg AS	8004	Bodø	451007
15	Toyota Nordvik AS	8013	Bodø	440846
16	Bodø Energi AS	8006	Bodø	421955
17	Nordasfalt AS	8006	Bodø	388848
18	Maxmat AS	8012	Bodø	359695
19	M3 Anlegg AS	8050	Tverlandet	335236
20	M3 Holding AS	8050	Tverlandet	335236
21	Rapp Marine Group AS	8012	Bodø	327427
22	Nyholmen Invest AS	8012	Bodø	327427
23	Dips ASA	8006	Bodø	321971
24	Stadssalg Holding AS	8004	Bodø	308141
25	Nordlandsnett AS	8006	Bodø	304415
26	Saltdalsbygg AS	8006	Bodø	293753
27	Nordlandsbuss AS	8041	Bodø	292494
28	Bomek AS	8012	Bodø	280513
29	Bomek Group AS	8012	Bodø	280513
30	Christian Jakhelln AS	8006	Bodø	277348
31	Kunnskap Invest AS	8006	Bodø	261658
32	Itet AS	8006	Bodø	260958
33	Elektro Bodø AS	8006	Bodø	244484
34	Bodø Sentrum AS	8004	Bodø	242324
35	Rapp Bomek AS	8012	Bodø	230334
36	Haneseth Holding AS	8006	Bodø	223965
37	Stadssalg AS	8004	Bodø	222669
38	Iris Salten Iks	8020	Bodø	213816
39	Rapp Marine AS	8012	Bodø	208886
40	Gigante Havbruk AS	8006	Bodø	205755
41	Bodø Kommunale Pensjonskasse	8006	Bodø	201557
42	Sulland Bodø AS	8008	Bodø	200018
43	André AS	8003	Bodø	188734
44	Sb Transport AS	8041	Bodø	187089
45	T Kolstad Eiendom AS	8006	Bodø	178769
46	Eastern Norge Svartisen AS	8006	Bodø	170347
47	Signal Bredbånd AS	8013	Bodø	166935
48	Østbø AS	8006	Bodø	153992
49	Julius Jakhelln AS	8012	Bodø	153105
50	Be Kraftsalg AS	8006	Bodø	143376

50 Største bedrifter i Rødøy, Gildeskål, Steigen, Saltdal og Røst

Driftsinntekter i 1000 kroner

Nr	Navn	Postnr	Poststed	Driftsinntekter
1	Cermaq Norway AS	8286	Nordfold	2112947
2	Rusånes Fabrikker AS	8255	Røklund	227524
3	Gildeskål Forskningsstasjon AS	8140	Inndyr	197636
4	Selsøyvik Havbruk AS	8196	Selsøyvik	175238
5	Statshuset AS	8196	Selsøyvik	175238
6	Hepro AS	8250	Rognan	134218
7	Sundsford Smolt AS	8120	Nygårdsjøen	104146
8	Edelfisk AS	8250	Rognan	93932
9	Edelfarm AS	8250	Rognan	93932
10	Rødøy-lurøy Kraftverk AS	8186	Tjongsfjorden	88095
11	Dragefossen Kraftanlegg AS	8250	Rognan	83293
12	Brødrene Greger Invest AS	8064	Røst	71156
13	Brødrene Greger AS	8064	Røst	71156
14	John Greger AS	8064	Røst	70815
15	Røst Sjømat AS	8064	Røst	70676
16	Johansens Næringspark AS	8064	Røst	70676
17	Arnulf Hansen og Co AS	8185	Vågaholmen	68459
18	Rognan Auto AS	8250	Rognan	67919
19	Nordnorsk Stamfisk AS	8286	Nordfold	65573
20	Salten N950 AS	8135	Sørarnøy	64011
21	Ivar Klaussen AS	8250	Rognan	63387
22	Coop Steigen Sa	8283	Leinesfjord	62400
23	AS Glea	8064	Røst	59551
24	Pk Strøm AS	8250	Rognan	58487
25	Biobag Production AS	8250	Rognan	49744
26	Steigen Oljeservice AS	8285	Leines	44675
27	Stiftelsen Ribo	8255	Røklund	42134
28	Røklund Autosenter AS	8255	Røklund	36518
29	Sjøfossen Entreprenør AS	8140	Inndyr	35615
30	Sjøfossen Energi AS	8140	Inndyr	32161
31	Nordodden Sa	8288	Bogøy	31123
32	Lilleglea AS	8064	Røst	30352
33	Saltdal Servicesenter AS	8250	Rognan	27561
34	Norsk Revegetering AS	8255	Røklund	26491
35	Nordnorsk Veisikring AS	8283	Leinesfjord	24633
36	Røst Fiskeindustri AS	8064	Røst	24017
37	Peder Brenne AS	8250	Rognan	22726
38	Bøteriet AS	8286	Nordfold	22701
39	Hepro Group AS	8250	Rognan	22370
40	Saltdal Turistsenter AS	8255	Røklund	21012
41	A Johansen AS	8064	Røst	20971
42	Rognan Byggsenter AS	8250	Rognan	20606
43	Arnøybygg AS	8136	Nordarnøy	20490
44	Midtgård Transport AS	8250	Rognan	19518
45	Bogøy Dagligvarer AS	8288	Bogøy	19019
46	Steigen Contracting AS	8289	Engeløya	18934
47	Ålstadøya Trelast AS	8289	Engeløya	18124
48	Vev-al-plast AS	8250	Rognan	17925
49	Polar Tours AS	8250	Rognan	17049
50	Saltdal Rør og Entreprenør AS	8250	Rognan	15899

Primærnæringer

Fiskeri

Målt i antall heltidsfiskere vil Ytre Salten kommune bli den tredje største fiskerikommunen i Norge med 309 heltidsfiskere i 2014 etter Tromsø (337 fiskere) og Herøy i Møre Og Romsdal (310 fiskere). Målt i antall registrerte fartøyer vil kommunen være Norges største med 264 registrerte fiskefartøyer i 2014 (Kilde fiskeridirektoratet).

Kommune	Antall fiskere	Antall registrerte fartøyer
Ytre Salten	309	264
Bodø	127	95
Steigen	40	45
Gildeskål	21	18
Rødøy	53	50
Røst	63	54
Saltdal	5	2

Landbruk

Målt i antall dekar jordbruksareal i drift vil Ytre Salten kommune bli den desidert største landbrukskommunen i Nord-Norge og blant de 20 største i Norge. Målt i antall bruk med husdyrhold vil Ytre Salten kommune være blant de 10 største i Norge.

Kommune	Jordbruksareal i drift (dekar)	Antall bruk med husdyrhold
Ytre Salten	74791	291
Bodø	25141	96
Steigen	25384	79
Gildeskål	6717	30
Rødøy	7400	41
Røst	0	0
Saltdal	10149	45

Samferdsel

Gode kommunikasjoner blir viktig for effektiv drift av Ytre Salten kommune. Her følger en oversikt over dagens situasjon på hurtigbåt, fly og veisiden. Reisetider er også stipulert. Kun båttruter mellom dagens kommuner er tatt med i oversikten.

Hurtigbåt

Innenfor nye Ytre Salten kommune vil er reisetid med hurtigbåt som følger:

- Nordlandsekspressen (NEX II) fra Bodø til Steigen med følgende anløpssteder, reisetid fra Bodø i parentes:
 - Helnessund (1 time)
 - Nordskot (1 time og 25 minutter)
 - Holkestad (1 time og 40 minutter)
 - Bogøy (2 timer og 5 minutter)
- Nordlandsekspressen (NEX I) fra Bodø til Gildeskål og Rødøy med følgende anløpssteder, reisetid fra Bodø i parentes:
 - Våg (25 minutter)
 - Sørarnøy (35 minutter)
 - Sørfugløy (50 minutter)
 - Vågaholmen (2 timer og 35 minutter)
 - Nordværnes (2 timer og 45 minutter)
 - Rødøy (3 timer)
 - Gjerøy (3 timer og 10 minutter)
 - Selsøyvik (3 timer og 25 minutter)

Nordlandsekspressen korresponderer med båt i Gildeskålbassenget. Dette gir en reisetid fra Inndyr til Bodø på 1 time og 5 minutter.

Vei

Langs vei har vi følgende reisetider til overnevnte steder samt Leinesfjord, Inndyr og Rognan:

- Helnessund (3 timer og 25 minutter)
- Nordskot (3 time og 12 minutter)
- Holkestad (3 time og 30 minutter)
- Bogøy (2 timer og 55 minutter)
- Leinesfjord (3 timer)
- Våg (1 time og 25 minutter)
- Sørarnøy (1 time og 47 minutter)
- Sørfugløy (Ikke veiforbindelse)
- Vågaholmen (2 timer og 50 minutter) 16 tur/retur per døgn, 16 min. overfart
- Nordværnes (3 timer) 16 tur/retur per døgn, 16 min. overfart
- Rødøy (3 timer og 26 minutter) 2 tur/retur per døgn, 40 min overfart + 16 tur/retur per døgn, 16 min. overfart
- Gjerøy (3 timer og 40 minutter) 2 tur/retur per døgn, 60 min overfart + 16 tur/retur per døgn, 16 min. overfart
- Selsøyvik (3 timer og 51 minutter) 2 tur/retur per døgn, 85 min overfart + 16 tur/retur per døgn, 16 min. overfart
- Storselsøy (2 timer og 59 minutter) 2 tur/retur per døgn, 120 min overfart + 16 tur/retur per døgn, 16 min. overfart

- Nordnesøy (2 timer og 59 minutter) 2 tur/retur per døgn, 150 min overfart + 16 tur/retur per døgn, 16 min. overfart
- Jektvik (2 timer og 59 minutter) 16 tur/retur per døgn, 16 min. overfart
- Øresvik/Sørfjorden (2 timer og 59 min), 5 tur/retur per døgn, 70 min overfart + 16 tur/retur per døgn, 16 min. overfart
- Myken – ikke fergeforbindelse, hurtigbåt til Vågaholmen
- Melfjordbotn – ikke fergeforbindelse, skyssbåt til Kilboghavn, sommervei til Rana

Inndyr (1 time og 20 minutter)

Rognan (1 time 17 minutter)

Alle reisetider er beregnet med bruk av ruteplanlegger på finn.no. Tidsbruk er effektiv reisetid og tar ikke med eventuell tid til venting på ferge .

Tog

Toget har ni daglige avganger fra Rognan til Bodø og syv daglige avganger fra Bodø til Rognan. Reisetid varierer fra 59 minutter på de raskeste og opp til 1 time og 13 minutter.

Røst

Widerøe flyr to daglige avganger mellom Røst og Bodø. Reisetid med direkteruten er 26 minutter, mens det tar 1 time og 6 minutter på de avganger som går via Leknes. Det er daglig avgang med ferge mellom Bodø og Røst, men til forskjellige tidspunkt på døgnet. Reisetid er 3 timer og 45 minutter.

Senterfunksjoner

Ytre Salten kommune har følgende tettsteder ut fra SSB sin tettstedsdefinisjon, innbyggertall per 1.1.2015 i parentes: Inndyr (671), Røstlandet (385), Rognan (2613), Bodø (39750), Løding (3038) og Løpsmarka (2264). Totalt bor 46 108 innbyggere i tettsted.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
15/67	Formannskapet	13.05.2015

Vedrørende tilskudd til folkehøring og informasjon til innbyggerne - kommunereformen.

Forslag til vedtak

Bodø kommune gir melding til Fylkesmannen i Nordland om status, og at statsstøtten til folkehøring og informasjon på kr. 100.000,- planlegges brukt slik:

- Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000
- Informasjonsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni i forbindelse om tema/overskrifter i felles intensjonsavtale om etablering av ny storkommune
- Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.
- Evt. innbyggerundersøkelse.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingssjef

Saksbehandler: Tom Solli

Formannskapetets behandling i møte den 13.05.2015:

Forslag

Fra Svein Olsen, Rødt:

Alternativt forslag til vedtak:

Bodø kommune gir melding til Fylkesmannen i Nordland om status, og at statsstøtten til folkehøring og informasjon på kr. 100.000,- planlegges brukt slik:

- Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000
- Informasjonsmøte/oppsummeringsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni
- Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.
- Evt. innbyggerundersøkelse

Bystyret forelegges en egen sak der det redegjøres for de forskjellige alternativer for fremtidig kommunestruktur i Salten.

Mulighetsstudier i regi av Salten regionråd, andre kommuner (jfr Røst), synspunkter framkommet i møter mellom Bodø kommuner og andre kommuner og vedtak gjort i andre kommuner, danner grunnlag for debatt og vedtak.

Votering

Forslag fra Rødt ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Bodø kommune gir melding til Fylkesmannen i Nordland om status, og at statsstøtten til folkehøring og informasjon på kr. 100.000,- planlegges brukt slik:

- Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000
- Informasjonsmøte/oppsummeringsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni
- Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.
- Evt. innbyggerundersøkelse

Bystyret forelegges en egen sak der det redegjøres for de forskjellige alternativer for fremtidig kommunestruktur i Salten.

Mulighetsstudier i regi av Salten regionråd, andre kommuner (jfr Røst), synspunkter framkommet i møter mellom Bodø kommuner og andre kommuner og vedtak gjort i andre kommuner, danner grunnlag for debatt og vedtak.

Sammendrag

Alle kommuner kan få utbetalt kr. 100.000 til informasjon og høring fra departementet. I Bodø er det aktuelt å bruke disse midlene til felles avis til alle husstander i Salten i regi av Salten regionråd, informasjons – og folkemøter, og evt. innbyggerundersøkelser.

Saksopplysninger

Bakgrunn:

Alle kommuner som deltar i kommunereformen vil få utbetalt kr. 100.000 til informasjon og høring. Det er ikke nødvendig å søke med det gis melding til fylkesmannen som i samråd med departementet finner at vilkårene er oppfylt.

Departementet har tydeliggjort at det vil være et krav for utbetaling at høring av innbyggerne skjer etter at et faktagrunnlag for de alternativene som er utredet i prosessen er presentert for folket.

Utbetaling vil derfor kunne skje når:

- Kommunen har etablert et kunnskapsgrunnlag som innbyggerne kan ta stilling til.
- Kommunen har oppsummert faktainnsamlingen og kommunestyret har fattet vedtak om sammenslåingsalternativ(er), og hvordan innbyggerne skal bli hørt.
- Departementet i samråd med fylkesmannen, finner at vilkårene for utbetaling er oppfylt.

Vurderinger

Bodø bystyre vedtok følgende i pkt. 1 i sak «Kommunereformen» (PS 14/141, 30.10.2014) følgende:

«Bodø bystyre nedsetter en tverrpolitisk styringsgruppe i forbindelse med kommunereformen med funksjonstid til 31.12.2016 som ledes av ordfører. Styringsgruppen utarbeider mandat som vedtas av formannskapet. I tillegg til ordfører utgjør samtlige gruppeledere styringsgruppen.»

I formannskapsmøte den 17.12.2014 – PS 14/257- ble mandat for styringsgruppen for kommunereform i Bodø vedtatt. Her framkommer det at målet for denne prosessen i Bodø er å bygge en ny storkommune i Salten. Interesserte kommuner i rand-soner til Salten er også velkommen til å delta.

Det står også i mandatet at når aktuelle sammenslåingsalternativer er avklart, som Bodø kommune er en del av, skal styringsgruppen ta initiativ til å utvikle felles framtidige mulighetsbilder. Hovedoppgaven blir å presentere temaer som skal gi innbyggerne og politikerne et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvilke sammenslåingsalternativer som er mest aktuelt.

Bodø kommune deltar i mulighetsstudier i Salten i regi av Salten regionråd:

Delrapport A:

- *Utarbeide faktagrunnlag med hovedfokus på:*
- *Demografisk utvikling*
- *Næringsmessige trender*
- *Kompetanseinfrastruktur*
- *Regionaløkonomisk utvikling*

Delrapport B:

- *Hvordan sikre kvalitet, effektiv ressursbruk og likeverdighet i tjenesteproduksjonen ved ny kommunestruktur?*
- *Hvordan ivareta rettsikkerhet, forutsigbarhet, habilitet og likebehandling i en ny kommunestruktur?*

Delrapport C:

- *Hvordan sikre helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn i en ny kommunestruktur?*

Delrapport D:

- *Hvordan sikre effektiv lokalpolitisk styring, og en aktiv lokalpolitisk arena i en ny kommunestruktur?*

I følge rådgivningsfirmaet BDO, som er engasjert av Salten regionråd, skal utkast til disse 4 delrapportene være klare i løpet av mai d.å. Selve hovedrapporten vil bli presentert medio september etter en prosess i forkant slik at rapporten skal være godt forankret.

Dette betyr at Bodø kommune, og alle andre saltenkommuner, vil etablere et kunnskapsgrunnlag som innbyggerne kan ta stilling til.

I kommunikasjonsstrategien som Salten Regionråd har vedtatt i sak SR-sak 04/15, er utarbeidelse av felles avis med som et hovedtiltak. Kommunikasjonsrådgiverne i Salten (Meløy, Fauske og Bodø) planlegger å få ut denne avisen til alle husstander i Salten før sommerferien. En antar at utkast til rapporter som vil komme fra BDO i løpet av mai vil gi mye interessant faktagrunnlag som kan bearbeides videre til artikler i denne avisa.

Bodø kommune skal ta nabopraten med 12 kommuner om kommunesammenslåing. Disse samtalenes avsluttes med felles formannskapsmøte med Fauske den 12. mai. I forbindelse med møte i Salten Regionråd den 4. og 5. juni ønsker Bodø kommune å samle interesserte kommuner med tema felles intensjonsavtale for etablering av ny storkommune i Salten. Representanter fra Bodø kommune vil gå gjennom hvilke tema som går igjen fra nabopraten med 12 kommuner som innledning til diskusjon om hvilke emner/overskrifter en felles intensjonsavtale om etablering av storkommune bør ha. I dette møte kan det også være interessant å leie inn en inspirator som kan si noe om hvilke muligheter som åpner seg når man har anledning til å bygge en NY storkommune.

I tillegg til dette vil det bli aktuelt med folkemøter og innleie av foredragsholdere utover høsten 2015 og våren 2016.

Mange firma tilbyr nå verktøy om innbyggerundersøkelser. En tenker seg at det kan bli aktuelt med en slik innbyggerundersøkelse høst 2015/våren 2016 når bystyret har tatt stilling til hvilke kommuner Bodø skal sette seg ned med for å forhandle fram felles intensjonsavtale.

For øvrig har Bodø kommune opprettet en informasjonsside om «Ny storkommune i Salten» her <http://bodo.kommune.no/ny-storkommune-i-salten/category7867.html?source=smallcampaign>

Konklusjon og anbefaling

På bakgrunn av orienteringen ovenfor mener rådmannen at Bodø kommune kan gi melding til fylkesmannen om status slik at kr. 100.000,- kan overføres kommunen. Disse midlene er tenkt brukt til:

- Felles informasjonsavis i regi av Salten regionråd, inntil kr. 25.000
- Informasjonsmøte med 12 interesserte kommuner den 4. juni i forbindelse om tema/overskrifter i felles intensjonsavtale om etablering av ny storkommune
- Utgifter til egnede lokaler og foredragsholdere i forbindelse med informasjonsmøter i forbindelse med kommunesammenslåingsalternativer.
- Evt. innbyggerundersøkelse.

Rett utskrift: Berit Skaug